

Budavári Önkormányzat jelképe és zászlaja

Budapest Főváros I. kerületének története
írásban és képekben

Budapest Főváros címere

Készítette:
Dittrichné Vajtai Zsuzsánna 2012.

/jelképek forrása:budavar.hu/

TARTALOMJEGYZÉK

„Budapest Főváros I.kerületének története írásban és képekben” címlap + tartalomjegyzék	1 - 2
I., I.ker. története írásban és képekben	3 - 34
II., I.ker.-hez tartozó nagyobb zöldterületek és parkok	35 - 74
III., I.ker. utcáinak felsorolása	75 - 80
Utcák nevei, irányítószámai, utcák története részletesen	
1., A - Á	81 - 137
2., B - C	138 - 186
3., Cs - D	187 - 233
4., F	234 - 256
5., G - Gy	257 - 280
6., H - I - J	281 - 327
7., K	328 - 380
8., L	381 - 408
9., M - N - Ny	409 - 455
10., O - Ö	456 - 483
11., P	484 - 511
12., R - S - Sz	512 - 578
13., T - U	579 - 647
14., V - Y - Z - Zs	648 - 683
IV., Emléktáblák Budapest. I. Kerületében	684 - 817
V., Szobrok Budapest. I. kerületében	818 - 845

I.,

***"Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent,
és munkálkodhass a jövőn!"***

- Széchenyi István -

I. kerület múltja, történelme

Budapest I. kerülete nem véletlenül kapta ezt a sorszámot, hiszen itt - a Budai Várhegyen - született meg a város, itt volt évszázadokon át az ország központja. Ma is minden budapestinek a Vár jut az eszébe, ha a kerületről esik szó, annak ellenére, hogy más városrészekkel is találkozhatunk benne. A Duna a bal parti V. kerülettel együtt alkotja a város geometriai és - az "in medias res" elve alapján - az átvitt értelmű közepét is.

/forrás: oc.hu/

I. kerület elhelyezkedése, városrészei

Budapest I. kerülete a Duna jobb partján, Budán fekszik. Északon a II. kerület, nyugaton a XII. kerület, délen a XI. kerület, míg keleten a Duna által az V. kerület határolja. Öt részből áll. A Víziváros a Várhegy északi és keleti lejtőjét, a Margit körút és a Duna közötti részt foglalja magába. A Budai várnegyed (Vár) két, jól elkülöníthető egységből áll: a polgárvárosból és a királyi palotaegyüttesből. Jelentősebb terei a Kapisztrán tér, Hess András tér, Szentháromság tér, Dísz tér és Szent György tér. Közlekedésében jelentős szerepet játszik a Batthyány téri metróállomás, és a szentendrei HÉV végállomása. Krisztinaváros a Pasaréttől a Tabánig, illetve a Budai-hegyek keleti nyúlványaitól a Várig húzódik, és öt kisebb területre osztható: Belső-Krisztinaváros, Nyugati-várlejtő, Naphegy, Vérmező, és a ma már I. kerületen kívüli Városmajor. Tabán a Várhegy, Gellérthegy, Naphegy lábánál, az Ördög-árok hajdani torkolatánál terül el, a Gellérthegy pedig a Budai-hegység része.

/forrás: wikipedia.org/

Víziváros látképe a Halászbástyáról

/forrás: wikipedia.org/

Víziváros

Fekvése

A budai Várhegy lábánál, a Duna felé enyhén lejtő területen fekvő, nagyjából háromszög alakú Víziváros Budapest I. kerületéhez és Budapest II. kerületéhez tartozik. Észak felől a Bem József utca, keletről a Duna, délről az Ybl Miklós tér, nyugatról a Várhegy, északnyugatról a Moszkva tér, ill. az ívben hajló Margit körút határolja.

Története

A római korban a városrészen át vezetett a Dunával párhuzamos, észak–déli közlekedési útvonal Aquincum felé, s a mai Batthyány tér területén ágazott el nyugat felé a hadiút. A rómaiak itteni települését a szarmaták pusztították el a III. században. A középkorban több kis település jött létre ezen a területen, mindegyiket a templomáról nevezték el. Lakosaik Zsigmond király idejében városfallal erősítették meg e településeket; a falmaradványok ma már csak a Margit körút 66. szám alatt, a Horvát utca 25-27. számú ház kertjében, illetve a Külügyminisztérium Bem téri épületének aulájában láthatók. Stratégiai jelentőségű területe volt a mai Batthyány tér környéke, és később is ide szerveződött a Víziváros menti vízi út és a római nyomvonalon haladó szárazföldi út védelme. A középkortól kikötő is volt itt, ahol élénk kereskedelmi élet zajlott. Buda elfoglalása után a törökök a templomokat dzsámikká alakították, és felépítették a ma is meglevő Király fürdőt. 1686-ban, a Buda visszafoglalásáért vívott harcok során a városrész szinte teljesen elpusztult. Az ostrom után német kereskedőket, iparosokat telepítettek ide, akik a barokk stílus jegyében építették fel házaikat, templomaikat. A 19. század végén a Duna-partot palotasorral szegélyezték. A második világháború után felépült első – ideiglenes – híd, a Kossuth híd a Vízivárosból, a Batthyány térről ívelt át a Duna bal partjára. A városrész néhány kis utcája, műemlék temploma, lakóháza még ma is őrzi a régi idők hangulatát. /forrás: wikipedia.org/

A régi vízivárosi temetők

Buda város első temetője, amelynek területét a kamarai igazgatóság bocsátotta 1695-ben vagy talán még korábban a város rendelkezésére, a Szent János utca, a Három Kapás utca és városfal között, azaz a mai Szász Károly utca két oldalán feküdt. Kornfaill János budai polgár

1718-ben a temetőben fogadalomból kápolnát építtetett a Segítő Szűzanya (Mariahilf) tiszteletére. 1727-től a kápolna mellett egy ferences harmadrendi remete szolgált temetőőrként. Egy másik polgár, Hanns János halász egy szőlőt is ajándékozott a kápolnának, amely további kegyes adományokból 1761-re már 1732 forintos tőkével rendelkezett. Ekkor – az 1761. évi egyházlátogatási jegyzőkönyv tanúsága szerint – a városi tanács megbízásából Huber György polgár kezelte a kápolna vagyonát és a szőlőt is. A pénz éves kamatából évente egy énekes gyászmisét tartottak az ott eltemetettekért. Az 1783. évi egyházlátogatási jegyzőkönyv szerint a temetőben állt fakereszt is, amelyet egy a város emeltetett. A régi vízivárosi temetőket, a Pestistemetőt és a Medve utcai temetőt is a 19. század végén számolták föl, területüket beépítették. Utóbbi helyén épült föl például 1874-ben a Medve utcai elemi iskola. A régi temető egyetlen megmaradt emléke Pretelli Ignác sírkeresztje, amelyet akkor a Szent Anna templom kriptájában helyeztek el. A kriptá fölszámolása óta a síremlék a templom előcsarnokában áll. /forrás: archivum.piar.hu/

Víziváros anno... /forrás: geocaching.hu/

Budai várnegyed napjainkban /forrás: varnegyedonline.hu/

Budai várnegyed (Vár) története kronológiai sorrendben

/forrás: 4.bp.blogspot.com/

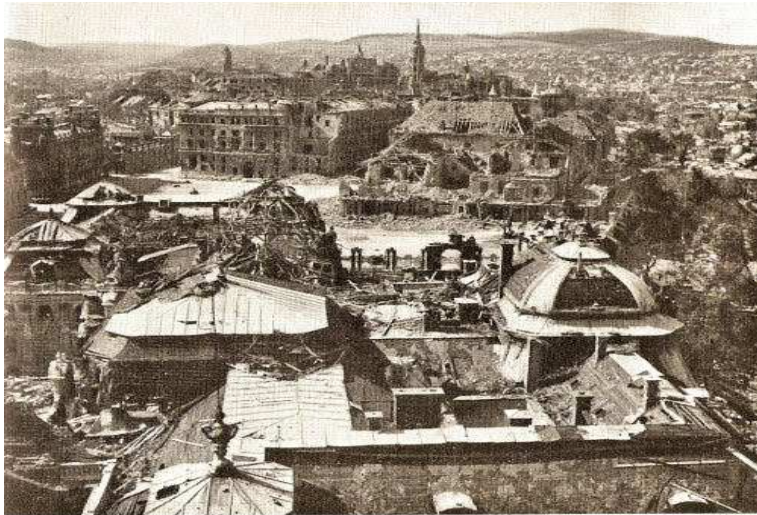
- 1243-ban indult meg a vár építése az akkori neve szerint "pesti Újhegyen", a mai budai Várhegyen.
- 1246: a várható újabb tatár támadás miatt felgyorsul az építkezés.
- 1255: IV. Béla oklevelében mint megépített várat említi.
- 1279: IV. László a budai rektor segítségével kirekeszti Budáról a főpapságot.
- 1285: sikertelen tatár ostrom IV. László uralkodása alatt.
- 1289: Lodomér esztergomi érsek egyházi átokkal sújtotta a budai rektort, Walter ispánt és a budai polgárokat.
- 1302: Károly Róbert sikertelenül ostromoltatja Budát Csák nembeli Márk fia II. István Bakonyi ispánnal a III. Vencel párti urakkal és a budai polgárokkal szemben. Ezután VIII. Bonifác pápa Vencelt és a budai polgárokat egyházi átokkal sújtja.
- 1304: III. Vencel elhagyja az országot.
- 1307: egy pápai rendelet Budát eretnek várossá nyilvánítja.
1307. június: a Károly Róbert párti polgárok átveszik az uralmat a városban.
- 1311: Csák Máté hadai ostromolják sikertelenül a várat a Károly párti polgársággal szemben.
- 1330-as évek a Várhegy déli végén az Ajouk, Károly Róbert király és fiai, István herceg és I. Lajos király palotát kezdtek építeni.
- 1354 : I. Lajos király Visegrádról Budára helyezi át udvartartását. A vár és a város fejlődése ezután folyamatos, egészen a török időkig.
Zsigmond király 1410 és 1430 között építteti meg a Friss-palotát. A palota az 1578-as és az 1686-os löporrobbanás során pusztult el.
A középkori palota, a trónterem, a királyi lakosztály, a csillagvizsgáló és a könyvtár építését Mátyás király fejezte be. A déli Nagyrendella is ekkor készült.
1525. május 11. a városban néhány napos zavargás tör ki.
- 1526: II Lajos király a vár őrzését Bornemissza János várnagyra bízta.
1526. szeptember 12 : a mohácsi csata után I Szulejmán szultán bevonul Budára. 11 nappal később, miután a várat és a várost is felgyújtatta és kirabolta, Szulejmán hadaival elvonult.
1526. október 31.: a mohácsi csatavesztés után a várat Szapolyai János erdélyi vajda szállja meg.
1527. július : I Ferdinánd király kezére kerül.
1529. szeptember 3 : I (Szapolyai) János király visszafoglalta.
- 1530 : Roggendorf gróf császári tábornok sikertelenül ostromolja a várat. János király az ostrom után Domenico da Bologna olasz mérnökkel javíttatta ki a megsérült falakat.
1541. augusztus 29 : Szulejmán szultán csellel elfoglalta.
- 1542 : sikertelen ostrom a vár visszafoglalására.
- 1566 : újabb sikertelen visszafoglalási kísérlet.
- 1599 : Pálffy Miklós, Schwarzenberg Adolf és Nádasdy Tamás sikertelen ostroma a török ellen.
1602. október 2.-november 15. között Ruswurm Hermann Kristóf császári tábornok sikertelen ostroma.
1684. július 10 : megkezdődik Károly lotharingiai herceg és Miksa Emánuel bajor választófejedelem ostroma a török ellen. Az ostromot 109 nap küzdelem után abbahagyták.
- 1686 június 24.: megkezdődik a vár visszafoglalási ostroma.
1686. szeptember 2.: ezen a napon foglalták vissza Budát a szövetséges hadak a törököktől. A visszafoglalás után a falak helyreállítása azonnal megkezdődött.
1849. május 4.-től május 21.-ig tartó ostrom után Görgey Artúr tábornok honvédseregei elfoglalják a várat a császári seregektől. A szabadságharc leverése után a császáriak megkezdtek a romos vár kijavítását. Ennek során 1875 és 1882 között felépült a

Várkert-bazár, lebontották a Vízi- rondellát és a hozzá csatlakozó falak Duna-parti szakaszát.

1944-45-ben, a II. világháború alatt a Budai várnak még egy súlyos ostromot kellett kiállnia.

1946 : megkezdődik a vár és a polgár város régészeti feltárása és helyreállítása.

Forrás: [/jupiter.elte.hu/terkep+lista2.php](http://jupiter.elte.hu/terkep+lista2.php) / [/deneverszabo.blogspot.hu/](http://deneverszabo.blogspot.hu/)

Budai vár 1945. után /forrás: multbanezo.blogspot.hu/

A budai vár - képek az újkori királyi palota múltjából

/forrás: multbanezo.blogspot.hu/

A palota 1856.évi keleti homlozatterve

Az átépített Mária Terézia-kori Palota képe az Ybl-féle tetőráépítéssel.

A palota belső terei

A mai „C” épület Habsburg terme Sennyey Károly szobraival

Mennyezetfreskója Lotz Károly munkája. A szobrok III.Károlyt, Mária Teréziát, Ferenc Józsefet és nejét, Erzsébet királynét ábrázolják.
A régi termekből ma már semmi nincs meg.

Szent Zsigmondnak szentelt palotakápolna, az ostromot aránylag jól megúsza, 1960-ban azonban lebontották. Ma már csak az altemploma van meg, benne a Habsburg nádorok és családtagjaik szarkófájaival.

Királyi lakosztályok

A 19-20. sz. fordulóján kialakított eklektikus terek mellett, a palota egészen 1944-45-ig őrizte a 18. századi palota osztrák barokk és rokokó belső tereit, aranyozott fehér falburkolatokkal és vörös falkárpitokkal.

„Erzsébet trónterme”

102. TEREM A VOLT CSÁSZÁRNŐI LAKOSZTÁLYBAN (U. N. MÁRIA TERÉZIA-TEREM)

„Mária Terézia – terem”

NICOLAUS PACASST — HIERONYMUS MOOSBRUGGER: A VOLT „CSÁSZÁRNŐI LAKOSZTÁLY FOGADÓ TERME”
A „TÜKÖR TEREM”

„Tükör terem”

Sajnos ezeket már csak képeken láthatjuk.

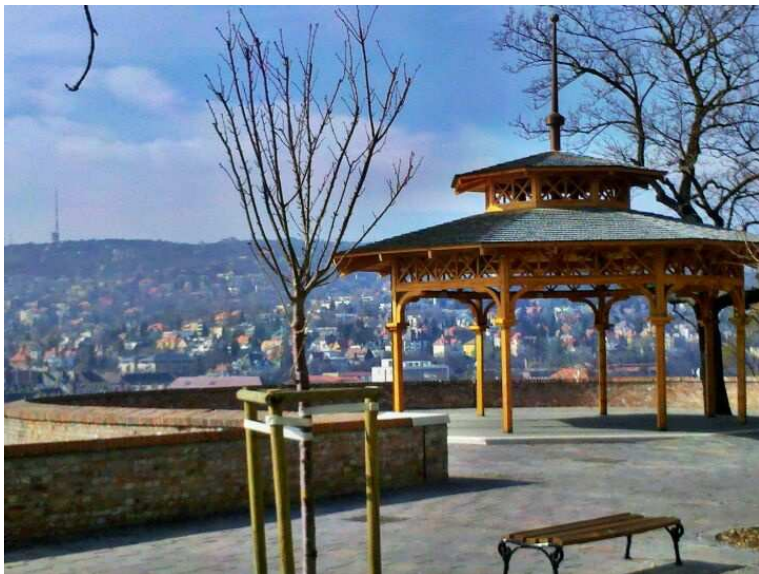
A vár bástyái

A Savanyúleves bástya eredete a török korra nyúlik vissza, feltehetően a XVII. század folyamán védelmi célból építették: ide helyezték el a félköríves, vagy annál kissé nagyobb ágyúkat. Török neve Eksi as Kuleszi volt, ami magyarra lefordítva savanyú lé. A belsejében boltozott kazamaták voltak, ezek lejárata a mai Tóth Árpád sétányról nyílt. Az 1686-os ostrom után viszonylag jó állapotban megmaradt, és a XIX. századig a védmű részét képezte. Azután az 1800-as évek elején, a Bástya sétány kialakításakor a sétány része lett. A századfordulón már egy nyolcszögletű kiosk állt itt, amely a vasárnapi térzenének és jótékonysági rendezvényeknek adott helyet. Az 1960-as években egy modern pavilon emeltek a helyére, amelyben bisztró működött. Az 1980-as években akarták felújítani, ám ez elmaradt, később a pavilon ponyvával fedett vázát is elbontották.

/forrás: *Orientpress Hírügynökség/ savanyuleves.blog.hu*

Savanyúleves bástya a Lovas útról /bejárat a Sziklakórház múzeumba
/forrás:deneversza.blogspot.hu/

2011-ben avatták fel az új pavilont
/forrás:l.kerulet.ittlakunk.hu/

Veli bég bástyája

Veli bej tornya a budai várnegyed nyugati erőrendszerének egyik bástyája, 1570 körül épülhetett. Török neve *Veli bej kuleszi*. Nevét építtetőjéről kapta, aki Szokollu Musztafa budai pasa idején hatvani szandzsákbej volt, és Budán számos alapítványa és építkezése ismert. Eredetileg ebben a rondellában is voltak kazamaták. Tervezték, hogy a 18. században átépítik, de erre nem került sor. A rondellán ma bronz lovasszobor látható, az erdélyi kettes huszárok emlékműve, Petri Lajos alkotása.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás:deneverszabo.blogspot.hu/

Esztergomi bástya

Az **Esztergomi rondella** (*Földbástya*, *Toprak kuleszi*) a budai Várban található, a Hadtörténeti Múzeum mellett. A törökök még akkor Földbástyának nevezték a nagy átmérőjű rondellát, amikor az már kőből épült meg a várnegyed nyugati és északi falának csatlakozásánál. A belsejében ágyútermek voltak. Építésének ideje nem ismert, de az 1630-44 közötti időkben Musza budai pasa parancsot kapott a javítására. A bástyához vezető utat *Toprak kuleszi jolunak*, azaz Földbástya útjának nevezték. Buda visszafoglalásakor, 1686-ban szétlőtték, a falai beomlottak és maguk alá temették a bástyán felállított ágyúkat. Az egyetlen megmaradt török ágyút a helyreállított rondellán állították ki. Már 18. század elején újjá akarták építeni, de ezt még 1743-ban is szorgalmazni kellett. A helyreállítás során kerültek a kisméretű sötétvörös középkori téglák a falába. A török idők után kezdték a bástyát Esztergomi rondellának nevezni. Itt látható Buda 1686-os visszafoglalásának emléktáblája, amit körülbelül oda helyeztek, ahol szeptember 2-án a felmentő seregek először jutottak be a várba. Itt tört be a csapatokkal Petneházy Dávid, Thököly Imre kapitánya, akinek a történetét Jókai Mór is feldolgozta egy elbeszélésében.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás:deneverszabo.blogspot.hu/

/forrás:deneverszabo.blogspot.hu/

A kereszt két oldalán 16 – 86
Az Esztergomi bástya mellett az északi oldalon, ezen a ponton törték be a várba 1686 szeptember 2.-án reggel hat órakor a várat ostromló szövetséges csapatok, megpecsételve a sorsát a hetvenöt napja védekező török megszállóknak..

Sziavus pasa kuleszi bástya a vár északi oldalán

Sziavus pasa tornyát (Budapest, I. kerület, Lovas út) Sziavus pasa építtette az északi várlejtőn 1648 és 1650 között. Török neve Sziavusz pasa kuleszi. Eredetileg félkör alapú bástyatorony volt, ami Buda visszafoglalásakor, 1686-ban nagyrészt elpusztult, és sokáig romokban hevert. Alapjainak felhasználásával, valószínűleg még 1755 előtt, a rondellát ötszögű bástyával vették körül, és ezt ekkor már Károly bástyának nevezték és 1763-ig teljesen kiépítették. 1836-ban még meg volt, később teljesen elbontották, de még 1870 előtt a behorpadt alaprajzi vonalon emelt fallal kötötték össze. /forrás: wikipedia.org/

/forrás:deneverszabo.blogspot.hu/

Anjou bástya

Anjou bástya a budai várnegyedben, a Bástyasétány északi részén található, az Esztergomi rondellától a Bécsi kapuig tartó ágyúterasz. Rajta a várfalat a Sziavus pasa tornya és a Murád pasa tornya erősíti. Amikor 1686-ban Budát visszafoglalták, nagy csata zajlott itt. 1696-ban a Zaiger szerint Császárrés volt a neve. A laktanya felépülése után a laktanyáról előbb Ferdinánd-bástya majd Nándor bástya, 1924-ben Csernoch János hercegprímás után Prímás bástya volt a neve. A második világháború után kapta az Anjou bástya nevet. 1936-ban, a visszafoglalás 250. évfordulójára kétoldalt fasorral ültették be.

Anjou bástya

/forrás: panoramio.com/

Kerámia kép az Anjou bástya oldalán

Alkotó: Kovács Margit Cím: BUDAVÁR OSTROMA Jelleg: védett utcanévjelző tábla.
Anyag: kerámia. Felállítás ideje: 1977.
/forrás: budapest-foto.hu/

Felirat a képen: Neve Budavár ostromának emlékét őrzi /Ostrom utca névre utal/
/forrás: budapest-foto.hu/

/forrás: macedoniantruth.org/

Anjou-bátyán fekszik a város utolsó török kormányzója, az 1686-ban elesett Abdurrahman pasa ágyúkkal körülvett síremléke. Az emlékművet - annak tanúsága szerint - 'az ugyanakkor

itt elesett Szabó György Veszprém vármegyei karakószörcsöki nemesi felkelő leszármazottai' állíttatták 1932-ben. A vaslánccal összekötött kőgolyók által övezett turbános, 185 centi magas sírkő, tervezője Zsille Kálmán festőművész volt.
/ forrás: keptar.oszk.hu/

Katalán hősök emlékműve az Anjou bástyán
/forrás: panoramio.com/

Magyar hajdúk hősi emlékműve Lovas út – Anjou bástya alatt.
/budapest-foto.hu/

Azoknak a bajor és regensburgi katonáknak az emlékére, akik részt vettek Buda 1686-os ostromában és a török uralom alóli felszabadításában.

/forrás: minalunk.hu/

Murád pasa bástya

Az északi falon, a Bécsi kaputól nyugatra található a bástya.

Kara Murád pasa janicsáragából lett nagyvezír, majd bukása után, 1650–1653 között budai pasaként tevékenykedett. (Gévay, 1841, 40.) Nevéhez köthető a mára elpusztult Murád pasadzsámi építése, és jelentős javításokat végeztetett a pasák palotáján is.

/forrás: torokvarak.hu/

Buzogánytorony

A buzogánytorony a mai budai vár déli végének egyik jellegzetes építménye. A vár déli zárófala sarkán, a Tabánból a palota felé vezető Ferdinánd-kapu mellett áll. Henger alakú vékony, teljesen függőleges falát kváderkövekből építették, a "buzogány" fejrészában lőréssekkel ellátott és fazsindely tetővel fedett kis teraszt képeztek ki. A torony teste középkori eredetű, a felső rész azonban teljes egészében a 20. század közepén készült. A torony a szomszédos nagy rondellával együtt a budai városkép messziről látszó, meghatározó része.
/forrás: wikipedia.org/

Buzogánytorony a rondella falával

Buzogánytorony a Ferdinánd kapuval
/forrás: wikipedia.org/

Karakas basa bástya

1618-21 közt épült Karakas pasa tornya /forrás: wikipedia.org/

A torony a délről és keletről összefutó falak lezárója. Eredetileg középkori építmény, ennek maradványait használta fel Karakas pasa (1618-1621) az új torony felépítéséhez, mely hasonló lehetett a Zsigmond király korabeli eredetihez. A torony alsó része kör alakú, az emeleti része pedig sokszög. A múlt század végén lebontották, nemrég eredeti formáját megközelítve újjáépítették, csak egykori sátozteteje hiányzik.

/forrás:deneverszabo.blogspot.hu/

Kászim basa bástya /Fehérvári rondella

Első formájában Kászim pasa építette 1667-68-ban a Fehérvári kapu fokozottabb védelmére, de az építést már korábban megkezdte Gürdzsi Kenán 1656-58 között. 50 méteres átmérőjével és 4,5 méter vastag falaival a Vár legnagyobb körbástyája volt, a belsejében kazamaták voltak. A tetejéről az északra húzódó Hosszú-falat is szemmel lehetett tartani. 1723-ban, egy nagy löporrobbanásban erősen megsérült, de helyreállították. 1849. május 21-én itt törtek be a várba a magyar honvédek. 1867-ben lebontották, mert már nem tartották korszerűnek, de 1950-52 között újra felépítették.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás:deneverszabo.blogspot.hu/

Erdélyi bástya

Bécsi kaputól keletre fekvő, legfejlettebb védmű. Alaprajza szögletes, ólasz mintájú, valószínűleg Domenico da Bologna tervei alapján készült. Paolo Giovio szerint Szapolyai János építtette az 1530-as években. A bástya 50 méterre előreugró és 22 méter széles. Ék alakú homlokzatai hosszú szárnyakkal kapcsolódnak a várfalhoz.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás:deneverszabo.blogspot.hu/

Urudzs aga bástyája (vagy tornya): A budai vár déli részén a Duna felőli oldalán volt látható e védmű, mely erősebb építésű volt, mint a szomszédos Istálló torony.
/forrás: gyorkos.uw.hu/

Istálló torony szintén a Duna felőli oldalon lehetett, ma már nem meghatározható a pontos helye.

Utóbbiak ma már nem láthatóak.

/forrás: guideathand.com

A labirintus másik bejárata a Lovas út 4/a
/forrás: budapest-1-kerulet.lap.hu

Múzeumok a Várban

/forrás: budguide.eu/

Budapesti Történeti Múzeum - Vármúzeum

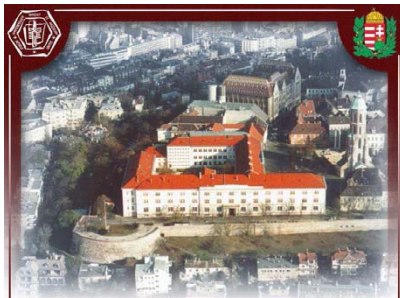
A Budapesti Történeti Múzeum legnagyobb múzeuma a Vármúzeum, Budapest egyik legfrekvenciáltabb helyén és egyik legjelentősebb kulturális központjában, a Budai várban helyezkedik el. A Budavári Palota "E" épületében láthatóak a régi középkori vár feltárt emlékei.

/forrás: 2.budavar.hu/

Hadtörténeti Múzeum

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum falain belül megismerkedhetünk a magyar katonai múlt írott és tárgyi emlékeivel. Középkori páncélok, viseletek és sok más érdekességek láthatóak. Cím : Kapisztrán tér 2-4.

/forrás: 2.budavar.hu

Magyar Nemzeti Galéria

A Magyar Nemzeti Galéria a magyarországi képzőművészetek kialakulásának és fejlődésének folyamatát dokumentáló és bemutató legnagyobb közgyűjtemény. Önálló múzeumként 1957 óta működik. /forrás: iranymagyarorszag.hu/

Szent György tér 2
/ forrás: 2.budavar.hu/

Országos Széchényi Könyvtár (OSZK)

Magyarország nemzeti könyvtára. Feladata a magyar és magyar vonatkozású írott kulturális örökség gyűjtése, feldolgozása, megőrzése és hozzáférhetővé tétele a kéziratos kódexektől a nyomtatott dokumentumokon keresztül az elektronikus kiadványokig. Gróf Széchenyi Ferenc által 1802. november 25-én megalapított első nemzeti közintézményünk.
/forrás: wikipedia.org/

/forrás: oszk.hu/

Az OSZK.- on belül működik a MEK. – magyar elektronikus könyvtár:

Az 1994 tavaszán tartott "Pocok-workshop" alatt határozta el néhány lelkes könyvtáros egy Ajánlás elkészítését a Magyar Elektronikus Könyvtár megalapításához és működésének szabályozásához. A nyár folyamán a MEK-L@tulibb.kkt.bme.hu (később a MEK-L@huearn.sztaki.hu) levelező listán folyt az Ajánlás előkészítésének munkája, az ötletgyűjtés, ill. a többé-kevésbé hasonló külföldi kezdeményezések megismerése, s ezzel párhuzamosan létrejött két tesz gyűjtemény a Miskolci Egyetem és a BKE gopherein. Szeptemberben a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Program első hároméves feladattervébe bekerült a MEK projekt és 1995 elején az NIIF "helka" gépén elkezdődött a központi MEK szolgáltatás építése, egyelőre szintén egy gopher szerverre alapozva a **gopher.mek.iif.hu** címen.

/forrás: mek.oszk.hu/

Telefónia Múzeum

Műemléki környezetben mutatja be több mint 100 év telefonnal kapcsolatos tárgyi emlékeit. 1928-1985 között itt működött a kerület automata telefonközpontja. Kikapcsolása után egyedülálló módon nem bontották le a központot, hanem e köré egy múzeumot rendeztek be. A bejáratnál szemben Puskás Tivadar ősi telefonközpontja fogadja a látogatót. A teremben régi telefonok, az eredeti rendező, Kádár János főnök-titkári berendezése és mások vannak ízlésesen elhelyezve. A következő teremben van az említett telefonközpont, amely néhány vonallal ma is működőképes. Az ablakok mellett a kábelezés és légvezetékek bemutatása történik. A harmadik teremben a régi nyilvános készülékek mellett a modernebb nyomógombos telefonok, valamint modern telefonközpont-részek is találhatók. Itt van az internetbemutató is. A folyosón többek között a Magyarországon született amerikai Pupin Mihály találmánya, a róla elnevezett pupinfázék látható.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: muzeum.hu/ /forrás: kultúra.itthon.hu/

Arany Sas Patika Múzeum

Az Arany Sas patika épülete a 15. század első felében épült kereskedőház. Többször átalakították: 1526-1541 között készült el a ma is fenálló összes dongaboltozat, a reneszánsz kor emléke a vakfülke. 1500 körül került a falra a mennyezetfestés: szürkés-kék alapon sárga csillagos, "alkimista" mintázat. A 18. sz. elején készült a téglavörös alaptónusú barokk falfestés és a "Jézus és a vérfolyásos asszony" jelenetét ábrázoló falfestés. Az épület mai, klasszicizáló homlokzata 1820 körül készült.

Ebben az épületben működött 1750-1913 között az első budavári patika.

/forrás: semmelweis.museum.hu/

/forrás: panoramio.com/

Sziklakórház

1939-44-ig majd 1958-62-ig építették. Légmentesített szükségkórháznak használták a második világháború alatt 1944 februárjától 1945 májusáig, majd 1956 október 25-től 1957 elejéig. Utána titkosították.[3] A létesítmény 2008 márciusától látogatható és hadiorvoslási és polgári védelmi kiállítást láthatnak a látogatók a Sziklakórház eredeti berendezésével együtt. A látványosság nemzetközi szinten is páratlan. /forrás: wikipedia.org/

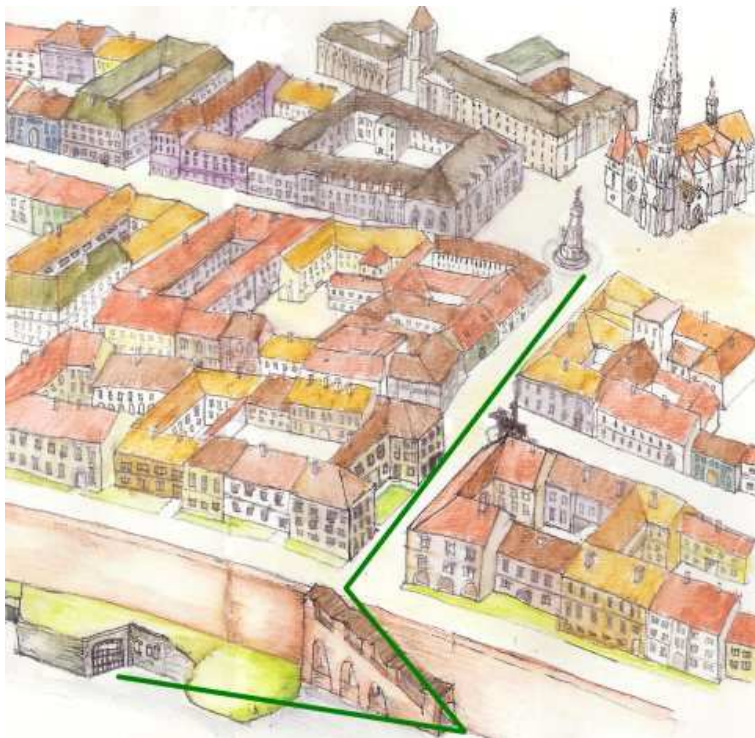

II. v.h. Idején

/forrás: wikipedia.org/

Bejárata ma.
/forrás: infovilag.hu/

A Sziklakórház elhelyezkedése a föld alatt
/forrás: [http: lhp.hu/](http://lhp.hu/)

/forrás: wikipedia.org./

Krisztinaváros

A Nyugati-Várlejtőn, a Vár Logodi- (más néven Zsidó-) kapujának közelében feküdt a középkorban Logod falu. A település a török uralom alatt elpusztult, emlékét a Logodi utca őrzi. Templomának romjai ma is megtalálhatók az Attila út fölött.

A Várhegy alatti városrész, amely egykor a budai hegyvidék nagy részét magába foglalta, csak mezőgazdasági művelés alatt állt a 18. század végéig, mivel hadászati okokból megtiltották állandó épületek emelését ezen a területen. Egyedül a Francin Péter kéményseprő által emelt kápolna (a mai Krisztinavárosi templom elődje) állt itt. 1769-ben Mária Krisztina főhercegnő, Mária Terézia leánya, Albert Kázmér szász–tescheni hercegnek, Magyarország helytartójának a felesége érte el, hogy ezt a tilalmat feloldják – hálából az ő nevét kapta a terület. Krisztinaváros területe a 18. század végétől kezdve folyamatosan beépült. /forrás: wikipedia.org./

A Krisztinaváros I. kerülethez tartozó részei:

Vérmező: itt végezték ki 1795. május 20-án a Martinovics-féle összeesküvés vezetőit. Emléküket a „Magyar jakobinusok emlékköve” őrzi. A közel két és fél méter hosszú, koporsó formájú kőtömb Matzon Frigyes munkája. Az emlékkövet a 160. évfordulón, 1955-ben avatták fel. Az emlékmű felirata a következő: „Itt fejezték le 1795. május 20-án Martinovics Ignácot, Szentmarjai Ferencet, Hajnóczy Józsefet, Lackovics Jánost és Sigray Jakabot 1795. június 3-án Őz Pált és Szolartsik Sándort az első magyar köztársasági mozgalom vezetőit.”

/forrás: 2.budavar.hu/

/részletesebben lásd: Az I. kerület zöld területei parkjai fejezetben/

Belső-Krisztinaváros

Belső-Krisztinavárosnak nevezték a mai krisztinavárosi római katolikus templom körüli területet.

/forrás: 2.budavar.hu/ /részletesen lásd: I.kerület utcáinak története c.fejezetben/

Horváth-kert

A park nevét egykori tulajdonosáról, Szentgyörgyi Horváth Zsigmondról kapta.

/forrás: wikipedia.org/ /részletesebben lásd: I.kerület zöldterületei, parkjai c. fejezetben/

Naphegy

A 154 m magas Naphegy neve a középkorban Nyárshegy volt, az elnevezés az itteni kivégzőhelyre utal. A hegy lankáin még a XIX. század közepén is szőlőművelés folyt.
/részletesebben lásd: I. kerület utcáinak története c. fejezetben/

Tabán

Már az új-kőkortól kezdve megtelepedett itt az ember. A 4. században a rómaiak a túlpárti Contra Aquincummal szemben őrtornyot építettek. Kezdetben Kis-Pestnek hívták, de a középkor során viselte a Szent Gellért falva, Kelenföld és Alhévíz nevet is. Mai elnevezése a törökök által adott Debághánéból, azaz Tímár-telepből eredeztethető, amelyből később Tabahon, majd Tabán lett. A magyar lakosság elmenekülése után ide költöző rác és német telepesek legnagyobb része szőlőműveléssel foglalkozott, de voltak közöttük iparosok és kereskedők is.

Többször pusztította tűzvész és árvíz, utoljára 1875-ben érte katasztrófa. Sorsát megpecsételte az Erzsébet-híd megépülése, 1932-33-ban nagy részét lebontották, az 1945-ös ostrom után pedig a többi épülete is eltűnt. A szabad terület beépítésére több terv is született, végül megmaradt Buda egyik legnagyobb parkjának, ahol nyaranta több szabadtéri rendezvényre kerül sor.

/részletesebben lásd: I. kerület zöld területei, parkjai c. fejezetben/

Gellérthegy

Első lakói a régészeti leletek tanúsága szerint a kelták voltak. A honfoglaló magyarok felfedezték a hegy lábánál lévő kedvező dunai átkelési lehetőséget, és révet alapítottak. A legenda úgy tartja, hogy 1046-ban a hegy sziklás dunai oldaláról gurították a mélybe a pogány magyarok a hittérítő Gellért csanádi püspököt. Ennek hatására, a 15. századtól kezdték Szent Gellért-hegynek nevezni. A 18. század vége felé népszerű kirándulóhellyé vált, mai képét 1873-ban, harmincezer facsemete elültetésével alapozták meg. A hegyet 2000-ben védett területté nyilvánították, a Duna-Ipoly Nemzeti Park kezeli.

/forrás: budapestinfo.eu/keruletek/budapest_1_kerulet/multja_tortenelme/

/részletesebben lásd: I. kerület zöldterületei parkjai c. fejezetben, valamint az I. kerület utcái története c. fejezetben./

Budai látkép légi felvételen.

/forrás: old Budapest (Vass Istvan)

www.flickr.com/photos/vass_istvan/tags/oldbudapest/

II.,

Az I.kerülethez tartozó nagyobb zöldterületek, parkok:

Vérmező:

Közpark a Krisztinavárosban. Itt történt Martinovics Ignác és társainak a lefejezése 1795. május 20-án.

A park a Várhegy nyugati lábánál nyúlik el az Attila út, a Krisztina körút és a Mikó utca határolja. Alatta folyik végig az Ördög-árok; a Vérmező területe a pleisztocénben jött létre, mint a patak hordalékos lapálya.

A 14. században Logod falu feküdt ezen a helyen, amely a török időkben elpusztult. Miután a törököket kiűzték, a terület úgynevezett *glacis*, vagyis a védelem részére kilövést biztosító sík terület lett. 1752-ben a várfalaktól egy puska lövésnyire kijelölt katonai védőövezet lett, ezért egészen a 18. század végéig nem engedték beépíteni. 1769-ben a Haditanács engedélye alapján a glacison területeket kaptak azok, akik vállalták rajtuk az építkezést, az épületeket azonban a tulajdonosok felszólításra kötelesek voltak lebontani. Ilyen körülmények között azonban senki sem akart építkezni, így a terület beépítetlen maradt. 1784-ben a Helytartótanács a glacist megszüntette és ingyen telket adott azoknak akik építkezni akartak. Ezekre a házakra a katonai igazgatás már nem vonatkozott. Később a Vérmezőt a várnagy kaszálónak használta, emiatt akkoriban a területet *Generális rétnek* hívták.

Nevét Martinovics Ignác és társai itteni, 1795. május 20-i kivégzéséről kapta; a park Széll Kálmán tér felőli végén állítottak nekik emlékművet.

Martinovics Ignác és társai kivégzése.

/A kép forrása: nemzetikonyvtar.tumblr.com /

Martinovics Ignác József Domonkos (Pest, 1755. július 20. – Buda, 1795. május 20.)
bölcséleti és teológiai doktor, fizikus, kémikus, politikai kalandor, aki császári titkos
ügynökből lett a magyar jakobinus mozgalom vezére.

A halálos ítéletet 1795. május 20-án a budai Vérmezőn hajtották végre, nyakazással. Amikor Martinovics végignézte első társa, Sigray kivégzését, elájult. Ettől kezdve alig tért magához; a földre rogyott és amikor rákerült a sor, a hóhérlegények vonszolták a vérpadhoz. /forrás: wikipedia.org/

Martinovics Ignác és társai emlékműve a Vérmezőn
/forrás: panoramio.com/

Társai: (Hajnóczy József, Laczkovics János, Sigray Jakab, Szentmarjay Ferenc, Szolártsik Sándor.

A **magyar jakobinus mozgalom** a francia forradalom politikai eszméinek, illetve I. Ferenc abszolutista törekvéseinek hatására 1794-ben a Magyar Királyságban szerveződött titkos mozgalom volt. A tényleges társadalmi támogatottsággal nem rendelkező, Martinovics Ignác vezetése alatt zajló szervezkedés rövid életűnek bizonyult, pár hónapos fennállását követően közel félszáz tagját letartóztatták, s hét vezetőjüket 1795 kora nyarán Budán kivégezték.

/forrás: wikipedia.org/

Részletek a bfl.archivportal.hu-ból:

Érdekes dokumentumokat rejt levéltárunk pánccélszobája a magyar jakobinus mozgalom vezetőinek, Martinovics Ignác és társai végső nyughelyére vonatkozóan. A fennmaradt iratokat lapozgatva megtudhatjuk, hogy a neves antropológus és egyetemi tanár, Bartucz Lajos hogyan tárta fel Martinovicsék földi maradványait rejtő sírokat, és miként azonosította be csontvázaikat. A budai sírhely pontos meghatározását egy kis térképvázlat jelezte, melyet 1810-ben Hainiss Frigyes budai városi mérnök készített. Talán a szerencsének volt köszönhető, hogy egykori főlevéltárosunk, Gárdonyi Albert találta meg a fővárosi levéltár iratanyagában ezt az értékes dokumentumot. A térképen hét kis kereszt jelezte a Kútvölgyi út alsó részén lévő sírhelyet. „

A sírok feltárása után a Kerepesi temetőben helyezték őket végső nyugalomra.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

Képek a Vérmezőről:

Lovaspóló a Vérmezőn a két világháború között /fotó: magán tulajdon/

A budai Vérmező területe a háború alatt átmeneti leszállópályaként működött harci repülőgépek részére. A képen egy roncs látható.

/forrás: fovarosunkbudapest.network.hu/

Vörösmarty a '30-as években /forrás: tudtad.com/

A Vörösmarty és a Déli Pályaudvar 1953-ban, Hátterben az Alkotás utca házai, Előtte a Déli Pályaudvar. /forrás: budapest.anno.hu/

1476-ban, Mátyás király Beatrix olasz hercegnővel kötött házassága alkalmából harci játékokat és nagy népünnepélyt tartottak a réten. /forrás: kia.hu/

Beatrix Mátyás király

/forrás: tudasbazis.sulinet.hu/

Vagon Étterem Vérmező /forrás: panoramio.com/

Szobrok a Vérmezőn:

Babits Mihály szobra a Vérmezőn
/forrás budapest-foto.hu/

Budai Önkéntes Ezred emlékműve
/forrás: panoramio.com/

Szitakötők
Vérmező, a Mikó utca felüli bekerített játszótéren
A 1,8 m-es szobrot Kiss István 1979-ben készítette krómacélból és üvegből
/forrás: budapest-foto.hu/

Fekvő nő Vérmező, a Mikó utca felüli végénél . A 2,3 m-es mészkő szobrot Nagy István János készítette. Első felállítási helye 1980-ban a XII. ker. Csörsz utcai MOM parkban volt, ahonnet 1984-ben helyezték át a Vérmezőre.

/forrás: budapest-foto.hu/

Vérmező - Déli pályaudvar Krisztina körúti - vérmezei aluljáró kijáratánál
Az 1,15 m-es mészkő szobrot Csíkszentmihályi Róbert készítette 1972-ben.

A kő felirata: „Herman Ottó emlékére 1835-1914”

Herman Ottó természettudós, néprajzkutató, polihisztor, politikus.

/forrás: budapest-foto.hu/

Horváth-kert

A Krisztina körút, az Attila út és az Alagút utca határolja.

1789-ben került Nicky Kristóftól Horváth Zsigmond udvari tanácsos birtokába, aki az Ördögárok öntözte földdarabot citrom- és narancsfákkal ültette be.

/forrás: bfl.archivportal.hu/

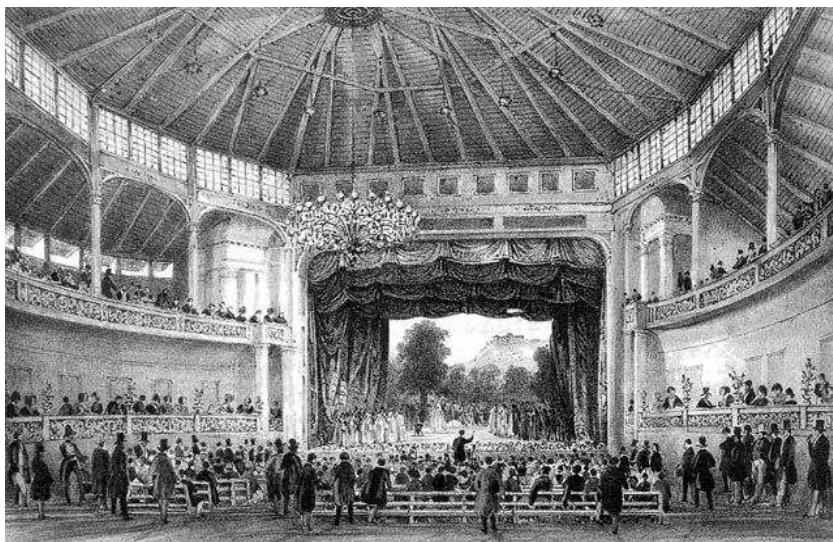
A park nevét egykori tulajdonosáról, Szentgyörgyi Horváth Zsigmondról kapta. (A Szentgyörgyi Horváth család nevéhez fűződik a balatonfüredi Anna-bál is.) 1862-ben, az Alagút megépültekor Buda városa megvásárolta, és közparkká alakította. Az eladó Horváth család kikötötte, hogy a parkban játszóteret is kell létesíteni. A Horváth-kertben folyt az Ördög-árok, amely ma is a park alatt folyik, de már több mint 130 éve be van fedve. (A befedés munkálatait itt, a János hídnál kezdték el 1873. március 5-én, de csak 1876 júniusában adták át a Vérmezőig tartó szakaszt.) Azóta csak az 1838-ban állított Nepomuki Szent János-szobor emlékeztet a patak nyomvonalára. Az addigra megrongálódott szobrot az 1950-es években lebontották. A rendszerváltás után visszaállították a Nepomuki Szent János-szobrot, amely korábban az Ördög-árok hídját őrizte.

/forrás: wikipedia.org/

A Horváth - kertben működött a Budai Színkör, budai nyári színházként.

(1843–1937): budai nyári színház. 1838-ban Nötzl Fülöp temesvári és nagyszebeni német színig. teremtette meg, aki 1838–1843 között a Fő utca 341. sz. alatt az Osztrák Császárhoz címzett fogadóban játszott társ.-ával. 1843-ban Nötzl társult Huber Ignáccal, és egy faépületet építettek a színház számára a Horváth Kertben. 1870-ig németül játszottak, nevük *Ofner Tagstheater in der Christinenstadt* volt. 1861-ben m. nyelvű előadásokkal kísérleteztek a színkörben, ebben Molnár György vállalt jelentős szerepet, aki rövid ideig játszott itt társ.-ával. 1883-ban, majd 1888-tól 1915-ig Krecsányi Ignác igazgatta a színházat. Új műsortervvel, a német színházi hagyományoktól eltérve m. szerzők műveit mutatta be, Szigligeti Ede, Vahot Imre, Szigeti József darabjait. Előadásaikban látványos színpadi megoldásokra törekedtek. A színház műsorának színvonalát emelendő, klasszikus művek is színre kerültek (Rostand: *Cyrano de Bergerac*, Gorkij: *Éjjeli menedékhely*). 1915-től Krecsányi helyét Sebestyén Géza vette át. 1925-ben a színházat felújították. A műsort egy-egy sztár színész köré igazították, látványos előadásokat valósítottak meg (Zerkovitz Béla: *A nóta vége*, Muzsikás Ferkó; Lajtai Lajos: *Régi nyár*; Brodszky Miklós: *Szökik az asszony*). A színház 1870–1915 között *Fővárosi Nyári Színkör*, 1915–1937 között *Budai Színkör* néven működött. Az épületet 1937-ben lebontották. – Ir. Koch L.: A Budai Nyári Színkör. Adattár (1966); Binal: *Deutschsprachiges Theater in Budapest* (Wien, 1972); Pukánszky Kádár J.: A pesti és budai német színészet története 1812–1847 (1923).

/forrás: mek.oszk.hu/

A Budai Nyári Színpark 1845-ben (Alf Rudolf metszete) Hátterben a Gellért-hegy, mint állandó díszlet.

/forrás: geocaching.hu/

Budai Színpark 1936-ban lebontása előtti évben

/forrás: tabananno.blogspot.com /

A Budai Színkör helyén áll ma a Déryné szobor

A Magyar Dráma Napján - 2010. szept. 21-én, Madách Imre Ember tragédiája 1883-as ősbemutatója napján és Déryné Széppataki Róza színpadra lépésének 200. évfordulóján - a Horváth-kertben felavatták a II. világháborúban megsérült, majd elbontott Déryné-szobor másolatát. Az eredeti szobrot Ligeti Miklós impresszionista szobrászművész alkotta, - Déryné arcát Bajor Giziről mintázta - de a szobor 1935-től csak 1945-ig állhatott a Horváth-kertben. Mivel a szobor eredetije nem állt rendelkezésre, egy fiatal, erdélyi szobrászművész, Polgár Botond a fennmaradt emlékekből alkotta újjá. A lantot pengető, rokolyás szobor, az évek során átalakult, és a jövőben tovább szépülő Horváth-kert északi részén, megújult környezetben kapott helyet. Az ünnepség keretében Kubik Anna színművésznő idézett Déryné Széppataki Róza önéletrajzi memoárjából.

/forrás: panoramio.com/

A szobor körül étterem – kávézó

/forrás: panoramio.com/

A Horváth-kert szobrai

Joseph Haydn szobra – /forrás: panoramio.com/

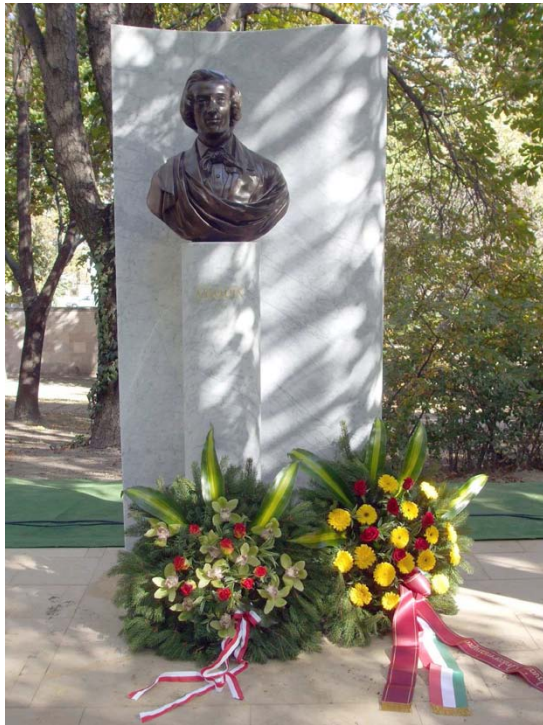
Alkotója Kocsis András /forrás: wikipedia.org/
felirat az emlékművön

J.Haydn 1732-1809 a hazánkban működött nagy zeneszerző
halálának százötvenedik évfordulójára.

Ferenczy Béni és Vigh Tamás ülő nőszobrának.környezetét Dalányi László tervezte; a szobor
előtti szökőkút mellett szép virágkiültetést láthattunk itt minden évben.

/forrás: zoldkalauz.hu/

Frederyk Chopin halálának 162. évfordulóján avatták fel márvány talapzatra állított szobrát.

/forrás: zeneszalon.hu/

A Petőfi gimnáziummal szemben a Horváth - kert sarkán áll Nepomuki Szt.János szobra. Kb. itt állt a régi szobor is, ahol a János híd alatt haladt az Ördög árok.

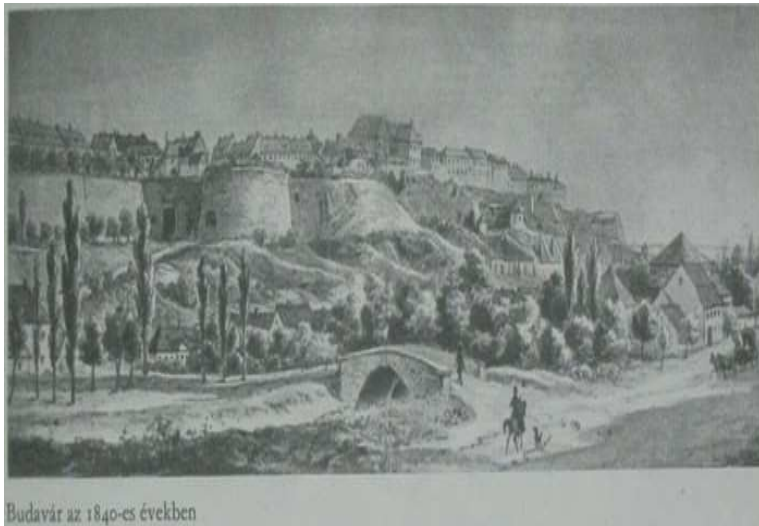
/forrás: wikipedia.org/

Az **Ördög-árok** egy patak, a Duna budai torkolatú mellékvízfolyásainak egyike. Legnagyobb oldalvize a Kis-Ördög-árok, amely a hűvösvölgyi Nagyrétnél folyik bele. Az Ördög-árok a budai oldal szennyvizének jelentős részét is befogadja: a Budapesten keletkező napi 600 ezer

köbméter szennyvízből 50 ezer köbméter rajta keresztül ömlött a Dunába, aminek a csepeli Központi Szennyvíztisztító Telep megépülése vetett véget.

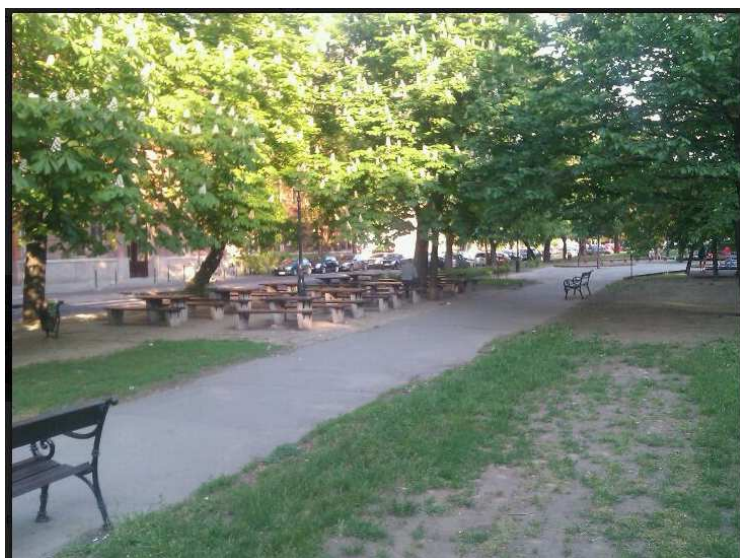
/forrás: wikipedia.org/

Budavár az 1840-es években, felirata a képnek. Középen egy híd látszik az Ördögárok felett, ez Krisztinaváros-i vagy Vérmező-i. /forrás:geocaching.hu/

Horváth-kert
/ forrás: foursquare.com/

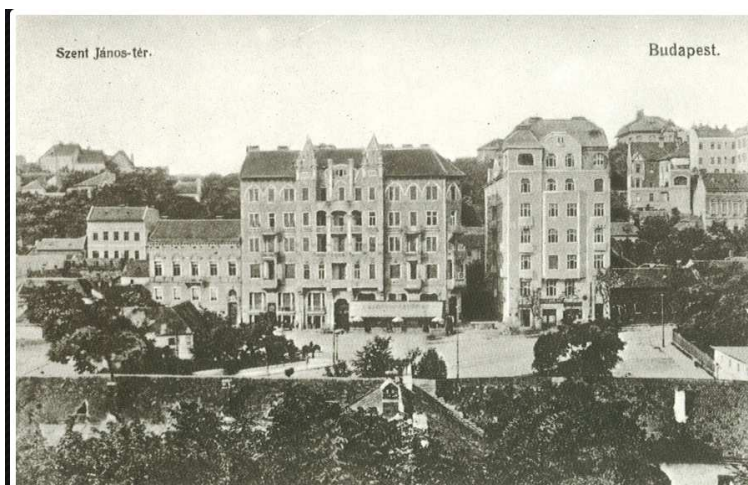

Petőfi gimnázium előtt sakk játékasztalok
/ forrás: foursquare.com/

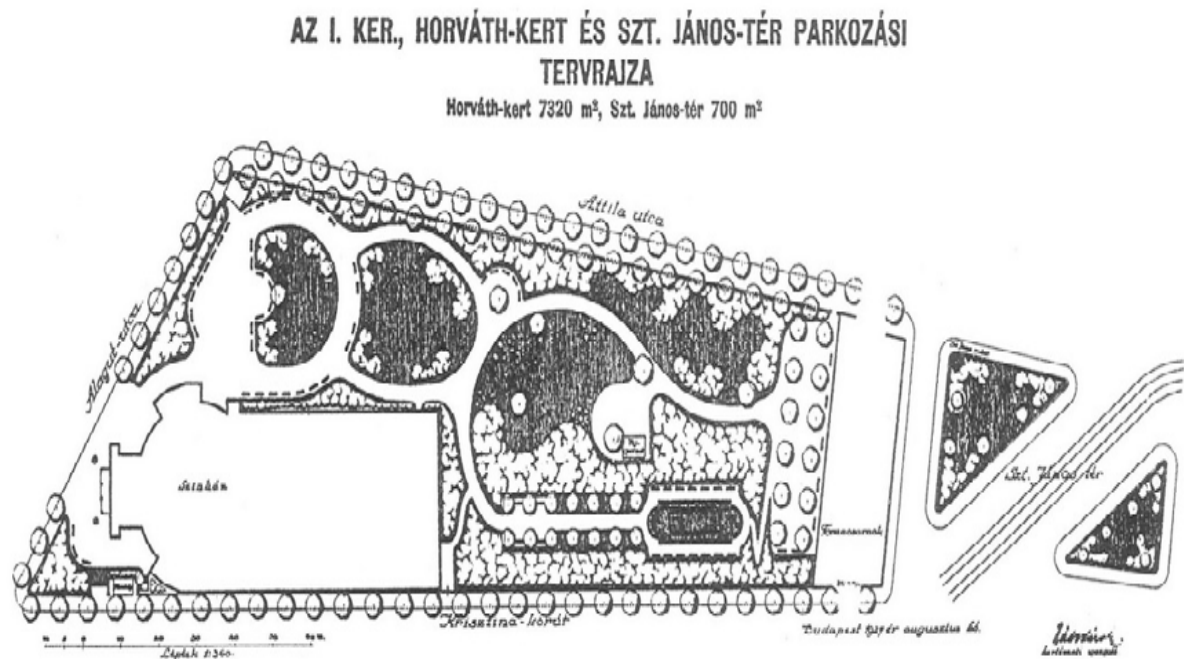

Szt. János tér egy régi festményen

/magán tul./

A Horváth-kert déli végében a Nepomuki Sz.János szobornál volt a Szt. János tér
A fotó közepén álló két ház között megy felfelé az Orvos lépcső, bal oldali házak helyén ma park van, a jobb oldali ház helyén áll a NAV /APEH/ a Krisztina körúton.
/foto forrása: zoldkalauz.hu/ /Jobbra a merőleges fehér épület lehet a Tornacsarnok./

Horváth kert keleti végében a Szt.János térnél van feltüntetve a Budai Tornacsarnok.
/tervrajz forrása: zoldkalauz.hu/

A tornacsarnok emléktáblája a Petőfi Sándor Gimnázium falán van elhelyezve, az iskola a Horváth-kert déli végével szemben az Attila út 43-ban van.
/forrás: wikipedia.org/

Játszótér a Horváth-kert déli végénél
/forrás: zoldkalauz.hu/

Tabán

Tabán név alatt ma a budai Várhegy, a és a Naphegy közé ékelődő völgyet szokás érteni. A védett völgy, a napsütötte hegyoldalak, a Gellért-hegy lábánál fakadó hévizek, s nem utolsósorban a Duna közelsége már a neolitikum emberét is idevonzották, emlékeiket régészeti ásatások tárták fel. A kora vaskorban (Kr. e. III–I. század) lakóhelyül választották a kelta eraviszkszuszok, majd birtokba vették a rómaiak, akik a 4. században, I. Valentinianus császár idején őrtornyot emeltek az itt levő fontos révátkelőhely védelmére, szemben a túlsparti Contra-Aquincummal.

A városnegyed ma is használt neve a török eredetű Débágháne/Tabakhane szóból származik, jelentése: Tímár-telep. Arra utal, hogy egykor cserzővargák, tímárok műhelyei voltak itt. Ez változott később Tabahonra, majd rövidült-magyarosodott Tabánra.

A török hódoltság alatt az őslakosság egy része elmenekült, a település azonban fejlődött: a hódítók fürdőket építettek a melegvíz-forrásokra, s dzsámikat emeltek. A 17. század végén a meggyérült magyar lakosság mellé a dunaparthoz közeli területre németek, az Ördög-árok partjára és a Naphegy keleti lejtőjére az 1690. évi "Nagy szerb vándorlást" követően nagyobb számban szerbek települtek. Róluk kapta a városrész a Rácváros elnevezést; hajdani ittlétükre ma a Rác fürdő és egy kőkereszt utal.

Tabán és a Naphegy Binder János rézkarca 1790-es évek /forrás: wikipedia.org/

A 18. századra egymáshoz ragasztott, zsinfelyfedésű, szegényes vályogházakkal szegélyezett, szabálytalan, girbe-gurba utcácskák alakultak ki. Lakóik a több évszázados hagyományokra visszatekintő szőlőműveléssel foglalkoztak, de jelentős számú iparosnak, kereskedőnek is otthont adott a rendezetlen és nagyon sűrűn beépített negyed. A Tabánt 1810-ben tűzvész pusztította, s nem kímélték az Ördög-árok árvizei sem. 1821-ben ezer házat írtak itt össze.

Csatornázatlan utcái, az 1880-as évek filoxérajárványai, amik a környék szőlőit pusztították, majd a budai városrendezési munkálatok: a budai körút és az Erzsébet híd építése érlelték meg lebontásának tervét. A századfordulóra szórakozóhelyekkel, vendéglőkkel, borozókkal teli romantikus negyeddé vált. A budapesti „Montmartre”-ként is emlegetett Tabán írók, költők, művészek kedvelt helye lett. Megmentéséért a kor irodalmi életének jeles személyiségei (pl. Szerb Antal, Tersánszky Józsi Jenő) szólaltak fel, festők ragadtak ecsetet (a legszebbek Zórád Ernő akvarelljei). Sokan fényképfelvételeken is megörökítették a halálra ítélt városrészt.

1933–36-ban bontották le a Tabán házait, s csak néhány épületet kímélt meg a „városrendezési láz”. Az ide tervezett új városrész azonban soha nem épült fel. A Monarchia legjobb szerb ortodox templomát, a tabáni Szent Demeter templomot a II. világháborúban találat érte, tetőzete beszakadt, 1949-ben az egyébként viszonylag épségben maradt épületet Sztálin 70. születésnapjára lebontották. Mára csak a török kori kupolacsarnokot is őrző Rudas és Rác fürdő, az Arany Szarvas-ház, a tabáni Alexandriai Szent Katalin-plébániatemplom, mellette, az Apród utcában a Virág Benedek-ház és a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum épülete, a Döbrentei utcában három, az Attila úton és a Czakó utcában egy-egy műemlék ház maradt ránk az egykori, legendásan romantikus hangulatú Tabánból. Jelentős része zöldterület, pihenőpark, amely popzenei fesztiváloknak is helyet ad. A területet északról lezáró, Duna-parti Ybl Miklós teret híres építészünk, Ybl Miklós alakította ki a 19. század végén. A meglevő tárgyi, írásos és képi emlékeket a Tabáni Helytörténeti Gyűjtemény és Dokumentációs Központ gyűjti, őrzi és mutatja be.

1945–58 között a lerombolt tabáni iskola helyett a Krisztina Téri Iskolába jártak a naphegyi gyerekek. 1958 augusztusában készült el az egykori tabáni iskola közvetlen közelében a Lisznyai utcai iskola a Naphegyen

/ forrás: kivonat - wikipedia.org

Tabán 1900-ban /forrás: falanszter.blog.hu/

Tabán a '60-a években
/forrás: wikipedia.org/

Könnyűzenei fesztivál a Tabánban – 2009.
/forrás: wikipedia.org/

Régi képek a Tabánról

Tabán Kereszt tér 1905.

/forrás: budapestanno.atw.hu/

Jobbra a tabáni szerb templom, balra a Szt. Katalin katolikus templom

/forrás: tabananno.blogspot.com/

A szerb templom háború után – 1949-ben lebontották

/forrás: tabananno.blogspot.hu/

Forrás: Csiffary Gabriella

Holdvilág utca 1932.

/forrás: tabananno.blogspot.com/

Tabán a Gellért-hegyről nézve. /forrás: tabananno.blogspot.com/

Tabán 1900. előtérben a Közmunkák Tanácsának palotája, mellette a szerb templom, kicsit hátrébb a tabáni Szt.Katalin templom.
/forrás: tabananno.blogspot.com/

/forrás: tabananno.blogspot.com/

Avar vendéglő
/forrás: tabananno.blogspot.com/

Poldi bácsi /Krausz Lipót/ legendás „Mély pince vendéglője.”
/forrás: tabananno.blogspot.com/

Tabán jelenlegi emlékhelyei, szobrai

A régi Kereszt tér helyreállított szobra a Kereszt utca mellett.

A **Kereszt tér** a budai Tabán egyik közterülete volt 1937-ig, a városrész lebontásáig. A Kereszt utca, az Aranykacsa utca, a Harkály utca és az Eper utca találkozásánál terült el. Korábbi nevei: a 18. században Alte Friedhof Platz (Régi temető tér, majd Köteles tér, a 19. században a Kereszt utca és a Hadnagy utca között Kreuzplatz, 1874-től Kereszt tér. 1937-ben területrendezés miatt megszűnt. Közepén egy kőkereszt állott, mely az egykori szerb temető helyének állított emléket.

/forrás: wikipedia.org/

Kőkereszt (Tabáni kereszt) – 1865-ben állították fel a görögkeleti szerbek a régi temető emlékére a Kereszt téren. A II. világháborúban megsemmisült, csak töredékei és a talapzata maradtak meg. 1987-ben a Budapesti Városszépítő Egyesület helyreállította.

/forrás: taban.t-online.hu/

/forrás: budaipolgar.hu/

A kitelepítettek és kényszermunkások emlékműve esti fényben.

Az üveg-beton Losonczi Áron találmánya.

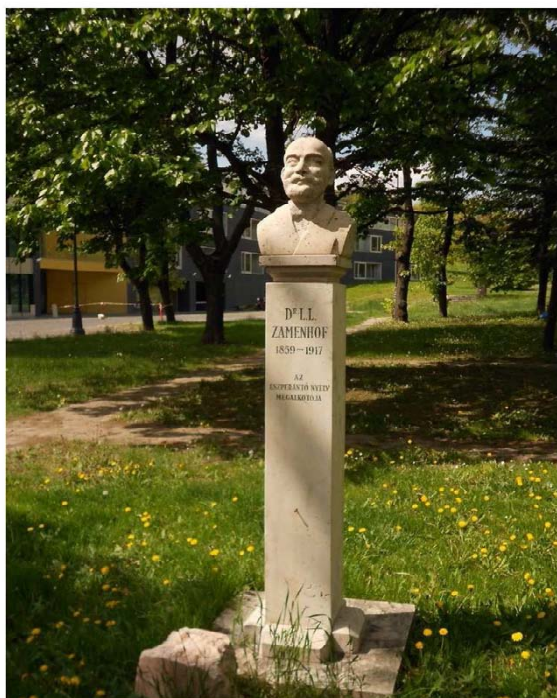
/forrás: budaipolgár.hu/

1956-os emlékmű a Tabánban
/forrás: komlomedias.wordpress.com/

Esperanto emlékkő - Ludwig Lazarus Zamenhof (Eliezer Samenhof), (1859 – 1917)
az esperanto nyelv megalkotója emlékére.
/forrás: tabananno.blogspot.com/

Ludwig Lazarus Zamenhof szobra a Tabánban a Rác fürdő előtt
/forrás: tabananno.blogspot.com/

Emlékkő az Ördögárokknak. /forrás: geocaching.hu /

Gellért hegy

A Gellért-hegy (németül: Blocksberg) Budapest I. és XI. kerületében a Duna jobb partján álló, 235 m magas kiemelkedés. A Dunára néző meredek sziklafala és a tetejéről nyíló pesti panoráma páratlan látvány. Budapest ékkövének is szokták nevezni. Az UNESCO a Gellért-hegy tetején fekvő Citadella erődjével, a budai Várheggyel és a Duna két partjának panorámájával együtt a Gellért-hegyet 1987-ben a Világörökség részévé nyilvánította. Földrajzi névként (domborzati név) kötőjellel írják: Gellért-hegy, városrészként pedig – más városrészek nevéhez hasonlóan – egybe: Gellérthegy. Ha nem lehet eldönteni, melyik jelentésében szerepel, vagy ha mindkét értelmezés egyaránt lehetséges, hagyományosan az egybeírást alkalmazzák.

A Budai-hegységhez tartozó Gellért-hegy nagyrészt Budapest XI. kerületében található, kisebb északi része az I. kerülethez tartozik. Keleti oldalról a Duna, délnyugatról a Sas-hegy, északnyugatról a Naphegy, északról pedig a Várhegy határolja. Északkeleti végénél az Erzsébet híd, délkeleti végénél a Szabadság híd található.

Régészeti leletek tanúbizonysága szerint már a kelták is oppidumot létesítettek a hegy magasabb részein és északi lejtőin. A régészek valószínűnek tartják, hogy ezt a sánccal megerősített várost és a környező területeket az eraviszkusz törzs lakta.

A legenda szerint 1046-ban a hegy sziklás dunai oldaláról lökték a mélybe (egyes források szerint hordóban, mások szerint talyigán) a Vata-féle pogánylázadás résztvevői a hittérítő Gellért püspököt. Bár a legenda valóságtartalma megkérdőjelezhető, a 15. századtól a hegyet Szent Gellért-hegynek (Mons Sancti Gerhardi) is szokták nevezni.

A török hódoltság idején a hegytetőn álló kápolna helyére palánkvárat építettek. A törökök a hegy lábánál fürdőket építettek, amelyek az itt feltörő hőforrásokból nyerték a vizet. A Gellért-hegy elnevezés csak a tizenötödik században vált általánossá.

1851-ben Haynau felépíttette tetején a Citadellát. Addig a hegy oldalát szőlő borította, a terület a híres budai borvidék részét alkotta. A 19. század végén azonban a filoxéra következtében a szőlő itt is teljesen kipusztult. A használatlanná vált hegyoldalakat ekkor kezdték el beépíteni.

A Gellért-hegy ma a Duna-Ipoly Nemzeti Parkhoz tartozik /forrás: wikipedia.com/

Gellért-hegy a Szabadság-szoborral

/forrás: premier.mtv.hu /

Gellért-hegy I. kerülethez tartozó oldala
/forrás: fmdx.hu /

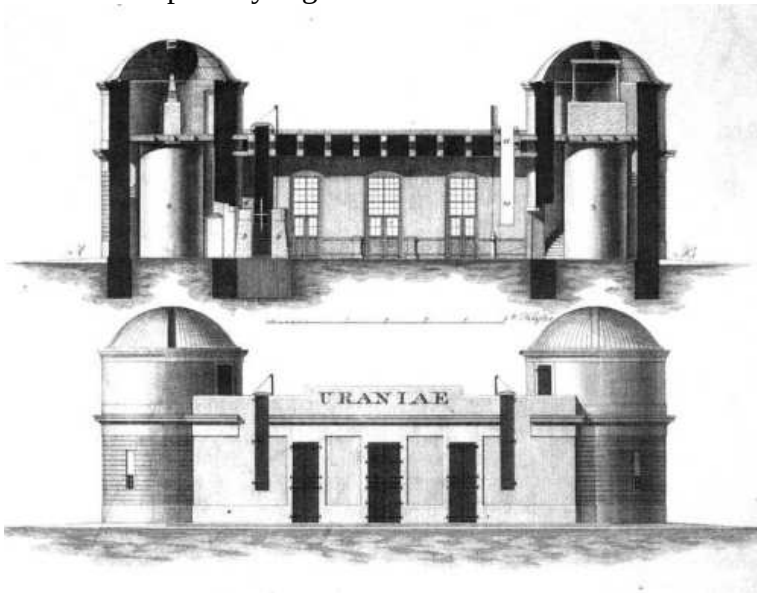

Szt.Gellért szobor a vízeséssel és két oldalt a Sz.Gellért lépcső
/forrás: panoramio.com/

Régi képek a Gellért-hegyről

Szent Gellért szobor és a támfal építése
/forrás: budapestcity.org

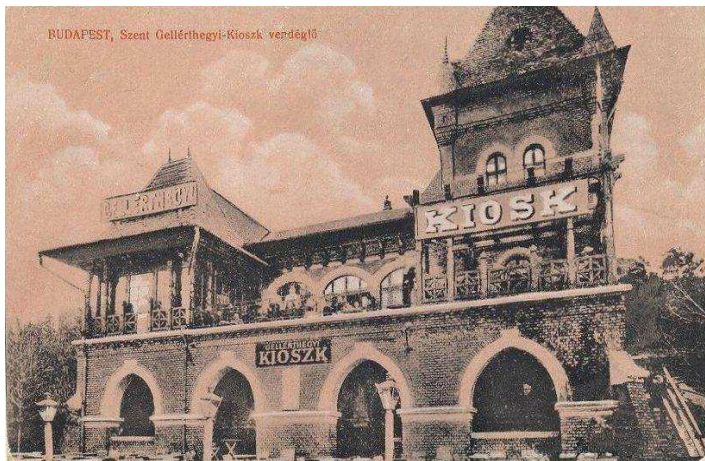

Gellért-hegy-i csillagda a Citadella helyén /forrás: wikipedia.org/ tervrajz 1813.

A Gellért-hegyi Csillagda tervrajza 1813.ból. 1815-ben avatták fel a budapesti egyetem kettős kupolájú obszervatóriumát a Gellérthegy tetején. Számtalan korabeli látképen látható a Gellérthegyen trónoló csillagvizsgálóval, több olyan ábrázolás is készült, melyeken mind a régi, mind az »új« csillagda látható! Az Urániához, a csillagászat múzsájához címzett intézmény és berendezése a budai vár 1849-es ostromakor súlyosan megsérült, azonban a csillagvizsgáló-épület még csaknem húsz évig állt a »köré« felépült Citadella falai között.
/forrás: wikipedia.org/

/forrás: csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/

A Gellért-hegyen, a Citadella alatti sétány Gellért-szobor felé eső része mellett létesült (talán az 1890-es években?). Egy 1901-es képeslap és egy 1909-es térkép már feltüntette. 1941 július 14-én, tűzijáték készítése közbeni robbanás okozta tűz pusztította el.
/forrás: egykor.hu/

A régi Alsóhegy utca, a mostani Hegyalja út feletti rész is beépített terület volt.
/kép forrása: huszadikszazad.hu /

Kép címe Pest és Rácváros – szüretelők a Gellért-hegy Tabán felőli
/saját tul. rézkarc repr./

A 19. század végén azonban a filoxéra következtében a szőlő itt is teljesen kipusztult. A használatlanná vált hegyoldalakat ekkor kezdték el beépíteni.

/forrás: wikipedia.org./

3. kép. Stáció-fülke a Gellérthegyen. Wallner Viktor felvétele.
(Pesti Napló, Képes Műmelléklet 1927. május 1.)

/parpercbudapest.blog.hu/

A Hegyalja útról a Gellérthegyre vezető út a Sánc utca régi neve Stáció utca.

Az utolsó még álló és ép stáció fülkét a Szirtes út és a Számadó utca sarkán a helyi lakosok visszaemlékezése szerint az 1951. május elsejére virradó éjszaka bontották le.

/forrás: epa.oszk.hu/

Körmenet az Orom utcában a Stáció fülkétől /forrás: forum.indey.hu/
/A körmetek a Stáció fülkéktől indultak/

Szobrok a Gellért-hegyen

Szabadság szobor

Ma a szabadság jelképe a Gellért hegy tetején álló alkotás. A városképi jelentőségű nőalak az 1947-ben felavatott Felszabadulási emlékmű központi figurája volt, miután a katonaalakokat eltávolították a kompozícióból, a szobor a szabadság jelképe lett. A budapesti városképet szinte minden irányból uraló szobor az építménnyel együtt 40 méter magas. A pálmaágot két kezében magasra tartó nőalak, a szabadság génuszának bronzszobra 14 méter magas, Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotása.

Új felirat került a talapzatra, mely új jelentést adott az együttesnek: "Mindazok emlékére, akik életüket áldozták Magyarország függetlenségeért, szabadságáért és boldogulásáért".

/forrás: network.hu/

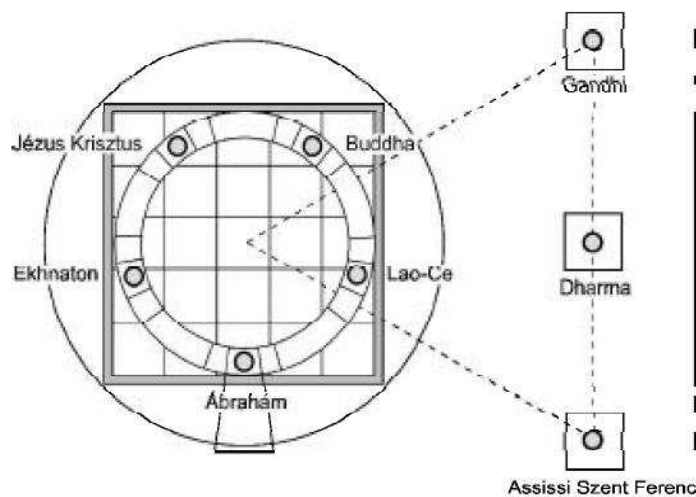
Filozófiai Kert /forrás:1.kerulet.ittlakunk.hu/

Wagner Nándor szobrászművész alkotása. A művész 1922-ben született Nagyváradon és 1997-ben halt meg Japánban, Mokában. A művész halála előtt a legismertebb művét, a Filozófiai Kert című szoborcsoportot Budapestnek ajándékozta, 2001-ben a Gellért-hegyen állították fel Egymás jobb megértéséért felirattal a talapzatán.

/forrás: 1.kerulet.ittlakunk.hu/

A Filozófiai Kert, a világvallások reprezentánsaival. A szoborcsoport tagjai: Ábrahám, Ehnaton, Jézus, Buddha, Lao-ce egy körív öt pontján, valamint Assisi Szent Ferenc, Bódhidharma, Gandhi, egy, a körhöz kapcsolódó egyenlő oldalú háromszög oldalán.

/forrás: wikipedia.org/

A FILOZÓFIA KERTJE

/forrás: fovarosi.blog.hu

Gellérthegy víztároló - víztározó

Budapest vízellátása alapvetően a Duna vizén alapszik, s a budapestiek igen jó minőségű vizet kapnak, ami a természetes szűrésű kutak kiváló adottságainak köszönhető. Az 1904-ben épített, majd 1974-80 között mai méretére bővített *gellérthegy víztározó* ezek közül messze a legkülönlegesebb. A víztároló két medencéje hasonlít két zongorára, amelyeket egymással szembe állítottak. Az ilyen ún. piano alakú víztárolók azért ideálisak, mert bennük a víz sohasem stagnál (örvények nem alakulhatnak ki), hanem állandó áramlásban van. Az összfelület $2 \times 5\,000\text{ m}^2$, a falak 35 cm vastagságúak. A medencék födém szerkezetét 2×106 db pillér tartja.

/forrás: gellerthegy-viztarolo.infobomba.hu/

A város legnagyobb víztározó-medencéjének tetején, a Gellért-hegyen látható ez a kilátókő-szobor, melyen "Buda királyfi és Pest királykisasszony" egymásra talál. Vadász György munkáját 1982-ben állították fel.

/forrás: napibudapest.blog.hu/

A víztározó bejárata

/forrás: wikipedia.org/

/forrás:gellerthegy-viztarolo.infobomba.hu/

A víztározó belseje.

/forrás: blog.athina.hu /

/forrás:budapest-foto.hu/

Gellért-hegyi díszkút

a hegy északi lejtőjén, a Hegyalja út és az Orom utca között,
a Vízművek Sándor utcai víztározójának főbejárata alatti sétányon.

A kút mellett egy kőtáblán az alábbi szöveg olvasható:

"Ez a kút a VI. ker. Majakovszkij, volt Király utca 86. sz. lakóház udvarán állt.

Jelenlegi helyére a Fővárosi Vízművek állította a régi budapesti vízellátás emlékére. 1981."

/forrás:budapest-foto.hu/

Európa liget

Az **Európa liget** Budapest I. kerületében található, a Bécsi kapu, a várfal és a Hunfalvy utca határolja. 1972. szeptember 4-én nyitották meg a főváros centenáriuma és 29 európai főváros ez alkalomból megrendezett kongresszusa emlékére.

A fővárosok vezetői ekkor saját kezűleg ültettek el itt egy-egy olyan fát, mely jellemző saját országuk flórájára, és amely fa Magyarország klímáját is bírja. A fák előtt mészkőlapon az adományozó város neve olvasható.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: panoramio.com/

Mackó úr és Róka Miska szobra a ligetben

/forrás: panoramio.com/

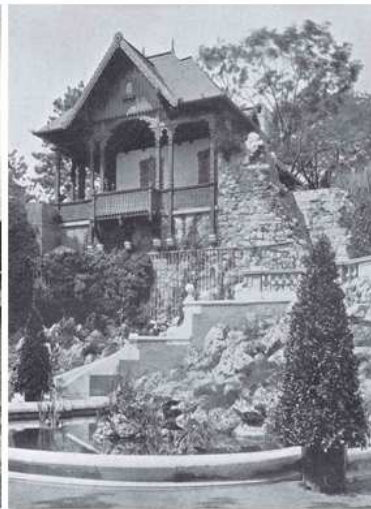

Kopjafák a ligetben
/forrás: panoramio.com/

/forrás: hazaitajak.hu/

Várpalota kertje amely már nem létezik

A Hauszmann által átalakított Új Várkapu és a királyi kertben Erzsébet királyné kérésére felépített magyaros stílusú parasztház (Fotó: fszek.hu)

/forrás: falanszter.blog.hu/

A magyarosan berendezett várkerti Sissi lakosztály (Fotó: Magyar Bútor)

/forrás: falanszter.blog.hu/

Várkert 1919-ben

/forrás: falanszter.blog.hu/

Elisabeth Amalie Eugenie von Wittelsbach, vagy ismertebb nevén Sissi (Erzsébet királyné)

/forrás: tortenelemklub.com /

III., Budapest Főváros I. kerület utcáinak története írásban és képekben.

A főváros kerületei között nem véletlenül az első, itt született meg a hajdani város, évszázadokon át a budai Várhegyen volt az ország központja. Az önkormányzat a Várkerület elnevezést használja.

A budai Vár mellett a kerület része a Víziváros és a Krisztinaváros, valamint a Tabán és a Gellért-hegy északi része is.

Az utcák nevei – irányító számai

A

Aladár utca 1016
Alagút utca 1016
Alkotás utca páros oldal 2-38 házszám 1012
Alsóhegy utca páratlan oldal 1-11 házszám 1016
Alsóhegy utca páros oldal 2-18 házszám 1016
Anjou bástya 1014
Anna utca 1014
Antal lépcső 1016
Apor Péter utca 1011
Apród utca 1013
Aranyhal utca 1011
Attila köz 1013
Attila út páratlan oldal 1-79 házszám 1013
Attila út páratlan oldal 81 házsámtól 1012
Attila út páros oldal 1013
Avar utca páros oldal 1016

Á

Ág utca 1016

B

Babits Mihály sétány 1014
Balta köz 1014
Batthyány tér 1011
Batthyány utca 1015
Bécsi kapu tér 1014
Bem rakpart 1-29 házszám 1011
Bérc utca 1016
Berényi utca 1016
Bugát utca 1012

C

Clark Ádám tér 1013
Corvin tér 1011
Czakó utca 1016

Cs

Csalogány utca páros oldal 1015
Csap utca 1016
Csónak utca 1015

D

Dárda utca 1014
Derék utca 1016
Dezső utca 1016
Dísz tér 1014
Donáti köz 1015
Donáti lépcső 1015
Donáti utca 1015
Dózsa György tér 1013
Döbrentei tér 1013
Döbrentei utca 1013

F

Fátyol utca 1013
Fazekas utca páratlan oldal 1-3 házszám 1015
Fazekas utca páros oldal 2-4 1015
Fém utca 1016
Fenyő utca 1016
Feszty Árpád utca 1013
Fiath János utca 1015
Fogas utca 1013
Fortuna köz 1014
Fortuna utca 1014
Fő utca páratlan oldal 1-43 házszám 1011
Fő utca páros oldal 2-60 házszám 1011
Franklin utca 1015
G -Gy
Galeotti utca 1016
Gellérthegy utca 1016
Gimnázium utca 1015
Gránit lépcső 1012
Gyorskocsi utca páratlan oldal 1-15 házszám 1011
Gyorskocsi utca páros oldal 2-18 házszám 1011
Győző utca 1012
Gyula utca páratlan oldal 1016

H

Hadnagy utca 1013
Hajadon utca 1014
Halász bástya 1015
Halász utca 1011
Harkály utca 1016
Hattyú utca 1015
Hegedüs köz 1013
Hegyalja út páratlan oldal 1-27 házszám 1016
Hegyalja út páros oldal 2-30 házszám 1016
Hess András tér 1014
Hunfalvy utca 1015
Hunyadi János út 1011
Hunyadi László lépcső 1011

I

Ibolya utca 1014
Ilona lépcső 1015
Iskola lépcső 1011
Iskola utca 1011

J

Jácint lépcső 1015
Jávorka Sándor lépcső 1013
Jégverem utca 1011
Jezsuita lépcső 1011

K

Kagyló utca 1015
Kapás utca 1015
Kapisztrán tér 1014
Kapucinus utca 1011
Kard utca 1014
Kemal Atatürk sétaut 1016
Kereszt utca 1013
Király lépcső 1015
Kocsány utca 1016
Korlát utca 1012
Koronaőr utca 1012
Koronaőr köz 1012
Kosciuszkó Tádé utca 1012
Kőműves lépcső 1016
Körmöci utca 1012
Krisztina tér 1016
Krisztina krt. 1013
Krisztina krt. (65-től) 1016
Kuny Domonkos utca 1012

L

Lánchíd utca 1013
Lant utca 1014
Linzi lépcső 1015
Lisznyai utca 1016
Logodi utca 1012
Lotharingiai Károly park 1012
Lovarda utca 1014
Lovas út 1012

M

Magas utca 1015
Magyar asszonyok bástyája 1014
Málna utca 1011
Mária tér 1011
Markovits Ignác utca 1011
Márvány utca 1012
Mátray utca 1012
Mészáros utca 1016
Mihály utca 1016
Mikó utca 1012
Móra Ferenc utca 1014

N

Naphegy tér 1016
Naphegy utca 1016
Nándor utca 1014
Nőegylet utca 1014
Nyárs utca 1016

O

Orom utca 1016
Országház utca 1014

Orvos utca 1016

Ostrom utca 1015

Ö

Öntőház utca 1013

P

Pala utca 1011

Palota út 1014

Pálya utca 1012

Párduc utca 1016

Pásztor lépcső 1013

Pauler 1013

Piroska utca 1016

Ponty utca 1011

R

Roham utca 1013

Róka utca 1016

S -Sz

Sánc utca 1016

Sándor Móríc lépcső 1013

Sarló utca 1013

Schulek F.lépcső 1015

Sikló utca 1013

Somlói út 49 től 1016

Szabó Ilonka utca 1015

Szalag lépcső 1011

Számadó utca 1016

Szarvas tér 1013

Szeder utca 1015

Székely utca 1011

Széna tér 1-1 1015

Széna tér 6-7 1015

Szent Gellért lépcső 1013

Szent Gellért rakpart 1-1 1013

Szent György tér 1014

Szentháromság tér 1014

Szentháromság utca 1014

Szilágyi D. tér 1011

Színház utca 1014

Szirom utca 1016

Szirtes út 1-15 1016

Szőnyeg utca 1011

T

Tábor utca 1012

Táncsics Mihály utca 1014

Tárnok utca 1014

Tibor utca 1016

Tigris utca 1016

Toldy lépcső 1015

Toldy Ferenc utca 1015

Tóth Árpád sétány 1014

Tündérlaki mélyút 1016

Ú

Úri utca 1014

V

Vám utca 1011

Vándor utca 1015

Váralja utca 1013

Várfok utca 1012

Várkert rakpart 1013

Vérmező utca 1012

Y

Ybl Miklós tér 1013

Z

Zerge lépcső 1012

Zsolt utca 1016

/forrás: 2.budavar.hu/

Az utcák története részletesen

III. 1., A, Á

A

Aladár utca 1016

Alagút utca 1016

Alkotás utca páros oldal 2-38 házszám 1012

Alsóhegy utca páratlan oldal 1-11 házszám 1016

Alsóhegy utca páros oldal 2-18 házszám 1016

Anjou bástya 1014

Anna utca 1014

Antal lépcső 1016

Apor Péter utca 1011

Apród utca 1013

Aranyhal utca 1011

Attila köz 1013

Attila út páratlan oldal 1-79 házszám 1013

Attila út páratlan oldal 81 házszámtól 1012

Attila út páros oldal 1013

Avar utca páros oldal 1016

Á

Ág utca 1016

Utcanév: Irányítószám: Történet, nevezetességek:

Aladár utca 1016.

Tigris utca - Mészáros utca között

1957-től – rendszerváltásig Asztalos János utca, ezután
kapta vissza eredeti nevét

Aladár utca 1-3.

Aladár utcai tenispálya egykor és most.

A Naphegy lábánál fekvő, téglány alaprajzú, modern stílusú épület, melyet 1928-ban Hüttl Dezső tervei alapján építettek. A funkcionalista szemléletű építészet korai példája. Eredetileg a Magyar Országos Központi Takarékpénztár megrendelésére készült sportklub háznak. E célnak megfelelően az épülettől északra és keletre sportpályákat alakítottak ki.
/Forrás: muemlekiem.hu/

Aladár utcai tenispálya

/forrás:indafoto.hu/

A Naphegyen 1928 óta létező, egyes részeiben műemléki védettséggel bíró tenispályák és sportház 2005-ben kerültek értékesítésre. A terület jelenleg magántulajdonban van, a tulajdonos a környék tradíciójához méltatlanul, a kerületi jegyzői, és bírósági ítéletek ellenére, nem az előzetes megállapodásoknak megfelelően használja, és használja ki a telket.

/forrás:bvsz.hu/

Aladár utca 18-as sz. ház

/forrás: kozterkep.hu/

Az Aladár utca 18-as sz. ház sgraffitója
/forrás: kozterkep.hu/

Balról Aladár utca – jobbról Zsolt utca kereszteződésénél játszótér
/forrás: budapest.olx.hu

Aladár utcai házak 4 – 6 – 8 sz.
/forrás: ingatlannet.hu/

Aladár utca 9/a
/forrás: panoramio. /

Alagút utca 1013

A Krisztina krt. és az alagút bejárata, Váralja utca között

A budapesti Várhegy-alagút, vagy budai Váralagút - vagy a köznyelvben egyszerűen csak Alagút - 350 méter hosszú és a Lánchíd budai hídfőjét (Clark Ádám tér) köti össze a Krisztinavárossal.

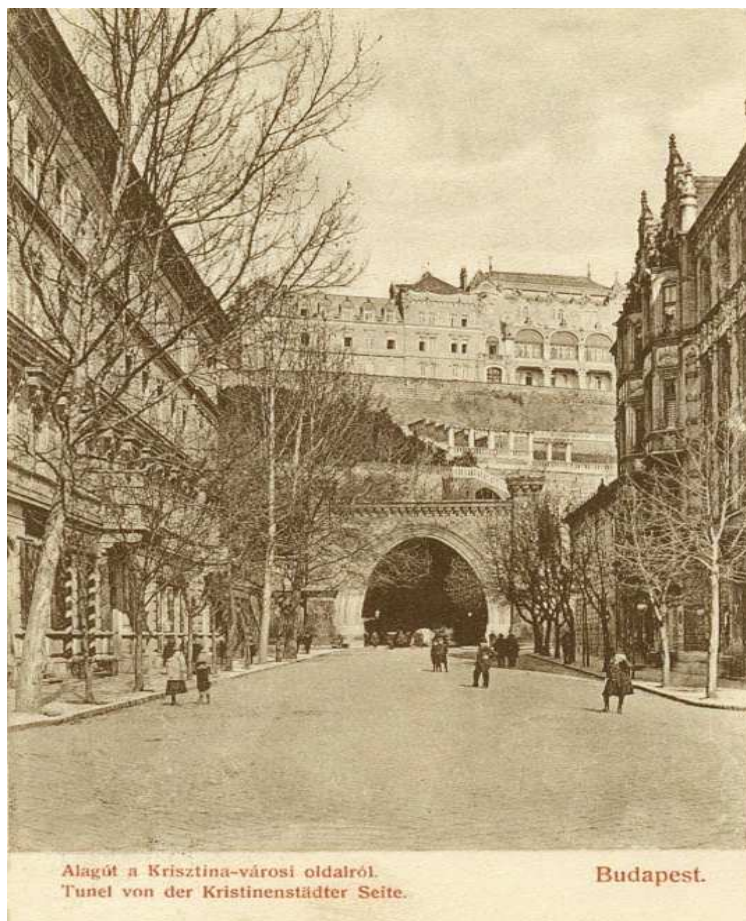
Alagút építésének szükségességét már Széchenyi István felvetette. Ürményi József 1850-ben társulatot hozott létre a megépítésre. Az építkezést 1853-ban kezdték meg Clark Ádám tervei szerint. 1865-ban adták át a forgalomnak. 1918-ig használatáért díjat kellett fizetni. Keleti kapuzata eklektikusan klasszicizáló stílusban épült. Nyugati kapuja a háború alatt elpusztult, ezt 1949-ben újraépítették.

/Ürményi József volt alnádor / /forrás: wikipedia.org/

A próbaalagút megnyitásának másnapján William Clark a következőt írta szüleinek:

„Egyszerre kezdtem a hegy két oldalán a fúrást, s ezzel egy időben felülről középen aknát mélyítettem. A fúrások pontosan találkoztak egymással. Amikor a megnyitáskor az utolsó kőzetrétegeket is áttörtük, át tudtunk látni a hegyen, a tárna egyik végétől a másikig. Bizony a jó nép csodálkozott, mert korábban sok okos fej megjósolta, hogy csak keresni fogjuk egymást a hegy gyomrában, anélkül, hogy valaha is találkoznánk ... Az én próbaalagutam oly egyenes, mint a vonalzó ... A víz egész tömege szinte magától kifolyik (az egész hossz 15 lábnyit emelkedik). Amíg azonban nem voltunk egymással összekötve, bizony folyton ki kellett nyomni a felgyülemlett vizet a mélyebb rétegekből, s egyúttal friss levegőt nyomtunk be nagy gyorsasággal a bányászoknak.”

/forrás: wikipedia.org/

Alagút a Krisztina-városi oldalról.
Tunnel von der Kristinenstädter Seite.

Budapest.

Alagút utca az Attila út saroktól

/az Alagút nyugati bejárata Pest felé./ /forrás: kepeslap.hu/

Az Alagút nyugati bejárata 2008.
/forrás: wikipedia.org/

Kitekintés a Lánchíd felé
/forrás: wikipedia.org/

Alagút a háború előtt.
/forrás: alagutbistro.hu /

Alagút a háború után
/forrás: fotomuzeum.hu/

Alagút u. 1. Bal oldali épület /forrás: panoramio.com/

Az Alagút kávéház 1893-ban nyílik; 1898 után Alagút vendéglő, tulajdonosa Wellisch Zsigmond, akinek a Várban, a Tárnok utcában is van egy kávéháza; 1900-tól Zimmermann Fülöp vendéglője A Fekete Bakhoz, 1906-tól mellette vagy a helyén Neumäyer Vilmosné tej- és kávécsarnoka, gyümölcs- és csemege-kereskedése A Krisztinavárosi Alagúthoz. Ma itt Salátabár - meleg étel - non stop büfé működik./forrás: wikipedia.org/

Philadelphia kávéház /forrás: budapestcity.org /

Alagút utca 3-ban működött 1895-ig a Philadelphia kávéház, a mai u.n. OTP. ház helyén. 1895-ben nyitotta meg Veress Pál. Elsősorban tisztviselők látogatták, de írók, művészek is gyakran megfordultak benne. Így állandó vendég volt itt Ady Endre, Szabó Dezső és a Budai Színkör tagjai.

1905-ben vette át a kávéházat Szabó Sámuel, aki biliárd-helyiséggel bővítette. Ide volt bejegyezve a Budai Biliárd Kör és a Budai Sakkozó Társaság is.

1935-ben szűnt meg a kávéház, épületét később lebontották.

/ forrás: wikipedia.org/

Philadelphia kávéház, 1916. (Az ovális táblán olvasható: kenyér csakis kenyérbély ellenében lesz kiszolgáltva)

Kávéház belül a '30-as években
/Képek forrása: szombat.hu/

Alagút utca 3. A régi ház helyén az u.n. OTP ház
/forrás: panoramio.com/

Tábla a ház oldalán /Pauler u.felől/
/forrás: wikipedia.org/

Alagút utca felől a 3-as sz. épület.
/forrás: szerelmembudapes.blog.hu/

Alagút u. 4. 1900-ig Vendéglő a Zöld Kerítéshez, ennek tulajdonosa, Zimmermann veszi át Wellisch szemközti üzletét Fekete Bak néven. Helyén ma „Az utca legjobb kocsmája” – igaz, az egyetlen is –.

/forrás: alagutbisztró.hu/

Alagút utca 5. - Alagút utca /Pauler utca sarok

/forrás: maps.google.hu fényképes utcanézettel/

Alagút u. 5. 1895. május 30-án nyitja meg Bittner Alajos és Follner Jakab a Krisztinavárosi Színkör Kávéházat; 1900. november 1-jén átveszi Horváth János. 1901-ben Horváth tönkremegy, 1902-ben a tulajdonos Kürschner József lesz, a további tulajdonosváltozások nem követhetők nyomon. Szabó Samu, a Philadelphia kávésa később megvette az egész épületet, és a Budai Újság híradása szerint a hajdani Színkört 1917-ben „büffévé” szándékozta alakítani. Hogy aztán ez valóban megtörtént-e, nem tudni; mindeközben 1918 májusában a Magyar Vendéglős és Kávésipar a 70 esztendősch Schabenböck József, „a budai Színkör kávéház tulajdonosa” halálhírét közli. 1935-ben Szabó bérbeadta a helyiséget Spolarichéknak, akik vendéglőt alakítottak ki benne. A ház a háborúban elpusztult, a helyén a környék léptékét üdítően tiszteletben tartó új épület áll, benne CBA. csemegeüzlet, átnyúlva a volt Polgári Casino földszintjébe.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

A kép jobb oldalán a régi képeslapon olvasható a Cukrászda felirat /
/bal oldalon a kép sarkán lévő boltíves földszintre emlékszem, hogy
Spolarich söröző volt, de erre való utalást sehol sem találtam./magán megj./

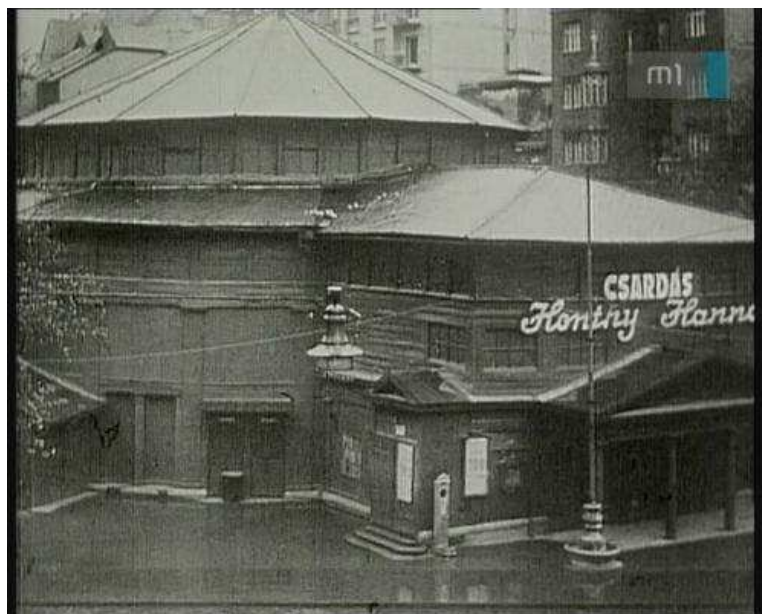
A baloldali épület Budai Polgári Casino 1886-ban alakult.

A Casino – e helyet szűknek találván - átköltözött az 1893-ban épült Krisztina tér 1. alá

/forrás: egykor.hu/

Krisztina tér felől jobbra a Polgári Casinó épülete a Krisztina krt.-tól a Gellérthegy utcáig, majd átköltözve a bal oldali tornyos épületbe. /1910. /
/forrás: kepeslap.hu/

Budai Színkör az Alagút utca Krisztina körút sarkán
Csárdás királynő hirdetése Honfőldvédelmi Társulattal /forrás: retronom.hu/MTV1/
(1843–1937): budai nyári színház. 1838-ban Nötbl Fülöp temesvári és nagyszombati német színig. teremtette meg, aki 1838–1843 között a Fő utca 341. sz. alatt az Osztrák Császárhoz címzett fogadóban játszott társ.-ával. 1843-ban Nötbl társult Huber Ignáccal, és egy faépületet építettek a színház számára a Horváth Kertben. 1870-ig németül játszottak, nevük *Ofner Tagstheater in der Christinenstadt* volt. 1861-ben m. nyelvű előadásokkal kísérleteztek a színházban, ebben Molnár György vállalt jelentős szerepet, aki rövid ideig játszott itt társ.-ával. 1883-ban, majd 1888-tól 1915-ig Krecsányi Ignác igazgatta a színházat. Új műsortervvel, a német színházi hagyományoktól eltérve m. szerzők műveit mutatta be, *Szigligeti* Ede, *Vahot* Imre, *Szigeti* József darabjait. Előadásaikban látványos színpadi megoldásokra törekedtek. A színház műsorának színvonalát emelendő, klasszikus művek is színre kerültek (Rostand: *Cyrano de Bergerac*, Gorkij: *Éjjeli menedékhely*). 1915-től Krecsányi helyét Sebestyén Géza vette át. 1925-ben a színházat felújították. A műsort egy-egy sztár színész köré igazították, látványos előadásokat valósítottak meg (Zerkovitz Béla: *A nóta*

vége, Muzsikus Ferkó; Lajtai Lajos: *Régi nyár*; Brodszky Miklós: *Szökik az asszony*). A színház 1870–1915 között *Fővárosi Nyári Színkör*, 1915–1937 között *Budai Színkör* néven működött. Az épületet 1937-ben lebontották. /

/forrás: mek.oszk.hu/

/Horváth kertről részletesebben külön a parkoknál/

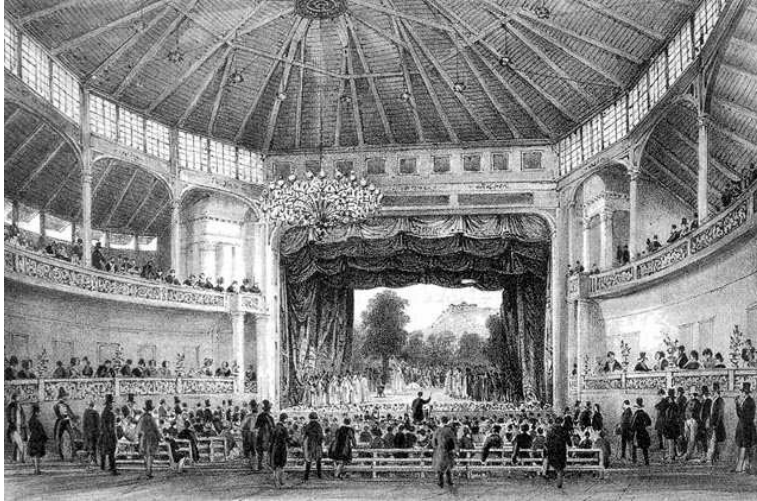
Budai Színkör Zórád Ernő festményén

/forrás: verebics.blogspot.hu/

Budai Színkör a környező házakkal, Naphegy oldal

/forrás: arch.et.bme.hu /

Budai Színkör belülről, háttérben a Gellért hegy
/forrás: mek.niif.hu /

A régi Budai Színkör helyén ma Déryné szobra és vendéglátó egység
/forrás: magyarhírlap.hu/

/forrás: noplaza.hu/

Alkotás utca páros oldal 2-38-ig 1012

Alkotás utca elnevezése:

„Hegyvidék újság“ kivonat

Archívum 2009 - XXXIX. évfolyam 4. szám

Teremtés-házból Alkotás utca

Kevesen tudják, hogy kerületünk legforgalmasabb útvonala, az Alkotás utca egy régi épületről kapta a nevét. Az pedig talán még kevésbé ismert, hogy az egykori ház, amely a Vérmezővel szemben állt, tulajdonképpen „megtévesztette” az utca névadóit.

A mai Magyar jakobinusok tere 5. helyén álló Teremtés- ház múltja egészen az 1700-as évekig nyúlik vissza: 1775-ben építette a Németországból ide települt Falk család. Az épülethez ekkor a fél hegyoldal hozzátartozott, ami közel hétholdas területet jelentett. A famíliának azonban az 1830-as évek elején magva szakadt, elárverezték a házukat. Ekkor került Heinrich lovassági kapitány tulajdonába. Ő emeletet építtetett rá, s megrendelt egy istenszobrot, amelyet a timpanonban helyeztek el.

A „Teremtés” c. szobor

Az akkori Buda egyik legszebbnek tartott szobrászati alkotása, „A teremtés” azt a pillanatot ábrázolta, amikor Isten megteremtette a világot. Az empire stílusú épületet éppen ezért a németajkú budai polgárok „Schöpfungshaus”-nak, azaz Teremtés- háznak nevezték el. Ezt fordították kicsit félre magyarul, így lett „teremtés” helyett „alkotás”, s innen ered az Alkotás utca neve. A ház „Zur Zöpschung”, vagyis „A teremtéshez” néven szerepel egy 1837-es, Budát ábrázoló térképen, ugyanakkor az utat már ekkor Alkotás utcaként tüntették fel.

Az Alkotás-ház a harmincas évek elején

A Heinrich-féle átalakításoknak még egy – Buda története szempontjából is – fontos eleme volt: a ház kertjében fúrták Magyarország első artézi kútját. (A francia Artois grófságban használt kutak mintájára készítették, innen ered az elnevezés.) A kútfő egy női fejet mintázott, és alá belevésték a kapitány nevét. A lakóknak jelentős könnyebbiséget jelentett, hogy így vízhez jutottak, mivel a Dunától a Várhegy zárta el őket, a svábhegyi források pedig igen messze estek a területtől.

Az 1831-ben kezdődő munka igencsak nehézkesen haladt, mivel majdnem folyamatosan köben kellett fúrniuk a munkásoknak. Harminckét hónap után 475 láb (kb. 150 méter) mélyen tiszta vizet találtak. A vízszint azonnal emelkedni kezdett, azonban a nyomás nem volt olyan erős, hogy teljesen „feltolja” az ivóvizet, amely közel húsz méterrel a föld felszíne alatt maradt, de még így is magasabban volt, mint a Duna vízszintje.

A kút elkészítése nagy költségeket emésztett fel, mivel a nehézségek leküzdése érdekében speciális fúrókat kellett rendelni, amelyeket először Holzeland Imre pesti vaskészítő, később a külön erre a célra idehívott osztrák Fink Ignác fúrókészítő gyártott le. Az épülethez hatalmas

kert tartozott, ahová faragott, barokk, kétkarú lépcső vezetett fel. A két lépcsőkar közötti fülkében állt az artézi kút szépen megmunkált, női fejű kútfeje, amelyből egy márványmedencébe csordogált a víz.

A házhoz több legenda is fűződött. Egyes visszaemlékezések szerint a bécsi kongresszusból Pest-Budára kiránduló Frigyes Vilmos porosz király, Sándor orosz cár és Ferenc osztrák császár ott tartott pihenőt 1814 októberében. Emlegettek olyan esetet is, amikor Mária Terézia táncolt a házban, de szóba hozták a Grassalkovich hercegekkel is az épületet.

Az Alagút 1857-es átadása, valamint a Déli pályaudvar 1861-es felépítése bekapcsolta a területet a város vérkeringésébe, ezáltal az addigi nyugalmas környék hirtelen forgalmas helyé vált. A földszintre vendéglősök, cipészek, dohányárosok költöztek.

A két világháború között egyre-másra épültek a kerteket is „felemésztő”, többemeletesbérházak a Krisztinavárosban, mivel a kivetett adót könnyebb volt kitermelni a soklakásos épületekből, mint az egyemeletesekből – amilyen a Teremtés-ház is volt. A régi épületek felújítására egyre kevesebb pénz jutott, és a bérlők is komfortosabb lakásokat kerestek.

A nagy múltú ház tehát az 1930-as évekre, amikor már több mint száz esztendeje állt a helyén, pusztán gazdaságossági megfontolások alapján feleslegessé vált, nem tudta kielégíteni a modern, XX. századi igényeket. Az épületet 1936-ban jelölték ki bontásra, az év május elején kezdtek hozzá a munkálatokhoz. Addigra már kiköltöztek a boltosok a földszintről, a lakók az emeletről, és a teremtest ábrázoló domborművet is múzeumba szállították. A Kékgolyó utca mentén egykor hosszasan húzódó, szép park már elhanyagolttá vált, személtlerakó lett belőle, és mindenfelől a szomszédos bérházak magas tűzfalai vették körül.

A huszonegy lakásban szegény családok éltek, akiknek nem tellett a felújítás költségeire. Az Alkotás utca „névadóját” tehát 1936-ban lebontották, a helyére felhúzott többemeletes ház ma is áll a Vérmezővel szemben. Az egykor volt épület emlékét legalább az utcánév megőrizte – még ha egy kicsit csalóka módon is. A Teremtés-ház timpanonjának sokat csodált domborműve ma a Budapesti Történeti Múzeum műkincseit gyarapítja.

Balázs Attila /forrás: „Hegyvidék újság” kivonat - Archívum 2009 - XXXIX. évfolyam 4. szám/

Balázs Attila /forrás: „Hegyvidék újság” kivonat - Archívum 2009 - XXXIX. évfolyam 4. szám/

Déli pályaudvar a Krisztina krt. és Alkotás utca találkozásánál

Története /kivonat a Wikipédiából/

1861-ben nyílt meg a Déli Vasút tulajdonában lévő Buda állomás (a Déli pályaudvar elődje), a Buda–Kanizsa vonal végállomásaként. Az épület a vasúttársaság más forgalmas pályaudvaraihoz hasonlóan komolyan felszereltnek számított, és egy facsarnokkal bírt a vasúti sínek felett. A Déli pályaudvar nevet 1873-ban kapta az állomás, nem a földrajzi fekvéséről, hanem a vasúttársaságról.[1] 1901-ben a növekvő forgalom következtében a Vérmező felől új jegyváltó-előcsarnok épült.

A létesítményt a II. világháború során teljesen lebombázták, a befutó vasútvonalak is tönkrementek. Az 1940-es évek végének vasúti helyreállítási munkálatai a pályaudvar épületére nem terjedtek ki. Egészen az 1960-as évekig ideiglenes létesítmények szolgálták az utasokat, szóba került az állomás Kelenföldi pályaudvarra történő kitelepítése is. 1962-ben új üveg csarnokot emeltek a vágányok végén, ideiglenes perontetővel. Végül Kővári György építész 1968-1974 között készült tervei alapján 1970-ben megindult a pályaudvar rekonstrukciója. 1974-ben a régi épületek bontási munkálatainak során előkerült az egykori indóház alapkőletételénél használt ónhenger, melyet azóta a Közlekedési Múzeum őriz. A

jelenlegi pénztár- és a várócsarnok nyugati fele néhány lépcsővel 1973-ban a 2-es metró átadásával egy időben nyílt meg. A teljes épületkomplexum azonban csak 1975-re készült el. 1983-ban került felsővezeték a vágányok fölé. 2001-ben perontetőt emeltek a 4. és az 5. vágány közé, a közvetlenül Zalaegerszegen át Szlovéniába tartó InterCity járat beindítása előtt. A tető felhúzásának áldozatul estek a pályaudvar terebélyes lombú fái.

/forrás: wikipedia.org/

Képek a Déli pályaudvarról:

/forrás:vasutallomasok.hu/

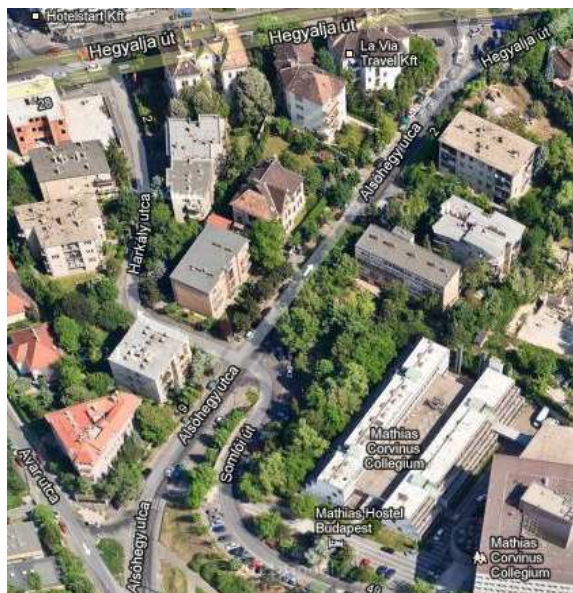
/Forrás: budapestcity.uw.hu/

Déli p. u. ma

/forrás: panoramio.com

Alsóhegy utca Hegyalja út – Somlói út/Harkály utca között
 Alsóhegy utca 1-11. páratlan és
 Alsóhegy utca 2-18. páros oldalai

Alsóhegy utca – középen

/forrás : maps.google.hu-műhold/

Alsóhegy utca 1

/ forrás: Panoramio.com/

Alsóhegy utca 5.

/forrás: panoramio.com/

Alsóhegy utca 7.

/forrás: panoramio.com/

Anjou bástya 1014

A budai várnegyedben, a Bástyasétány északi részén található, az Esztergomi rondellától a Bécsi kapuig tartó ágyúterasz. Rajta a várfalat a Sziavus pasa tornya és a Murád pasa tornya erősíti. Amikor 1686-ban Budát visszafoglalták, nagy csata zajlott itt. 1696-ban a Zaiger szerint Császárrés volt a neve. A laktanya felépülése után a laktanyáról előbb Ferdinánd-bástya majd Nándor bástya, 1924-ben Csernoch János hercegprímás után Prímás bástya volt a neve. A II. világháború után kapta az Anjou bástya nevet. 1936-ban, a visszafoglalás 250. évfordulójára kétoldalt fasorral ültették be. Ezen a bástyán van az utolsó budai pasa, Abdurrahman emlékköve.

/forrás: wikipedia.org/

Az utolsó budai pasa, Abdurrahman emlékköve.

/forrás: wikipedia.org/

Buda 1686-os visszafoglalásának emlékműve az Anjou-bástya falán
a katalán hősök emlékére.
/forrás: budapestiseta.blog.hu/

Dombormű az Anjou-bástya falán /forrás: panoramio.com/
A faliképet Kovács Margit készítette 1977-ben, felirata:
NEVE BUDA VÁRA OSTROMÁNAK EMLÉKÉT ŐRZI.
/A dombormű az Ostrom utcai rész bástyafalán van elhelyezve/

Emlékmű avatás a bajor katonák emlékére /Buda visszafoglalásának 1686-os emlékére/
/forrás:varnegyedonline.hu/

Magyar hajdúk emlékköve az Anjou bástyán
/forrás:varnegyedonline.hu/

/forrás: panoramio.com/

Anna utca 1014 Várnegyedben, a Tárnok utca 16.-Úri utca 13. között húzódik. Valószínű, hogy III. Béla magyar király feleségéről, Anna antiochiai hercegnőről nevezték el, kinek sírja a közeli Nagybaldogasszony-templomban található.

/forrás: wikipédia.org/

Egyemeletes ház az Anna utcában /forrás: wikipédia.org/

Antal lépcső 1016.

Bérc utca és Orom utca között

/forrás: panorámio.hu/

Apor Péter utca 101

Hunyadi János út - Fő utca között

Apor Péter (altorjai báró) (Altörja, 1676. június 3. – Altörja, 1752. szeptember 22.)
történetíró, főispán, királybíró.

/forrás: wikipedia.org/

1971. –es fotózás

/forrás: egykor.hu/

Apor Péter utca 3
/forrás: tvtrip.hu/

/forrás:patermarcus.hu/

Pater Marcus Belga Apátsági Söröző és Étterem Apor Péter utca 1.

Egyháztörténeti kutatások során a levéltárakban a tudósok nemcsak szövegekre bukkantak. A kódexekből és diplomákból számos latin nyelvű recept is napvilágra került.

/forrás: est.hu/

Apród utca 1013 Szarvas tér - Ybl Miklós tér között

Apród utca 1--3 Semmelweis Ignác - Orvostörténeti Múzeum

A régi Tabánnak alig maradt fenn valami emléke. Egyike az Apród utca 1-3 alatti műemlék: Semmelweis Ignác szülőháza. A Semmelweis Ignác szülőháza sosem volt a Semmelweis család tulajdonában. Semmelweis József (Semmelweis Ignác édesapja) 1806-1823 között bérelt ebben a házban üzletet és lakást családjának, gyermekei itt születtek.

Semmelweis Ignác Fülöp 1818. július 1-jén született a Meindl házban (Apród utca 1-3.) a Hintz származású Semmelweis József fűszer-kiskereskedő és a sváb Müller Terézia

gyermekként. 1823-ban a család átköltözik az Apród utca 6-ba, ahol Semmelweis József továbbra is Fehér Elefánt nevű fűszerboltját vezeti.

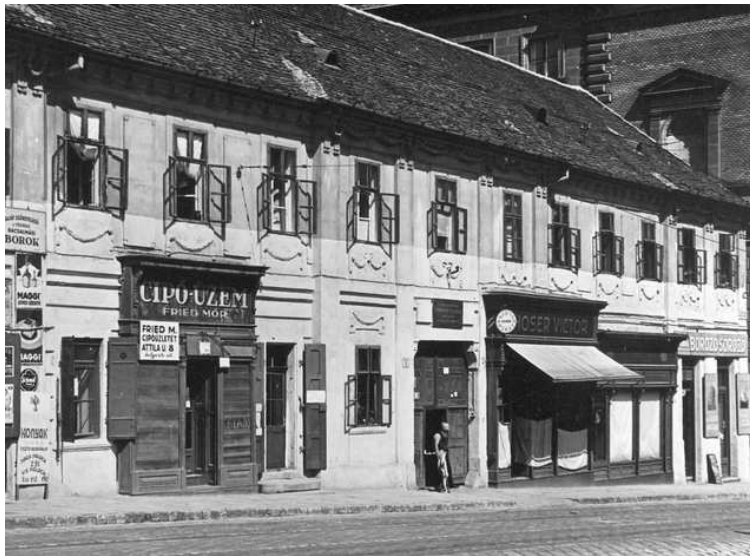
A századfordulón kibontakozó Semmelweis-kultusz juttatta eszébe a kortársaknak a szülőház megjelölését. Az emléktábla elhelyezését 1894-ben határozták el, de erre csak 1906-ban került sor. Ezután évtizedekig nem sok minden történt az épület megmentésére, kis híján osztozott a Tabán többi épületének sorsában. A második világháború sem kímélte az addigra lakatlan épületet.

/forrás: semmelweis.museum.hu/

Semmelweis Ignác

/forrás: wikipedia.org/

Apród utca 3. az eredeti ház /forrás: fortepan.hu/

Apród utca 1-3. jelenleg. Semmelweis Orvostörténeti múzeum
/forrás: semmelweis.museum.hu /

Antall József szobra az Apród utca kezdeténél
Alkotó: Veress Gábor szobrászművész (2003)
/forrás: panoramio.com/

/Mögötte, Szarvas tér-i Szarvas ház/

Antall József mellszobrát a miniszterelnök halálának tizedik évfordulóján, 2003. december 14-én avatták fel egykori munkahelye, a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum közelében. A rendszerváltás utáni első, szabadon megválasztott miniszterelnök emlékszobrát a Budavári Önkormányzat állíttatta. /forrás: vendeglatohely.hu/

Antall József (teljes nevén: Antall József Tihamér, Pestújhely, 1932. április 8. – Budapest, 1993. december 12.) Magyarország rendszerváltás utáni első miniszterelnöke, tanár, könyvtáros, muzeológus, politikus.

/forrás: wikipedia.org/

Lyka ház - Döbrentei Gábor ebben a házban lakott Apród u. -Döbrentei u.sarok /forrás: budapestcity.org/ Ezen a képen is látszik jobbra a Semmelweis ház.

/Döbrentei Gábor részletesen Döbrentei utcánál/

A Tabán északi részét (Apród utca 4. - Döbrentei utca 1.) egy zárt sarokerkélyekkel díszített kétszintes romantikus stílusú ház zárta le, amelynek építési költségeit a gazdag görög kereskedőktől származó ifjabb Lyka István gazdálkodta ki. Egyébként az országos híró Lyka Károly művészettörténész rokonságába tartozó István másik édestestvére, Döme is nagy építető volt. Ő öccsével ellentétben azonban mindig a pesti oldalon, az Országházat is jegyző Steindl Imrével dolgoztatott. A Lyka-háznak nevezett épület nemcsak egykori reformkori lakójáról, az irodalmi és színházi élet megújításában jeleskedő Döbrentei Gábor akadémikusról volt nevezetes, hanem az első emeletét belakó Eckstein Rezső nyugalmazott budai főbíróról is, aki világhíró zongorajáték-virtuóz Liszt Ferenc barátjának magyar nemesi címet is kikönyökölt "az címzetes Pest vármegye képviselőitől". Az ingatlan második emeletének hajópallóit mindeközben az a Frankenburg Adolf akadémikus koptatta, aki nemcsak Petőfi Sándort karolta fel pesti itt tartózkodása alatt, hanem 1841-től a császári udvarról írt gúnyos szatíráival is szórakoztatta Kossuth Lajos Pesti Hírlapjának nemzeti érzelmű olvasóit. Az épület helyén napjainkban égerfák ölelte füves foghíj „fogadja” a pofátlan parkolásra áhítozó autósokat, pedig régebben a tabániak itt jófajta borért álltak sorba az Ybl Miklós nagybátyja által üzemeltetett Arany Perek fogadó előtt.

/forrás: falanszter.blog.hu/

Lyka ház Apród utcai oldala

/forrás: [budapestcity.org /](http://budapestcity.org/)

Apród utcai házak a Semmelweis múzeum után
/ forrás: kep-ter.blogspot.com/

Virág Benedek emlékszobra - Apród utca - Szarvas tér sarok
Virág Benedek (1775-ig Virág Ádám Ignác, Dióskál, 1752. körül – Buda, Tabán, 1830. január 25. tanár, költő, műfordító, történetíró, a magyar ódaköltészet első mestere.
/forrás: wikipedia.org/

Virág Benedek

Aranyhal utca 1011.

Fő utca és Bem rakpart között

Aranyhal utca

/forrás: maps.google.hu/

Attila köz 1013 Attila út 33, 35 től - Váralja utcáig

Régi neve: Búvár utca

/forrás: maps.google.hu/

Attila út 1012

Attila út 1013 Attila út 1-70. 1013 /

Határai: Döbrentei utca 3., Vérmező utca 18.

Nevét egy a XVIII.-XIX.. században működött Attila nevű vendéglőről kapta. Az 1830-as évektől rész-részre bontva, különféle elnevezése volt. Korábbi nevei: A Sarló utca és az Attila közszel szemközti térség az 1830-as évektől Kirchesäulenplatz (Templomoszlop tér vagy Templomszobor tér), 1874-től Szent János tér. A Szarvas tér és a Döbrentei tér között 1872-től Alsó Palota út. A Döbrentei tértől a Szent János térig az 1780-as évektől Hauptstrasse (Fő utca), a XIX. századtól Neugasse (Új utca), 1854-től Attilagasse, 1874-től Attila út, 1890-től Attila körút. A Sarló utcától a Várfok utcáig 1938-tól IV. Béla út.

/forrás: wikipedia.org/

A kép jobb oldalán lévő 3 ház helyén épült az Attila út 1-3. lakóház
/forrás: tabananno.blogspot.com/

Attila út 1-3. középen – a Gellérthegyről fotózva
/forrás:espolarte.com/

Attila út 11. /Plébánia címe/

Alexandriai Szent Katalin templom. Tabáni templom

/forrás: tabananno.blogspot.hu/

Alexandriai Szent Katalin római katolikus templom:

az Alexandriai Szent Katalin tiszteletére szentelt római katolikus templom 1728-1736. között épült - de középkori előzményekkel - Obergruber Keresztély tervei szerint. A barokk templom homlokzata eklektikus. A templom előzményei az Árpádok korára, a középkori Magyarország hitéletére utalnak. Eleven bizonyítéka ennek az előcsarnok jobb oldali fülkéjében rejtőző XII. századi kőkorpusz, a Tabáni Krisztus. Az egykori török mecset helyén épült templom mai homlokzatát 1880-1881. /forrás: 2.budavar.hu/

XII. sz.-i kőkorpusz a Tabáni Krisztus

/forrás: mek.oszk.hu/

Attila út 1920. körül, jobbra a tabáni templom, háttérben balra a Szarvas ház
/Forrás: egykor.hu/

Attila út 2 - Krisztina körút 36.

Vár felőli oldala Attila út 2. innen Krisztina körút 36.

/forrás: Panoramio.com/

A hatemeletes bérház az első világháború utáni munkanélküliséget és a súlyos lakáshiányt enyhíteni szándékozó állami lakásépítési program keretében 1925-ben épült a Bethlen-kormány rendeletére. Neuschloss Kornél és Gyenes Lajos tervezők visszafogott neobarokk stílust választottak a magas manzárdtetős épületnek. A két bejáratú, két lépcsőházas és liftes házban 148 lakást alakítottak ki, minden lakásnak kilátása nyílik valamelyik égtáj felé. Az asztalos- és üvegesmunkák, a lépcsőházi vaskorlátok, a külső kőfaragványok cseppet sem pazarló módon elegánsak, az udvari és folyosóburkolatok tetszetősen egyszerűk, ezért a „rossz minőségért” biztosan sokan elcserélnék a szocialista építőipar csodálatos vívmányait. A Bethlen-háznak több emelet mélységű pincerendszere van, amely egyaránt összeköttetésben állt a közeli budai Vár labirintusával és a mellette elfolyó Ördögárok falazott csatornájával.

/forrás: mno.hu/

/forrás: wikipedia.org/

Ebben a házban lakott Mihelics Vid, emléktáblája a fenti ház bal alsó sarkában látható.

/forrás: wikipedia.org/

Az emléktábla szövege: Ebben a házban és alkotott Mihelics Vid /1899-1968/ egyetemi tanár, Kereszténydemokrata országgyűlési képviselő. Állította: KDNP. Elnöksége és a Budavári Önkormányzat.

/forrás: wikipedia.com/

/forrás: aprod.hu/

Attila út 2./Krisztina körút 36. Bethlen-udvar a Tabán felől.

Attila út 27.

/forrás: pestiest.hu/

A mostani Tabán Teázó helyén 1929.ápr. 1-jén Auguszt József nyitotta meg cukrászdai fióküzletét, mivel az ettől lejjebbi épületet lebontották, ahol az előző cukrászda működött. /Másik cukrászdái Krisztina tér 1, Krisztina tér 3 említését lásd ott./ A cukrászdák történeteinek forrása: az [ORSZ BPTM TBM 19 393.pdf \(application/pdf objektum\)](#) /

Attila út 29. /forrás: arkadia-mobil.hu/

Az Attila út bemutatásával nem a számok sorrendjében haladok a közbe eső parkok, kertek miatt, mivel a páros és páratlan oldalak nem egyeznek számok szerint.

Attila út 31.

Attila út – Dózsa György tér sarok a volt darabonttestőrség altiszti pavilonja. A képen Attila körút 10. ként jelölik, abban az időben, mint azt feltüntettem az Attila út több részre volt tagolva. Ma 31.-es szám.

/Kép forrása: fortepan.hu/

Attila út 33.

Attila út – Dózsa György tér bal oldali sarok a volt darabonttestőrség tiszti kaszárnyája. Ma mindkét oldalon újonnan /háború után/ épült egyforma ház áll. /lásd lejjebb/

/forrás: egykor.hu /

Attila úti házak a Dózsa György tér bal oldala után, számozás jobbról:
33, 35, 37, 39, 41-es

Attila út 33– Dózsa György tér sarok, a darabonttestőrségi épület helyén a
háború után épült ház.
/forrás: hampage.hu/

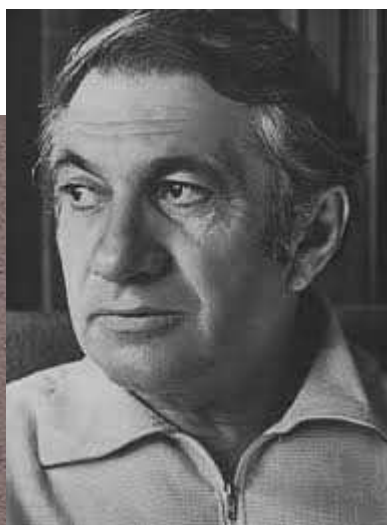

A tér másik oldala, Attila út 31. 1947-1948.
/forrás: egykor.hu/

Budapesti Értékelés: Attila út 20-24. Lászlóváros, 2012. I.
Attila út 20-24. ma. Mikó utca sarok
/forrás: egykor.hu/

Attila út 22 . Ebben a házban élt és alkotott
Vészi Endre - 1916-1987. költő, író

/forrás: wikipedia.org/

Attila út 22 sz. ház helyi védett /forrás: 2.budavar.hu/

Attila út 37. Bajcsy-Zsilinszky Endre

Bajcsy-Zsilinszky Endre Kálmán (Szarvas, 1886. június 6. – Sopronkőhida, 1944. december 24.) politikus, újságíró.

/forrás: wikipedia.org/

Attila út 37.

/forrás: tudasbazis.sulinet.hu/

1945. februárban kényszerleszállt és géptörzsével a padlástérből kiálló német vitorlázó repülőgép az Attila út 37. szám alatti bérház tetején. 1945. február 5-én hajnalban szálltak le a Vérmezőre az utolsó német vitorlázó repülőgépek, amikor az egyik becsapódott az 5 emeletes ház padlástérébe. A gép pilótáját lefejezte a becsapódás. MAFIRT: Bojár Sándor

/forrás: tudasbazis.sulinet.hu/

Attila út 39.

Gerevich Aladár 1910-1991.
Kardvívó 34-szeres olimpiai aranyérmes
és felesége Bogáthy Bogen Erna 1906-
2002.többszörös olimpiai érmes törvívó
/forrás:wikipedia.org/

Gerevich Aladár és felesége Bogáthy Erna
/forrás: wikipedia.org/

Attila út 43.

Petőfi gimnázium /forrás:panoramio.com/

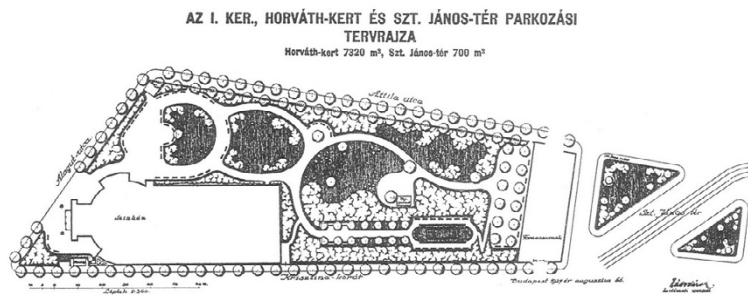
A kezdetben háromemeletes épület a II. világháborúban elvesztette harmadik emeletét. Az épület mögött a királyi Vár, az iskola előtt a Horváth kert húzódik. Az iskola 1921-ig I.kerületi Állami Főgimnázium néven, 1921 és 1946 között Werbőczy István Gimnázium, 1946 óta Petőfi Sándor Gimnázium néven működik.

Werbőczy István (eltérő írásmódban Werbőczí, Verbőczy, Verbőczi), (1458 körül – Buda, 1541. október 13.) jogtudós, királyi ítélmester, királyi személynök, majd Magyarország nádora. /forrás: wikipedia.org. /

Az 1892-ben épült mai Petőfi, először I. ker. Királyi Katolikus Gimnázium néven működött.
/forrás: bfl.archivportal.hu – Saly Noémi/

Budai Tornacsarnok emléktáblája a Petőfi Sándor Gimnázium falán, a Tornacsarnok a Horváth-kert felőli oldalon volt. /forrás: wikipedia.org/

Tornacsarnok a kert jobb oldalán az üres sáv, a Szt.János tér felől /forrás: zoldkalauz.hu/

Balra a Budai Tornacsarnok épületének sarka, jobbra a Petőfi gimnázium /akkor Werbőczy Gimn./ 1900-1909. /forrás: egykor.hu/

Attila út 45 .

Ottlik Géza

/forrás: wikipedia.org/

Attila út 75.

Szalatnai Rezső 1904-1977. író, pedagógus

/forrás:wikipedia.org/

Attila út 77.

/forrás: norc.ro/

Attila út 79.

Schöpflin Aladár 1872-1950. magyar műkritikus, irodalomtörténész, író, műfordító.
/forrás: wikipedia.org/

Attila út 79. / Mikó utca sarok

/forrás: norc.ro/

Attila út 81 .

Brunswick Teréz 1775-1861. 1828. június 1-jén nyitotta meg édesanyja házában a monarchia első óvodáját, melyet „Angyalkert”-nek nevezett.

/forrás: wikipedia.org/

Attila út 91.

/forrás: .bfvk.hu/

/forrás: wikipedia.org/

Attila út 103.

Szentistváni Babits Mihály, teljes nevén: Babits Mihály László Ákos (Szekszárd, 1883. november 26. – Budapest, Krisztinaváros, 1941. augusztus 4.[1]) költő, író, irodalomtörténész, műfordító, a 20. század eleji magyar irodalom jelentős alakja, a Nyugat első nemzedékének tagja.

/forrás: wikipedia.org/

Attila út 103.

/forrás: wikipedia.org.

/forrás: fidelio.hu/

Durkó Zsolt (Szeged, 1934. április 10. – Budapest, 1997. április 2.) Erkel- és Kossuth-díjas magyar zeneszerző, főiskolai tanár. /forrás: wikipedia.org/

/mag.megj. Mint későbbiekben Hidas Frigyes zeneszerzőnél leírtaknál, férjem Durkó Zsolt zenedarabjait is előadta, hangfelvételek készültek műveinek előadásairól többek között „Magyar rapszódia két klarinétra” /Dittrich T. - Kovács B./, kéziratait nyomtatásra-kiadásra előkészítette./

Attila út 107.

Ferencsik János (Budapest, 1907. január 18. – Budapest, 1984. június 12.) magyar karmester, korrepetitor, az Operaház és a Magyar Állami Hangversenyzenekar főzeneigazgatója, a Budapesti Filharmóniai Társaság zenekarának elnök-karnagya; a Nemzeti Zenede tanára, főiskolai tanár.

/Forrás: wikipedia.org/

/Magán megj. Férjemet Ferencsik Jánoshoz is több kedves emlék fűzte, többször vezényelte a MR.Szimfónikus zenekarát.

Ferencsik János dedikált fényképe férjem részére.

Attila út 109.

/forrás: arkadia-mobil.hu/

Attila út 117.

Csontos Gyula színművész

Munkács, 1883. március 8. – Budapest, augusztus 1 /forrás: wikipedia.org/

Drámai szerepeit mély emberábrázolással, hiteles szenvedélyességgel formálta meg. A komikusi szerepkörben volt elemében igazán: alakításait a tragikomikus tónus jellemezte. Fanyar humorával, különöc egyéniségével, színpadi tréfáival a m. színművészet "rettenetes gyermeke" volt. Gyakran szerepelt filmen.

/forrás: vigszinhaz.hu/

Attila út 133.

Babits Mihály emléktábla /Majoros Áron Zsolt alkotása/
1883-1941. költő, író, irodalomtörténész, műfordító.

/forrás: wikipedia.org/

Attila út 133. Babits Mihály és Hidas Frigyes volt lakóháza
/forrás: hu.wikipedia.org/

Attila út 133.

/forrás: emb.hu/

Hidas Frigyes zeneszerző 1928 – 2007

Felirat a táblán:

Ebben a házban élt és alkotott

„az utolsó magyar romantikus zeneszerző” /forrás: wikipedia.org/

Életműve főként fúvós hangszerekre írt darabokat foglal magában, de jelentősek voltak színházi kísérőzenéi is. Erkel Ferenc-díj (1958), (1982) „Érdemes Művész (1987) Bartók Béla–Pásztory Ditta-díj (1993) /forrás: wikipedia.com/

/Mivel részemre különösen kedves a zeneszerző, részletesebben is írok a művésről. Férjem - Dittrich Tibor klarinétművész – barátja volt, 1965-ben esküvőnkön ő orgonált a Mátyás templomban. Férjem tagja volt a „Magyar Fúvósötös”-nek és számukra írta a „Fúvósötös No.2” c. művét, a Magyar Fúvósötös három tagja kerületünk lakói voltak ill. lakója :

Fülemile Tibor fagottművész -/1929-2011/

Dittrich Tibor klarinétművész- /1940-2008/

Tarjáni Ferenc -kürtművész - /1938 - /

2000 – től kezdve férjem, több kéziratát nyomtatásra-kiadásra előkészítette.

Három művéből átiratot is készített:

/Hidas Frigyes - 2 for clarinet quintet –

- For four B flat clarinet and bass clarinet arranged by Dittrich Tibor

Hidas Frigyes - Hungarian Folk Song Suite No.2 for clarinet quintet

arranged by Dittrich Tibor

Hidas Frigyes - 9 Békésmegye-i népdal /Folk-song suite No.1

arranged for 5 clarinets by Dittrich Tibor /

/forrás: ingatlanbazar.hu/

Attila út 135.

Az akkori /1700-as évek vége-1800-as évek eleje/ Haupt-Strasse, a mai Attila út legvégén (a 135—137. sz. helyén)épült fel Sándor Antal gróf 17 szobás nyaralója, amelyhez istálló, pincén, kocsiszínen kívül külön kertészlak, továbbá csaknem 2 holdas angolkert, V2 hold gyümölcsös és szőlő is tartozott. A Sándor-kertet a Krisztinaváros legszebb kertjei közt emlegették./forrás: epa.oszk.hu/

Attila út 135 - Kosztolányi Dezső Gimnázium

/forrás: minalunk.hu/

Avar utca 1016

Hegyalja út – Csörsz utca között páros oldal
/Csörsz utca - Márvány utca között XII.ker.
Hegyalja út - Alsóhegy utca között XI.ker./

Avar utca – Hegyalja út saroktól Csörsz utcáig
/forrás: norc.hu/

Ág utca 1016

Mészáros utca 10- től Tigris utcáig

Ág utca Mészáros utca felől
/forrás: panoramio.com/

Ág utca Tigris utca felől
/forrás: panoramio.com/

Ág utca 3. Somló villa
/forrás: budapestarchitect.com

/forrás: budapestarchitect.com/ A téli kert ablaka körüli dísz

Ág utca 3. Somló Villa

/forrás: somlovilla.hu/

A Somló Villaként ismert Ág utca 3. szám alatti szecessziós villaépület 1912-ben épült, Jánszky Béla és Szívessy Tibor tervei alapján. A magyar kései szecesszió két kiemelkedő alakja a Kós Károly vezette Fiatalok csoportjának egyik meghatározó tagja volt. A magyaros-szecessziós építészeti stílus egyik legkiválóbb képviselője, JÁNSZKY BÉLA volt (Ózd, 1884. júl. 19. – Budapest, 1945. jan. 16.). Szemléletükre elsősorban Lechner Ödön volt hatással, akinek nyomán a magyar építészet formanyelvének megújítását a népművészet elemeinek felhasználásával kívánták megvalósítani. 1905-től rendszeres gyűjtőutakat tettek Erdélybe. Jánszky a skandináv építészetet is tanulmányozta, ebből a célból 1907-ben Finnországba, Svédországba és Németországba utazott. Később Párizsban és Olaszországban is tett tanulmányutakat. A Somló Villa egy része irodaházként működik. A Villa azon része, amelyben az irodák és tárgyalók találhatóak, egyike azon igen kevés enteriőröknek, amelyek

szinte érintetlenül maradtak meg az elmúlt közel száz évben. A geometrikus motívumok és díszítések, a sötétbarna fa-burkolatok, faragások komolyságot sugároznak. A bécsi szecesszió jegyeit viseli a villa (Wiener Werkstatte), amely irányzat ma olyan közkedvelt ismét. Az eredeti bútorok közül megmaradt például egy Josef Hoffman tervezte garnitúra is. A kovácsoltvas bejárati ajtó az elmúlt évszázad patináját viseli magán. A Villában találhatunk eredeti falikarokat is, száz éves villanykapcsolókat, eredeti üvegmozaikos kőasztalt. A Somló Villát az I. kerületi képviselő testület döntése védett épületté nyilvánította.

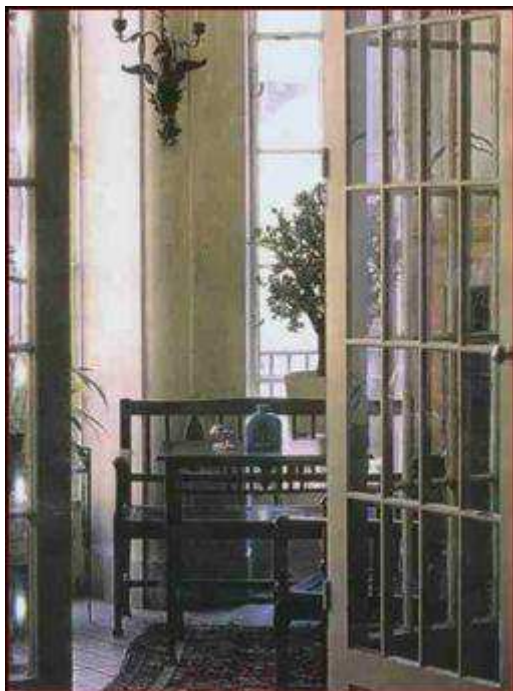
/forrás:somlovilla.hu/

/A házban tábla ugyan nem jelzi, de ebben a házban lakott kedves németnyelv tanárnőm dr.

Hajdú Istvánné - Márvány u.-i Közgazd./

A ház helyi védett. /forrás: 2.budavar.hu/

Épületbelső az Ág utca 3-ban /forrás: somlovilla.hu/

Ág utcai épület
/forrás: budahouse.hu

III. 2.,**B, C****B**

Babits Mihály sétány 1014

Balta köz 1014

Batthyány tér 1011

Batthyány utca 1015

Bécsi kapu tér 1014

Bem rakpart 1-29 házszám 1011

Bérc utca 1016

Berényi utca 1016

Bugát utca 1012

C

Clark Ádám tér 1013

Corvin tér 1011

Czakó utca 1016

Babits Mihály sétány 1014

A Várhegy keleti várfala mögött, a Bécsi kaputól a az Erdélyi-bástyaig terjedő, eredetileg kettős védelmi fallal övezett területen fekszik. A sétány helyén 1936-ig a Táncsics Mihály utca 11-25. számú házak kertjei terültek el, azok előtt pedig a várfalra támaszkodó középkori épületek álltak itt. 1936-ban a kertek egy részét megszüntették, a területet fásították és a mai formájában nyitották meg a közönség előtt. Babits Mihály emléktábláját 1965-ben helyezték el itt.

Korábbi nevei: An der langen Wand, Bastei-Promenade, Várbástya, Horthy Miklós bástyasétány. /forrás: wikipedia.org/

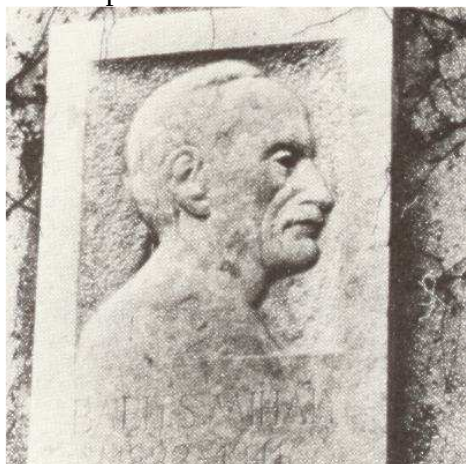

Szentistváni Babits Mihály, teljes nevén: Babits Mihály László Ákos (Szekszárd, 1883. november 26. – Budapest, Krisztinaváros, 1941. augusztus 4. költő, író, irodalomtörténész, műfordító, a 20. század eleji magyar irodalom jelentős alakja, a Nyugat első nemzedékének tagja.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: panoramio.com/

Babits Mihály emlék-dombormű a sétányon

/forrás: wikipedia.org/

/forrás:panoramio.com/

Babits Mihály sétány, a Várnegyed egyetlen aszfaltozatlan utcája
/forrás: panoramio.com/

Babits Mihály sétány
/forrás: forum.index.hu/

Balta köz 1014 ,

Úri utca - Tárnok utca között

A kis Balta-köz az egyik legenda szerint nevét onnan kapta, hogy az előtte nyíló kis téren fejezték le bárdal Hunyadi Mátyás, a későbbi Corvin Mátyás király testvérét, az összeesküvéssel vádolt Lászlót. Egy másik forrás szerint a Hunyadi László elfogásakor a híveivel összeverekedő katonák a szűk utcában nem tudták a pallosaikat használni,...
/forrás: vendegvaro.hu /

Romantikus utcarészlet

/forrás: nagykar.hu/

Balta köz - Tárnok utca sarok, Pátzay Pál – Vízjáték

/forrás: emela.hu/

Batthyány tér 1011

Határai: Bem rakpart 28., Fő utca 41., Batthyány utca 2.,
Markovits Iván utca 1., Fő utca 39., Bem rakpart 27.

Korábbi nevei: 1695-től Oberer Markt (Felső piac), 1874-től Bombenplatz (Bomba tér), 1905-től Batthyány tér. /forrás: wikipedia. org /

Németújvári gróf Batthyány Lajos (Pozsony, 1807.február 10. – Pest, 1849. október 6. államférfi, Magyarország első alkotmányos miniszterelnöke.
/forrás: wikipedia.org/

Batthyány L. emlékszobra a téren

Batthyány Lajos miniszterelnök szobra (a felsővízivárosi plébánia épülete előtt). Stremeny Géza szobrászművész alkotása, környezetét Török Péter tájépítész tervezte. A szobor Batthyány Lajos személyes bátorságát és egyenességét emeli ki. Úgy ábrázolja őt, amint éppen Bécsbe érkezik (ezt sugallja a hajóorrot idéző posztamens), hogy elfogadtassa az uralkodóval az 1848. évi áprilisi törvényeket. Ezért mutatja föl hitvallását: „törvény”, „igazság”, „jog” és e szavak töredékei olvashatók az általa fölmutatott papíron. A fehér márvány posztamens ormán a Batthyány család címerállata, a fiókáit önmaga vérével tápláló pelikán látható. A címer vésett domborműként is fölkerült a posztamens bal oldalára, a másik oldalra pedig Batthyány Lajos 1848. évi miniszterelnöki pecsétjének képét vésték.

/forrás: wikipedia.org/

Épületei a wikipedia.org - ból

Erzsébet-apácák kolostora és temploma (Szent Ferenc Sebei templom), a tér északi oldalán (1. szám).

/kép forrása: indafoto.hu/

2. szám, másik címe: Batthyány utca 2.). Háromemeletes lakóház, amely Mandl Fülöp bérházaként épült 1897/1898-ban, eklektikus neobarokk stílusban. Tervezője Höfler Lajos építész, kivitelezője Hauszmann Sándor építőmester volt. Bejárata a Batthyány utcáról nyílt, három homlokzata a Gyorskocsi utcára, a Batthyány utcára és a Batthyány térre nézett. A ház a következő 3. sz. ház jobb oldalán látszik

Négy évszak ház (3. szám). Hikisch Kristóf építőmester építette saját maga számára, miután 1793-ban megvásárolta a Jakosevics családtól. Ő maga is itt lakott haláláig, 1809-ig.

Kétemeletes, copf stílusú épület. A földszint fölötti övpárkányt négy dombormű díszíti, amelyeken puttók jelenítik meg a négy évszakot. 1956-ban Várnai Dezső tervei szerint újítták föl. 2008 őszén tulajdonosa, az I. kerületi (Budavári) Önkormányzat ismét fölújította, ekkor homlokzata szürke helyett fehér és rózsaszín színű vakolatfestést kapott.

Középen a Hikisch ház /fotó forrása: budapest-foto.hu

/Jobb oldalon az előzőekben említett 2.sz. Épület/

Fehér Kereszt fogadó háza (4. szám). Helyén korábban két ház állt. A 18. század közepén a déliben működött Falk Pál "Fehér kereszt" fogadója, az északiban Meinhardt Károly mézeskalácssütő mester tulajdona volt. 1766-ban Falk fia, Ferenc József megvette a mézeskalácssütő házát és a két épületet egységes koncepció szerint építtette át, rokoko stílusban. A Fehér Kereszt a város egyik legforgalmasabb fogadója volt, mivel a gyorskocsi-állomás mellett feküdt. 1783-ban és 1784-ben a Budára érkező II. József császár is itt szállt meg. Nagytermében (amely a homlokzat három nagy ablaka révén kívülről is észrevehető) hangversenyeket, színelőadásokat és nagy táncmulatságokat tartottak. A 19. század elején azonban megszűnt, attól kezdve lakóházként szolgált. 1816-ban Diestinger József ácsmester vette meg, és még abban az évben Eckermann József építőmesterrel a Gyorskocsi utcai szárnyat háromemeletesre építtette ki. A Budapest 1944-1945. évi ostromában megrongálódott épületet 1954 és 1957 között Borsos László tervei szerint újjátették föl.

Legenda: II. József, a kalapos király, aki olyan mély benyomást tett a tulajdonosra, hogy amikor 1814-ben elhunyt, csaknem félmillió forintos vagyonából százezret I. Ferencre, II. József öccsének fiára, ötvenezret a királynéra, és ugyan ennyit a napoleóni háborúk invalidusaira hagyományozott.

/forrás: mfor.hu/

Lakóház (5. szám). Kétemeletes, manzárdtetős lakóház, neobarokk stílusban épült, föltehetően 1900 után, mert homlokzata a szomszédos vásárcsarnokhoz igazodik, nem a tér régebbi házaihoz. Földszintjén a 20. század végén a Csarnok Söröző, a 21. század elejétől a „Nagyi palacsintázója” étterem működik.
/ kép forrása: ittivott.blogspot.com /

Batthyány tér 6.

Batthyány téri vásárcsarnok régi képeslapon /1905 | | Forrás: kepeslap.hu/

A vásárcsarnok története:

Vásárcsarnok helyén a 19. század végéig barokk házak sorakoztak, köztük délen a postaház, ahonnan a gyorskocsik indultak, északon pedig „a Barna Oroszlánhoz” címzett fogadó, amelyet 1833 után tímárműhellyé alakítottak át. A VI. számú fővárosi vásárcsarnok 1900–1902 között épült föl. Terveit Klunzinger Pál készítette a Székesfővárosi Mérnöki Hivatalban, aláírói Krátky János, Máltás Hugó és Heuffel Andor voltak. Acélszerkezetű tetejét a Schlick-gyár építette. Elkészültekor a tető egységes teret fedett le, csak oldalt helyezkedtek el galériák. A galérián működött a nagybani virágpiac. 1974 és 1976 között Kangyal Miklós terve alapján szintmegosztással kétszintes bevásárlóközponttá alakították. Az emeleten Közért áruházat hoztak létre, a földszinten elől pedig kisebb élelmiszerboltok kaptak helyet. Némi piac-jellegű rész csak az árkádok alatt maradt meg, ahol zöldség- és gyümölcskereskedők voltak. Utoljára 2003-ben újították föl, amikor 15 évre a Spar kereskedelmi vállalat vette bérbe. Ekkor a földszinten Spar élelmiszerüzlet, az emeleten pedig kisebb boltok és

ügyfélszolgálati irodák kaptak helyet. Az árkádot megszüntették, helyükön bankot és éttermet alakítottak ki.

/forrás : wikipedia.org/

Batthyány téri vásárcsarnok ma

/forrás:kektura.click.hu /

Szt. Anna templom a tér bal oldalán /forrás: indafoto.hu/

7. szám. Felsővízvárosi plébániatemplom (Szent Anna templom) és plébániaház . A Vízváros plébániatemploma 1740 és 1761 között, Hamon Kristóf, majd Nöpauer Máté helyi építészek vezetésével épült föl az elődjéül szolgáló kápolna telkén. A templomhoz kelet felől csatlakozó – több részletben felépült – plébániépületet főként a barokk lépcsőház teszi értékessé. 1724-től a plébániát vezető jezsuiták rezidenciája volt, majd a 18. század végén és az 1730-as években déli irányba tovább bővítették. A plébánián szolgált 1735-1736-ban

másodkáplánként Faludi Ferenc jezsuita költő. Ezt az épület északkeleti sarkán emléktábla is hirdeti.

/forrás: wikipedia.org/

Batthyány tér 11 – Faludi Ferenc emléktábla a templom falán

Faludi Ferenc (Németújvár, 1704. március 25. – Rohonc, 1779. december 18.[1]) jezsuita szerzetes, író, költő, műfordító. Nyelvújító tevékenységét dicséri - többek között - a *zsebóra*, *napirend*, *nyelvbotlás* szavunk. /forrás:wikipedia.org/

Kölcsey Ferenc, a Himnusz költője szobra (az Erzsébet-apácák kórháza előtt). Kallós Ede szobrászművész 1897-ben Nagykárolyban fölállított (és 1919-ben a román katonaság által összetört) szobrának másolata, amely az eredeti gipsz kisminta alapján 1939-ben készült. A szobor Kölcseyt ülő helyzetben, kezében nyitott könyvvel ábrázolja, és eredetileg 1,85 méter magas vörös márvány talapzatról tekintett le a járókelőkre. A metró Batthyány téri állomásának építése miatt 1950-ben lebontották, és csak 1974-ben került vissza a térre, de eredeti posztamense helyett a járószintre, egy alig 20 cm magas talapzatra helyezték. Így ma nem az őt szemlélőkre tekint, hanem úgy tetszik, mintha búsan maga elé, a földre meredne. Ekkor építették a szobor mögé a márványborítású támfalat is (amely a metró szellőzőjét takarja). Ezen a Kölcsey „Huszt” című versének zárósorai olvashatók: „*Messze jövőendővel komolyan vess össze jelenkort, hass, alkoss, gyarapíts s a haza fényre derül.*”

/forrás: wikipedia.org/

Kossuth híd a Kossuth és Batthyány terek között 1946-1960.

A Kossuth híd a második világháborúban felrobbantott budapesti Duna-hidak részbeni pótlására felépített, a Kossuth és Batthyány terek közötti egykori ún. félállandó híd, mely 1946 és 1960 között állt fenn. /forrás: wikipedia.org/

Kossuth híd emlékköve a Batthyány térenél

/forrás: sulinet.hu/

Batthyány utca 1011

Az utca a Batthyány tértől indul; a Budai vár tövében fut egészen a Széll Kálmán térig. A Vízivárosban 1879-ben jött létre három korábbi utca összevonásával.

Ezek: 1. Drei Mohren Gasse/magán megj. : Három szerecsen/ 1858 (Fő utcától a Gyorskocsi utcáig) 2.Schwanen Gasse /magán megj. Hattyú/ 1791 (Gyorskocsi és Kapás utca között) 3 .Wiener Tor Gasse /magán megj. Bécsi kapu/1830 (Hattyú utca- Várfoke utca).

/forrás: wikipedia.org/

Batthyány Lajos

1849 január 8-án a Károlyi-palotában elfogták, és a budai laktanyába zárták. A magyar seregek közeledtével átszállították Pozsonyba, Laibachba, Olmützbe. A magyarok és a stájerok többször (Buda, Sárvár, Cilli) megpróbálták kiszabadítani, ezeket a kísérleteket azonban ő maga utasította vissza. Batthyány ekkor és később is mindvégig ragaszkodott ahhoz, hogy valamennyi cselekedete törvényes volt, és nem ismerte el a bíróság illetékességét, a bécsi kamarilla azonban őt tekintette a forradalmi mozgalom egyik elindítójának, és elhatározta, hogy kivégzésével példát statuál. Pere kimondott koncepcióssá per volt: Magyarország csak a Ferdinánd császár 1848. október 3-án kiadott manifestumai után számított „lázadó országnak”, Batthyányt azonban (és senki mást) az ez előtti, 1848 nyári–tavaszi tetteiért „vonták felelősségre”

Az 1849. augusztus 16-án Olmützben összeült haditörvényszék először börtönbüntetésre és vagyonának elkobzására ítélte, majd ezt Schwarzenberg és a bécsi udvar nyomására halálra változtatta, de úgy, hogy az elítéltet az uralkodó kegyelmére ajánlotta

Ekkor Batthyányt Pestre szállították, hogy a kegyelmezés joga a császártól Haynauhoz kerüljön, és ő október 3-án jóváhagyta a halálos ítéletet, elrendelte Batthyány felakasztását. Az utolsó, engedélyezett látogatáson felesége egy tört csempészt be neki. Ezzel súlyos sebeket ejtett a nyakán, de életben maradt. Sebei miatt az ítéletet kénytelenek voltak golyó általlira módosítani. Ennek megfelelően október 6-án a pesti Újépület (Neugebäude) udvarán kivégezték.

Október 6-a estére különféle izgatószerrel olyan állapotba hozták, hogy saját lábán ment ki a vesztőhelyre, ahol megkönnyebbülten látta, hogy nincs akasztófa. A pest-budai katonai kerület parancsnoka, Johann Kempen von Fichtenstamm altábornagy, aki később 1863-ban Pest város díszpolgára lett tudta, hogy Batthyány felakasztása ilyen körülmények között lehetetlen, de az ítélet végrehajtását sem akarta elhalasztani. Ezért úgy döntött, hogy agyonlövetti Batthyányt. A magyar miniszterelnököt, aki a súlyos vérvesztéstől tántorgott, ketten kísérték. A kivégzőosztag előtt fél térdre ereszkedett. „Éljen a haza! Rajta, vadászok” – kiáltotta. Földi maradványait Pesten a ferencesek belvárosi templomának kriptájába rejtették el. A kiegyezés után 1870-ben ünnepélyesen újratemették a Kerepesi temetőben épített mauzóleumban.

Batthyány Lajos mauzóleuma a Kerepesi temetőben

/forrás: wikipedia.org/

Batthyány utca 2-es sz. ház falán emléktábla
/forrás: wikipedia.org/

Batthyány utca 22 – Általános iskola falán az iskola fennállásának 125. évfordulója
alkalmával elhelyezve. 1872-1997.
/forrás: wikipedia.org/

Batthyány utca 25. Múemlékház 1815-ből
/forrás: panoramio.com/

Bécsi kapu tér 1014

Az Ostrom utca, a Táncsics Mihály utca és a Petermann Bíró utca találkozásánál.

/forrás:wikipedia.org/

Bécsi kapu téri Evangélikus templom
/forrás: photo.net/

Bécsi kapu téri Evangélikus templom lelkésze 1950-től 1961-ig, *Sztéhlo Gábor*. Bp. 1909. szeptember 25. - Svájc, 1974. május 28. evangélikus lelkész. "Ösi" evangélikus lelkészi családból származik. 1944. márciusától kezdve Raffai Sándor püspök megbízásából elkezdte a zsidó gyermekek szervezett mentését. 1944 karácsonyáig 32 otthonban szervezte meg a gyermekek elhelyezését és ellátását a svájci Vöröskereszt támogatásával. Ezért a tevékenységéért kapta meg 1972-ben a Világ Igaza címet. Az ezerhatszáz megmentett gyerek egyike Oláh György, későbbi Nóbel díjas tudós volt. A gyerekek mellett az otthonok 400 dolgozója is menedéket, oltalmat talált.

A Gaudiopolis - Örömváros megálmodója, létrehozója. 1961-ben svájci látogatása közben infarktust kapott, így orvosi javaslatra Svájcban maradt és ott folytatta tovább lelkészi tevékenységét. Útlevele lejárt, még látogatóként sem térhetett vissza Magyarországra. A szigorú korlátozást a svájci állampolgárság elnyerése oldhatta volna fel. Áhította a tíz éves várakozás leteltét, hogy hazatérhessen végre szeretett hazájába. Két hónap választotta el álma megvalósulásától. Hamvai hazatértek, a Farkasréti temetőben nyugszik. Ő ihlette a Valahol Európában című film történetét és a főszereplő alakját. A Batthyány tér és a Lánchíd között a budai oldalon ez a szakasz 2010. június 3-án a Sztéhlo Gábor rakpart nevet kapta.

/forrás: wikipedia.org/

/fotó forrása: szabarchiv.hu 2-4. szám: A Magyar Országos Levéltár neoromán stílusú palotája, mely 1924-re készült el

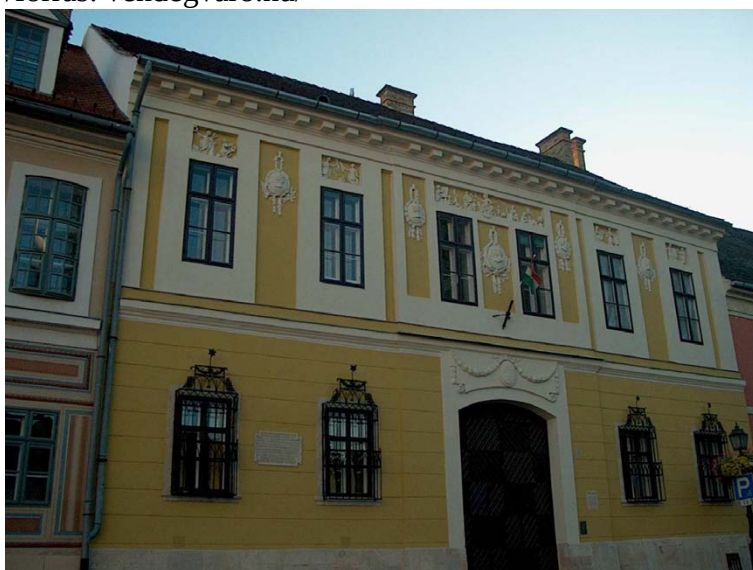
/forrás: mult-kor.hu/

Bécsi kapu tér 5.
/forrás: indafoto.hu/

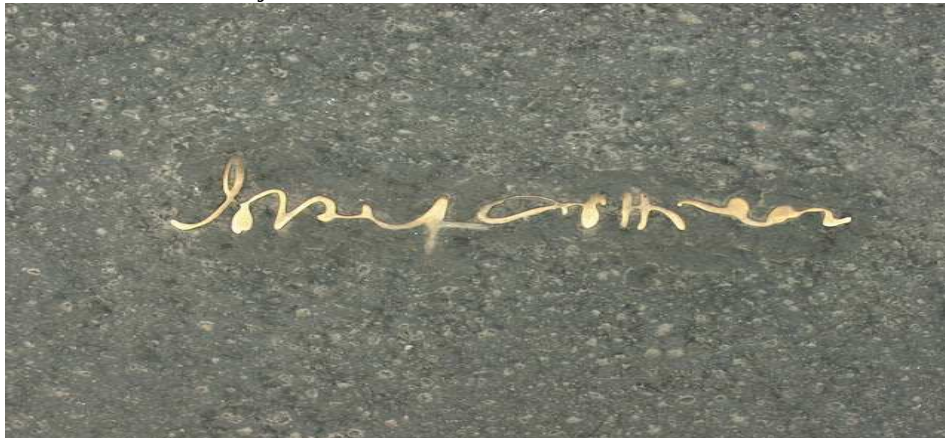
Kazinczy emlékkút /forrás: panoramio.com/
Mögötte a ház falában Nepomuki Szt.János szobra Bécsi kapu tér 6.
/forrás: vendégvaro.hu/

Bécsi kapu tér 7.
/forrás: szerelmem.budapest/

A tér legdíszesebb háza a 18. században épült, s amikor 1807-ben Grigely József piarista filozófiatanár vette meg, értelmiségi voltát egyértelművé akarta tenni a háza előtt elhaladóknak, így kerültek a homlokzatra a tudományokat és a művészeteket jelképező domborművek. Vergilius, Cicero, Szókratész, Livius, valamint középen Quintilianus és Seneca derűsen tekintenek le Pannóniára. Körülöttük a zene és a költészet, a nyelvészet és a vegyészet allegorikus alakjai. Középen Pallasz Athéné körül a festészet, a szobrászat, a történettudomány, a csillagászat és a földrajz jelképes figurái sorakoznak. Hatvany 1932-ben vette meg a házat, amelyben mindig pezsgett a társasági élet, ebédek, vacsorák, fogadások érték egymást. A kispénzű költőknek persze a lelki táplálék mellett a testi sem volt elhanyagolható. József Attila annyira szegény volt ebben az időben, hogy gyalog jött a "város pereméről".

A budavári önkormányzat úgy állított emléket a házban megfordult művészeknek, hogy aláírásukat rézzel a járdába öntötték. Íme az Attiláé:

A nevezetes névsorból talán leginkább Thomas Mann nevére kapjuk fel a fejünket. 1935-36 között háromszor is vendégeskedett itt az író, hallgatta Bartók muzsikáját, beszélgetett az írókkal, költőkkel.

/forrás: szerelmem.budapest. attila nyomában/

A Bécsi kapu tér 8. számú zárt félkörívű sarokerkélyes ház az Esterházy család tulajdona volt, utolsóként a volt miniszterelnök, gróf Esterházy Móric lakott benne. Udvarán egy több mint 50 éves védett szőlőtőke terem még napjainkban is. A mindenféle kezelés nélkül is egészséges Izabella-szőlő hajtása 1947-ben bújt elő a romok közül.

/forrás: vendégváró.hu/

A több, mint 50 éves szőlőtőke
/forrás:wikipedia.org/

Bécsi kapu tér 8-as számú házban lakott Kálmán György színművész
KÁLMÁN GYÖRGY, Jászai Mari- és Kossuth-díjas, Érdemes és Kiváló művész 1925.
március 6-án született. **1953 - 1980 között a régi Nemzeti Színház társulatának meghatározó művésze volt.**

"Soha nem kellett mást csinálnom, nem kellett pártba lépnem, népfrontot szerveznem, közmegegyeznem - elég volt benne lennem olyan színházi produkciókban, amelyek anélkül helyett, a nézők nevében megfogalmazták a kort."

/forrás: magyarszinhaz.hu /

Bem rakpart 1-28. 1011 Utca elnevezés - Bem József –

József Zachariasz Bem, magyarul Bem József 1794. március 14-én született Tarnówbán, Lengyelország osztrák fennhatóságú részén, egy birtokos nemesi családból. A krakkói tüzériskola hallgatója volt.

Bécs eleste s a felmentésére igyekvő magyar sereg schwechati veresége után, november 1-jén Pozsonyban a magyar szabadságharc szolgálatába állt. Bem Erdélybe vonult vissza, s szembeszállt a 70 ezres orosz sereggel, ám július 31-én Segesvárnál döntő csatát veszített (itt tűnt el Petőfi), augusztus 6-án alulmaradt a nagycsúri csatában is. 9-én Kossuth az összevont seregek fővezérévé tette - e napon Temesvárnál Haynau csapataitól elsöprő vereséget szenvedett, s meg is sebesült. Augusztus 17-én Dévát még elfoglalta az oroszoktól, de másnap a törökországi Vidinbe emigrált. Murad Teflik pasa néven, szíriai parancsnokként Aleppóban hunyt el, maláriában 1850. december 10-én. /forrás: mult-kor.hu/

Bem rakpart régi elnevezései:

Margit híd -Lánchíd között – Margit rakpart

Lánc híd -Erzsébet híd között – Zita királyné út

/forrás: tabananno.blogspot.com – térkép/

Bem rakpart 1-2 .

/forrás: ideiglenes.wordpress.com/

A világosabb épület Bem rakpart – Clark Ádám tér – Fő utca sarki Lánchíd Palota

A 2006 augusztus 20-i tüzijáték közbeni vihar áldozatainak emlékműve
/forrás: panoramio.com/

I.ker. Művelődési ház Bem rakpart 6.
/forrás: panoramio.com/

Külügyminisztérium épülete a Bem-rakparton
/forrás: orszagalbum.hu/

Francia Intézet Bem rakpart felöli oldala
/forrás: budapest-foto.hu/

Bem rakpart 11. Hubay palota Fő utcai oldala

/forrás: picasaweb.google.com/

Hubay palota - pirossal jelölve a fehér zeneterem.

Hubay Jenő koncertjeinek jövedelméből, 1897-98-ban építette fel házáat a Duna-parton. Az eredetileg három, majd négy emeletessé bővített épület ablakai a Dunára (Margit rakpart, ma Bem rakpart), illetve a Fő utcára néztek. A középső szárny első emeletén fehér zenetermet alakítottak ki, amelybe a bécsi Bösendorfer cég tulajdonosa, tisztelete jeléül, fehér zongorát küldött ajándékba. Az impozáns helyszínen rendszeresen tartottak zenés, irodalmi és egyéb művészeti összejöveteleket, amelyek több mint négy évtized során a hazai kulturális élet kiemelkedő eseményeinek számítottak. Hubay egyedülálló műkincs-gyűjteménnyel rendelkezett, amelyet az otthonában megjelent vendégek: művészek, állami és egyházi vezetők, arisztokraták, diplomata és a szellemi élet kiválóságai egyaránt megcsodálhattak.

/forrás: hubayzeneterem.hu/

Bem rakpart 11 Viktoria Hotel

/forrás: justbookit.hu

A ház Duna-parti oldalát 1945 elején bombatalálat érte, a homlokzat beomlott és a főbejárat valamint az utcára néző szobák megsemmisültek. A világháború után a palotát államosították. A megmaradt részekből tucatnyi bérlakást alakítottak ki, a zenetermet és a két szomszédos helyiségeket pedig sokáig irodaként használták, igen kevés gondot fordítva a karbantartásra és felújításra. A Duna-parti rész egészen 1990-ig foghíjtelek volt, amelyen felépült Budapest egyik első magántulajdonban lévő szállodája, a Hotel Viktoria. A szálloda tulajdonosai 2007-ben, kitartó erőfeszítések eredményeképpen, megvásárolták a Hubay palota szomszédos, első emeleti helyiségeit: a fehér Zenetermet, két szalont és a fából épített eredeti lépcsőházat. Még az év őszén hozzáláttak a korhű felújításhoz, amely 2008 tavaszára fejeződött be. Mára a látogatók e helyiségeket eredeti pompájukban csodálhatják meg.

/forrás: hubayzeneterem.hu/

A Hubay palota ablaküvegeit Róth Miksa tervei alapján készítették.
/forrás: holmagazin.hu/

Bem rakpart 22.

/forrás: wikipedia.com/

Bem rakpart a Szilágyi Dezső téri templommal
/forrás: panoramio.com/

Bem rakpart 23/a-25. Vám utca sarok
/ forrás: ideiglenes.wordpress.com/

Bem rakpart 28. Az I. ker. Fő utca 41. szám alatt lévő Szent Erzsébetről Nevezett Betegápoló Nővérek Szerzetesrend Gondviselés Háza, Idősek Otthona épület mögött, a Duna partra (Bem rakpartra) néző kertben.

/forrás: budapest-foto.hu/

Bérc utca

1016

Szirtes út – Gellérthegy oldal között

Bérc utca 5.

/forrás: panoramio.com/

Bérc utca 10.
/ forrás: geosolar.hu/

Bérc utca 13. /forrás: panoramio.com/

Bérc utca 16. /forrás: diplomacia.angelcities.com /

Bérc utca 18.

/forrás: panoramio.com/

Bérc utca 23. /forrás: otp.bank./ Ebben a házban iskola működött :

1957. januárjában a külügyi szolgálatban lévő dolgozók gyermekei részére a Külügyminisztérium kollégiumot hozott létre az I. kerületi Bérc utcában, és 8 osztállyal iskolát is indítottak. Ennek jogutódja lett a Lisznyai Utcai Általános Iskola, amikor 1958. augusztusában elkészült a Lisznyai utcai épület.

/forrás: wikipedia.com/

Külön említendő meg a Bérc utca 4/a ház kálváriája

Idézet a magyarnarancs.hu-ból

A barlangászok hatvan méter hosszan tárták fel a 18 méteres mélységet elérő képződményt, ahol a 18 fokos hőmérséklet a közelben húzódó hőforrásokra utal. A szokatlan elhelyezkedésű, gömbfülkés barlang nem a méretei, hanem csodálatos színvilága, gipszkristály képződményei miatt számít világszenzációnak. A barlangok felfedezésüktől fogva védettnek számítanak hazánkban, ezt a státusz a Citadella-kristálybarlang is megkapta. /Az építési engedélyt az I.ker. nem adta meg, helyi érintettség miatt az engedélyeztetést áttették a VII. kerülethez, ott megadták a használatba vételi engedélyt is./

Idézet folytatása:

Igazi turisztikai attrakciótól és különleges természeti kincstől fosztja meg Budapestet a hatósági felelőtlenség. Hatodik éve /2006.óta// képtelenek elérni a barlangászok, hogy egy Gellért-hegyi luxusvilla alatt lévő kristálybarlangot feltárhassanak és látogathatóvá tegyenek. Pedig a jog az ő oldalukon áll.

Berényi utca 1016

Hegyalja út - Mihály utca között

Hotel Gold – Hegyalja út – Berényi utca sarok
/forrás: utazok.hu/

Berényi utca 6/b.

/forrás: budapestmodern.org/

Bugát utca 1012

Attila út – Lovas út között

Bugát Pál (Gyöngyös, 1793. április 12. – Pest, 1865. július 9.) orvos, egyetemi tanár, az MTA tagja, nyelvújító. /wikipedia/

/forrás: emberi-test.uw.hu/

Clark Ádám tér 1013

Alagút és Lánchíd közötti tér

Clark Ádám

(Edinburgh, Skócia, 1811. aug. 14. - Buda, 1866. jún. 23.): angol mérnök. 1834-ben Széchenyi Istvánnal jött Magyarországra a Duna szabályozásához szükséges gépek felállítása végett, majd visszatért hazájába. 1839-ben megbízást kapott, a Lánchíd tervező főmérnökétől a híd felépítésének vezetésére, amit 1842-49 között hajtott végre. Mo.-on telepedett le. 1847-ben az orsz. közlekedési bizottság tanácsadója, 1848-ban Széchenyi mellett a közmunkák min.-ának műszaki tanácsosa volt. A szabadságharc idején, mikor Hentzi osztrák tábornok szorult helyzetében fel akarta robbantani a Lánchídat, ~ kinyitatta a Duna és a Lánchíd

lánckamrái közt levő zsilipeket, a szivattyúkat pedig összetörette. A lánckamrákhoz így nem lehetett hozzáférni, ezért Hentzi a puskaporos hordókat magára a hídra rakatta. Máj. 21-én a hordókat felrobbantották, de a hídban nem sok kárt tudtak tenni, 1852-ben megtervezte a budai alagutat, s azt 1857-re elkészítette.

/forrás: magyarkronika.com/

/forrás: wikipedia.org/

Clark Adam

Clark az alagút építésének befejezte után már csak kisebb építkezésekkel foglalkozott és egy-két nagyobb építkezésnél a felügyelő tisztet vállalta el. Azontúl csak családjának élt.

Magyarországon telepedett le, itt házasodott meg. Feleségét, az akkor 19 éves Áldásy Máriát (Áldásy Antal budai városkapitány lányát) a Várszínház egyik előadásán ismerte meg, és 1855. november 6.-án vette nőül. Három gyermekük született: Ilon, Irén és Simon.

Clark Ádám semminemű kitüntetést nem volt hajlandó elfogadni élete során. V. Ferdinánd nemességet akart számára adományozni a Lánchíd építéséért, azonban Clark büszke volt skót nemességére, s így ezt a megtiszteltetést elhárította. A király erre egy nagyobb méretű, színarany, címeres tubákos szelencét ajándékozott neki.

Nekifogott villája felépítésének is, ám a beköltözést már nem érthette meg. Elhunyt 1866.

június 23.-án reggeli 4 órakor, életének 55-ik, házasságának 11-ik évében, tüdőbajban. A budai vízivárosi sírkertben, az Áldásy-féle sírboltba helyezték örök nyugalomra 1866. június 25.-én, az evangélikus egyház szertartásai szerint; koporsóját a brit lobogóval takarták le.

/később a Kerepesi temetőben helyezték el./

Az egykori Clark-villa helyét emléktábla jelöli az I. ker. Koronaőr (ma Kosciuszko Tádé) utca 7. sz. alatti épületen. /forrás: wikipedia.org/

/megj. Áldásy villa részletesebben Krisztina körútnál/

Az 1860-as években az itt állt Népszínházról Népszínház térnek is hívták.

Heckenast Gusztáv lapja, a Vasárnapi Újság 1861. szeptember 15-i számában A budai népszínház megnyitási ünnepélye címmel közölte a színházavató ünnepi programját, mely –

tekintettel a megváltozott körülményekre – kellő mértékben volt lelkes és hazafias. Emelkedetté tette a nyitányt „az első függöny leleplezése, mely alatt a Szózat énekeltetik az egész személyzet által.” Ezt követte a Hunyady László dalmű nyitánya, majd a részlet Szigligeti Ede II. Rákóczy Ferencz fogsága című művéből. Utána népjelenetek, népdalok, karénekek és néptáncok következtek, köztük az akkor igen népszerű Vas megyei csárdással. „Záradék”-ként bemutatták A nemzet ébredése című Kazinczy apotheosist, melyet maga a színházigazgató, Molnár Gyula állított össze. „Ünnepet tart maga a nemzet is – zárta a tudósítását a Vasárnapi Újság –, midőn Budán a hazafiságnak és a nemzetiségnek egy új csarnoka nyílt meg.” És mert valóban nagy volt a lelkesedés, a színházavatót szeptember 14-én, 15-én és 16-án (pénteken, szombaton és vasárnap) háromszor is megismételték.

/forrás: epa.oszk./

Az 1870-es évek közepétől Lánchíd tér, 1912-től Clark Ádám tér. Villamosjárat a tér alatt 1907 óta közlekedik.

A Clark Ádám tér volt Budapest első egységes neoreneszánsz stílusú tere. Épületeiben működött a Lánchíd Társaság (a Lánchíd Palotában), a Budai Népszínház, valamint a Budai Takarékpénztár. Utóbbinak az Ybl Miklós által tervezett épülete a II. világháborúban bombatalálatot kapott, majd 1949-ben a körforgalom kialakítása során teljesen elbontották. Helyén azóta is egy üres foghíjtelek áll. Csak a Lánchíd Palota maradt meg a tér eredeti épületei közül.

/forrás: wikipedia.org/

/kép forrása: budapestcity.uw.hu/

Lánchíd Palota, Clark Ádám tér – Fő utca sarok

A Lánchíd Társulat székházaként szolgáló épület terveit Ybl Miklós készítette, neoreneszánsz stílusban. Az építkezés 1867-ben, a kiegyezés évében indult a Lánchíd téren (ma Clark Ádám tér). Az átadás után a társulat irodái mellett az első lakók is elfoglalták lakásaikat, köztük Reitter Ferenc, a város legendás mérnöke és Herrich Károly, az Alagút Társaság igazgatója. A Lánchíd és a palota állami megvásárlása után költözött be az épületbe a Fővárosi Közmunkák Tanácsa 1870-ben, majd a Budapesti Államhidak Felügyelősége 1871-ben.

Az épület funkciója 1920 után megváltozott. A földszinten sör csarnok és kávéház nyílt. 1935-ben döntöttek arról, hogy ide költözzön a Közigazgatási Bíróság. 1954-ben a Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága, 1981-ben pedig a Budai Központi Kerületi Bíróság vette birtokba a palotát.

A rendszer-váltás után az Igazságügyi Minisztérium kiürítette és eladta a palotát. Hosszú ideig kihasználatlanul állt, végül eredeti stílusában helyreállították és irodaházként üzemeltetik.

/forrás: wikipedia.org/

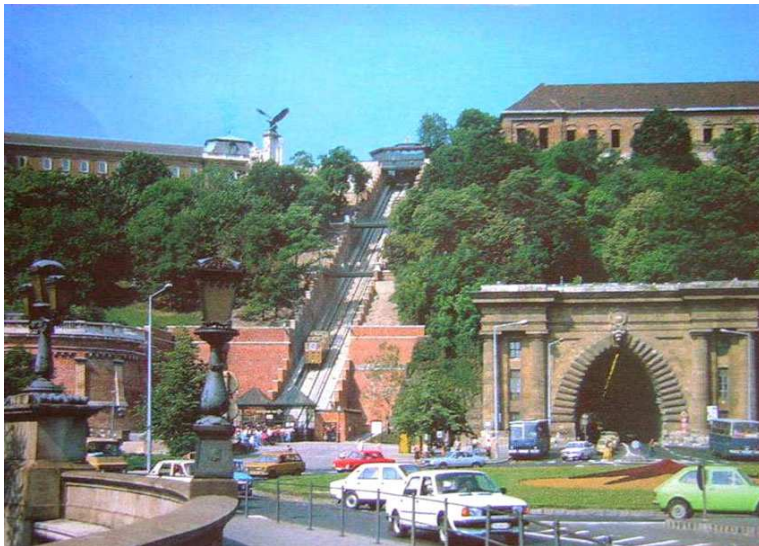

/forrás: indafoto.hu/

Báró Podmanický Frigyes emléktábla a Lánchíd Palota Clarc Ádám téri oldalfalán
Itt a Lánchíd palotában döntött Budapestről báró Podmaniczky Frigyes (1824-1907) elnök közreműködésével a Fővárosi Közmunkák Tanács 1870 és 1896 között.

Podmaniczky Frigyes, báró (Pest, 1824. június 20. – Budapest, Erzsébetváros, 1907. október 19.[1]) magyar politikus, író, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja (1859).

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: egykor.hu/

A Budavári Sikló egy speciális vasút, mely a Lánchíd Budai hídfőjét köti össze a Budavári palotával. Egyik végállomása az Alagút Duna-parti bejáratánál, a másik pedig a Budavári palota és a Sándor-palota között található. A Sikló 1987 óta, a Budapest Duna-parti látképének részeként a Világörökség részét képezi. A legelső, még gőzüzemű Siklót Széchenyi Ödön indítványozására építették 1868-70 között építették Wohlfahrt Henrik tervei alapján. Felavató ünnepsége 1870 március 2-án volt, különlegességét jól mutatja, hogy ez volt Európában a második ilyen vasúti szerkezet. 1928-ig, az autóbusz közlekedés beindulásáig az I. kerületben ez a 95 méter szakaszon közlekedő, 50 méteres szintkülönbséget áthidaló vasút volt az egyetlen tömegközlekedési lehetőség a Vár megközelítéséhez. A Sikló második világháborúban súlyosan megrongálódott a bombázások alatt, miután helyreállítása sokáig elhúzódott. Végül 1986 június 4-én indult el újra, de akkor már villanymotor meghajtású vasútként. 2009-ben kocsijait is felújították, így ma eredeti pompájában szállítja utasait. A Budavári Sikló népszerűsége máig töretlen, a Fogaskerekű vasúttal egyetemben Budapest kuriózumainak és turisztikai vonzerejének egyik legkülönlegesebb példája.

/forrás: budapest.varosom.hu/

/forrás: panoramio.com/
Budavári sikló

„0" km. kő, az ország főútjainak kezdőpontja
/forrás: hu.wikipedia.org/

Clark Ádám tér a Várból
/forrás: budapest.varosom.hu

/forrás: zoldkalauz.hu/

Budapest Nagycímere a Várfalon az Alagút mellett

Bizalmam az ősi erényben – Ferenc József királyi jelmondata.

Latin eredetije: *Virtuti confido* (bízom az erényben). Ebben a formában a király 1867-es megkoronázása alkalmából vert emlékpénzre került rá, míg a magyar változat később több pénzérmén is felbukkan. /forrás: wikipedia.org/

/forrás: panoramio.com/

Clark Ádám tér a Hunyadi János út és Fő utca között
/forrás: panoramio.com/

A Fő utca és a Clark Ádám tér sarkán álló egykori Ybl-féle Budai Takarékpénztár épületének aljában volt a kávéház. Az ostrom alatt menthetetlenül megsérült az épület és lebontották! Egy kicsi rész maradt belőle, abban működött sokáig a Lánchíd Espresso. Pár éve azt is lerombolták, most egy foghíj van a helyén, várva hogy új ház épüljön oda. /lásd feljebb/
/forrás: egykor.hu/

/forrás: inaplo.hu/

Itt az épület már nincs, csak a presszó, majd a '80-as években azt is lebontották

Lánchídra való hajtás előtt hídpénzt szedtek – fent Lassan hajt! felirat.
/forrás: tabananno.blogspot.hu/

Újjávarázsolt park a Lánchíd mellett

A Lánchíd budai hídfőjénél található park a nettó 23 millió forint értékű felújítás után az első hazai Green City által akkreditált közparkja lett. Svédország nagykövetsége, a Svéd Kereskedelmi Kirendeltség, Magyarországon működő svéd, illetve hazai nagyvállalatok, nonprofit szervezetek, Budapest Főváros Önkormányzata, valamint a Corvinus Egyetem tájépítész hallgatóinak összefogásával valósult meg a munka, hazai viszonylatban egyedülálló példát mutatva a különböző társadalmi szereplők összefogására.
/forrás: hvg.hu/

Corvin tér 1011

Először Kapucinus térnek, majd Mátyás térnek nevezték. 1784-ben Mátyás király fiáról Corvin Jánosról kapta mai nevét.
/forrás: zoldkalauz.hu/

Corvin tér utcatábla:

/forrás: szoborkereso.hu/

Corvinus jelentése holló, amely a Hunyadiak címermadara

Corvin tér 8

Budai Vigadó

/forrás: budapestinfo.hu

A Budai Vigadó épületének helyén a 17. században a törökök által épített nagy áruraktár, később fegyverraktár állt. A 19. század elején a katonai hatóságok budai társzekérraktára helyezkedett el itt. A kiegyezés után a honvédség kezébe került épület továbbra is katonai raktárként működött, míg az 1894. évi 20. törvénycikkkel Wekerle Sándor miniszterelnök Budapest belterületi katonai ingatlanjait (köztük pl. a pesti Újépületet, a budai Citadellát) a város tulajdonába juttatta vissza. Így adódott lehetőség arra, hogy a fegyverraktár helyén a budai polgárság régi törekvése (hogy nekik is legyen Vigadójuk) teljesülhessen.

Az építkezés 1898ban indult, eklektikus stílusban, Árkay Aladár és Kallina Mór tervei szerint. A viszonylag egyszerű külsőt pompás szecessziós belső kompenzálja. Napjainkban az épület több funkciót tölt be: a Vigadóban kapott helyett a Magyar Művelődési Intézet és a Hagyományok Háza.

Corvin tér keleti oldala
/forrás: budapestcity.uw.hu/

Lajos kútja /Millacher Lajos
/forrás: indafoto.hu/

Lajos kútja

/forrás: zoldkalauz.hu/

Neoromán díszkút Holló Barnabás szobrászművész 1904-ben elkészült munkája. (Ünnepélyes átadására november 19-én került sor.) A háromtagozatú kömedence középső oszlopán pogány magyar vitéz bronzalakja áll, aki ivótülkéből vizet iszik. A szobor érdekessége, hogy azon köztéri szobraink egyike, mely kutyát is ábrázol: a vitéz lábainál egy ivásra készülő eb is helyet kapott. (Nemrég a kutya.hu honlap adta közre a főváros kutyaszobrainak listáját s szentelt kiemelt figyelmet Holló Barnabás művének.) Az oszlopot Millacher Lajos kőbe faragott domborművű arcképe díszíti s a következő felirat áll rajta: „Lajos kútja”, továbbá „Millacher Lajos emelte hálából Budapest fővárosnak”. A kút névadója és építtetője végrendeletében, 1898-ban nagy összeget hagyott a fővárosnak, hogy abból díszkutat építsenek, melyen arcképe s neve szerepel. A budai Kacsá utcai szódavízgyáros pénzéből épülő kútra kiírt pályázat feltétele volt továbbá, hogy a bronzalakkal díszített mészkő medencés létesítmény magyar művész alkotása legyen. A pályázat nyertese :Holló Barnabás.
/ forrás: mno.hu/

Római kori síremlék

/forrás:zöldkalauz.hu/

Római kori sírkő. (Kb. 1.5m magas, faragott sírsztélé, mellképpel és lovasjelenettel.)

HABLE Tibor Corvin téri ásatásának tárgyasult eredménye.

A síremléken egy balra tartó, nyereggel ellátott, lovat ugrató katona látható. A lovas baljában egy téglalap alakú pajzsot fog.

Ez a kőemlék a faragás stílusából megítélve: az 1. század végén készült.
Forrás: Budapest Régiségei 39. sz. (2005.) Szirmai Krisztina.
/forrás: kozterkep.hu/

A 3. számú ház emeleti fülkéjében Nepomuki Szent János barokk szobra látható.
/forrás: budapest-foto.hu/

Corvin tér legszebb háza Budán
/forrás: kepguru.hu /

Czakó utca 1016

Aladár utca – Naphegy utca között.
/1875.előtt Tabáni utca/

Elnevezés:

Czakó Zsigmond (sepsiszentgyörgyi) (Dés, 1820. június 20. Pest, 1847. december 14.)
színész, drámaíró.

/forrás: wikipedia.org/

Czakó utcai elemi iskola épülete a háttérben, a régi Tabánban /II.v.h.-ban lebombázták/
Czakó utca – Lisznyai utca sarkon

Részlet: Németh András - Mostohafiak - magyar irodalom, II. világháború, visszaemlékezés:
„Időközben értesültünk arról, hogy a tabáni iskolát, ahol az előző megfigyelőhelyünk volt, láncos bomba telitalálat érte, a pincéjében mindenki meghalt. Ilyen méretű bombákkal az oroszok nem rendelkeztek, tehát világos volt előttünk, hogy az angolok hajtották végre a támadást.”

/forrás: wikipedia.org/

Ma sportpálya van a helyén

Magyarfutball.hu – © 2007 BZSI 979

/forrás: magyarfutball.hu

A sportpálya épülete

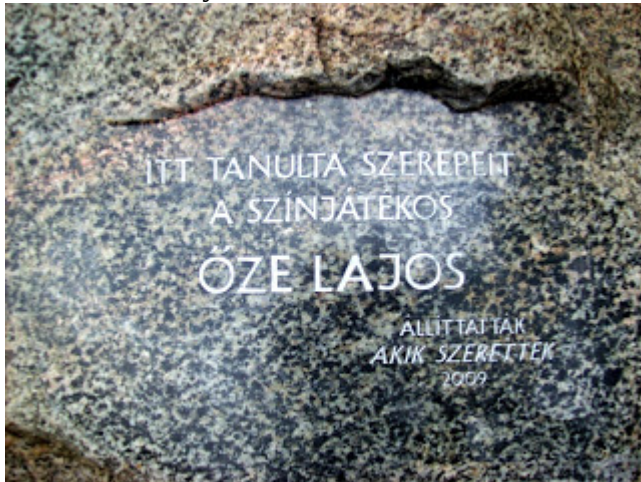
/forrás: budavargmsz.hu/

A Czákó utcai elemi iskola 1926-1927. évi II. oszt. Tablója

/forrás: fortepan.hu/

A Czakó utcában lakott Őze Lajos színművész, emlékére nem messze a háztól a Tabánban emlékkövet helyeztek el.

/forrás: tabanpantheon.blogspot.co /

Czakó utca 11-es házban lakott **Jánossy Lajos** (Budapest, 1912. március 2. – Budapest, 1978. március 2.) Kossuth-díjas fizikus, asztrofizikus, matematikus, a Magyar Tudományos Akadémia tagja (rendes 1950). A 20. századi magyar fizika történetének egyik legsokoldalúbb, iskolateremtő egyénisége volt, egyaránt kimagasló eredményeket ért el az asztrofizika, az atomfizika, a kvantummechanika, a fizikai matematika és statisztika, az elektrodinamika és az optika területén. Lukács György (1885–1971) filozófus, esztéta nevelt fia, Jánossy Ferenc (1914–1997) közgazdász, gépészmérnök bátyja, Jánossy Mihály (1942–2004), Jánossy András (1944), Jánossy István (1945) (mindhárman fizikusok) és Jánossy Anna kutatóorvos apja. /forrás: wikipedia.org/

A ház 1932-33-ban épült neobarokk stílusban, helyi védetté nyilvánítva.

/forrás: helyitema.hu/ /fotó forrása: ingatlanmagazin.hu

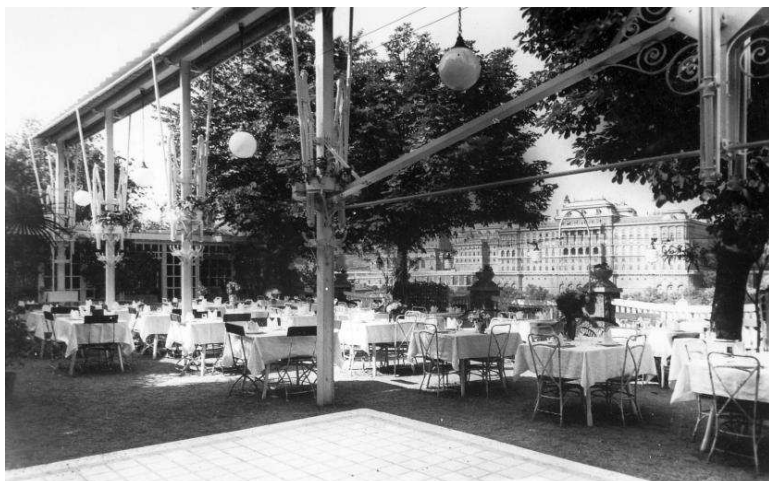
Czakó utca 11-es ház kertjében áll a vadászó oroszlánt ábrázoló bronzszobor, Andrejka József műve.
/forrás: muemlekem.hu/

Czakó utca 13.
/forrás: panoramio.com/

Czakó utca 13. a Naphegy utca felől
/forrás: panoramio.com/

A Czakó utca - Lisznyai utca sarkon lévő iskola helyén volt
a Cziegler vendéglő 1945 előtt
/forrás: tabananno.blogspot.com /

/forrás:hg.hu/

A lázas bontáskor meghagyott tabáni épületeket a második világháború tette a földdel egyenlővé – kevés kivétellel. E kivételek egyike, s talán kevésbé ismert, amolyan „utolsó tabáni ház” még ma is áll. Ott, ahol a Czakó utca a Tigris utcával találkozik, Budapest egyik festői pontján (ebből autóban ülve többnyire csak a hegyen való átbukkanást érzékeljük) kissé zárkózottan, befelé fordulva, magas kerítés mögött találjuk az egykori vincellérházat. Az L alakú épület rövidebbik szárát lehet a Hegyalja út felől megpillantani, s bár biztosan sokszor toldozták-foldozták, tömegformálása, aprócska ablakai, kontyolt nyeregtetője azonnal visszarepít bennünket a valamikori Tabánba.

A vegyes terméskőből épült műemlék-ház teljes egészében alápincézett, ahová mind a Czakó utca, mind pedig a Tigris utca felől le lehet menni. Kellett is a pince annak idején, hiszen a vincellér nemcsak őrizte, felügyelte a minden bizonnyal közeli szőlőket, de sokszor tárolta is a mustot, a bort. A vincellérházat, melyből később fekvése folytán állítólag vámház lett, Zórád Ernő, a Rejtő-képregények és a tabáni képek festője is megörökítette. /forrás: hg.hu//Zórád Ernő emléktábla lsd. Csap utcánál/

/forrás: hg.hu/

/magán megj.: a régi tabáni ház utáni udvarban az '50-es években még lovaskocsis fuvaros működött/

III. 3., CS , D

Cs

Csalogány utca páros oldal 1015

Csap utca 1016

Csónak utca 1015

D

Dárda utca 1014

Derék utca 1016

Dezső utca 1016

Dísz tér 1014

Donáti köz 1015

Donáti lépcső 1015

Donáti utca 1015

Dózsa György tér 1013

Döbrentei tér 1013

Döbrentei utca 1013

Csalogány utca páros oldal 1015 Bem rakpart és Széna tér között

Baloldal I.kerület

/forrás: panoramio.com/

Ellenkező irány, a jobboldal I. kerület.
/forrás: panoramio.com/

Csalogány utca 46, itt volt 1918-1944 között a Budai Apollo mozi
/forrás: panoramio.com/
1918-ban *Makray Teofil* mérnök saját telkén megépíti az első (850 fős) budai mozipalotát.
/forrás: bp-mozitortenet.hu/

Csap utca 1016

Hegyalja út - Aladár utca között

Csap utca a Hegyalja út felől
/forrás: panoramio.com/

Csap utca 1.

Emléktábla a ház falán, a következő kép
/forrás: ingatlan.com

/forrás: varnegyedonline.hu

2011. október 16. vasárnap

Zórád Ernő születésének 100. évfordulójának apropóján Emléktáblát avatott a Budavári Önkormányzat, az I. kerületi Csap utcában, október 16-án, 15 órakor. Az emléktáblát Dr. Nagy Gábor Tamás polgármester leplezte le.

A megemlékezésnek az emléktábla alkotója, Vecsey Ádám is részese volt. A megnyitó beszédet Buzinkay Géza művészettörténész mondta. Az ünnepi eseményen Zórád Ernő családjának több tagja is jelen volt, lányai Zórád Zsuzsa és Zórád Katalin, unokája Feyér Balázs és dédunokája Feyér Lóránd is. /forrás: zoraderno.hu/

/A szoboravatáson készült video megtekinthető: Zórád Ernő-emléktábla -minalunk.hu

A Hegyalja útról nyíló kis utcában, mely Csap utca névre hallgat, lakott 1921-1927 között a felvidékről ide menekült Zórád család és itt találta meg az elhagyott szülőföldhöz legjobban hasonlító tájat és melegszívű embereket Zórád Ernő. Itt járt iskolába és ide kötötték emlékei Krúdyhoz, a Tabánhoz. /forrás: taban-anno.hu/

Csap utcai ház
/forrás: dh.hu/

Csap utca 5.
/forrás: ingatlan.com/

Csap utca Hegyalja út sarok

Csónak utca 1015

Dónáti utca és Díszter között

Csónak utca
/forrás: ingatlan.hu/

Dárda utca 1014

Vár - Úri utca - Országház utca között

/ forrás: panoramio.com /

Dárda utca

/ forrás: hamster.blog.hu /

Derék utca 1016

Lisznyai utca és Zsolt utca között

Derék utca 10-es számú villa tulajdonosa Fenyő /Fleischmann/ Miksa volt.

Fenyő Miksa 1877 (Mélykút –). Jogot végzett, 1904-től a Gyáriparosok Országos Szövetségének titkára, majd 1917-től igazgatója. A Nyugat egyik alapítója, ...

1944-ben nácik és nyilasok eltulajdonítják Miksa villáját, más ingatlanait és minden ingóságát. 1948-ban menekülni kényszerül Magyarországról, miután hírért veszi, hogy Sztálin valamit tervez ellene a Gyáriparosok Országos Szövetségénél betöltött szerepe miatt.

1972. április 4-én, 95 éves korában, Bécsben halt meg.

/forrás: wikipedia.org/

Derék utca 10 sz. ház Tigris utca-i homlokzata

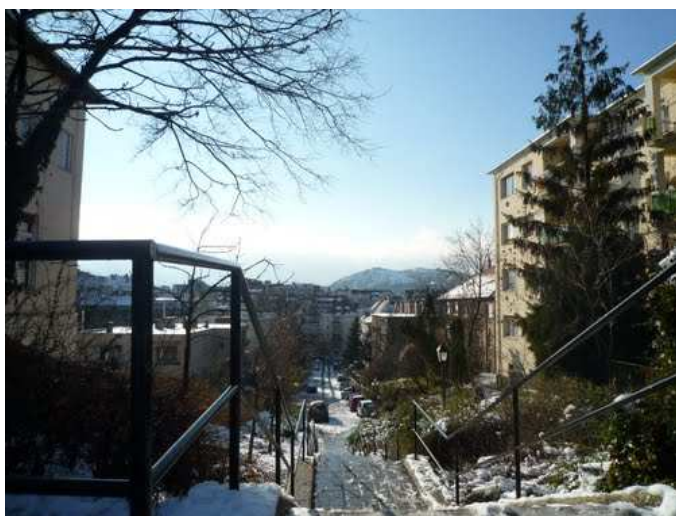
/forrás: panoramio.com/

Jobbra a Derék utca 10-es sz. ház a Derék/Tigris saroktól

Derék utca – Dezső utca sarok
/forrás: eladolakasokbudan.hupont.h /

Derék utca a Tigris utca és Zsolt utca közötti része
/forrás: panoramio.com/

Dezső utca 1016 Czakó utca - Naphegy tér között

Dezső utca 2

/forrás: panoramio.com/

Helyi védelem alatt áll az 1931-ben épült neobarokk villa, Heindrich Antal tervei szerint, Müller László és felesége megbízásából.

/forrás: helyitema.hu/

Dezső utca 3.

/forrás: panoramio.com/

Helyi védelem alatt áll a Dezső utca 3. szám alatti, 1941–42-ben épült, egyemeletes neobarokk manzárdtetős villa, amelynek érdekessége, hogy a ház szerepel Raul Wallenberg budapesti lakcímei között.

/forrás: helyitema.hu/

Dezső utca 4/a
/forrás: magán foto/

Dezső utca 4/b
/forrás:ép.gyetvai fiverek/

Dezső utca 8. Ebben a házban működött a Farkas Ferenc Zeneiskola, amelyet átköltöztettek a Lisznyai utcai Általános iskolába az iskola bővítése után.
/forrás: farkasferenczeneiskola.hu/

Dísz tér 1014

A Dísz tér a budai várbéli polgárnegyed déli kapuja. A területet a középkorban *Szent György tér*nek nevezték. A törökök kiűzése után neve előbb Haupt Platz (*Fő tér*), a 18. század közepén már Parade Platz, azaz *Dísz tér* volt. A tér déli részén tartották a katonai felvonulásokat, a palotaőrség parádéit, innen kaphatta nevét. 1848–49-ben rövid időre *István tér* lett, (valószínűleg István nádor neve után), 1866-ban – a korabeli emléktábla tanúsága szerint – már újra *Dísz tér*. Mai neve védett. /forrás: wikipedia.org/

Házak házszám szerint a – wikipédiából

Dísz tér 1-2

Az *1–2. szám* alatt állt a 20. század első felében a Külügyminisztérium épülete /forrás: wikipedia.com

/forrás: hg.hu/

Balra Külügyminisztérium 1945. előtt, szemben a Honvéd főparancsnokság.
'45. után nem építették újjá.

Az első önálló Magyar Külügyminisztérium 1848-ban alakult. A kiegyezés után osztrák-magyar közös intézmény működött, majd a Monarchia felbomlását követően újra önállósulva közel száz külképviselettel, és ezekhez rendelt szép épületekkel is kiegészült. 1919 után a reprezentatív épületet kereső minisztérium a Várnegyedbe, a Dísz tér 1-2. szám alatti, korábban a Vöröskereszt Egylet palotájaként ismert historizáló épületbe költözött. Az 1901-03 között, Hüttl Dezső és Hauszmann Alajos tervei alapján felépült saroképületet 1945-ben porig bombázták.

/forrás: forrás: hg.hu/

Dísz tér 3.

A volt Batthyány-palota főhomlokzata

/forrás: wikipedia.org/

Dísz tér 3-as számú ház falán elhelyezve. /forrás: wikipedia.com/

A 3. szám: A kétemeletes épület hátsó homlokzata a Duna felé, főhomlokzata a térre néz, rajta az erkély fölött a Batthyány-család címere látható. Két középkori lakóház romjain az 1686. évi visszafoglalás után Venerio Ceresola építtett itt házat Johann Stephan v. Werleinnek, a bécsi udvari kamara megbízottjának. Joseph Giessl 1744-ben készített tervei alapján 1748-ban Marton Siegl építőmester új, kétemeletes barokk palotát emelt Batthyány Lajos nádor számára. 100 év múltán homlokzatát eklektikus stílusban átépítették, később a palotában lakásokat létesítettek és a 20. század első évtizedeiben több átalakítást is végeztek. Kétszáz évvel építése után, 1944-ben az épület súlyosan megsérült. A háború után a 18. századi alakjában, barokk homlokzattal állították helyre, ezt követően egy ideig a Várgondnokság használatában állt. /forrás: wikipedia.com/

A 4–5. számú egyemeletes ház szintén a Batthyány-családé volt

Emléktábla a fenti ház falán

/forrás: wikipedia.org/

Dísz tér 4-5.: a volt Pápai Nunciatúra

Az ingatlant 1686. után a kremsmünsteri apátság vásárolta meg, majd az itteni középkori házak romjain barokk épületet emeltek. Ebből az időből csupán a földszinti helyiségek dongaboltozatai maradtak fenn. 1908-ban szecessziós stílusban átépítették. 1930-tól a háború befejezéséig a pápai nunciatúrának adott otthont. A háborús sérülések után új, jellegtelen homlokzattal állították helyre. Előbb a Középülettervező Vállalat irodaháza, majd az Országos Műemlékfelügyelőség székháza volt. Az 1970-es években a kapualjban gazdag díszítésű ülőfülkésort bontottak ki. Ezek a vár legkorábbi ismert ülőfülkéi, keletkezésük a 13. századra tehető. A homlokzaton egyszerű emléktábla található, felirata: „Ebben a házban dolgozott Angelo Rotta (1872–1965) c. érsek, apostoli nuncius, aki 1930-tól 1945-ös kényszerű távozásáig képviselte a Szentszéket Magyarországon. Híven szolgálta egyházát, a nehéz háborús években tevékenyen segítette a hazánkba menekült külföldieket és az üldözötteket. Példaadó és önfeláldozó munkásságának állít emléket a Magyar Köztársaság kormánya és a Magyar Katolikus Püspöki Kar. (1992).

/forrás: wikipedia.com/

A Dísz tér 4-5 sz. ház alatti várbarlang terme,

/forrás: mednyanszky.uw.hu/

6. szám alatt Arányi Lajos orvosprofesszor lakott az 1820-as években, majd a század közepén a palotát neoklasszicista stílusban átalakították. 1930 körül a sikeres laptulajdosé és szerkesztőé, Miklós Andoré, aki lebonttatta és helyébe Pogány Móric tervei alapján felépíttette a ma is látható egyemeletes neobarokk házat. Az 1970-es években a Külügyminisztérium vendégháza volt.

/forrás: wikipedia.com/

7.szám: a Gutmann-Vigyázó ház

Báró Gutmann Vilmos nagykereskedő 1893-ban építtette át romantikus külalakúra frissen megvett tulajdonát. Pár évvel később az ingatlan *gróf Vigyázó Ferenc* tulajdonába került, aki 1927-ben ismételten átépíttette az épületet, majd rá egy évre a Magyar Tudományos Akadémiának ajándékozta. 1944. március 19-én *Wilhelm Höttl* SS-őrnagy, az RSHA VI. osztályának (hírszerzés) balkáni referense négy emberével közösen lefoglalta az épületet, majd a korábbi személyzetet megtartva rendszeres vacsorákat és bálakat rendeztek itt a magyar elitnek. /forrás:

falanszter.blog.hu/

/foto forrása: Urbface.com)

8.szám Ezen a helyen a 18. század elején két középkori ház romjain új épületet emeltek. 1801-ben ezt Marczibányi István (1752-1810) Csanád megyei alispán, irodalom pártoló és mecénás vette meg, aki Pestről költözött át ide, copf stílusban átépíttette és kibővítette. Itt lakott feleségével, Majthényi Máriával és feleségének örökbe fogadott unokahúgával, Majthényi Annával. Később a bejárat fölé oszlopokkal alátámasztott erkély is készült. Az épületben 1841-től a Budavári Casino Egylet működött. A Marczibányi-palota 100 évvel élte túl építtetőjét: helyére 1910-ben négyemeletes lakóházat emeltek, mely a világháborús ostrom idején elpusztult. Helyette épült a napjainkban látható lakóház.

/forrás: wikipedia.co/

A volt Marczibányi palota
/forrás:budapest-foto.hu/

A palota helyén épült mai épület aljában étterem működik
/forrás: panoramio.com/

9. számú ház oldalán emléktábla hirdeti, hogy lakója volt Móra Ferenc; az utcát, melynek sarkán a ház áll, szintén az íróról nevezték el. A 18. század első évtizedében Franczin Péter Pál kéményseprőmester háza állt itt, akinek feladata a vár padlásainak és kéményeinek rendszeres átvizsgálása volt.

Franczin Péter Pál itáliai származású kéményseprő építtette 17.sz.végén a mai Krisztina téri templom helyén a Vértápolnának nevezett fa templomot. /részl.lásd ott/

10. számú egyemeletes lakóház a házfalon elhelyezett emléktábla szerint „Épült a XVIII. században a helyén állott középkori lakóház kapualjának megtartásával”. Tér felé néző barokk homlokzatán kívül belső tereinek egy részében is barokk elemek maradtak fenn. Többször átalakították, a világháború idején komoly károkat szenvedett, a sétányra néző hátsó homlokzata teljesen megsemmisült. A ház mai alakját az 1950. évi helyreállításkor nyerte .

11. szám alatti egyemeletes épület klasszicista homlokzatát neobarokk kapu- és ablakeretezés díszíti, hátsó homlokzata a Tóth Árpád sétányra néz. 1688-ban az ingatlant Venerio Ceresola olasz származású építőmester vette meg, aki 1686-tól császári építőmesterként Budán dolgozott. Az elpusztult középkori épület maradványain új házat épített, melyet tőle 1711-ben Passardy János vásárolt meg. Az ugyancsak olasz származású Passardy (Passardi?) Jánosnak tulajdonítják a selyemhernyó-tenyésztés és a selyemgyártás meghonosítását Magyarországon. Az épület 1820-ban kapott klasszicista stílusú homlokzatot, amit a 20. század elején kissé átalakítottak, valamivel később pedig a belső tereket teljesen átépítették. A kapualjban barokk motívumok láthatók.

12. szám alatti ingatlant 1688-ban Salgari Péter, Buda akkori polgármestere szerezte meg, aki a házat újjáépíttette, és azt a család csaknem 100 évig birtokolta. Utánuk egy gyógyszerészé, majd 1845-ben Walheim János városi tanácsnok (1848-1854 között Buda polgármestere tulajdona lett. Ezt követően építették át kétemeletes klasszicista épületté.

Az ingatlant 1892-ben vásárolta meg báró *Edelsheim Gyulai Lipót*, aki már nem élhette meg otthona *Jablonszky Ferenc* tervezte 1913-as eklektikus átalakítását. 1918-ban itt született meg *Edelsheim-Gyulai Ilona*, aki 1940-ben *Horthy István* felesége, illetve *Horthy Miklós* kormányzó menyje lett. A vöröskeresztes nővérként is számon tartott hamar özvegygé vált asszony 1944 szeptemberében részben ebben a házban szervezte meg az ország háborúból való kiugrását, illetve a Moszkvába küldött fegyverszüneti delegációval való titkos rádiókapcsolat fenntartását. A rádióhullámokat a Gestapo hamar bemérte, így közeledtük hírére hiába menekült át a *Horthy-Edelsheim* lány a Dísz tér alatt korábban kialakított alagúton a szemközti Pápai Nunciatúrára-, a németek 26 éves foglyaként, a bajorországi Waldbichlben élte meg családjával a nácik bukását. /forrás: falanszter.blog.hu/

13. számú egyemeletes lakóház valószínűleg a tér legszebb épülete. A térre néző falon 1957-ben elhelyezett műemléki tábla felirata szerint: „Épült a XVIII. században a helyén állott középkori lakóház boltozatainak megtartásával. Mai alakját az 1815. évi átépítéskor nyerte.” A 17. század utolsó éveitől kezdve – az 1770-es években egy évtizedes megszakítással – a Salgari-család, majd leszármazottai tulajdona; a 20. század elején a Barcza család (Barcza György diplomata, vatikáni, londoni magyar nagykövet a két világháború között és alatt) tulajdona volt. Klasszicista stílusú homlokzatának fő ékessége a felső ablaksor fölötti három kis dombormű, melyek görög és római mitológiai jeleneteket ábrázolnak. A kapualjban a jobboldali lépcsőfeljáró előtt gyönyörű kovácsoltvas ajtó található.

A Dísz tér 12 – 13 sz. épületek alatti barlang termei,
/forrás: mednyanszky.uw.hu/

14. szám alatti egykori középkori lakóház helyén a 18. században új épületet emeltek, mely a század vége felé copf stílusú homlokzatot kapott. A 20. század elején neoreneszánsz stílusban teljesen átépítették; térre néző fele a világháborúban nagyrészt megsemmisült, a helyreállításkor a 20. század eleji alakját vették figyelembe.

15. szám alatti egyemeletes barokk épület a Műemlékek Nemzeti Gondnokságának ad otthont, földszintjén posta működik. Az udvar felőli részen árkádós folyosó fut végig, az emeleti szobákat jó állapotban fennmaradt freskók díszítik. A 15. században két lakóház állt ezen a helyen. Tulajdonosaik mesteremberek voltak, illetve – az 1866-ból származó emléktábla felirata szerint – 1493-ban „a kékesi pálosok hajléka épen e ház telkén állott”. A 100 évvel később állított másik emléktábla arról tudósít, hogy „Középkori ház helyén épült a XVIII. században barokk stílusban. Emeletén barokk falfestés jelentős maradványai”.

A törökök kiűzése után az egyik ház teljesen romosan állt, a másik ház falainak egy része átvészelte az ostromot. 1696-ban a két ingatlan bizonyos Waigl Fülöp fakereskedőé lett, majd 1723-ban Schultz János Lőrinc asztalosmester vásárolta meg. A két házat valószínűleg ebben az időben egyesítették és építették újjá korai barokk stílusban. Az ingatlan a 18. században még kétszer cserélt gazdát. 1760-ban de la Motte des Aulnois Ferenc Károly alezredes birtokába került, aki kibővítette és barokk palotává csinosította az épületet. Ekkor készülhetett az udvari oldal árkádós folyosója is. A de la Motte család nem sokáig élvezhette a díszes kis palotát, mert nemsokára túlradott rajta. Az új tulajdonos 1773-ban Beer József Kajetán gyógyszerész lett, (aki később Pesten, a mai József körút 64. szám alatt is patikát nyitott). 1865-ben Pan (Pán) József tervei szerint az épületet romantikus stílusú udvari oldalszárnnyal toldották meg, az üzleti portált és a bejáratot is átalakították; a házban gyógyszerár is működött. Az 1944-45-ös ostrom idején többek között a kapualj és a fölötté lévő épületrész is súlyos károkat szenvedett. A helyreállítás után a teljes felújítás 1962-ben kezdődött meg. Ekkor kerültek elő későbbi festékrétegek alól az egymásba nyíló emeleti szobák eredeti, zömmel barokk-rokokoó falfestései. A jó állapotban fennmaradt díszítőfestés vélhetően az 1760-as években vagy kevéssel azután készült, alkotóját nem ismerjük. A figurális részek zömmel bibliai tárgyat jeleneteket és tájakat ábrázolnak, az ornamentális részeket a virágmotívumok változatossága és gazdag színvilág jellemzi. A gondosan restaurált freskók között napjainkban is irodai munka folyik.

Dísz tér 15.

Szobabelső a fenti „De la Motte házban

16. számú, egykor barokk épület helyén 1893-ban eklektikus stílusú bérházat emeltek. A tulajdonos szellőcsei Kovács VII. Pál felesége és 3 gyermeke volt, akik építették ezt az épületet és itt is laktak. A 18. század elején itt működött Bösender Ferenc *Arany Egyszarvúhoz* címzett patikája, később a budai *Arany Sas* patika. Az épület földszintjén ma cukrászda is üzemel.

17. helyén a 19. század első felében barokk homlokzatú, emeletes kaszárnyaépület állt. Ennek egy részét az evangélikus egyház 1846-ban megvásárolta, és azt Kimnach Lajos tervei alapján templommá építették át. Miután a szomszédos Szent György téren 1890-re teljesen felépült a Honvédelmi Minisztérium palotája, a megmaradt kaszárnyarészt és a templomot egyaránt lebontották, hogy helyet adjanak az új katonai épületnek. Itt épült meg Kallina Mór tervei alapján 1895–1897 között a Honvéd Főparancsnokság tömbje, összeépítve a minisztérium épületével. (Kárpótlásul új evangélikus templomot emeltek a Bécsi kapu téren.) A Honvéd Főparancsnokság neoreneszánsz stílusú, négyemeletes, nagyméretű kupolával koronázott épülettömbje a II. világháború idején súlyos károkat szenvedett. A háború után a sérült kupolát és felső emeleket lebontották, mert az akkori szakmai álláspont szerint a vár együtteséhez nem illő magas, sérült épületeket kétemeletesre vissza kellett bontani. Azóta a helyreállításra, hasznosításra sokféle elképzelés született, pályázatokat írtak ki, de a félig romos épületcsonk több mint 50 éve változatlan állapotban áll. Ez a rom zárja le délről a Dísz tér épületegyüttesét.

A Honvéd Főparancsnokság épülete

A látvány ma

Dísz tér /forrás budapest.olx.hu/

Donáti köz 1015

Dónáti utcából nyíló zsák utca

/forrás: panoramio.com/

Donáti lépcső 1015

Dónáti utca és Iskola utca között

/forrás: panoramio.com/

Donáti utca 1015

Hunyadi János út – Batthyány utca között

/forrás: ingatlanet/

Dónáti utca
/forrás: mainap.hu /

Dózsa György tér 1013

/1945. előtt Palota tér/

Dózsa György a makfalvi Dósa-család az Örlöcz-nem Szovát ágán levő székely lófő család tagja. /kb. 1470 – 1514. július 20 / az 1514-es parasztháborúba torkollott keresztes hadjárat katonai vezetője.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.com/

A parasztháború másik vezetőjével, testvérével Dózsa Gergellyel együtt a lázadás leverése után kivégezték.

/forrás: wikipedia.org/

Dózsa György tér a szoboregyüttessel

/forrás: budapest-foto.hu/

A szoboregyüttes közepén Dózsa György alakja
/forrás: budapest-foto.hu/

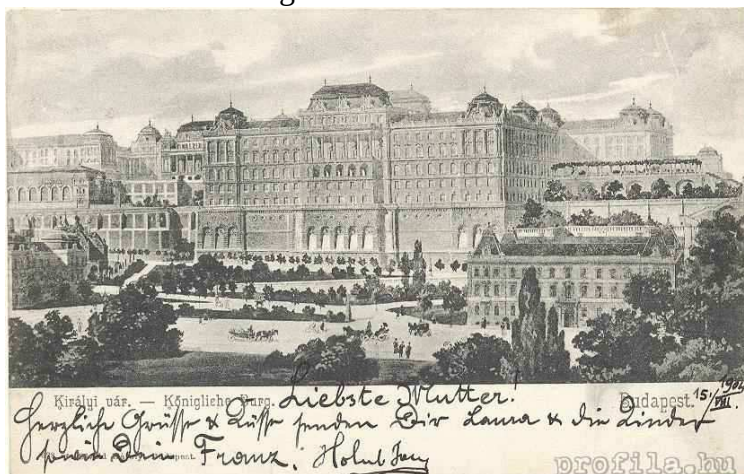

II.v.h. előtti Palota téren a Dózsa György szobor helyén állt a Magyar Tüzér-
emlékmű az I. v.h.-ban elesett honvédek tiszteletére.
/forrás: falanszter.blog.hu/

az Attila út – Krisztina krt. közötti szökőkút 1945. előtt.
/Nagy Zsolt Levente gyűjteményéből/

A Palota (ma Dózsa György) tér két oldalán, a várba induló szerpentint közrefogva 1898 körül adták át a Magyar Királyi Darabont Testőrség két teljesen egyforma két-két kupolában végződő sarokrizalitos épületét. Míg az északabbra álló kétszintes ingatlanba a gróf Fejérváry Géza vezette testőrség kapitányságát, addig a délebbre állóba az elit alakulat laktanyáját költöztették be. Annak ellenére, hogy az 1944-45 ostrom során a két 3+9+3 tengelyű épület kijavítható károkat szenvedett, politikai okok miatt Rákosi Mátyás inkább a lebontásuk mellett döntött. Hült helyét találjuk Kabon József egykori palotaőr 1880-ban nyitott "Burgzsandár" kocsmájának is, ahol egy forintért lehetett kóstolgatni a királyi lakomák maradványait. (Ferenc József mindig sietősen és keveset evett, viszont ha ő befejezte, az egész vendégseregnek ott kell hagynia az asztalt. A roskadozó, jóformán érintetlen tálak így kerültek a kockás abroszú Attila úti kisvendéglő kuncaftjai elé.) A darabont testőrségi épületek helyén ma két 1950-es években átadott háromszintes lakóház áll. Egyébként a Horthy-korszak ideje alatt a kaszárnya előtti területen épült fel az egykori Árok, Ív és Aranykakas utcák kereszteződésében Budapest legnagyobb szökőkútja is-, amit a Magyar Kommunista Párt szintén az enyészet martalékának ítélt. /szökőkút a fenti képen/
/forrás: falanszter.blog.hu

/forrás: profila.hu/

Palota tér 1904-es képeslapon A tér két oldalán a Palotaőrség egy- egy laktanyája látható. Balra a Magyar Királyi Darabont Testőrség kapitánysága, jobbra pedig laktanyája 1904-ben.

A két épület között látható Palota tér és királyi palota közötti szerpentin még nem épült meg
(Fotó: Profila.hu)

Attila út – Dózsa György tér sarok a volt darabonttestőrség altiszti pavilonja
/Kép forrása: fortepan.hu/

Attila út – Dózsa György tér bal oldali sarok a volt darabonttestőrség tiszti kaszárnyája. Ma mindkét oldalon újonnan /háború után/ épült egyforma ház áll.
/forrás: egykor.hu/

Itt a bal oldali látszik /forrás: fokert.hu/

Jobb oldali ház a darabonttestőrségi épület helyén
/forrás:forum.index.hu

/forrás: budapest-foto.hu

A Bethlen udvar épülettömbje mellett elhelyezett, az építész Makovecz Imre és a szobrász Péterfy László által megvalósított emlékmű. A körülbelül két és fél méter magas, felső részén szögesdróttal övezett betoncella homlokfalán lezárt vasajtó helyezkedik el, amelynek rácsain bekukucskálhat a szemlélő: az „ajtónyílással” háttal egy fejét karjaiba temető, bronzba öntött figura kuporog. A ráccsal szemközt fal tükröződő acéllemez. A fülke bejárata mellett fémbetűkből kirakott felirat olvasható: 1944-1990/azok emlékére/akik/nem haltak meg/de/ az életüket/tönkretették/ Rázsó Edit. /forrás: jamk.hu/

/Bethlen udvar épülettömbje előtti park ahol az emlékmű áll, a Dózsa György tér része/

Döbrentei tér 1013 Döbrentei 26. és 23., Attila út, Hadnagy utca 1. és 2.,
Horgony 1. és 2., Hegyalja út, Szent Gellért rakpart és
Erzsébet híd között

Döbrentei Gábor (hőgyészi) (Somlószőlős, 1785. december 1. – Buda, 1851. március 28.[1])
költő, királyi tanácsos, az MTA tagja, a történelem szó megalkotója.

/forrás: wikipedia.org./

Budapest legszebb tere volt a 40 évet élt Döbrentei. Díszes bérpalotáit urbanisztikai fejlesztések miatt lebontották, ám helyükön nem egy modern fürdőváros, hanem az Erzsébet híd vasbeton felüljárói kacskaringóznak./forrás: falanszter.blog.hu/

Döbrentei tér megelőző elnevezései: Heti vásár-tér, Templom tér, Egyház tér
/forrás: nol.hu/

A japánkerttel díszített Döbrentei tér nyugati oldala 1915-ben.
(Fotó forrása: profil.hu)

Döbrentei tér ma
/forrás: legifoto.hu

Zala György szobrászművész és Hikisch Rezső műépítész szobrát egy emlékmű részeként 1932-ben leplezték le az V. ker. Eskü téren (ma Március 15. tér a neve), az Erzsébet híd pesti hídfőjénél. Az emlékmű épületét 1953-ban lebontották.

1985-ben a szobrot ifj. Madarassy Walter restaurálta, majd 1986-ban az I. ker. Döbrentei téren, az autó lehajtó útgyűrű közepén helyezték el.

/forrás: budapest-foto.hu /

Erzsébet királyné emlékművének avatása 1932. szeptember 25-én az Eskü téren (ma Március 15. tér). /forrás: /forrás: budapest-foto.hu / /Az emlékműben elhelyezett szobrot állították fel később a Döbrentei téren.

Carl Pietzner és Ludwig Angerer fényképe Erzsébetről, 1898.

/forrás: wikipedia.org/

Erzsébet Amália Eugénia, gyakori becenevén Sisi, teljes **német** nevén Elisabeth Amalie Eugenie von Wittelsbach (**München, 1837. december 24. – Genf, 1898. szeptember 10.**) osztrák császárné, magyar királyné, **Ferenc József** felesége volt.

/forrás: wikipedia.org/

Döbrentei tér 9 – Rudas Gyógyfürdő

/forrás: budapestcity.uw.hu /

A XV. században a török uralom idején alakult ki a mai fürdő központja, a törökfürdő. Vagyis semmi esetre sem egy keleties törökfürdő *utánzatról* van szó, hanem Szokoli Musztafa budai pasa által az 1560-as (!) években épített fürdőről. A 10 m átmérőjű kupolát 8 oszlop tartja, ez alatt egy nyolcszögletű medence foglal helyet. Ez a híres kötényes fürdő. Az épület magja tehát lassan 450 éves. Az uszoda, amely gyógyuszodajelleggel és szaunával üzemel, 1896-ban épült. Az uszoda vízhőfoka egyedülállóan magas, 29 °C-os.

/forrás: termalfurdo.net/

/forrás: termalfurdo.net/

A Rudas gyógyfürdő egyik pihenőszobája 1890 körül.

/falanszter.blog.hu /

Rudas fürdő ivókútja a '30-as években
/forrás: bfl.archivportal. Hu/

2012. novemberben átadott – felújított Rudas Gyógyfürdő
/forrás: budapest.hu/

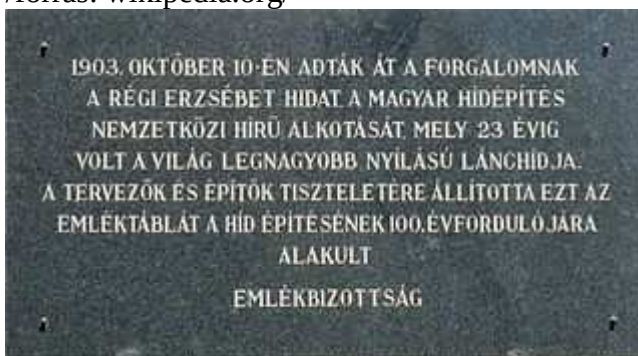
Régi Erzsébet híd

/forrás: zoldkalauz.hu /

Új Erzsébet híd

/forrás: wikipedia.org/

Emléktábla az Erzsébet hídon

/forrás: hu.wikipedia.org /

Döbrentei tér a híd tetejéről

/forrás: zoldkalauz.hu/

Szt. Gellért szobor és az előtte lévő park

/képeslap forrás: antikvarkonyv.hu /

Döbrentei tér - a ház aljában a Platán vendéglő az előtte álló nagy platánról elnevezve
/forrás: panoramio.com/

Döbrentei utca 1013

Ybl Miklós tér 2-től Döbrentei tér 2-ig

Döbrentei Gábor szobra a Döbrentei/Fogas utca sarkon
/forrás: panoramio.com/

Döbrentei utca 2-es számú ház falán emléktábla
/forrás: wikipedia.org/

Döbrentei utca 15. A lakóházat az 1810-es tabáni tűzvész után 1815-ben Sággy Ferenc számára emelték egy korábbi épület megnagyobbításával, 1871-ben átalakították. II. világháborús sérüléseit 1959-ben Wirth Imre állította helyre. A helyreállítás során a három domborművet (Az ember teremtése, Szerelem, A családi munka öröme) Árva András és Makk Károly faragta újra. Az eredeti domborművek a Kiscelli Múzeumból a Kapisztrán téri polgármesteri hivatal házasságkötő termének falára kerültek. Forrás : Ráday M. "Jelenetek a pesti utcán"

Döbrentei utcai házak régi fotón, 15-ös sz.a második
/forrás: tabán-anno.blogspot.hu/

Döbrentei utca 15. felújítva ma Mesemúzeum

Kányádi Sándor nélkül egyébként ezt a vállalkozás nem jöhetett volna létre. Az épülettől nem messze lakó költő álmodta ugyanis a helyszínre a magyar népmesének és a mesekultúrának szentelt intézményt. Közel Benedek Elek szobrához, ami szintén Kányádi kezdeményezőkétségének köszönhetően emlékeztet a magyar népmese nagy gyűjtőjére.

/ forrás: mno.hu/

Részlet a Mesemúzeumból

/forrás: divany.hu/

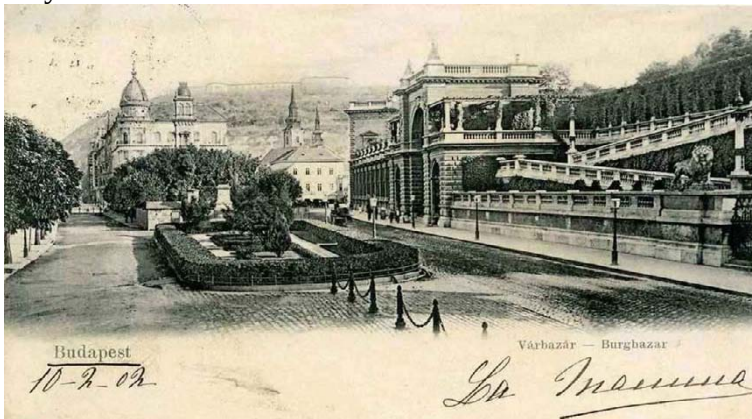

Lyka ház - Döbrentei Gábor ebben a házban lakott Apród u.-Döbrentei u.sarok

/forrás: budapestcity/

A ház helyén ma park található.

Mögötte látható Virág Benedek háza, ma a Tabáni Helytörténeti Múzeum működik a helyén.

Háttérben a tornyos épületet szintén Lyka tervezte, ma egy többszintes irodaépület áll a helyén.

/forrás: egykor.hu/

/forrás: irodainfo.com/

Az alábbi Lyka által tervezett épület részét is elvéve készült az új épület.

A Lyka által tervezett tornyos épület Várkert rakpart felőli oldala

További megjegyzések a régi tornyos épülethez:

A Várkert rakpart 7-es számú házat gyalázatos módon „tették rendbe” 1959 és 1962 között. A Lyka-palota saroktornyát és három ablakszélességnyi északi tömbjét az állam ugyanis inkább lebontatta, mintsem eredeti állapotában visszaépítette volna. A foghíjra egy hatszintes irodaházat zsáuztattak fel, amelynek bérlője sokáig a Nestlé magyarországi kirendeltsége volt. A csonkán „rekonstruált” megmaradt kétharmadnyi ház tetőterét ekkortájt osztották fel apró lakásokra, illetve a baloldali rizalitra ekkor került fel az a manzárdháromszögben kiteljesedő dísztelen attika, ahonnan egy apró-, stílusában az épülethez abszolút nem illő-erkélyre kilépve lehet megcsodálni Pest –ma már szintén nem egységes- Duna-parti panorámáját. A lecsonkított épület mellé került a többszintes ide nem illő irodaház.

/forrás: falanszter.blog.hu/..

Döbrentei utcai házak

/ludbriko.hu/

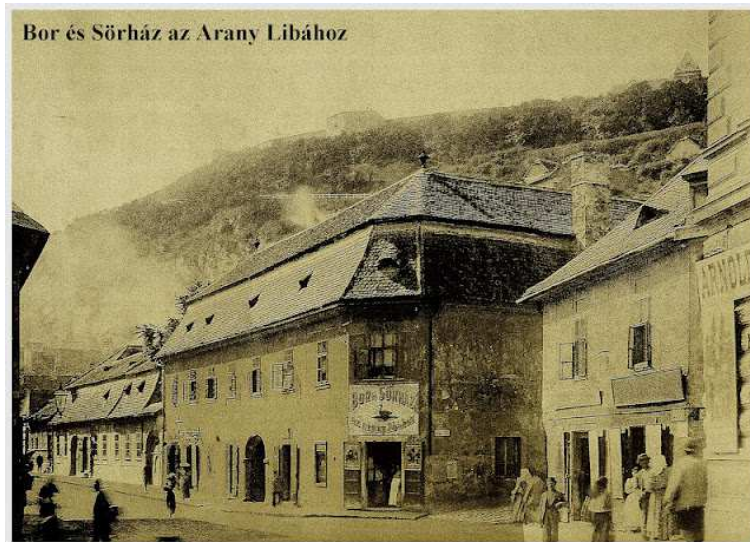
Középen a keskeny ház a Mándl-ház Buda egyik legkeskenyebb épülete: a Mándl-ház. Két testvér, Mándl Manó és Ármin vásárolták meg a telket az 1890-es évek második felében. A Weinréb és Spiegel építőmesterek által épített, hat méternél alig szélesebb lakóházat a tömbnek különleges karaktert adó manzárdháromszög zárja.

/forrás: taban-anno.blogspot.hu/

A ház aljában volt Mátrai Vilmos /1877-193.../festő, grafikus iparművész műterme, ma Világi Borok Háza.

/forrás: tabanpantheon.blogspot.hu/

A Tabáni vagy Ráczvárosi Serfőzőházat 1890 körül bontották le
/forrás: taban-anno.blogspot.hu/

Döbrentei utcai borbély /Müller Lajos/ /Várkert rakpart sarok.
/forrás: taban.anno.blogspot.hu/

Döbrentei utcai árvíz, 1875. június 6-án este hat órakor hatalmas felhőszakadás zúdult a Tabánra és kiöntött az itt húzódó Ördög árok.
/forrás: egykor.hu/

Döbrentei utca 9. Tabán Múzeum
/forrás: panoramio.com/

Tabán Múzeum
/forrás: panoramio.com/
Volt Virág Benedek ház, a ház másik oldala az Apród utcára néz.

A Tabán múzeum belső udvara
/forrás: panoramio.com/

Belső udvarból a Tabán Terasz Vendéglő felé a Hadnagy utcába
/forrás: panoramio.com

III. 4.,

F

Fátyol utca 1013

Fazekas utca páratlan oldal 1-3 házszám 1015

Fazekas utca páros oldal 2-4 1015

Fém utca 1016

Fenyő utca 1016

Feszty Árpád utca 1013

Fiath János utca 1015

Fogas utca 1013

Fortuna köz 1014

Fortuna utca 1014

Fő utca páratlan oldal 1-43 házszám 1011

Fő utca páros oldal 2-60 házszám 1011

Franklin utca 1015

Fátyol utca 1013

Döbrentei utca – Várkert rakpart között

Várkert rakpart – Fátyol utca sarok

/forrás: panoramio.com/

/forrás: vendegvaro.hu /

Elek Apó Kútja a Fátyol utca előtti Fátyol parkban **Gergely István** és **Melocco Miklós** alkotása.

Elek apó kútja **Kányádi Sándor** ötlete volt, és a kerület díszpolgára vállalta magára annak létrehozását is.

Kányádi Sándor elmondta: nemcsak Benedek Eleknek kívánt méltó emléket állítani, hanem azoknak a gyerekeknek is, akik 1956-ban, a forradalom harcaiban haltak meg. "Szeretném, ha a kút továbbfejlődne" - tette hozzá a költő, majd elárulta: elképzelései között szerepel egy "meseautomata", amelynek hangszórói télen madáretetők lennének, nyáron pedig "néhány forintért, eurocentért" meséket sugároznának.

/forrás: kultúra.hu/

Benedek Elek (1859–1929) újságíró, író, „a nagy mesemondó”.

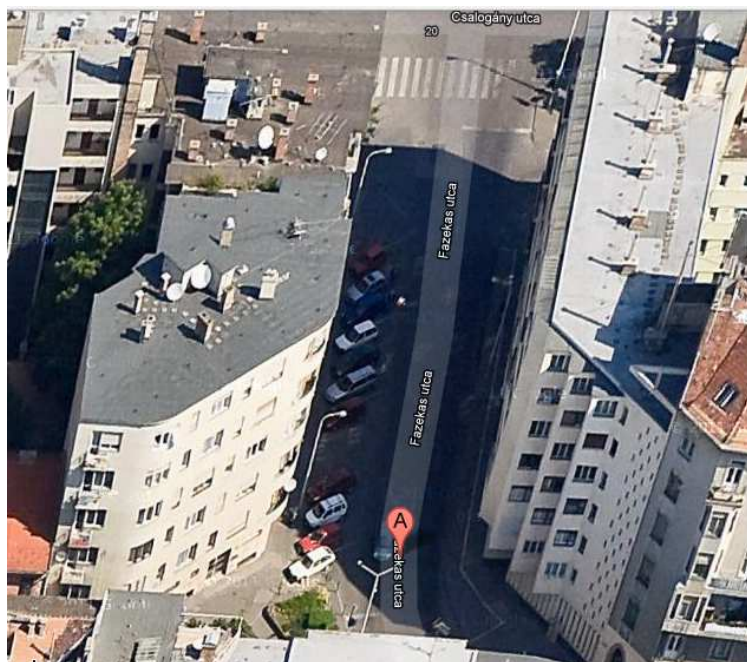
Benedek Elek Kisbaconban született 1859. szeptember 30-án (a település akkor Udvarhelyszékhez tartozott, ma Kovászna megye része). Édesapja Benedek Huszár János, édesanyja Benedek Marczella. Gazdálkodó székely katonacsaládból származik, ősei a lófő, illetve gyalogkatona rendhez tartoztak. Apai nagyapja, István, huszárként vett részt az ún. francia háborúban. Anyai nagyapja, Benedek András Bardócz szék asszeszora volt. A kisbaconi Benedek család első, oklevelekben említett tagja Benedek Urbánus, aki a 15. században élt. 1665-ben Benedek Mihály és fiai Apafi Mihály fejedelemtől címeres nemeslevelet kapnak. Ez a nemeslevél, amint azt Benedek Elek az Édes anyaföldem -ben elmeséli, elveszett, ami nem kevés kellemetlenséget okozott a családnak, mivel annak férfi tagjai így nem mentesültek a székelysége nehezedező kötelező katonáskodás alól.

Benedek Eleket **1929.** augusztus 17-én, levélírás közben, végzetes agyvérzés éri. Utolsó leírt mondata, amelynél kiesett kezéből a toll, szállóigévé vált: „*Fő, hogy dolgozzanak*”.

Augusztus 20-án helyezték örök nyugalomra a kisbaconi temetőben, feleségével együtt, aki – korábbi fogadalmukat megtartva, miszerint egyikük sem fogja túlélni a másikat – követte férjét a halálba.

/forrás: benedekelek.ro/

Fazekas utca páratlan oldal 1-3 házszám 1015
páros oldal 2-4 „ 1015

/maps.google.hu/

Fém utca 1016

Naphegy utca – Naphegy tér között

Magyar Távirati Iroda székháza a Fém utca -Lisznyai utca saroktól nézve.
/forrás: index.hu/

Fém utca 3.

/forrás: budapest.olx.hu/

Fenyő utca 1016

Tigris utca – Naphegy utca között

Tigris utca – Fenyő utca sarki ház

/forrás: panoramio.com/

Fenti épület a Fenyő utcai oldalról.
/forrás: panoramio.com/

Fenyő utca 7.
/forrás: panoramio.com/
1930-ban épült ház helyi védett
/forrás: 2.budavar.hu/

Fenyő utcai ház.

/forrás: panoramio.com/

Feszty Árpád utca 1013

Krisztina körút és Kosciuszkó Tádé utca között

Feszty Árpád (született: *Rehrenbeck Árpád Szilveszter*, Ógyalla, 1856 december 21.–Lovrana, 1914. június 1.) festőművész.

/forrás: wikipedia.com/

Egyik legismertebb festménye a „Feszti körkép”
/forrás: alfoldielet.wordpress.com/

Emléktábla a Feszty Árpád utca 2 sz. ház falán
/forrás: wikipedia.org/

Feszty Árpád, felesége Jókai Róza -Jókainé Laborfalvi Róza leánya, akit Jókai

örökbefogadott - és apósa Jókai Mór

/forrás: infovilag.hu/

Feszty Árpád és Jókai Róza leánya Feszty Masa szintén festőművész

Fiath János utca 1015

Hunfalvy és Hattyú utca között

Eörményesi és káránsebesi **Fiáth János** (1660 körül - 1717.január.

hajdúvajda, tanácsos. Fiáth egykori magyar hajdúvajda, aki azon hős katonákegyike volt, akik

Buda visszafoglalásakor jelentős szerepet játszottak.

/forrás: wikipedia.org/

Fiáth János utca -Batthyány utca sarok „Hattyú-ház”

/forrás: panoramio.com/

Fiáth János utca a Szabó Ilonka utca felől

/forrás: panoramio.com/

Fiáth János utca.

/forrás: ingatlanbuda.hu/

Fiáth János utca, 1920-ban épült.

/forrás: ingatlanapro.origo.hu/

Fogas utca 1013

Várkert rakpart és Apród utca között

Jobbról – balról a 3. épületek között középen a Fogas utca

/forrás: falanszter.blog.hu/

Fortuna köz 1014

Országház utca – Táncsics Mihály utca között

/forrás: indafoto.hu/

/forrás: panoramio.com/

Fortuna utca 1014

Bécsi kapu tér – Hess András tér között

/forrás: flickr.Carlos Carreter/

St. George Residence Hotel, Fortuna utca 4.

/forrás: hcb.hu/

Fortuna utca 5.
/forrás: wikipedia.org /

Fortuna utca 15.
/forrás: hg.hu/

Fortuna utca 18. Hapimag apartmanház. Tervezte **Reimholz Péter** (**Budapest, 1942. június 3.** – Budapest, **2009. október 9.**) **Kossuth-** és **Ybl Miklós-díjas** magyar építész, mérnök, belsőépítész, egyetemi tanár. /forrás: wikipedia.org/

Fortuna utca 21-es házon török fej
/forrás: napibudapest.blog.hu/

Fortuna utcai házak
/forrás: varoskep.blog.hu/

Fortuna utca
/forrás: budapestinfo.eu

Fő utca 1011

Clark Ádám tértől – páratlan 1-43, páros 2-60.

Lánchíd Palota Fő utca 1

/forrás: budapestcity.org /

A **Lánchíd Palota Budapest** egyik ikonikus épülete, a **Széchenyi István** névével fémjelzett **reformkor** egyik jelképe. Az épület Budapest szimbolikus közepén, a **Lánchíd** lábánál, a **nulla kilométerkőnél**, a Fő utca 1. szám alatt található. A **Clark Ádám tér** egyetlen még álló eredeti épülete. /forrás: wikipedia.org/

A Lánchíd budai hídfőjénél található palota eredetileg 1867-ben épült, majd 2008-ban teljeskörű felújítás eredményeként vált Közép-Kelet Európa egyik legexkluzívabb irodaépületévé. A közel 5000 m² bérbe adható területtel rendelkező palota a legmodernebb épületgépészeti rendszer és csúcsmínőségű anyagok felhasználásával vált Budapest egyedülálló irodaépületévé. A bérlők kényelmét az épület alagsorában található wellness-fitness részleg és felszerelt étterem szolgálják.

/forrás: irodahaz.info/

Fő utca 2. Budai Takarékpénztár 1865-ben, felette a Várban a Sándor palota és a Várszínház. A Lánchíd budai hídfőjénél építette a Budai Takarékpénztár (a **Pesti Hazai Takarékpénztár** vízivárosi fiókja) épületét 1860-62-ben Ybl Miklós. A szabadságharc leverését követő hosszú építkezési pangás után az első nemesebb épület. A korai eklektika keretében reneszánsz stílusú, nyugodt ritmusú épület, földszintjén a Lánchíd kávéház, udvarában árkádíves toszkán hangulatú körülfutó folyosókkal, amelynek második emeletén az öntöttvas oszlopos arkatúrák szerkezet az öntöttvas korai megjelenésének hazai példája. Nagy kár, hogy az épület a második világháborúban súlyosan megsérült, és lebontották. Épen maradt részében évtizedekig működött a Lánchíd presszó.

/A presszó a Clark Ádám tér felőli oldalon működött/ /forrás: egykor.hu/

Fő utca 10. Ybl Korona Palota
/forrás: napibudapest.blog.hu /

Fő utca 14. Pala-ház – irodaépület.
/forrás: iroda.hu/

Fő utca 15. Huszka Jenő emléktábla - ifjabb Huszka Jenőné helyezi el a koszorút
/forrás: varnegyedonline.hu/

Fő utca 17. Francia Intézet, Georges Maurios tervezte, 1992-ben nyílt.
/forrás: hg.hu/

Fő utca 19 .
/forrás: wikipedia.org/

Fő utca 19. Ebben a házban élt Fülemile Tibor / 1929 – 2011. /, számos díj kitüntettje (Liszt-díj 1967, Janáček-díj 1979, Érdemes művész 1985, Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje 2000, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Aranyoklevél 2009) a legendás **Magyar Fúvósötös** (1961-85) a “fúvósok aranycsapata” (Muzsika 2003. 4. sz. 14.) tagjaként koncertezett világszerte. Többek között a Magyar Állami Operaház Zenekara, a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara és a Mihály András által alapított Budapesti Kamaraegyüttes szólistája volt. 1983-2006 között a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanára, egyetemi docense, majd professor emeritusa volt.

/forrás: lfze.hu/

Itt él felesége Érczhegyi Judith gordonkaművész, a Postás Szimfonikus Zenekar volt szólam-vezetője. /magán megj.

Fő utca 20. Pavillon de Paris – étterem

Az étterem 2010-ben nyílt meg. /forrás: kulturalis.blogspot.

A ház története:

A Fő utca 20. számú egyemeletes palota nemcsak hogy Buda legrégebbi épületeinek egyike, de a környék talán legdíszesebb műemlék lakóháza is. Története Mátyás király koráig vezethető vissza, amikor a Pala utcai oldalon s ezen a telken még apró vályogviskó állt. A török korban több ízben átépítették, felújították, Buda ostroma során aztán kis híján a földdel vált egyenlővé. A XVII. század végi tulajdonosok azonban időt és pénzt nem sajnálva tatarozták (a Fő utcai oldalon több szobával bővítették is) a házat, amelynek következő újjáépítésére 1811-ben került sor. A házat 1811-ben Kapisztory görög kereskedő részére Dankó András építette. 1828-tól gróf Brunswick Ferenc tulajdonába került az épület. Dankó az emeletre henger alakú, zárt erkélyt, míg az ablakok fölé copf füzéreket tervezett. A saroképület legfőbb ékességei mégsem az akkortájt gyakran alkalmazott építészeti formák és motívumok, hanem azok a domborművek, amelyek végigvonulnak a Fő utcára néző falon. Az apró mélyedésekben részben különböző indadíszítések, részben alakos jeleneteketművészi reliefek bújnak meg, amelyek a természethez közel élő emberek mindennapjaiból vett pillanatok mellett mitológiai állatokat, kereskedelmi jeleneteket és megszemélyesített fogalmakat ábrázolnak.

Az épület a második világháborúban súlyos belövéseket szenvedett el, a tucatnyi műalkotás többsége szerencsésen vészelte át az elmúlt két évszázad viszontagságait: máig őrzi a rég elfeledett vízivárosi kereskedő emlékét. Ma (szemben a Francia Intézettel) egy francia étterem működik benne.

Egy kései adat: **Kapisztory Ferenc** tartalékos főhadnagyként szolgált az első világháborúban a 137. honvéd táborig tüzérezrednél.

/forrás: greekfoundation.hu/

Fő utca 21.

/forrás: wikipedia.org/

Fő utca 25/a

Márk Tivadar (**Budapest, 1908. május 11.** – Budapest, **2003. szeptember 27.**) magyar iparművész, **Kossuth-díjas** jelmeztervező, a Zeneművészeti Főiskola óraadó tanára volt opera-szakon, az Operaház örökös tagja, mesterművész.

/forrás: wikipedia.org/

Fő utca 37.

Szauder József (Budapest, 1917. február 26. – Budapest, 1975. augusztus 6

irodalomtudós, esszéista, az **MTA** levelező tagja. /forrás: wikipedia.org/

A fenti emléktábla a kapu bal oldalán

/forrás:egykor.hu /

Fő utca 37/b

Fő utca 37.

/forrás: wikipedia.org/

Fő utca 42

/forrás: generalbuildingkft.hu /

Fő utca 43. Erzsébet-apácák **Szent Ferenc sebei** temploma
/forrás: nagyvofely.hu/

Fő utca a Corvin térnél
/forrás: panoramio.com/

Franklin utca 1015

Iskola utca – Toldy Ferenc utca között

Benjamin Franklin (**Boston, 1706. január 17.** – **Philadelphia, 1790. április 17.**): amerikai diplomata, feltaláló, író, polgári demokrata politikus, természettudós, filozófus, nyomdász.

/forrás: wikipedia.org/

Franklin utca

/forrás: panoramio.com/

III. 5., G - Gy

G

Galeotti utca 1016

Gellérthegy utca 1016

Gimnázium utca 1015

Gránit lépcső 1012

Gy

Gyorskocsi utca páratlan oldal 1-15 házszám 1011

Gyorskocsi utca páros oldal 2-18 házszám 1011

Győző utca 1012

Gyula utca páratlan oldal 1016

Galeotti utca 1016

Tigris utca – Aladár utca között

Galeotti utca a Tigris utca felől

/forrás: ingatlanapro.origo.hu/

Az 1910-es években kezdték beépíteni az akkori Jolán utcát.

Az utcában lakott Pásztor István filmoperatőr felesége mesélte még gyerekkoromban, hogy a Naphegy déli lejtőjét egy bankár vette meg és ő parcelláztatta fel, az utcák neveit gyermekeiről nevezte el - így lett a Jolán, Piroska, Aladár, Tibor, Dezső utca.

Az utcát később a Jolán utca 1 sz.ház tulajdonosáról Térfy Gyuláról nevezték el. /magán megj./

Térfy Gyula (Komárom, 1864. jan. 23. – Bp., 1929. márc. 7./kodifikátor, jogi író. 1886-tól bírósági szolgálatot teljesített, 1900-tól az igazságügyminisztériumban dolgozott. 1918-ban kúriai tanácselnöki rangot kapott.

/forrás: mek. életrajzi lex./

Az 50-es évek után kapta az utca a Galeotti elnevezést.

Galeotto Marzio (Narni, 1427 – Csehország, 1497 körül) olasz humanista, Janus Pannonius ferrarai és padovai tanulóútársa, legjobb barátja. Mátyás király legendái neki köszönhetőek.

/forrás: wikipedia.org/

Galeotti utca 1. /Tigris u. 57. //Sarokház 2 bejáráttal/Eredetileg Térfy Gyula háza, a II.v.h.-ban lebombázták, majd Honvédségi tulajdonként építették újjá. A '80-as években a lakások magántulajdonba kerültek.

/forrás: panoramio.hu/

Galeotti utca 2. /Tigris u. 59. oldalról, /Sarokház 2 bejáratl/
/ forrás: panoramio.com/

A ház tükörképe látható a Galeotti utca 9-ben. /magán megj./

Galeotti utca 3. Az eredeti házat 1910-ben a Faragó család építtette az abban az időben divatos szecessziós stílusban. /tükörképe Galeotti u. 10. magán megj./

Később a házat leányuk Faragó Lillie és férje dr. Lázár Andor emelettel bővítették.

A II. világháborúban a házat lebombázták, majd őket pedig kitelepítették.

Kitelepítés után a gyermekeik külföldre távoztak. /Lázár Lillie leányuk elbeszélése alapján/ A romos telket 1950-ben adták el.

Lázár Andor (Pápa, 1882. márc. 8. – Leányfalu, 1971. jún. 12.): politikus, ügyvéd, gazdasági szakíró, igazságügyminiszter. A bp.-i tudományegy.-en jogi doktorátust (1903), majd ügyvédi oklevelet szerzett (1906). Beutazta Európát és az USA-t, 1906-tól ügyvéd volt Bp.-en. Alapító tagjai közé tartozott a Területvédő Ligának. A Magy. Nemzeti Szövetség alelnöke. Szerepe volt a Magy. Pénzjegynyomda létrehozásában. 1933-ig az MTI alelnöke, a Magy. Telefonhírmondó és Rádió Rt. és a Péti Nitrogén Műtrágyagyár Rt. ig.-sági tagja volt. A

honvédelmi min. politikai államtitkára (1931. máj.-aug.), majd ismét ügyvéd Bp.-en. A Keresztény, Kisgazda, Földműves és Polgári Párt listáján Szentes (1931–35), a jobboldali Nemzeti Egység Pártja listáján Debrecen egy.-i képviselője (1935–39). 1931–32-ben az Orsz. Testnevelési Tanács elnöke, 1932. okt. 1-től 1938. márc. 9-ig igazságügyminiszter. A dunántúli Ref. Egyházker. jogtanácsosa, később a Dunamelléki Ref. Egyházker. főgondnoka volt. Gazdaságpolitikai cikkeket írt. – F. m. Gazdaságpolitikai tanulmányok (Bp., 1921); Ausztria pénzügyei a XIX. század elején (Bp., 1925); A német és lengyel valorizáció, 1924–25 (Bp., 1926); Hongrois de la resistance (Paris, 1947).

/forrás: mek.oszk.hu/

A ház 1950. utáni története:

1955-ben épült, először szintén földszintes, majd később emeletes és tetőteres családi ház a helyére. /Érdekessége, hogy a földszinti rész az éppen akkor felújítás alatt lévő Budai Vár romjaiból vásárolt Mária Terézia monogramjával ellátott téglából épült/

A jobb oldalon látszik **17 M**, a bal oldalon **M. T. 50** – azaz Mária Terézia 1750.

/forrás: magánfotó/

Galeotti utca 3.

A második világháborúban a közelben felrobbant német járműben elhunyt katonákat /pontos létszámuk ismeretlen/ a Galeotti utca 3-as számú ingatlan kertjében temették el, akiket /3 katonát találtak/ 2012. nyarán exhumálták és a Budaörsi német katonai temetőben helyezték örök nyugalomra. /magán megj./

Galeotti utca 5.

Építetők: Gyetvai Fivérek Zrt. /forrás: kala.hu/

Galeotti utca 6.

/forrás: panoramio.hu/

Galeotti utca 9. /a ház a Galeotti u. 2 /Tigris utca 59 -es ház tükörképe/
/forrás: panoramio.hu/

Galeotti utca 10.

/A Galeotti u. 3-as/Jolán u. -/régi ház rajza megegyezik e ház tükör rajzával.

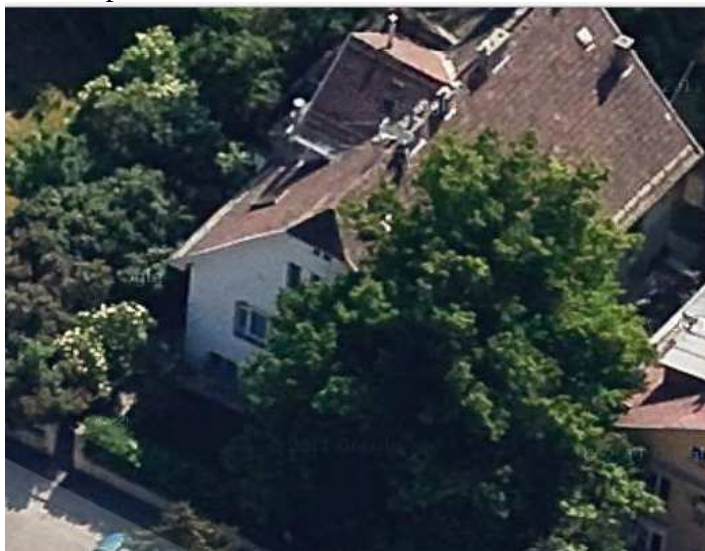
A ház bal oldalát mintha „leszelték” volna, úgy épült, a ház tulajdonosa Kéz Andor /életr. lejjebb/ tovább akarta építeni a mellette lévő még beépítetlen telekrész felhasználásával, de közbejött a háború. /forr. helyi elb./Az üres telken egy bulgár kertész termesztett konyhakerti növényeket. /Moroján bácsinak hívtuk/ Halála után a '70-es években u.n. Lottó-ház épült a telekre./magán megj./

/Kép forrása: panoramio.hu/

Galeotti utca 11.

/forrás: panoramio.hu/

Galeotti utca 12z A

/forrás: maps.google.hu/

Galeotti utca az Aladár utca felől

/forrás: panoramio.com/

Az utca nevezetes lakói régen és ma:**Térffy Gyula**

(Komárom, 1864. jan. 23. – Bp., 1929. márc. 7/ kodifikátor, jogi író. 1886-tól bírósági szolgálatot teljesített, 1900-tól az igazságügymin.-ban dolgozott. 1918-ban kúriai tanácselnöki rangot kapott. /forrás: mek. életrajzi lex./

Baliga Kornél

építész, belsőépítész, a Városvédő Egyesület alelnöke.

Munkái többek között:

Pécsi Pannonia Szálló, Gundel Étterem emeleti termei,
Várkert-kioszk, Zala Megyei Bíróság, Vajdahunyadvár,
Bp. Royal Szálló /portál/, Astoria Szálló /portál/
Bp.Rumbach S. zsinagóga, Bp. Kőbányi zsinagóga,
Bp. VídámparkKörhinta, Osztrák nagykövetség rezidenciája,
Gödöllői Kastély, Fertődi Kastély, Sándor Palota történeti dísz-
termei stb.

Díjak: Budapestért díj, Építészeti nívódíj, Europa Nostra díj,
Ferenczy Noémi díj, Forster Gyula díj, Podmaniczky díj. /forrás: B.K./

Dittrich Tibor

/1940-2008/Klarinétművész – tanár,35 évig a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekarának szólamvezető klarinétosa, nyugdíjba vonulása után plusz 7 évig szerződéses tagja

25 évig a Liszt Ferenc Zenemvészeti Egyetem tanára, egyetemi docens,

a „Magyar Fúvósötös” tagja,

a „Musica Viva” együttes tagja,

a „Nemzetközi Klarinét és Szakszofon Fesztivál és Kurzus” tanára,

Kitüntetései : „Liszt Ferenc díj, a 8. és 11. Nemzetközi klarinétverseny II.helyezettje,

„Prix de Radio Brno” c. versenyen I. díj, Magyar Rádió és Televízió Nívó díj, Russe

város díszpolgára /Bulgária/, „Leos Janecek” emlékérem /Csehszlovákia/, Bartók –

Pásztory Ditta díj, Magyar Rádió Kollektív Nívódíj /MR.Szimf.Zenekar/.

/Részletes életrajz: www.mek.oszk.hu/10300/10355/

Néhány zenei felvétel:

Mozart - Titus - Vitellia áriája a II. felvonásból

Mozart - K.622 Klarinétverseny I. Allegro

Mozart - K.622 Klarinétverseny II. Adagio

Mozart - K.622 Klarinétverseny III. Rondo - Allegro

idb..Zawadowski Alfréd(Temesvár, 1862. nov. 20.–Bp., 1935. nov. 23.);jogász, a Legfőbb Állami Számvevőszék elnöke. Jogi tanulmányainak befejezése után 1884-ben az Orsz.

Statisztikai Hivatal alkalmazásába lépett. 1890-ben pénzügymin. fogalmazó, 1904-ben min.

titkár, 1909-ben osztálytanácsos, a min. költségvetési osztályának vezetője. 1911-ben

közigazgatási bíró, majd 1920-ban a Legfőbb Állami Számvevőszék alelnöke, 1921-től

haláláig elnöke. – M. Magyarország vizeinek statisztikája (Bp., 1911); Pénzügyi törvények,

szabályok és rendeletek gyűjteménye (I-V., Bp., 1909 – 1913). /forrás: mek.oszk.hu/

Zawadowski Fedor , Kereskedelem- és Közlekedésügyi miniszteri tanácsos.

/forrás: Z.A./

Ifjb. dr. Zawadowski Alfréd (Budapest, 1936. április 15. –) Széchenyi-díjas magyar fizikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Kutatási területe az elméleti szilárdtest-fizika, ezen belül az alagútdiódák, az amorf fémek és mágneses szennyezések különböző fémekben. 1992 és 2000 között a Budapesti Műszaki Egyetem Fizikai Intézete igazgatója.

Kitüntetései: Akadémiai Díj (1977), Állami Díj (1980) – Az elméleti szilárdtest-fizika területén végzett kiemelkedő kutatásaiért, Alexander von Humboldt-díj (1996) , Széchenyi-díj (2003) /forrás: wikipedia.org/

Felesége:

dr.Tátrallyay Mariella a földtudomány kandidátusa, úrkutató-fizikus, KFKI, Részecske- és Magfizikai Kutatóintézet. MTA. Tagja, Díjak és elismerések:1987: KFKI, Jánossy díj, 1988: magyar-szovjet tud. együttműködési díj1996: Magyar Asztronautikai Társaság, Nagy Ernő emlékérem./forrás: [mta.hu /](http://mta.hu/)

Fiuk:

dr.Zawadowski Ádám, fizikus-mérnök-közgazdász

oktatás: Jelenleg,Boston University School of Management

Princeton University PhD, közgazdaságtan, 2010

MA, közgazdaságtan, 2007 Közép-európai Egyetem (Budapest, Magyarország)

MA, közgazdaságtan, 2005 Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem és Műszaki MSc, mérnök-fizikus, 2003 /forrás: [people.bu.edu /](http://people.bu.edu/)

dr.Tüttő István fizikus, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

ELTE Fizika Doktori Iskola /oktató

Mh.: MTA Wigner Fizikai Kutatóközpont

Szilárdtest-fizikai és Optikai Intézet /forrás: mta.hu/

Pásztor István

(**Budapest, 1916. március 20.– Budapest, 1974. június 5.) magyar** filmoperatőr, egyetemi tanár.

Díjak: Balázs Béla díj, Érdemes művész. /forrás: wikipedia.org/

Kéz Andor

(Déva, 1891. aug. 31. - Bp., 1968. szept. 17.): geográfus, egyetemi tanár. Tanítói oklevelet szerzett az iglói tanítóképzőben (1913). A budapesti tudomány- egyetemen bölcsészdoktorrá avatták (1924). 1933-ban magántanárrá habilitálták, 1943-ban ny. rk. tanár lett. 1942-49-ben a műszaki egyetem közgazdaságtudományi karán intézeti tanár, 1949-től az ELTE Földrajzi Intézetének docense, 1952-től 1956-ig, nyugdíjazásáig a debreceni KLTE egyetemi tanára. Tevékeny részt vállalt a Magyar. Földrajzi Társaság életében, választmányi tagja, titkára, alelnöke, majd tiszteletbeli tagja volt. Szerkeszti a társaság kiadványait, a Földrajzi Zsebkönyvet, a Földgömböt. Munkássága a geomorfológia, azon belül a folyóvízi morfológia területére terjedt ki. Nevéhez fűződik a 30-40-es évek új szempontú és széles körű folyóterasz-vizsgálatainak megindítása hazánkban.

/ forrás: [mftk.dyndns.hu /](http://mftk.dyndns.hu/)

Ruzicska Kálmán

A Pálya utca 5. alatt működött pékség tulajdonosa

Régi Krisztina városiak talán még emlékeznek. /említve Pálya utcánál/

Garai Gábor

Ruprecht (Bp., 1929. jan. 27. –(Budapest, 1929. január 27. – Budapest, 1987. szeptember 9.)
Kossuth-díjas (1965) magyar költő, író, műfordító, kritikus. Marconnay Tibor költő fia.

/forrás: wikipedia.org/ /

A

Brunner Győző

Budapest, 1943. április 5. –) dobos. 1965-1971-ig a Metro /együttes/, majd a Taurus /együttes/ dobosa volt. Később az együttes vezetője is lett. 1974-1976-ig a Korál /együttes/ tagja. Később dobtanárként is tevékenykedett. Jelenleg Kanadában él. /forrás: wikipedia.org/ 1956D

Gellérthegy utca 1016.

Mészáros utca -Naphegy utca között
 1875-ig Szt. Gellért utca

A régi iskoláról készült fotó, Gellérthegy utca 7.

/forrás: sztg.info/

1787-ben kapott iskolát az új külváros. A budai magisztrátus a mai Gellérthegy u. 1—3. helyén, 286 négyszögöles telken álló kocsmáépületet vette meg 965 forintért, „Trivial Schull” és tanítólakás céljára. A Krisztinaváros első tanítója Zonner Ferenc volt, akinek évi 180 forintos fizetését 1787. szeptember 1-től jegyezték be a városi kiadások közé. Az iskola 1810-ig működött ebben az épületben.

/forrás: epa.oszk.hu/

Az egyházközség tulajdonában lévő épületben a (Páli Szent Vincéről nevezett) irgalmas nővérek által fenntartott intézet működött egészen 1948-ig, a szerzetesrendek pártállamilag szervezett szétveréséig. (Az intézetet br. 'Sennyey Pálné sz. br. Fiáth Mária alapította 1868-ban. Kezdetben óvoda és elemi iskola.) A nővérek 1948-ig bentlakásos iskolát működtettek az épületben. Oktatási funkcióját a mai napig folyamatosan megtartotta az ingatlan; mint már említettük, a Krisztina téri Általános Iskolával való 1974-es összevonásáig itt működött a Gellérthegy utcai Általános Iskola. Ma mindkettő /a Gellérthegy utca-i általános és a Krisztina tér-i gimnázium/ Szt. Gellért Általános Iskola és Gimnázium néven működik. Az iskola működési engedélye 1993. márc. 25-én lett kiállítva.

/forrás: sztg.info/

Gellérthegy utca 13. Ripka Ferenc háza volt.

/forrás: arkadia-mobil.hu/

Ripka Ferenc (1871. szeptember 1. – 1944. március 9.) politikus, Budapest volt főpolgármestere. /forrás: wikipedia.org/

/forrás: picasaweb.google.com/

Kivonat a 2.budavar.hu oldalról:

„Ripka Ferenc a kormány képviselőjeként 1924-től 1932-ig volt Budapest főpolgármestere. Isaszegen született, erdészsegéd édesapja még kiskorában meghalt. Amikor a fővárosba költözött, a kerületi Toldy Ferenc Reáliskolába írták be. Érettségi után a Műegyetemen tanult tovább, majd átiratkozott az ELTE jogi karára, de Kolozsváron is folytatott tanulmányokat. Tanulmányai mellett újságírással foglalkozott.

Az épp száz évvel ezelőtt épült, klinkertéglás ház teljes egészében a Ripka-családé volt, az államosítást követően azonban ezt az épületet is felosztották. Jelenleg tizenegy lakás található itt - ezek egyikében még ma is a főpolgármester egyik leszármazottja él a családjával.

„Az 1911-ben épült, műemlék jellegű ház megőrizte eredeti karakterét, a homlokzat száz évvel ezelőtti szépségében ragyog az önkormányzat támogatásával nemrégiben megvalósult felújításnak köszönhetően” - tudtuk meg a házban lakó Örkényi Kristóftól, Ripka Ferenc ükunokájától, akinek közreműködésével szeptember 17-én és 18-án, a Kulturális Örökség

Napjain megnyílik az épület az érdeklődők előtt. A látogatókat egy kis kiállítással fogadják a lépcsőházban: Ripka Ferenc mellszobra, korabeli otthonának mives tárgyai, valamint életrajzi leírások lesznek láthatóak a folyosókon. „

Gellérthegy utca 15
/forrás: wikipedia.org/

Gellérthegy utca 15.
/forrás: wikipedia.org/
Gellérthegy utca 15 a fenti Ripka ház után látható az előbbi fotón.

Gellérthegey utca 29-31 /forrás: kep-ter.blogspot.com

Kettős bérház, Dr. Hetényi Géza orvos, egyetemi magántanár és dr. Heller Zoltán ügyvéd megbízásából épült 1934-ben, lásd a kapun lévő római számokat. Eredetileg három emeletes volt, amíg a felújított rész nem kapott egy negyediket.

Gellérthegey utca 30-32
/forrás: hunagi8.blogspot.com /

Gellérthegy utca anno...
/forrás:tabananno.blogspot.hu/

Gellérthegy utca
/forrás: budapest.olx.hu /

Gellérthegy utca 21
/forrás: gyetvaifiverek.hu/

Gimnázium utca 1015

Franklin utca és Ibolya utca között

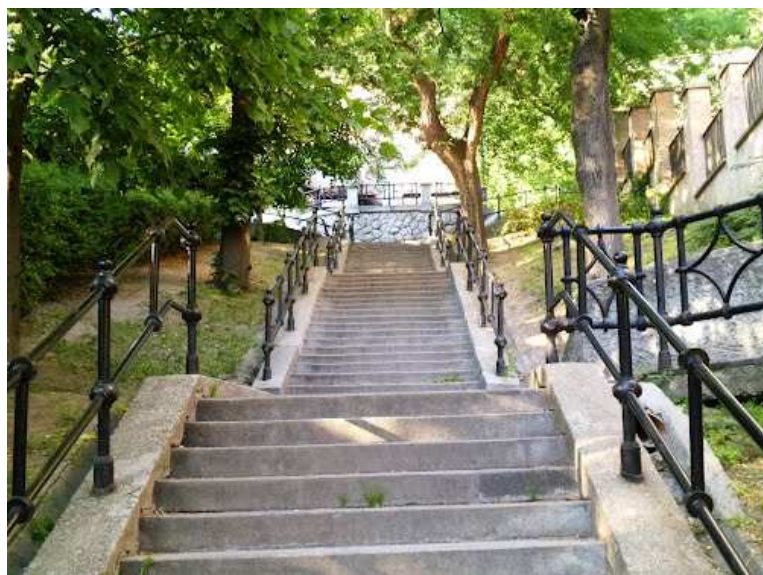
Gimnázium utca - fent a Hilton szálló – középen a Szabó Ilonka utcai Katolikus Egyetemi Gimnázium látszik.
/forrás: maps.google.hu/

Gránit lépcső 1012

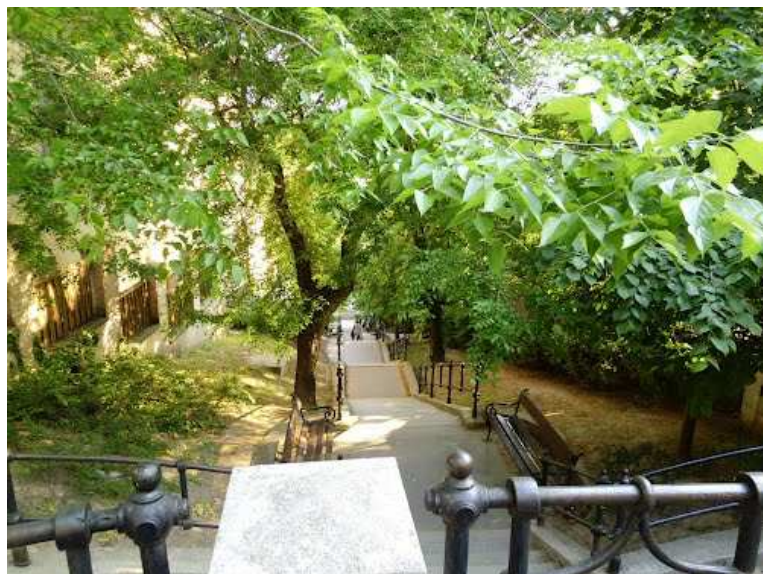
Logodi utca és Tóth Árpád sétány között

Brunswick Teréz szobra /B.T. Bővebben Attila útnál/
/budapest-foto.hu/

Gránit lépcső Mikó utca felől
/forrás: panoramio.hu/

Gránit lépcső Lovas út felől
/forrás: panoramio.com/

Gránit lépcső a Lovas útnál
/forrás:rahmenfotography.blogspot.hu/

Gránit lépcső fedett része a Tóth Árpád sétánytól a Lovas útig
/forrás: panoramio.hu/

Gránit lépcső fedett része belülről

P. Szathmáry Károly szobra a Gránit lépcsőnél a Lovas útnál

/forrás: panoramio.com/

A szobor talapzatán olvasható felirat:

"Dőre ki a letűnő napra néz

ott éjközeli

én csak a felkelőt lesem

magyar hajnal

hasadására várok"

/forrás: hazaitajak.hu/

P. Szathmáry Károly, Péterfalvi Szathmáry Károly (Szilágysomlyó, 1830. július 24. – Budapest, 1891. január 14.) író, tanár. A Kisfaludy Társaság és a Petőfi Társaság tagja.

/forrás: wikipedia.org.

A szabadságharcban való részvétele miatt börtönt szenvedett. /forrás: mek.oszk.hu/

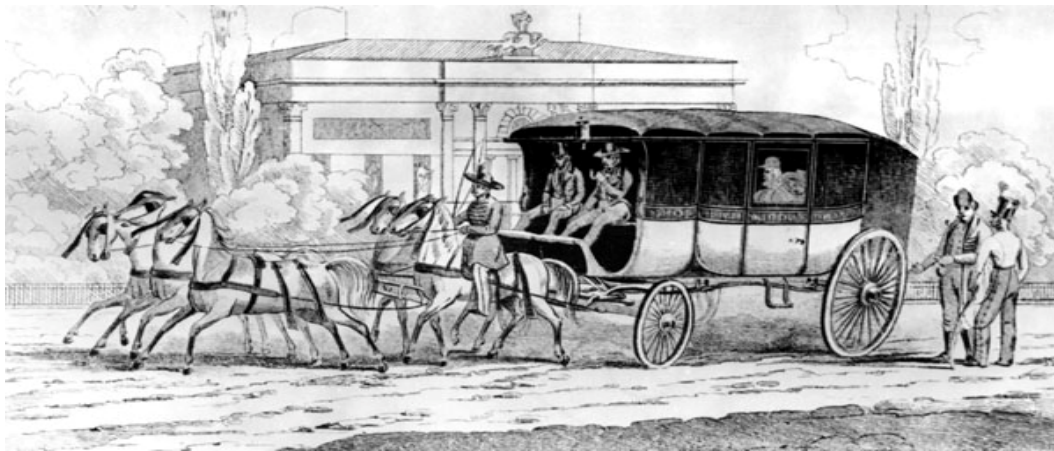
A szobor alkotója: R. Kaisler Károly

Szobor készült: 1931

A márványból készült szobrot Szilágysomlyó város állította, eredeti helye Mikó utcában, a Gránit lépcső alján volt. Helyére került Brunswick Teréz szobra. /forrás: bpex.hu/

Gyorskocsi utca páratlan oldal 1-15 házszám 1011

Gyorskocsi utca páros oldal 2-18 házszám 1011 Batthyány utca – Csalogány utca között

A Gyorskocsi utca a Bécs és Budapest között 1750 október 15-én megindult és 1888-ban leállított személyszállító postakocsi – a közbeszédben elterjedt nevén: delizsánszra emlékeztet. Útjuk a császárvárosból /Bécs/ Budáig 30 óráig tartott.
/forrás: cultura.hu/

Gyorskocsi utca a Batthyány utca felől
/forrás: panoramio.com/

Gyorskocsi utca a Csalogány utca felől
/forrás: panoramio.com/

Győző utca 1012

Pálya utca – Kuny Domonkos utca között

Győző utca
/forrás: maps.google.hu/

Győző utca 5 – Pálya utca sarok épület
/forrás: mw1.google.com/

Győző utca 5.
/forrás: panoramio.com/

Győző utca a Kuny Domokos utca felé nézve /1950-es évek.
A kőfal a Déli vasút oldala.
/forrás: fortepan.hu/

Gyula utca páratlan oldal 1016 Számadó utca és Mihály utca között

/forrás: maps.google.hu/

III. 6.,**H - I - J.****H**

Hadnagy utca 1013
Hajadon utca 1014
Halász bástya 1015
Halász utca 1011
Harkály utca 1016
Hattyú utca 1015
Hegedüs köz 1013
Hegyalja út páratlan oldal 1-27 házszám 1016
Hegyalja út páros oldal 2-30 házszám 1016
Hess András tér 1014
Hunfalvy utca 1015
Hunyadi János út 1011
Hunyadi László lépcső 1011

I

Ibolya utca 1014
Ilona lépcső 1015
Iskola lépcső 1011
Iskola utca 1011

J

Jácint lépcső 1015
Jávorka Sándor lépcső 1013
Jégverem utca 1011
Jezsuita lépcső 1011

Hadnagy utca 1013

Döbrentei tér 4-től Hegyalja útig

Hadnagy utca 8

A XV. században, Mátyás király korában, a királyi-fürdők között említették, abban a korban a fürdőt fedett folyosó kötötte össze a Budai várban található királyi palotával. A török hódoltság idején a többi budai fürdővel együtt törökfürdőként működött.

/forrás: egykor.hu/

Ráczy fürdő ma

/forrás: budapestinfo.eu /

Hadnagy utca a régmúltból
/forrás: tabananno.blogspot.hu/

Hadnagy utca a régmúltból
/forrás: tabananno.blogspot.hu/

/forrás: fortepan.hu/

A kép jobboldalán a domb tetején a Hegyalja út, ez utóbbi kiszélesítésével a Hadnagy utcát a Rác fürdő után feltöltötték a Czakó utcáig, így a Hadnagy utca betemetésre került. A régi házakat a „Rácváros” -t a '30-as években lebontották.

Hajadon utca 1014

Tárnok utca 8-10-től Úri utca 7-9-ig

/forrás: maps.google.com/

Halász bástya 1015

Nevének eredete:

Az egykori, Halászsok bástyája elnevezést a budai városfalnak a halászsok céhe őrizetére bízott szakaszáról kapta. A halászsok árujukat már a középkorban is a Mátyás-templom melletti térségben lévő halpiacra vitték, de a halászsok céhe nemcsak a halak árusításával törődött, szükség esetén tagjai vitézül védték a bástyát az ellenséges betörés elől. Schulek Frigyes tervei alapján épült 1895 és között, neoromán stílusban.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: panoramio.hu/

Halászbástya szobrai
/forrás: indafoto.hu/

Halászbástya körüli szobrok Szt. István szobra
/forrás: orszagalbum.hu/

Hunyadi János szobra
/forrás: wikipedia.org/

Szt. György szobra
/forrás: wikipedia.org/

Julianus és Gerhardus szobra
/forrás: wikipedia.org/

Halász utca 1011

Bem Rakpart és Fő utca között

/forrás: maps.google/

Harkály utca 1016

Hegyalja út és Alsóhegy utca között

/forrás: maps.google/

Hattyú utca 1015 Batthyány utca -Széna tér között

/forrás: ingatlanbazar.hu/

Hattyú-ház a Hattyú utca és Fiáth János utca sarkon /Hattyú utca 14-16.
/forrás: panoramio.com/

Hattyúház belső udvara
/forrás: bhg.hu /

A Hattyúház 1998-ban épült multifunkcionális épület, amely egy sajátos építészeti stílus, a magyar organikus építészet egyik kiemelkedő alkotása. Külső megjelenésében a természetes anyagok (kő, fa, kőpala) használata és a magyar népi építészet forma- és motívumvilága jellemzi, amely az épületet egyedivé és attraktívvá teszi. Építészeti megoldásainak köszönhetően egyre nagyobb ismertséget és elismertséget vált ki a budapesti polgárok és a turisták körében. Az épület szabálytalan U alakú alapterülete egy parkosított udvart ölel körbe, amely az irodaház dolgozói és az apartman ház vendégei számára kellemes, természet közeli környezetet biztosít.

/forrás: bhg.hu/

Széna tér felől /forrás: panoramio.com/

Hattyú utca
/forrás: dh.hu/

Hattyú utca

/forrás: arkadia-mobil.hu/

Hegedűs köz 1013

A Tabán-i templom jobb oldalán az Attila út 1-3 után

/forrás: maps.google/

Hegedűs köz a templom mellett
/forrás: l.kerulet.ittlakunk.hu/

Hegyalja út páratlan oldal 1-27 házszám 1016
Hegyalja út páros oldal 2-30 házszám 1016
Döbrentei tértől – Avar utcáig

A Tabán-i tűzvész 150. évfordulójára elhelyezett tábla a Szt.Gellért lépcső oldalán a Hegyalja út elején
/forrás: wikipedia.org/

Annak a bizonyos tűzvésznek a kiindulási helyén a Gellért lépcső oldalában (Hegyalja út) emléktáblát helyeztek el. Schuller János kádármester segédje Gierl, hordódonga égetésbe kezdett, amikor szél kerekedett, s belekapott a tűzbe s megállíthatatlanul söpört végig a Tabánon, egészen a vizivárosi kapucinus templomig. A lángok tetőről tetőre terjedtek, a házak többsége szinte porrá égett, a nagy sokára épp csak elkészült Szent Katalin templom harangja és vas szerkezetei lávaként omlottak alá, lángok emésztették a hajóhíd budai hídfőjét, s a partoknál horgonyzó szénáshajók elszabadulva óriás fáklyaként úsztak a Dunán. A tüzet oltók heroikus küzdelme hiábavaló volt – volt olyan szőlősgazda aki borát is beáldozta, azzal próbálva enyhíteni a tűzvészt. Pótolhatatlan szellemi értékek – régi könyvek, bibliák – semmisültek meg, csakúgy, mint a magyar Horác, a papköltő Virág Benedek (1752-1830) nagy munkája, a Magyar Századok még kiadatlan részének a kézírata. De ő újakezdte és megírta ismét.

/forrás: elismond.wordpress.com/

Hegyalja út forgalma a Döbrentei tértől nézve

/forrás: [belvaros.blogspot.com /](http://belvaros.blogspot.com/)

Hegyalja út, balra Gellért-hegy -jobbra Tabán – Oxygen Wellness központ

/forrás: index.hu/

A Hegyalja út házai a Sánc utca saroktól kezdődnek a bal oldalon

Hegyalja út 2. /forrás: ittlakunk.hu - titkosbudapest.hu /

Egy érdekes adat a fenti weboldalról:

A fővárosból a Balaton felé vagy Nyugatra autózó pestiek tömegei a Hegyalja úton egy ma is működő, egykor azonban titkosszolgálati célokat szolgáló szórakozóhely mellett haladnak el. Az „Ámor Háza” fedőnevű ingatlan történetét Ungváry Krisztián és Tabajdi Gábor, Budapest a diktatúrák árnyékában című könyvéhez készült weboldaltól kaptuk.

/forrás: ittlakunk.hu - titkosbudapest.hu /

Hegyalja út 6, 8,
/forrás: norc.ro/

Hegyalja út 1, 3, 5.

Hegyalja út 7. Irodaház
/forrás: berbeadoirodahaz.hu/

Hegyalja út 10.
/forrás: panoramio.com/

Hegyalja út a Sánc utcától. 2 – 10 szám.
/forrás: origoingatlan.hu/

Hegyalja út 14 Gold Hotel Buda Berényi utca sarok
/forrás: utazok.hu/

/forrás: ipariingatlan.net /

Hotel Charles, Hegyalja út 23.

/forrás: online-szallas.hu/

Hegyalja út 28. átépítés előtt

/forrás:premier.mtv.hu/Hirek/2010/04/23/18/Unokáink sem fogjak látni

c. műsorban Rádai Mihály kommentálta a ház átépítését:

A szabálytalan, az elfogadott tervektől eltérő építkezést leállította az I. kerületi polgármesteri hivatal, amely végül is engedélyt adott arra, hogy megmaradjon ez az új belső földarabolás, ha az építető helyreállíttatja – immár – az új ablakrendszerrel az eredeti homlokzatot, illetve ahhoz hasonlót épít meg.

Hegyalja út 28. Eredetileg 1900-ban épült eklektikus német reneszánsz stílusban, az utóbbi időben átépítették egy emelettel megemelve.

Helyi védett épület /forrás: 2.budavar.hu/

A felvételek a <http://premier.mtv.hu/Hirek/2010/> oldalon láthatóak.

A ház azóta /2012./részben befejezésre került az eredetihez hasonló külsővel.

Hegyalja út – Avar utca sarok az I. kerület határa /forrás: norc.ro/

Hess András tér 1014 Táncsics Mihály utca – Tárnok utca találkozásánál

Hess András 15. századi nyomdász, az első magyarországi nyomtatott könyv készítője.

/forrás: wikipedia.org/

Korábban Ince pápa tér, még korábban Szt.Miklós tér

/kép forrása: typographia.oszk.hu/

A Budát ábrázoló metszet részlete
a Schedel-krónikából

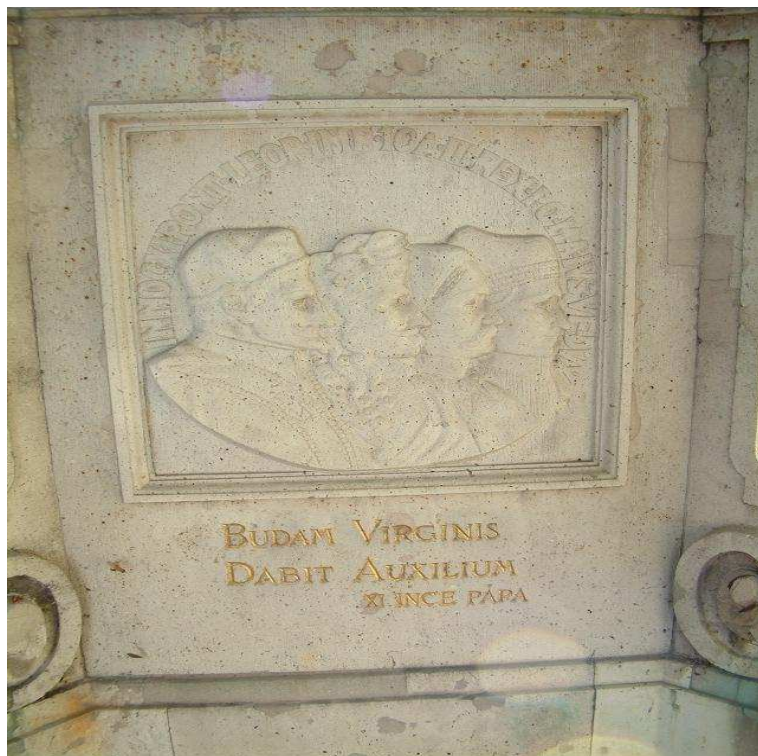
A szobor a tér közepén XI. Ince pápát ábrázolja, aki nagy szerepet játszott a törököket 1686-ban Magyarországról kiűző Keresztény Liga megszervezésében. A szobor talapzatának hátoldalán a Ligában résztvevő Ince pápa, Sobieski János lengyel király, I Lipót császár és a velencei dózse képmása látható. A talapzat egyik oldalán a pápa átadja akeresztes háborút meghirdető bullát, a másik oldalon egy magyar hajdú elsőként kitűzi a magyar zászlót a Budai vár fokára.

/forrás: vendegvaro.hu/

A szobor talapzata

/forrás: kitartas.mozgalom.org/

A talapzat hátoldalán a Szent Liga tagjai: római pápa, német-római császár, lengyel-litván uralkodó, velencei dózse

/képek forrása: kitartas.mozgalom.org/

Pálffy ház emléktábla. Hess András tér 3.

/forrás: wikipedia.org/

Hess András tér 1-3 Hilton szálló a Szt. Miklós toronnyal
/forrás: budapest.nyaralamagyar.hu /

Mátyás király-dombormű az egykori Szent Miklós templom tornyán
A szobor a németországi Bautzenben található, 1486-ban készült dombormű másolata, 1930-ban állíttatta Budapest közgyűlése. Bautzen Corvin Mátyás idején, a XV. században a király birtoka volt. A domborművet I. Mátyás legélethűbb ábrázolásának tartják.
/forrás: panadea.com/

A dombormű

/forrás: panoramio.com/

Hess András tér 4.

/forrás: wikipedia.org/

Felirat a fenti táblán:

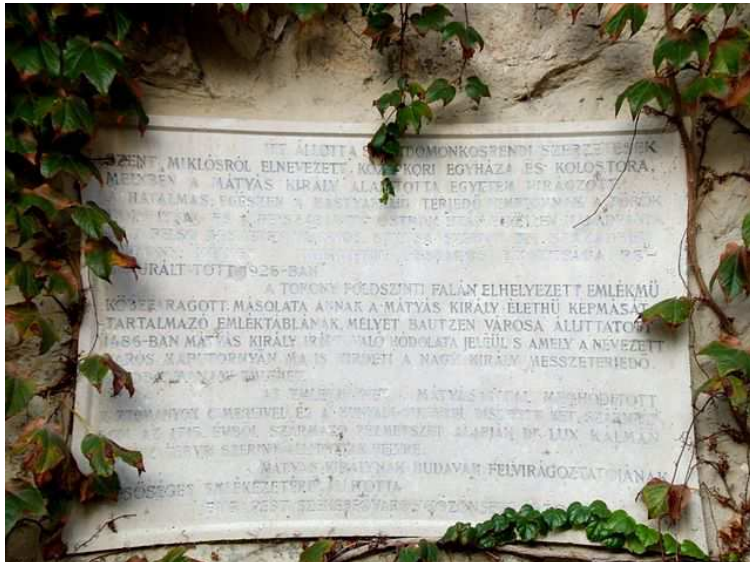
Ezen tér a régi időkben Szt. Miklós terének hivatott, az innen eredő Bécsi-utca pedig Szt. Miklós később új/ Zsidó utcának a Szt. Miklós téren és pedig ez épület táján 1522. Báthori István erdélyi vajda és Szeged városa bírtak házakat.
A.M.T.A. R.B. 1866.

Hess András tér 4 Fortuna Mátyás Étterem
/forrás: restauratorkamara.hu/

Csonka torony emlékére elhelyezett tábla a Hess András téren
/forrás: wikipedia.org/

Hess András tér – Szt. Domonkosrendi szerzetesek Szt. Miklósról elnevezett középkori egyháza és Kolostora emlékére elhelyezett tábla.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: img.guideathand.com/

Hess András tér Magyar Borok Háza

/forrás: guideathand.com/

A Hess András tér bővebb leírása a fenti weboldalról:

„A tér egy német származású nyomdászról, Hess Andrásról kapta nevét, aki a mai Fortuna étterem helyén álló nyomdájában adta ki az első magyarországi nyomtatott könyvet, a Chronica Hungarorumot, 1473-ban. A könyv a magyarság történetét dolgozta fel, és az első nyomtatott könyvek közé tartozott Európában. A nyomdászról elnevezett tér két meghatározó épülete a Hilton szálló és a Magyar Borok Háza, de díszes kapuival és jellegzetes falmélyedéseivel érdekes a 4. szám alatt található épület is, melyet a 17. század végén három középkori házból alakítottak ki. A 3. szám alatt az egykori Vörös Sün fogadó gótikus és barokk kori elemekkel ékesített egyemeletes épületét szemlélhetjük meg. A fogadó egészen 1850-ig hatalmas táncmulatságok és vándorszínészek találkozájának helyszíne volt, ma azonban már csak a fogadó nevét adó dombormű látható a kapu fölött. Érdekes még ehhez hasonló cégérek után kutatni a várnegyedben. A tér másik látványossága XI. Ince pápa szobra, melyet Damkó Ferenc alkotott. A pápa személye azért volt fontos Buda számára, mert ő hozta létre a török ellen szövetséget kötő Szent Ligát, mely jelentős anyagi támogatást nyújtott Buda 1686-os felszabadításában. „-

Az egykori Vörös Sün fogadó a Hess András tér 3 alatt

/forrás: picasaweb.google.com /

A Vörös Sün Ház Budapest ma is álló és használt legrégebbi épülete. Napjainkra már nem eldönthető, hogy neve honnan származik: a ház megnevezése vagy a benne működő fogadó neve volt-e előbb.

A vár első fogadója 1805-ig működött. 1820-ban helyezték el az épület homlokzatán a Vörös Sün domborművet, ami a A „ZUM ROTEN IGL” fogadó cégére volt. Később kabaré is működött az épületben.

/orszagalbum.hu/

Vörös Sün cégér a ház falán

/forrás: kozvetlenjarat.blogspot.com /

Hess András tér, MOL. /Magyar Országos Levéltár/ épülete
/forrás: wikipedia.org/

Hunfalvy utca 1015

Franklin utca – Ostrom utca között

Hunfalvy János akadémikus, a Magyar Földrajzi Társaság, illetve a Hunfalvy János Szakközépiskola egyik alapítója volt. Az 1820 és 1888 között élt professzorról fotó

/forrás: napibudapest.blog.hu/

Hunfalvy János otthona volt, Hunfalvy utcában áll, mely itteni lakójáról kapta a nevét.
/forrás: napibudapest.blog.hu/

Hunfalvy utcai park, Európa Liget Mackó úrfi Róka komával
/forrás: budapest-foto.hu/

A szobrot Sebők Zsigmond emlékére állították, akinek egyik kedves mesefigurája volt a Mackó úrfi. Eredeti helye II. Árpád fejedelem útja, a Lukács fürdő előtt volt (1936). 1970-ben helyezték át mai helyére az Európa ligetbe. Talpazat haraszi kő, 150 cm magas; a szobor bronz, 50 cm. Álló mackó kézenfogva vezeti a róka komát. Felirat a talpazat felső szélén körben: 'Emlékezésül Sebők Zsigmondra, Mackó úrnak a gyermekek barátjának megteremtőjére.'
/forrás: kozterkep.hu/

Hunfalvy utca a Kagyló utca felől.
/forrás: panoramio.com/

Hunfalvy utcai ház a Szabó Ilonka utca felől
/forrás: panoramio.com/

Hunfalvy utcai ház
/forrás: ingatlanbazar.hu/

Hunyadi János út 1011 Clark Ádám tér – Dísz tér között

Hunyadi János (1407 körül[2] – Zimony, 1456. augusztus 11.) középkori magyar földesúr és hadvezér, a „nagy törökverő”. Kormányzó (régens), a középkori Magyar Királyság egyik legkiemelkedőbb hadvezére; Hunyadi Mátyás apja. Nevéhez fűződik az 1456-os nándorfehérvári diadal. /forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

Hunyadi János szobra Hunyadi János úton

/forrás: budapest-foto.hu/

/Tóth István alkotása 1903. /

Hunyadi János szobra és környéke az 1910-es években

/forrás: egykor.hu/

Lónyay – Hatvany palota újjáépítése
/forrás: egykor.hu

Lónyai – Hatvany palota a Halászbástya felől

/forrás: hegyvidekinaplo.blog.hu/

Idézetek a nol.hu/archivum/ -ból

Báró Hatvany Ferenc 1915-ben vásárolta meg a Hunyadi János út várbeli torkolatánál lévő Lónyai-villát. Az épületet még az 1870-es években Lónyai Menyhért pénzügyminiszter saját maga számára építtette a kor híres építészével, Ybl Miklóssal. Az impozáns, egész Budapestre csodálatos kilátást nyújtó villában rendezte be Hatvany híres műgyűjteményét. Kedvencei közé tartozott Ingres, Delacroix, Manet, Renoir, Pissarro és az egész gyűjtemény legjelentősebb sorozata Courbet több főműve is. Az egyik legismertebbet, a "Birkózók"-at ma is megcsodálhatjuk a Szépművészeti Múzeum állandó kiállításán. A festményeken kívül a kollekcióban megtalálhatóak voltak még régi kerámiák, ezüstök, porcelánok, bútorok és világszínvonalú szőnyegek is. 1937-ben, magyarországi tartózkodásakor, Thomas Mann így írt naplójában Hatvany Ferenc házáról: "Látogatás Hatvany fivérénel, a festőnél, nagy luxussal berendezett ház, értékes képek."

1945 januárjában a gyűjtemény bankokban tárolt része a Vörös Hadsereg Gazdasági Tiszti Bizottságának kezébe került, a zsákmányt elszállították a Szovjetunióba.

Hatvany Ferenc 1958-ban bekövetkezett halála után a család kártérítési pert indított a német állam ellen. Az évekig tartó perben végül a Hatvany családnak 35 millió márka kártérítést ítélt meg a német bíróság, amelynek felét kifizették. Amagyar hatóságok pontosan tudták, hogy a műtárgyak java része a Szovjetunióban van, azonban az örök barátság jegyében kompromittáló adatokat nem adhattak ki.... /

Hunyadi János út 20. A XIX. században épült lakóépület a budai Vár keleti lejtőjén, a Halászbástyához felvezető lépcsősor közvetlen közelében helyezkedik el. A műemléki környezetbe szervesen illeszkedő hajdan a Vitézi Rend székházául szolgáló egyemeletes tetőtérbeépítéses épület.
/forrás: ingatlan.com/

Hunyadi János úti házak
/forrás: arkadia-mobil.hu/

/forrás: arkadia-mobil.hu/

/forrás: arkadia-mobil.hu/

Hunyadi János út

/forrás: ivan-herman.net/

Hunyadi László lépcső 1011

Hunyadi János úttól – Magyar nagyasszonyok
bástyája között

Hunyadi László (1431 – Buda, 1457. március 16.)

Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet elsőszülött fia.

Mátyás király bátyja.

/forrás: wikipedia.org/

1457.március 16-án a Szt.György téren lefejezték,
háromszori kísérlet után negyedszerre.
/forrás: wikipedia.org/

Ibolya utca 1014

Hess András tér -Hilton szálló épületei között a Szt.
Miklós toronynál

/forrás: panoramio.com/

Ilona lépcső 1015

Szabó Ilonka utcától a Vár oldalán

Ilona lépcső

/forrás: panoramio.com/

Ilona lépcső festmény – akvarell Detzky Júlia festménye

/forrás: .detzkyjulia.hu/

Ilona lépcső sarkánál Hunfalvi János lakóháza, de itt élt Csók István festőművész és a legenda szerint Szerb Antal Utas és holdvilág regénye is itt kezdődik.
/forrás: szeretlekmagyarorszag.hu/

Iskola lépcső 1011

Iskola lépcső
/forrás: maps.google.hu/

Iskola utca 1011

Corvin tér – Batthyány utca között

Iskola utca, Vám utca felé
/forrás: panoramio.com/

Iskola utca 35/a
/forrás: generalbuildingkft.hu/

Iskola utca 35/b
/forrás: wikipedia.org/

Iskola utca – Gyorskocsi utca közötti villa
/forrás: panoramio.com/

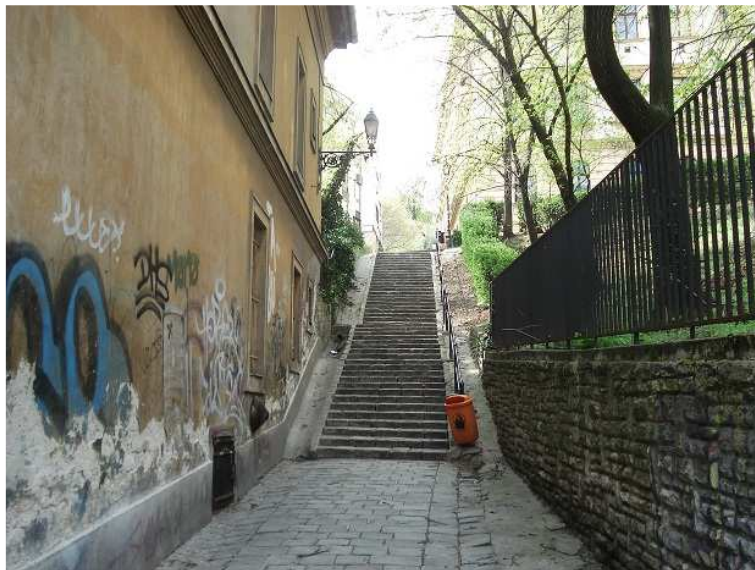
Iskola utca 18. emléktábla

/forrás: wikipedia.org/

Jácint lépcső 1015

Toldy Ferenc és Szabó Ilonka utca között

<http://napibudapest.blog.hu/> a blog megjegyzése :
A neve sokkal szebb, mint ahogy kinéz. /valóban/

Jávorka Sándor lépcső 1013

Logodi utca és Lovas út között

Jávorka Sándor (Hegybánya, 1883. március 12. –
Budapest, 1961. szeptember 28.) Kossuth-díjas
botanikus

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: yubilo.hu/

/forrás: yubilo.hu/

/forrás: yubilo.hu/

Jégverem utca 1011

Fő utca és Hunyady János út között

/forrás: budapest.olx.hu/

Jégverem utca
/forrás: m.ingatlanrobot.hu

Jégverem utca
/forrás: realorigo.hu/

Jezsuita lépcső 1011

Halászbástya - Dónáti utca között

A **jezsuiták** (latinul *Societas Jesu*) a *Jézus Társasága* katolikus szerzetesrend tagjai. A társaság magyarul főként **jezsuita rend** néven ismert.

/forrás:wikipedia.org/

Jezsuita lépcső 1963.

/forrás: egykor.hu /

Jezsuita lépcső napjainkban

/forrás: egykor.hu/

Jezsuita lépcső
/forrás: panoramio.com/

Jezsuita lépcső
/forrás: budapestiseta.blog.hu/

III. 7.,**K****K**

Kagyló utca 1015

Kapás utca 1015

Kapisztrán tér 1014

Kapucinus utca 1011

Kard utca 1014

Kemal Atatürk sétaút 1016

Kereszt utca 1013

Király lépcső 1015

Kocsány utca 1016

Korlát utca 1012

Koronaőr köz 1012

Kosciuszkó Tádé utca 1012

Kőműves lépcső 1016

Körmöci utca 1012

Krisztina tér 1016

Krisztina krt. 1013

Krisztina krt. (65-től) 1016

Kuny Domonkos utca 1012

Kagyló utca 1015.

Mária tér és Szabó Ilonka utca között

Kagyló utca a Mária tértől
/forrás: panoramio.com/

Szabó Ilonka utca – Kagyló utca sarok
/forrás: panoramio.com/

Kagyló utca – Hunfalvy János utca sarok
/forrás: panoramio.com/

Kagyló utca a Toldy Ferenc utca felől
/forrás: panoramio.com/

Kapás utca 1-3 , 2-4. 1015

Batthyány utca – Csalogány utca között

/forrás: maps.google.hu/

Kapisztrán tér 1014

Úri utca – Országház utca között

Kapisztrán Szent János olaszul Giovanni da Capestrano
 (Capestrano 1386. június 24. – Újlak 1456. október 23.) itáliai
 teológus, hitszónok, inkvizitor, a nándorfehérvári diadal hőse,
 Magyarország és a tábori lelkészek védőszentje.
 /forrás: wikipedia.org/

/forrás: vendegvaro.hu/

Kapisztrán Szent János szobra a Hadtörténelmi Intézet előtt.

Kapisztrán halálának 465. évfordulója alkalmából, valamint a Szent Ferenc-rend magyarországi 700 éves jubileuma alkalmából állították a Nándorfehérvár ostrománál is jelen lévő szent szobrát 1922-ben.

A mészáros talapzaton álló (építész Foerk Ernő) 3 méteres bronzszobor Damkó József munkája.
 /forrás: vendegvaro.hu

Kapisztrán tér 1 – Budavári önkormányzat épülete

/forrás: panoramio.com/

Kapisztrán tér 3 – Hadtörténelmi Intézet

/forrás: endégváro.hu/

Az I. kerületi budavári Nándor-laktanya épületében található a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum. A fegyvertár mellett jelentős az egyenruhatár, a zászló- és a numizmatikai gyűjtemény is.

Kapisztrán tér 3

/forrás: wikipedia.org/

Kapisztrán tér 2-4

A Hadtörténeti Intézet akadémikusainak emléktáblája.

/forrás: wikipedia.org/

Ágyú a Hadtörténelmi Intézet előtt

/forrás: panoramio.com/

Kapisztrán tér 6 – Mária Magdolna templom
/forrás: vendegvaro.hu /

Mária Magdolna templom 1890-ben

Első biztos adatunk a templomról 1276-ból való.

A török hódoltság idején egyedül maradt meg a keresztények (katolikusok és protestánsok közös) használatában, de az 1600-as évek elején ez is megszűnt, és a templomból Győzelmi mecset (Fethijje dzsámi) lett, de a tornyában kivételesen meghagyott óra után Órás (Szaát) mecsetnek is nevezték. Az 1686-os ostrom során jelentősen sérült.

1792-ben itt koronázták meg I. Ferencet, 1795-ben itt fosztották meg Martinovicsot papi méltóságától. 1817-ben a templomot a katonaságnak adták át, ettől fogva Helyőrségi templom.

A II. világháborúban súlyosan sérült. A templomot ezt követően lebontották, csak a tornyot állították helyre. A templombelső barokk szobrait és festményeit a Szépművészeti Múzeum vette át, a lebontott templomfalakból kikerült gótikus faragványok a Vármúzeum kőtárába kerültek.

/forrás: egykor.hu/

Kapisztrán tér a Mária Magdolna torony felől
/forrás: panoramio.com/

Kapucinus utca 1011

Jégverem és Ponty utca között

A **kapucinusok** (Capucini ordinis fratrum minorum) a ferencesek egy ága, akiket Matteo di Bassi alapított 1525-ben Itáliában. Ezt a rendet megerősítette VIII. Kelemen pápa is 1528-ban.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: ingatlanbuda.hu /

Kapucinus utca /forrás: andrastaxi.hu/

Kapucinus utca
/forrás: realorigo.hu/

Kapucinus utca /forrás: panoramio.com/

Régi ház a Kapucinus utcában
/forrás: panoramio.com/

Kard utca 1014

/forrás:hazaitajak.hu/

Fortuna utca és Országház utca között

/forrás: panoramio.com/

Kard utcai házbelső

/forrás: ingatlanapró.origo.hu/

Kemal Atatürk sétaút 1016

Vároldalban – Clark Ádám tértől a Szarvas tér feletti
Buzogány toronyig

Mustafa Kemal Atatürk (Selânik, Oszmán Birodalom, 1881. március 12. (május 19.[1]) – Isztambul, Törökország, 1938. november 10.), 1934. november 24-éig **Gazi Mustafa Kemal Paşa** (a *gazi* szó jelentése: *hős*) török katona és államférfi, a török függetlenségi háború hőse (ezért kapta a Gazi nevet), a Török Köztársaság megalapítója és első elnöke. 1934-ben a Török Nemzeti Országgyűlés adományozta neki vezetéknévét, melynek jelentése: a törökök atyja./forrás: wikipedia.org/

/Szobra a Naphegy téren van elhelyezve. Lásd ott. Magán megj./

Kemál Atatürk sétány az Alagúttól a várfal mellett
/forrás: sketchup.google.com/

Mohamed Lalét – itt elesett török katona emlékére 2009.
Tábla a Kemál Atatürk sétány járdáján.
/forrás: ideiglenes.wordpress.com/

Kemál Atatürk sétány kapui
/forrás: országalbum.hu/

Kereszt utca 1013

Tabán oldal – Szarvas tér – Naphegy utca között

/forrás: tabananno.blogspot.hu/

Amikor még a beépített Tabán létezett, itt állt a szerb kereszt, két irányban felfelé és lefelé ment a Kereszt utca. Ma az utca jobb oldalán megmaradt a kereszt. Az utca jobb és bal oldala parkosított.

/forrás: panoramio.com/
Szerb kereszt, a Kereszt utca jobb oldalán

Kereszt utca 17. Avar vendéglő
/forrás: tabananno.blogspot.hu/

A hangulat kedvéért az Avar vendéglő hirdetése:

/forrás: tabananno.blogspot.hu/

/forrás: panoramio.com/

1956-os emlékmű a Kereszt utca jobb oldalán a Tabánban

Király lépcső 1015

Hunyadi János úttól a Jégverem utca – Magas utca találkozásáig

/forrás: panoramio.com/

Kocsány utca 1016

Szirtes útról bevezető út egy lakóparkba

Korlát utca 1012

Attila út – Lovas út között

A két utca sarokháza / Attila út – Lovas út/
/forrás: eladolakasbudapest.hu/

Koronaőr köz 1012

Koronaőr utca – Krisztina körút között, a Kisztina Plaza
és Merkur Hotel oldalán

/forrás: geodruid.com /
a Kisztina Plaza és Merkur Hotel oldalán

Kosciuszkó Tádé utca 1012

Mészáros utca – Feszty Árpád utca között
/Volt Koronaőr utca/

Andrzej Tadeusz Bonawentura Kościuszko (magyarosan Kosciuszko Tádé)
(Mereczowszczyzna, Lengyelország, 1746. február 4. – Solothurn, Svájc, 1817. október 15.)
lengyel-litván nemzeti hős, hadvezér és a nevét viselő, az Orosz Birodalom ellen indított
1794-es felkelés vezetője.
/forrás: wikipedia.com/

Tadeusz Kosciuszko
/forrás: wikipedia.com/

/forrás: wikipedia.com/

Kosciuszkó Tádé utca – Pálya utca /Mészáros utca sarok
/forrás:ingatlanapro.hu/

Kosciuszkó Tádé utca 3 - Volt általános iskola
/Szépemlékű iskolám/ /forrás: budavargmsz.hu/

/forrás: liaiskola.hu

Az iskola mellett működik a Tűzoltó parancsnokság
/forrás: panoramio.com/

/forrás: panoramio.com/
A tűzoltóság udvara, jobbra látszik a lejjebb látható szobor emlékhely
Tűzoltók emlékhelye
/forrás: wikipedia.com/

Emléktábla a Tűzoltóság falán

Tűzoltók emlékhelye
/forrás: wikipedia.com/

/forrás: alberlet.hu/

A mai Kosciuszko Tádé u. 6. sz. alatt építtette fel házat és itt is lakott Buda városának akkori levéltárosa, Heigl (Higl) Ferenc.

/forrás: epa.osz.hu /

Kosciuszkó Tádé utca 8-10-12

/forrás: panoramio.com/

Kosciuszkó Tádé utca 7. sz. alatt -

Clark Ádám nekifogott villája felépítésének is, ám a beköltözést már nem érthette meg. Elhunyt 1866. június 23.-án reggeli 4 órakor, életének 55-ik, házasságának 11-ik évében, tüdőbajban. Az egykori Clark-villa helyét emléktábla jelöli az I. ker. Koronaőr (ma Kosciuszkó Tádé) utca 7. sz. alatti épületen.

/forrás: wikipedia.com/

Kosciuszkó Tádé utca a Mészáros utca felé.
/forrás: panoramio.com/

Kosciuszkó Tádé utca 18.

/forrás: wikipedia.com/

Kosciuszkó Tádé utca 18.

Kosciuszkó Tádé utca
/forrás: panoramio.com /

/forrás: panoramio.com/
Kosciuszkó Tádé utca a Déli p.u. balra – Krisztina Plaza jobbra

Kőműves lépcső 1016

Krisztina körút – Naphegy utca között

Kőműves lépcső anno, Naphegy utca felől a Bethlen udvar felé
/forrás: tabananno.blogspot.hu/ /Zórád Ernő festménye/

Kőműves lépcső ma.
/panoramio.com/

Körmöci utca 1012

Attila út – Lovas út között

/forrás: maps.google.hu/

Krisztina tér 1016

Krisztina körút – Alagút utca -
Mészáros utca -Roham utca találkozásánál

Krisztina tér régi képeslapon

/forrás: egykor.hu/

Krisztina tér – Lóvasút állomás

/kép forrása: zoldkalauz.hu/

/forrás: szerelmembudapest.hu/

/forrás: restaurorkamara.hu/

Buda lakosságát a 17. század végén, 18. század elején pestisjárványok pusztították. Franczin Péter Pál itáliai származású kéményseprő mester, a Budai Várban lakó /magán megj. Dísz tér -Móra Ferenc utca sarok épület tulajdonosa volt/ módos polgár 1694-ben fogadalmat tett, hogy ha ő és családja megmenekül, elzarándokol az észak-itáliai Vigizzo-völgy Mária-kegyhelyére, Rébe, az ottani Vérehulló Szűzanya kegyképéhez. A zarándoklatról a kegykép másolatával tért vissza Budára, és budai szőlejében fából fogadalmi kápolnát emeltetett.

A templom mai alakját az 1943-1944-es bővítéssel nyerte el: Brestyánszky Tibor és Borsos László építész irányításával a templomot a szentély kibővítették. Az eredeti 1796-os főoltár megóvása érdekében első lépésben az oltár-építmény alá síneket helyeztek el, majd acél görgőkön kézi csörlőkkel arrébb vontatták. Ezután a szentélyfalakat is hasonló technológiával tölték utána. Az így szabaddá vált helyre szegmensíves záródású kis kereszthajót falaztak.

/wikipedia/

/krisztinavárosi tili-toli – <http://vimeo.com/5348189/>

A krisztinavárosi templomban tartotta esküvőjét gróf Széchenyi István 1836. február 4-én, valamint Dr. Semmelweis Ignác 1857-ben. Itt keresztelték 1848. augusztus 5-én Eötvös Lorándot. /forrás: wikipedia.org/

/magán megj. és itt keresztelték férjem Nagyapját 1887.aug.17-én, szülők lakhelye Szent János tér 2 – a mostani Nepomuki Szt.János szobor Horváth kert területén volt/

A templom építészeti leírása:

Krisztinavárosi r.k. templom, copf, Hikisch Kristóf, 1795. Átalakítva és bővítve.

Szabadon álló egyhajós későbarokk templom, nyugat felé néző szegmentíves szentéllyel, újabb kereszthajóval, keleti homlokzata felett toronnyal.

Főhomlokzatának középtengelyében emelkedik egyetlen tornya, melyet kétfelől attikás oromfal keretez, szélein kővázakkal. Az épületen körülfutó triglifes főpárkány koronázza a homlokzatokat. A főhomlokzatot magas posztamenseken emelkedő dór pilaszterek tagolják három mezőre. A szélsőkben, az ablakzóna magasságában, egy-egy falfülkében Szt. István és Szt. László szobrai állnak (Szász Gyula). A középső mezőben szegmentíves ablak nyílik, felette

timpanon emelkedik. A középtengelyben nyíló, kétfelől kannelúrázott oszlopokkal keretezett kapuzatot tört-szegmentíves timpanon koronázza, középen kőkereszttel. A torony órapárkányos, hagymatagos, laternás sisakkal. Oldalhomlokzatai lizánákkal tagoltak, szegmentíves ablakokkal, melyek szemöldökmezőit táblázatok díszítik. A kereszthajók szegmentíves záródásúak, K-i oldaluknál kis méretű előcsarnokokkal. Az É-i oldalhomlokzathoz emeletes, oratóriumos sekrestye csatlakozik. Az É-i kereszthajó középtengelyében, mélyített falmezőben vörösmárvány emléktábla. A szentély két, kisebb ablaka befalazott. A templom É-i oldalánál lévő kis téren klasszicista oszlop-talapzatú barokk Immaculata szobor másolata. Az eredetit 1855-ben helyezték ide az Alkotás u. elejéről, új talapzattal. 1927-ben a Fővárosi Múzeumba szállították, ekkor állították helyére a másolatát. /forrás:muemlekem.hu/

A falfülkék szobrai:

VENITE ADOREMUS - JÖJJEK IMÁDJUK.

Széchenyi szobra a templom melleti kis kertben.

/forrás: zoldkalauz.hu/

1919. június 22-én Cserny József egy fél század vöröskatona élén rátámadt a templom körül úrnapi körmenetet járó hívekre, és több lövést adott le rájuk; dr. Dénes Artúr ügyvéd a támadásban életét vesztette.

/forrás: wikipedia.org/

1993-ban alapították a plébániához tartozó Szent Gellért Katolikus Általános Iskolát, amely 1997-ben gimnáziummal bővülve 12 évfolyamos iskolává vált. A templom és a gimnázium közötti téren áll Budapest legrégebbi Szeplőtelen Fogantatás szobrának másolata (az eredetit 1927-ben a Fővárosi Múzeumba szállították).

/forrás: wikipédia.org/

Az iskola története lejjebb.

templom jobb oldala mellett **Immaculata kegyoszlop**

/forrás: budapest-foto.hu/

Mellette a Krisztina tér-i iskola

/forrás: wikipedia.org/

Az első iskolaépület a mai Gellérthegy utca 1-3. helyén, volt kocsmáépület. Krisztinaváros első tanítója Zonner Ferenc. Az iskola 1810-ig működött ebben az épületben.

1810. Az iskola új épületbe költözött a mai Krisztina körút 63. szám helyén egy 1772-ben épült házban kapott helyet.

1883. A templom irányában megnövelt telken építették fel a ma is álló épületet. 1883-ban tanítás indul a ma is álló iskolaépületben.

1887. Az iskola 100-éves évfordulója. Hofecker Ferencz 1887, Budapest Krisztinavárosi Iskola Százéves Története.

1993-tól a történet feljebb a templom történeténél.

/forrás: wikipedia.org/

Az iskola 1958-ban /forrás: wikipedia.org/

A templommal szemben Déryné cukrászda – bisztró
/forrás: panoramio.com/

Déryné Bisztró bejárata Krisztina tér Roham utca sarok. /cafetours.blogspot.com /

Az üzlet története, kivonat az epa.oszk.hu -ból:

„Az üzletet a Krisztina tér 3. sz. üzlet részére 1908-ban készült bútorkészítéssel a Roham utcai szárny földszintjén nyitotta meg August József. A budai Gerbaut cukrászdaaként emlegették.

A II. világháborúban az épület megsemmisült. 1947 nyara elején hazaérkezett orosz hadifogságból fia, Elemér, aki megkezdte a Krisztina téri üzlet most már saját iparüzése melletti megnyitása érdekében annak újjáépítését. 1947. november 22-én nyitotta meg. August Elemér üzletét 1951. április 11-én állami vendéglátóipari vállalat vette át. Az átvevő vállalat az üzlethelyiségben — annak berendezési tárgyai meghagyásával — DÉRYNÉ névvel eszpresszót nyitott.”

Az üzlet ma már ismét magántulajdonban van, de nevét meghagyták.

Az üzlet berendezését kicserélték, azok a Magyar Vendéglátóipartörténeti Múzeumba kerültek.

A kép jobb oldalán a Krisztina tér 1 sz. alatt volt korábban szintén August cukrászda a Budai Polgári Caszinó épületének földszintjén.

/forrás: egykor.hu/

A fenti kép baloldalán szintén a Budai Polgári Casino működött a Krisztina tér 7 sz. alatt, később szűknek bizonyult és átköltözött a Krisztina tér 1 sz. alá.

Itt a Krisztina tér 7. tér felőli oldala látszik. A tető alatti felirat: Budai Polgári Casino,

a földszint jobb oldalán az ablakok felett: Horváth Antal vendéglője - Zöldfa

Az emeleti ablakok feletti írás: Budai Polgári Casino, a földszinti rész feletti írás:

Horváth Antal Vendéglője a Zöldfa. 1900-19010 között.

/forrás: egykor.hu/

1786-ban szerepel a telekkönyvi összeírásban az *első krisztinavárosi vámház*, a kápolnától nyugatra vezető út mentén, a mai Krisztina tér 7. sz. helyén.

/forrás: epa.oszk.hu/

lásd. következő kép.

A Krisztina tér 7. ma.... panoramio.hu képen
/magán megj. a jobb oldali szárny földszintjén még pár évig újra működött
a Zöldfa étterem, majd a CIB. Bank került a helyére. A régi patinája, hangulata már
úgy sem volt meg. Gyermekkoromból emlékszem, amikor egy közeli házban laktunk és a
belső udvaron keresztül leláttunk a régi Zöldfa kerthelyiségébe, minden este hangulatos zene
szólt. /

Krisztina tér 2 /Roham utca sarok/
/forrás: eston.hu /

Krisztina tér 3. Horváth étterem a Déryné cukrászdától balra.
/forrás: est.hu /

/forrás: annokonyv.hu Naphegy utca felőli sarok
Krisztina tér 5- 7 /Gellérthegy utca -Naphegy utca között
Stark Ferenc könyvesboltja volt, jelenleg az Anno-könyvesboltot találjuk a Naphegy u. sarkon.

A sarok házban lakott Moholy-Nagy László festőművész - **Moholy-Nagy László**, született: Weisz László (Bácsborsód, 1895. július 20. – Chicago, 1946. november 24.) magyar fotográfus, konstruktivista festő, ipari formatervező, a Bauhaus iskola kiemelkedő tanára, a kísérleti filmek egyik magyar úttörője.

/forrás: melypince.blogspot.hu/

Krisztina krt. 1013

Krisztina krt. (65-től) 1016

Déli pályaudvartól a Döbrentei térig

18.század végéig hadászati okokból megtiltották állandó épületek emelését ezen a területen. Egyedül a Francin Péter kéményseprő által emelt kápolna (a mai Krisztinavárosi templom elődje) állt itt. 1769-ben Mária Krisztina főhercegnő, Mária Terézia leánya, Albert Kázmér szász–tescheni hercegnek, Magyarország helytartójának a felesége érte el, hogy ezt a tilalmat feloldják – hálából az ő nevét kapta a terület a Krisztina város, és a Krisztina körút.

/forrás:wikipedia./

Budai Önkéntes Ezred I. kerület Krisztina krt 37. A Déli pályaudvar kerengőben

/forrás: wikipedia.org/

/panoramio/

Krisztina Plaza félig mögötte a Déli pályaudvar

/forrás:samling.hu /
Hotel Mercure Budapest Buda

/forrás: budapest.olx.hu /
Krisztina körút, leghátul a Krisztina Plaza a Déli p.u.-nál, balra elől a Színháztörténeti Múzeum, mögötte a Telekom székház, jobbra a Vérmező széle.

Krisztina krt. 55. A Telekom székház előtti parkban Puskás Tivadar szobra
/forrás:budapest-foto.hu /
/megj. a T-Com előtt az Országos Tervhivatal Tervező Intézet működött az épületben/

A fenti „szoc.reál” épület helyén állt a Karácsonyi Palota, melyről kicsit részletesebben írok, sok érdekeset találtam tulajdonosáról, vendégeiről:

/forrás: egykor.hu/

Krisztina körút 55. alatt az 1700-as években állott barokk kastély helyén (amely az 1850-es évek elején történt bontásáig a Krisztinaváros legnagyobb épülete volt) 1853-56-ban építette Pán József a képen látható palotát gr. Karácsonyi Guidó részére. (A kép 1910 körül készült.)

/forrás: egykor.hu/

A Karácsonyi Palota előtti park.

A jobb oldali Kuny Domokos utca Karácsonyi utca volt.

Kozmata Ferenc fotója 1873-ból

/forrás: karatsonyi.hu/

Hátsó sor :

1-Huszár Imre, (Tata, 1838. nov. 2. - Bécs, 1916. febr. 10.): újságíró. Jogi tanulmányait a pesti egy.-en végezte. Irodalmi működését 1853-ban a Divatcsarnok c. lapban kezdte. 1861-ben Komárom vm. aljegyzőjévé választotta, a provizórium kezdetekor azonban lemondott állásáról. 1866-ban Torontál vm. törvényszéki ülnöke, 1867-től főjegyzője. 1869-től 1880-ig függetlenségi programmal a zombolyai, majd a billédi kerület képviselője. 1877-78-ban a meginduló Wodianer-féle néplap, a Budapest felelős szerk.-je. 1880-tól 1885-ig Párizsban élt és publicisztikai tevékenységet folytatott. 1886-tól haláláig Bécsben a közös külügymin. sajtóosztályán dolgozott. Közel száz regényt fordított oroszból, németből, angoltól és franciából. /forrás: netlexikon.hu/

2-Széchenyi Imre, gróf (Horpács, 1858. márc. 31. – Somogyvár, 1905. nov. 25.): agrárpolitikus /forrás: wikipedia.org/

3-Mihalovich Ödön (Feričance, 1842. – Budapest, 1929. április 22.) zeneszerző, zenepedagógus, a Zeneakadémia igazgatója. /forrás: wikipedia.org/

4-Magurai báró August Antal (Szekszárd, 1807. február 10.– Szekszárd, 1878. szeptember 9.) színházvezető, mecénás.

August és Liszt barátsága

A művész négyszer (1846, 1865, 1870 és 1876) volt August Antal vendége Szekszárdon, itt került először érintkezésbe a vidéki társadalommal. Liszt ennek hatására eszmélt rá, hogy Magyarországhoz tartozik és zenéjével a magyar nemzetet hivatott szolgálni. Itt alkotta meg Augustnak dedikált VIII. rapszódiját, a Magyar Rapszódit.

Augustnak nagy szerepe volt a Liszt Esztergomi miséjének elfogadtatásában és bemutatásában egyaránt. Szintén az ő javaslatára bízták meg Lisztet Ferenc József királlyá koronázásának alkalmára a Koronázási mise elkészítésével, melyet a jeles napon, 1867. június 8-án mutattak be. Liszt harmadik szekszárdi látogatásakor a művész születésnapját a lakosság fáklyás felvonulással köszöntötte, próbálták rábírní hogy végleg maradjon Magyarországon. August Antal közbenjárására történt az is, hogy Lisztet kérték fel 1873-ban a Zeneakadémia megszervezésére. 1878-ban Liszt így írt régi barátja haláláról: "*August elvesztése a legfájdalmasabban érint. Az esztergomi mise első előadása óta - több mint húsz éve - lélekben egyedül voltunk. S ugyancsak ő volt, aki elhatározásomban, hogy magamat Budapestre kötelezzem, különösen megerősített.*" /forrás: wikipedia.org/

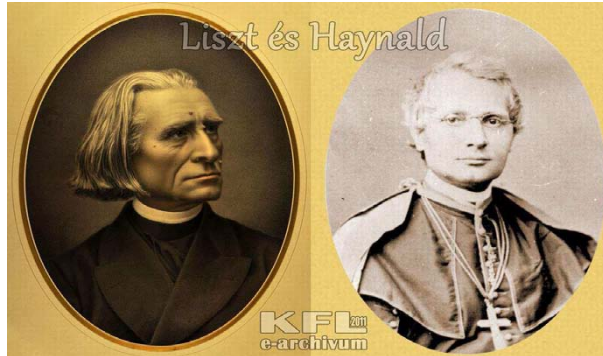
5-Richter János, Hans Richter (Győr, 1843. április 4. – Bayreuth, 1916. december 5.) magyar-osztrák karmester, korának egyik legkiemelkedőbb zenei egyénisége, tekintélye.

1873-ban ő vezényelte Liszt *Krisztus-oratóriumát*, a mester ötven éves művészi jubileumán.
/forrás: wikipedia.org/

6- Johann Nepomuk Dunkl vezette cég / Rózsavölgyi Gyula halála után /az ország legnagyobb zeneműkiadója volt. Liszt Esztergomi miséjének, Szent Erzsébet legendájának és Koronázási miséjének előadását is ők rendezték, és 1865-től jelentettek meg Liszt-műveket. Liszt barátságos viszonyban volt a tulajdonosokkal, estélyeiken és otthonukban is megjelent. Ők mutatták be zártkörű esten többek között a Magyar indulót. /forrás: konyv7.hu/

Első sor:

1- Haynald Lajos (1816-1891) érsek, baráti szálak fűzték Liszthez, többször vendégül látta Kalocsán.

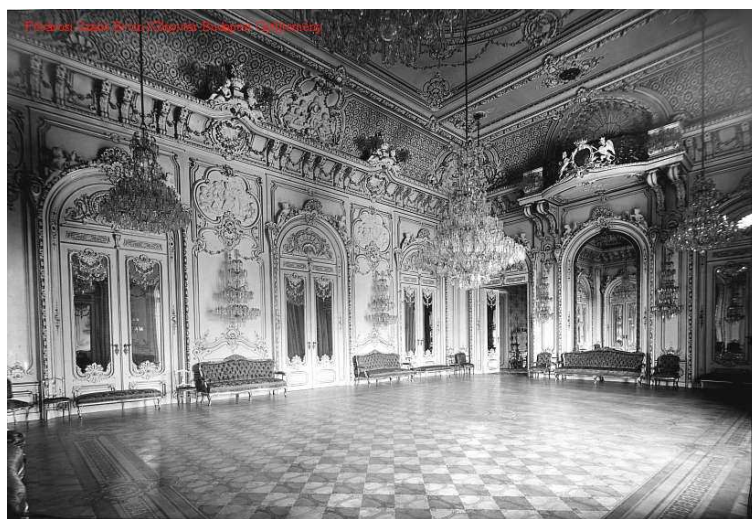
/forrás: Kalocsai Főegyházmegyei Levéltár/

2- Liszt Ferenc Doborján, 1811. október 22. – Bayreuth, 1886. július 31.) a 19. századi romantika egyik legjelentősebb zeneszerzője, minden idők egyik legnagyobb zongoraművésze.

/forrás: wikipedia.org/

3- Nagyapponyi gróf dr. Apponyi Albert György (Bécs, 1846. május 29. – Genf, 1933. február 7.) politikus, miniszter, belső titkos tanácsos, nagybirtokos, a Magyar Tudományos Akadémia tagja. /forrás: wikipédia.org/

4- végül Karátsonyi Guido gróf - Karátsonyfalvi és beodrai gróf Karátsonyi Guido József Gottlieb István Lázár Lajos Ágost (Pest, 1817. augusztus 7. - Buziás, 1885. szeptember 15.) nagybirtokos, politikus /forrás: wikipedia.org/

A palota fényűző bálterme

/forrás: karatsonyi.hu/

Szemben a Krisztina körút 26-ban Püski kiadó és könyvesház

A **Püski Kiadót** 1939-ben alapította Püski Sándor először Magyar Élet Könyvkiadó néven. A kiadót 1950-ben államosították, Püski Sándort pedig 1962-ben hamis vádakkal bebörtönözték, egy év után szabadult. 1966-ban Erdei Ferenc, a Hazafias Népfront akkori főtítkárának közbenjárására kapott útlevelet. A házaspár 1970-ben az Egyesült Államokba emigrált. A Kiadó 1989-ben tért vissza Budapestre, ahol a Krisztina körúton lévő könyvesháza a népi irodalom szellemi örököseinek, gyűjtőhelyének számít. Az alapító munkáját később fiai, Püski László és Püski István, valamint unokái Püski Atilla és Püski Csaba segítették és folytatják.

/forrás: részletek - puskiado.hu/

Krisztina krt.28, 30 -tól a Krisztina tér felé /forrás: lakasok.com /

A kiszögellő 30.sz. És a tőle harmadik az alább részletezett 34-es sz. helyi védett, a képen nem látható, de feljebb említett 26. sz. /Püski kiadó/ szintén védett.

A fenti képen a rózsaszínes napernyő alatt-mögött a Krisztina körút 34-ben 2005. decembere óta várja kedves vendégeit Buda szívében, a Krisztinavárosban, a régi Rill órásműhely helyén a Csészenyi Kávézó. /forrás: cseszenyi.hu/

Rill Ágoston, az 1850-ben született nagyszombati polgár gyermek - ki tudja, milyen indíttatásból - a kolozsvári Husznik János nagynevű órásmesternél kitanulva a szakmát, Magyarországra telepedik.

Így kezdődik a tabáni Rillek története. Mert órás lesz aztán Rill Ágoston fia, Rill Imre, s az ő utóda, a Krisztina körüti órásműhely és Tabán-kiállítás gazdája, őrzője, az 1909-ben született Rill Géza.

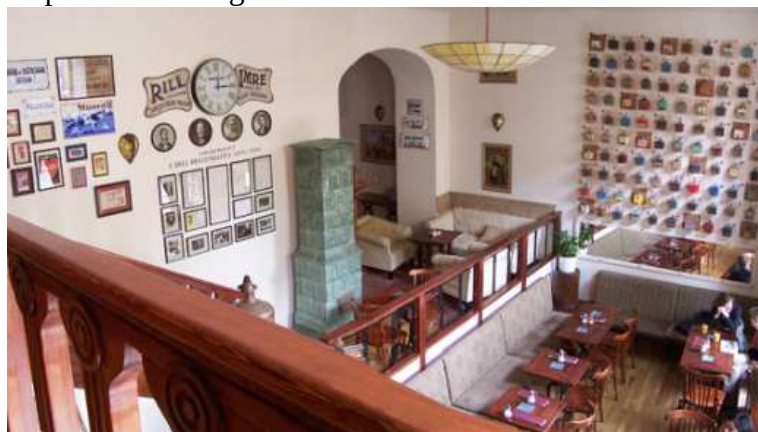
Bent a műhelyben száz év története keveredik. Száz év órastörténelme - három generáció mesterlevelei -, az ősök fényképe, százéves órák szerkezetének szép rajzai és persze a Tabán. /forrás – részletek: bfl.archivportal.hu/

Rill Imre órásmester műhelyében Márai Sándor javíttatta tönkrement karóráját, /forrás: magyarhirlap.hu/

Honnan ered a **Csészenyi** kávézó elnevezése :ha már a túloldalon Széchenyi, emitt legyen Csészenyi (sic)! S lőn világosság, továbbá egy édes-bájos kávéház... Majdnem a kávézóval szembeni Krisztinavárosi Nagyboldogasszony templomban esküdött Széchenyi István Seilern Crescence Zichy Károly gróf özvegyével.

/forrás-részletek: budapestkave.blog.hu/

Képek a fenti blog-ból

Rill Imre és fia Rill Géza órások boltja
/forrás: 1xbolt.blogspot.com /
ahol a Csészényi kávézó működik.

/forrás: recept-kereso.hu /

Ellenkező oldalon a volt Áldásy palota, történet lejjebb

Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet régen és most.

(Bp., Krisztina krt. 57)

A múzeum épületének története:

/forrás:szinhaziintezet.hu/

A XIX. Század negyvenes éveiben *Áldásy Antal* kapitány építtette, 1855-től egészen 1866-ban bekövetkezett haláláig ez az épület volt családi otthona a Lánchíd és az Alagút skóciai születésű angol építészenek, a budai Áldásy-csalából nősült *Clark Ádámnak* is.

Idézet a wikipediából:

„Nekifogott villája felépítésének is, ám a beköltözést már nem érthette meg. Elhunyt 1866. június 23.-án reggeli 4 órakor, életének 55-ik, házasságának 11-ik évében, tüdőbajban. A budai vízivárosi sírkertben, az Áldásy-féle sírboltba helyezték örök nyugalomra 1866. június 25.-én, az evangélikus egyház szertartásai szerint; koporsóját a brit lobogóval takarták le. Az egykori Clark-villa helyét emléktábla jelöli az I. ker. Koronaőr (ma Kosciuszko Tádé) utca 7. sz. alatti épületen. „

A múzeum kert felőli oldala
/forrás: wikipedia.org/

Krisztina körút 61-65. Idősek otthona

/forrás: 1.bp.blogspot.com/

A baloldali épületben működött az I. kerületi Tanács /Önkormányzat/ mely a Missziós apácák kolostora volt.

1991-ben megállapodás jött létre az állam és az egyház között, amelynek értelmében a Krisztina körút 61/a számú épületet vissza kell adni a missziós nővéreknek idősök szeretetotthona céljára. Az így városháza nélkül maradt I. kerületi önkormányzat 1993–1994-ben megvásárolta a Kapisztrán téri Állami Nyomda épületét egy majdani városháza számára.

/forrás: napkut.hu/

A bal oldali részben ipari tanuló iskola működött – magán megj.

Krisztinaváros első háztelke a mai Krisztina körút 65. és 67., illetve a Gellérthegy utca 2. és 4. számú házak helyén volt.

Tulajdonosa, Affolter Péter volt a királyi palota felügyelője, aki 1769-ben vásárolta meg a várostól a későbbi Krisztinaváros első háztelkét./forrás: epa.oszk.hu/

/forrás: makosguba.hu/

Krisztina krt. 67. /Krisztina tér sarok . Mákos Guba étterem

Krisztina körüti házak az Orvos utca és Krisztina tér között
/forrás:virtualbudapest.eu/

Krisztinai házak a Horváth kerttel szemben háború után.
/forrás: forum.index.hu/

/forrás: wikipedia.com/

A középső épület tervezője **Preisich Gábor** (Budapest, 1909. május 12. – Budapest, 1998. április 21.) magyar építész, urbanista. Krisztina körút 69. épült 1937.
/forrás: wikipedia.com/

Itt a Krisztina körúti házaknál kicsit elidőzőm, mivel születésem és gyermekkorom helye. A ház ahol születtem, Esterházy Mária grófnő -Coburg herceg feleségének tulajdona volt.

Esterházy Mária gr.nő /forrás: magán fotó/

A ház úgy, mint a többi Horváth kert közeli épület szintén megsérült a bombázások során. A házban egyébként is nagy izgalomban voltak a lakók, mivel az egyes lakásokban kommunista párt is és volt, hogy a nyilas párt is működött.

'44-ben, a zsidó üldözés elől voltak akik a pincében szekrény mögé bújtak, de ugyanígy izgalmas volt, amikor az oroszok bejöttek és a lakásokban, pincében a mozdítható dolgokat keresték, a nekem előre megvásárolt kis ruhakészletemet is elvitték, egy olasz család elmenekülésük előtt a kislányuk kaucsuk babáit nekem ajándékozták, de az egyik katona, mivel ezt már elvinni nem tudta lábbal taposta szét, az egyik megmaradt, a mai napig kéz és lábfej nélkül. '45 után pedig az újabb izgalom a feljelentések, kitelepítések korszaka, sőt betörések is, amit szüleim

háború után pótolnak, azt rögtön betörők betörők vitték el.

A 6. emelet lakója volt dr. Kürthy Tamás, akit angolnyelvű tolmácskodásra kértek fel 44-ben a Szoc.demokra párt vezetője részére. 1947-ben államellenes cselekvés vádjával letartóztatták és 6 évig volt börtönben, minek következtében /29évesen/ elveszítette látását, Szegedre szállították, de kezelést nem kapott. 1953-ban szabadult, amikor Sztálin halála után kiengedték a koholt vádak alapján, elrettentésként fogvatartottakat. 1956-ban távozott Magyarországról és a Németország-i Aachen egyetem professzora lett. Ő Münchenben született és szülei-testvérei még '44-ben távoztak. /idézet a Magyar Nemzet 1989.március 20.-i „Ítélet feltételezések alapján”.c.cikkből/ 1962-ben Afrikában az ő tolmácsolásával mutattak be 2 filmet, az egyik „Magyarország lángokban” a másik pedig a '61-ben felépített berlini falról. /idézet:

Radnóczy Antal – A magyar katonai emigráció története /1945-1990/ c. írásából/

A rendszerváltás után többször tartott előadást a Debrecen-i egyetemen.

1994-ben hunyt el. 1953-as szabadulása után felkeresett bennünket, mint kisgyerme-

ket szeretett engem, mai napig meghatódva emlékezem, hogy vaksága miatt, simogatva állapította meg, hogy a hat évi fogsága alatt mekkorát nőttem. /magán megj./ Szintén a **6. emeleten** lakott dr. Nádasdy András ügyvéd és felesége, őket grófi származásuk miatt kitelepítették.

/Forrás:109.74.60.53/~hirlevel/kozma/kitiltottcsaladok/.../osszes_nevsor.pdf /

5. emelet -Hont Ferenc /Holtzer/ (színházi rendező, esztéta, színháztörténész, író, főiskolai tanár, egyetemi docens, a Színház- és Filmművészeti Főiskola első főigazgatója; a Szegedi Szabadtéri Játékok egyik megalapítója és első igazgatója, a Független Színpad vezetője, a Madách, majd az Ifjúsági Színház igazgatója, az Egyetemi Színpad Universitas együttesének tanár-elnöke; a Magyar Színháztudományi és Színpadművészeti Társaság titkára, az Országos Színháztörténeti Múzeum alapító igazgatója, a Színháztudományi Intézet igazgatója, az International Theatre Institute magyarországi elnöke; A Színpad, a Független Színpad és a Színháztörténeti Értesítő egyik szerkesztője. /forrás: bfl.archivportal.hu/

Felesége: Görög Ilona:

(Körmend, 1914. nov. 7. - Burgas, Bulgária, 1985. jún. 23.): színésznő, Hont Ferenc felesége. A Színművészeti Akadémián 1938-ban nyert oklevelet. 1939-ben a Független Színpad társulatában lépett színpadra. 1945 után a Szabad Színpad, az Áll. Madách Színház, a Belvárosi Színház, az Áll. Faluszínház tagja volt. Ezután a Magyar Néphadsereg Színházához szerződött, s annak utóda, a Vígszínház tagja volt nyugdíjazásáig. A Vígszínházban rendezőasszisztensként is működött. A drámai szende szerepkört töltötte be, finom színpadi jelenség volt, szépen és tisztán artikulált színpadi beszéddel. /forrás:netlexikon.hu/

Fiuk: Hont Iván - Pedagógus. Az ELTE Bölcsészkarára járt. 1968-tól volt tagja az Egyetemi Színpad Universitas Együttesének , és hallgató-oktató volt a Studium Generaléban. Az Erzsébetvárosi Reformpedagógiai Alapítvány kuratóriumi elnöke. Az ELTE Tanító- és Óvónőképző Főiskolai Karán oktató.

A ház **3. emeleti** lakója volt Hermann Miksa özvegye és fia.

Herrmann Miksa (néhol *Hermann Miksa*, Selmecbánya, 1868. október 30. – Budapest, 1944. április 28.) gépészmérnök, műegyetemi tanár, kereskedelmi miniszter /forrás: wikipédia.com//1926. október 15. – 1929. augusztus 31. között/ A Mérnöki Kamara második elnöke . Az ő műve a Magyar Kereskedelmi Intézet. -

Háború előtt a Naphegyen laktak, a házukat lebombázták és '45 után költöztek ebbe a házba.

Az első emeleten lakott dr. Bánk Endre nőgyógyász orvosprofesszor , könyvei az„Egy orvos nemet mond”, „A keszthelyi nádor”. Felesége a Kosciuszko Tádé utcai iskolában tanított nyugdíjazásáig, előtte a Krisztina téri fiú iskolában.

A **második emeleten** – dr. Galla Emil (Eszék, 1909. nov. 22. – Bp., 1959 jún. 28.): szemészorvos és a repülésélettan kutatója. Orvosi oklevelét a pécsi egy.-en 1933-ban szerezte. /forrás: wikipedia.com/

Egy-két házzal odébb élt **Máté Péter** (Budapest, 1947. február 4. – Budapest, 1984. szeptember 9.) magyar énekes, hangszerelő, zeneszerző és zongorista. Közel 150 dal szerzője és előadója. Dalai évtizedekkel halála után is nagy népszerűségnek örvendenek. /forrás: wikipedia.org/

Krisztina körút 87-89. A Tabán mozi az első mozgóképszínház volt Budán, az 1910-es években alapította Pécsi Manó.

A mozi név változásai:

1917-47 : Palota

1948-49 : Krisztina

1954-1990: Diadal

1990- : Tabán

/forrás: indafoto.hu/

Krisztina körút 87-91. alatt található a Márai Sándor könyvtár, ahol néha megörvendeztet bennünket „krisztinaiakat, tabániakat, naphegyieket élvezetes előadásaival Saly Noémi irodalom- és Budapest-történész a régmúlt időkről. /magán megj.

Krisztina körút 99 / Orvos lépcső sarok/

NAV (APEH)

/forrás: bkik.hu /

/forrás: wikipedia.org/

Mihelics Vid emléktáblája I kerület Attila út 2./ Krisztina körút 36. Bethlen udvar-ként ismert ház falán.

Mihelics Vid, Mihelics Béla (Csátalja, 1899. jan. 7. – Bp., 1968. dec. 20.): újságíró, szerkesztő /forrás: mek.oszk.hu/

Századunk magyar katolikus közéletében Mihelics Vid mindenekelőtt a katolikus társadalmi tanítás avatott képviselőjeként és a keresztény ember küldetése iránt elkötelezett írástudóként tűnik elénk.

/forrás: barankovics.hu/

/forrás: panoramio.com/

Attila út -Krisztina krt. közötti épület a Bethlen udvar Mihelics Vid egykori lakóháza

/emléktábla feljebb, itt középen a földszinti sarkon látható/

/Bethlen udvar története az Attila útnál/

/forrás: maps.google/

A Tabán-i park előtt a Bethlen udvarral szembeni tenispálya, a régi időkben télen felöntötték vízzel és ide jártunk környékbeliek korcsolyázni.

Kuny Domokos utca

Krisztina körút és Győző utca között
/Volt Karácsonyi utca, a Karácsonyi Palota után /

Kuny Domokos (Durlach, Bajoro. 1754. dec. 15. – Bécs, 1822. febr.): keramikus. Apja Lotharingiából költözött Bajoro.-ba, majd a mo.-i Holicsra, itt haláláig (1759) a majolikagyárban dolgozott. ~ fiatalon Tatára került, ahol mostohaapja, Hermán Sándor a fajanszgyár vezetője lett. Herman halála után ~ Budára költözött, itt 1784 körül saját majolikaüzemet alapított. Ez rövidesen nagy hírnevet szerzett. ~ gyártott majolikaedényeket, keménycserép és fajansz tárgyakat, finom kőedényeket, s feltalálta a majolikaedényekre alkalmazható ólommentes mázat. 1810-ben Bécsbe költözött.

/forrás: mek.oszk.hu/

/forrás:panoramio.com/

Emléktábla a ház falán

/forrás:wikipedia.org/

Kuny Domokos utca 1 – Krisztina körút sarok

A Krisztina körút - a mai 41. és 43. sz. helyén.

A 3 holdas szántót Kuny Domokos „K. K. Majolica Porcellan Fabricant” vette meg 1789-ben 1000 forintért, s hamarosan gyárépületet és lakóházat építtetett rá. A kedvezőtlen gazdasági viszonyok miatt a majolikamanufaktúra nem sokáig tudott fennmaradni: 1811-ben megszűnt, az épület és a kert pedig hamarosan új tulajdonosok kezébe ment át.

/forrás: epa.oszk.hu/

/forrás:ingatlanok.hu/

/forrás: ingatlan.com /

Kúny Domokos utca a Déli vasút felé /forrás:ingatlan.com /

Kúny Domokos utca 11.

/forrás: budapest100.hu/

Porgesz József terve alapján, Lechner Ödön stílusban

/forrás:budapestarchitect.com/

Kapu feletti dombormű Zsolnay majolika tondó

/forrás: budapest100.hu/

III. 8.,**L**

Lánchíd utca 1013

Lant utca 1014

Linzi lépcső 1015

Lisznyai utca 1016

Logodi utca 1012

Lotharingiai Károly park 1012

Lovarda utca 1014

Lovas út 1012

Lánchíd utca 1013

Clark Ádám tér – Ybl Miklós tér között

/forrás: epiteszforum.hu/

Fenti épületek a Vár oldalról nézve

/forrás: epiteszforum.hu/

/forrás: panoramio.com/

Lánchíd utca első épülete at Öntőház utca sarkon - anno

forrás: falanszter.blog.hu/

Lánchíd utca 1-3 /anno/ /A mostani „O” km.-t jelző szobor és park helyén/

A volt Kereskedelmi Minisztérium (Fotó: Fszek.hu)

Mivel itt működött a „gyűlölt” Habsburg és a Horthy-rendszereket kiszolgáló, „ráadásul a magyar gazdaság tetemes részét a vesztes náci Németország és a fasiszta Olaszország szolgálatába hajtó” Kereskedelmi Minisztérium, így az épületet 1948-ban - állítólag moszkvai sугásra- inkább felrobbantották.

Az 1948-ban felrobbantott egykori közhivatal épületéhez, a leírások szerint itt egykor Mátyás király reneszánsz stílusú lovardája állt, amelyet raktári funkcióitól megfosztva, 1861-1864 között építtettek át Gerster Károly és Frey Lajos tervei alapján egy tetszetős küllemű színházzá. Az angol gótika szellemében megszületett épület a Budai Népszínház keresztnevet kapta.

/forrás: falanszter.blog.hu/

A Budai Népszínház épülete

/forrás: szegedma.hu/

A színház egyébként olyan kezdő, de kiváló tehetségeket nevelt fel, mint például *Blaha Lujza* és *Jászai Mari*. Ettől függetlenül a világvárossá alakuló Budapest közgyűlése megadta az engedélyt az épület bontására, amelyre 1870. szeptember 16-án került sor. /forrás: falanszter.blog.hu/

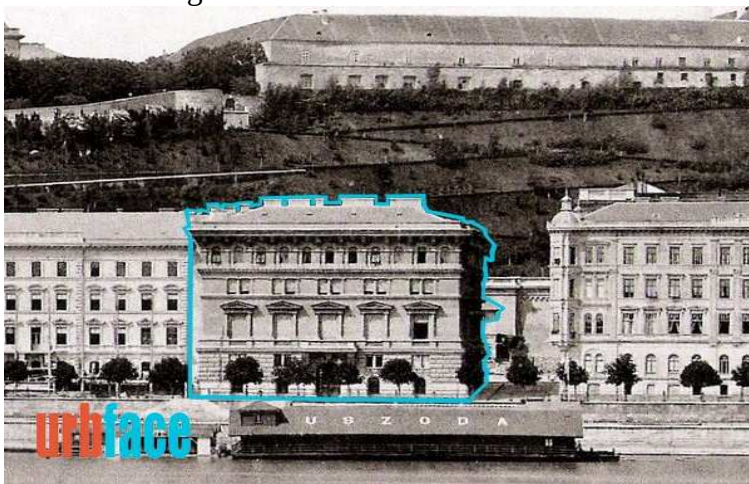
/forrás: falanszter.blog.hu/

Az elpusztult budai Duna-palotasor

(Fotó: Fszek.hu)

1945. után szintén a lebontás sorsára jutottak a Lánchíd utca páros oldalán álló paloták, a kép balszélén lévő épület a Lánchíd utca 2-4-ben volt a *Népjóléti, majd Iparügyi Minisztérium* /a jobb szélén/

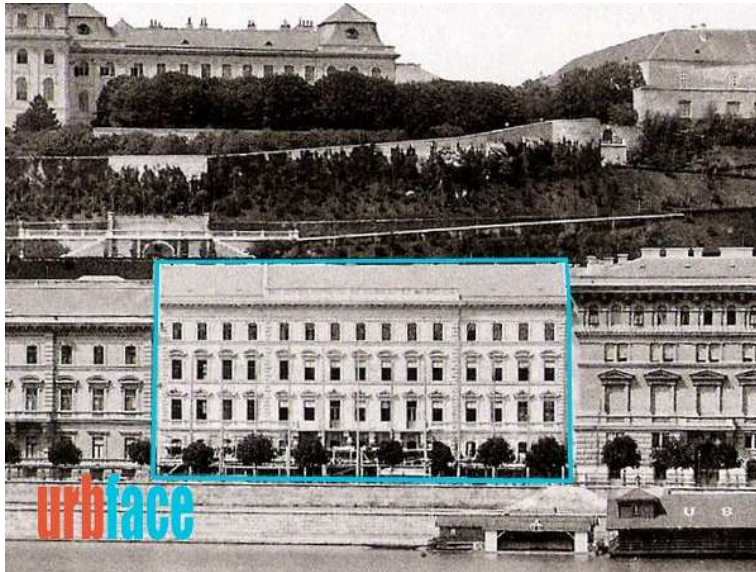
/falanszter.blog.hu/

/forrás: falanszter.blog.hu/

Lánchíd u 4.: a volt Liphay-palota. Báró *Liphay Adalbert* megrendelésére *Unger Emil*, majd annak krónikus betegsége miatt *Ybl Miklós* 1869-ben vázolta fel a háromszintes neoreneszánsz palota terveit. Az 1874-ben átadott épület díszítőfestéseit és freskóit *Barabás Miklós* készítette. Bár 1946-ban műemlékké nyilvánították a Budapest ostroma alatt alig megsérült palotát, a kommunista hatalom 1949-ben inkább lebontatta az épületet.

/falanszter.blog.hu/

/forrás: falanszter.blog.hu/

Lánchíd u 6.: a volt Zichy-palota. A Lánchíd utca 6-os szám alatt álló egykori tetszetős küllemű palotát *gróf Zichy Rudolf* megrendelésére 1873-ban építették fel. Az ingatlan az 1811-ben emelt *Orsonits István* szabómester és *Löw-Beer Mór* fakereskedő építtette rokokó stílusú házak helyén épült fel.

Politikai okokból 1949-ben szintén leromboltatta a kommunista hatalom.

/falanszter.blog.hu/

Lánchíd u 8-10.: a volt Széchenyi-palota

A Zichy-palotától délre, a Lánchíd utca 8-10. szám alatt állt gróf Széchenyi Béla palotája. A házat szintén Ybl Miklós tervei alapján építették fel. A francia késő reneszánsz stílusjegyeket mutató háromszintes épületet 1871-1873 között épült fel. Itt élt gróf Széchenyi Béla koronaőr, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) igazgatósági tagja, s főleg geográfus meg világutazó, négyszeres afrikai oroszlánvadász is, aki többek között tagja volt a Lóczy Lajos vezette híres Ázsia-expedíciójának is. Az épület másik ismert világutazója gróf Széchenyi Bertalan volt.

A palota öt barokk stílusú épület helyére épült fel. A lebontott épületek közül kettő nevezetes: *Griessbacher Erzsébet* emeletes házát 1811-ben adták át *Kimnach Lajos* tervei alapján. A *Pencz Antal* építtette barokk stílusú kapuzattal díszített ikerházakban pedig a híres Pencz-féle szappanfőző üzem működött. Politikai okokból a Széchenyi-palotát 1945 májusában robbantották fel.

/forrás: falanszter.blog.hu/

Lánchíd 12.: a volt Fiume Hotel

/forrás: falanszter.blg.hu/

Az épület helyén állt az 1686-os ostromban elpusztult Halászkapu és az ezt az építményt védő rondella. A katonai létesítményeket bár 1726-ban újjáépítették, ám a XIX. század elején a Dunagőzhajózási Társaság vezérigazgatója-, *Matulay Max*- egy sokemeletes bérházat építtetett a Hadügyminisztérium engedélyével a bástya helyére.

A Matulay-ház lebontása után, *Hecht Jónás* 1871-ben emeltette szintén *Ybl Miklós* tervei alapján azt az eklektikus stílusú épületet, amely eleinte Széchenyi szálloda néven kezdte meg a működését. A hotelt 1910-ben először Corsóra, majd pedig Fiuméra nevezték át. A palota előtt 1938-ban állították fel *Madarassy Walter* domborműves emlékkőjét, amely a hotelben gyakran megszálló *Akseli Gallen-Kalella* finn festőművésznek állított emléket. A Kalevala illusztrálásában világhírnevet szerzett skandináv festő domborművet 1978-ban faragták újra vörösmárványból, amely ma a Lánchíd u. 17. előtt áll. Bár a volt Fiume Hotel pincerendszerét betemették, egy innen induló hosszú alagút még mindig jól karban van tartva, amely a Várszínház alagsorába fut be. Remélhetőleg ez a műtárgy a Várbazár felújításával szintén megújul majd.

/falanszter.blog.hu/

/forrás: wikipedia.org/

Akseli Gallen-Kalella emlékére állított dombormű

Lant utca 1014

Úri utca – Tóth Árpád sétány között

Lant utca a Tóth Árpád sétány felől

Bal oldali épület Úri utca felől a Német nagykövetség,

Jobb oldali épület Úri utca felől Esztergom – Budapesti Érsekség

/forrás: belvaros.blogspot.hu/

Linzi lépcső 1015 Szabó Ilonka utca – Hunfalvy utca között

/forrás: panoramio/Linzi lépcső lefelé

/forrás: panoramio/
Linzi lépcső felfelé

Lisznyai utca 1016

Tigris/Naphegy utca - Czakó utca között
1880 előtt Szőlőhegy utca, Weinberger Gasse.

Lisznyai (vagy Lisznyói) **Damó Kálmán** (Herencsény, 1823. október 13. – Buda, 1863. február 12.) költő, a Tízec Társaságának tagja.

/forrás: wikipedia.org/

Lisznyai utca 11. dr. Ferenczi Sándor lakóháza – emléktábla jelzi a ház falán

Ferenczi Sándor (Miskolc, 1873. július 7. – Budapest, 1933. május 22.) orvos, pszichoanalitikus, a magyar pszichoanalitikai iskola megteremtője.

Sigmund Freud egyik legközelebbi munkatársa és barátja volt. Lényeges szerepet játszott a nemzetközi pszichoanalitikus mozgalom megszervezésében.

/forrás: wikipedia.hu/

Lisznyai utca 11
/forrás: ferenczisandor.hu/

Fadrus János szobra a Naphegy utca – Lisznyai utca találkozásánál **amelyet Marton László szobrászművész készített és a kerületnek adományozott.**

/forrás: 2.budavar.hu/ /megj. Marton László szobrászművész részletesebben Tigris utca 55-nél/

Fadrus János (Pozsony, 1858. szeptember 2. – Budapest, Tabán, 1903. október 25. szobrászművész, a 19. századi magyar történeti szobrászat egyik legnagyobb alakja, számos országos híró remekmű alkotója. /forrás: wikipedia.hu/

Fadrus János alkotta többek között a híres Kolozsvár-i Mátyás király szobrot.

/forrás: wikipedia.org/

A budai Krisztinaváros kies vidékén minden fővárosi ismeri azt a szokatlan alaku kupolás nagy épületet, mely a Naphegy dombos oldaláról messzire el látszik, a napfénytől csillogó üvegoldalaival. Ez volt Fadrusz műterme. Itt élt és dolgozott. A csöndes városrészben kevesen ismerték az erős természetű férfit, a ki ha levette kalapját, hatalmas boltozatú homlokával, gesztenyeszinű dús hajjal borított szép fejével azonnal feltűnt. A műtermet azonban jól ismerték, tudták rendeltetését és érdemeit a lakójának. Október 26-án nagy fekete zászlót tűztek ki a kupolás épületre. Fadrusz október 25-én este hetedfél órakor halt meg. /forrás: [.huszadikszazad.hu/](http://huszadikszazad.hu/)

Fadrusz János lakóháza – műterme a Naphegyen /Vasárnapi újság -4 4. SZ. 1903. (50. ÉVFOLYAM
/forrás: epa.oszk.hu/

/forrás: kep-ter.blogspot.com/

/forrás: panoramio.com/
Lisznyai utca 13. kapuja

/forrás: novitek.ingatlan.com/
Lisznyai utca.

/forrás: panoramio/
Orvos lépcső – Lisznyai utca sarok

Lisznyai utca 18 – Díszes homlokzata /forrás: kep-ter.blogspot.com/

A Lisznyai utca 24. /Naphegy utca 27/ sz. házakat ifj.Horthy István kormányzóhelyettes vásárolta meg 1939-ben.

/forrás: panoramio.com/

MTI. Székház Lisznyai utca felőli oldala

/forrás: alberlet24.com/

Lisznyai utca / Fém utca sarok – Török Követség Rezidenciája

/forrás: flickr.com/ Lisznyai utca 27 – 1930-ban épült reneszánsz épület.

Háború előtt Olasz Követség rezidenciája utána lakóház, majd/magán megj./

Az épület helyi védett. / forrás: 2.budavar.hu/

/Hátul a Tigris utca 54-es ház látszik, szintén helyi védett /forrás: 2.budavar.hu/

/forrás: panoramio.com/

Lisznyai utcai általános iskola és Farkas Ferenc zeneiskola
Lisznyai utca 40-42

/forrás: panoramio.com/

Az iskola Czakó utca felőli része a kerttel

/forrás: martongallery.hu/

Furulyás lány - Marton László szobra az iskola kertjében

/magán megj. most különösen találó a szobor elhelyezése a Lisznyai Iskolában miután a Dezső utcából ide költözött a Farkas Ferenc Zeneiskola - az iskola tetőtérbeépítése után/
/Marton László részletesebben Tigris u.55-nél/

Logodi utca 1012

A **Logodi utca** a Vérmező utat köti össze az Alagút utcával.

A budai vár lejtőjén, a várfallal párhuzamosan fut. Nevét a középkori, török időkben elpusztult Lógod faluról kapta. Hajdan híres szőlőtermesztő vidék volt, erre utal első elnevezése is (Garten, Gartnergasse). A 19. század végén már Logodi utca volt a neve. A Vérmező felé néző házsora támfalrendszeren áll.

/forrás: wikipedia.com/

Emléktáblák, emlékhelyek a Logodi utcában -wikipediából:

Kosztolányi Dezső 1916-ban költözött az **1-es számú**, az alagút közvetlen szomszédságában lévő, vizes, kis házba. Egy évvel később átköltözött a Tábor utca és Logodi utca sarkán álló földszintes, kertes házba. A költő így írt *Hajnali részegség* című versében:

Várj csak, hogy is kezdjem, hogy is magyarázzam ”

Te ismered a házam

s ha emlékezni tudsz a

hálósobámra, azt is tudhatod,

milyen szegényes, elhagyott

ilyenkor innen a Logodi utca,

ahol lakom.

Tárt otthonokra látsz az ablakon.

”

Kosztolányi Dezső, (Szabadka, 1885. március 29. – Budapest, Krisztinaváros, 1936. november 3.) író, költő

/forrás: wikipedia.org/

A 25-ös számú házban élt Varga Ottó történetíró

/forrás: wikipedia.org/

Babits Mihály 1939 októberében vásárolta meg a **31. számú** ház első emeleti lakását, de csak 1940-ben – egy évvel halála előtt – költözött oda.

Szentistváni *Babits Mihály*, (Szekszárd, 1883. november 26. – Budapest, Krisztinaváros, 1941. augusztus 4.) költő, író
/forrás: wikipedia.org/

Márai Sándor A Mikó utca és a Logodi utca sarkán lakott 1928 és 1945 között
Márai Sándor, (Kassa, 1900. április 11. – San Diego, Kalifornia, 1989. február 21.) magyar író, költő. /forrás: wikipedia.org/

/forrás: budapest-foto.hu/

A Logodi utca és a Tábor utca találkozásánál a „Hős tűzszerészek emlékoszlopa” áll.

/forrás:wikipedia.org/

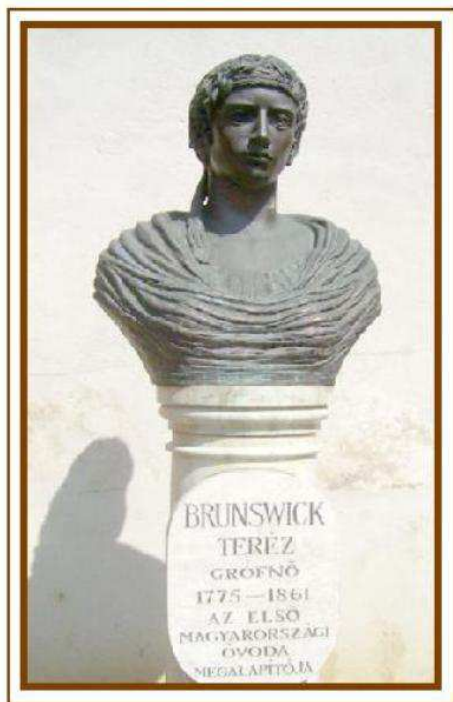
/forrás: budapest.olx.hu /

/forrás: ferrobeton.hu /

/forrás: panoramio.com/
Logodi utca 64.

Korompai gróf **Brunsvik Teréz** (eredetileg **Brunswick**) (Pozsony, 1775. július 27. – Duka, 1861. szeptember 23.), magyar grófnő, az első magyarországi óvodák megalapítója volt.
/wikipedia/ /részletesebben Attila útnál/

/forrás: ebeningatlan.hu/

Logodi utca a Gránit lépcső és Mikó utca találkozásánál
/forrás: panoramio.com/

Lotharingiai Károly park 1012

Lovas út és a Budai Vár között

V.Károly Lipót lotaringiai herceg (franciául *Charles Léopold duc de Lorraine*, (németül *Prinz Karl Leopold von Lothringen*); (Bécs, 1643. április 3. – Wels, 1690. április 18.), 1675-től Lotaringia címzetes hercege, császári-királyi tábornagy, a törökellenes Szent Liga hadvezére, akinek vezetésével sikerült kiűzni a törököket Magyarországról.
/forrás: wikipedia.com/

Lovarda utca 1014

Szent György tér 4-től Váralja 2-ig. Parkos terület.

/forrás: maps.google.hu/

Lovas út 1012

(volt Sziklai Sándor út) 1012 Palota úttól Ostrom utca 2-ig

/ forrás: budapest-foto.hu /

Magyar hajdúk emlékköve Lovasúton az Anjou bástyánál

/forrás: budapest-foto.hu/

Greguss Ágost mellszobor

Palota út tűkanyarjában, a Lovas út torkolatánál

Greguss Ágost (Eperjes, 1825. április 27. – Budapest, 1882. december 13.) esztéta, az MTA tagja.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: kozelben.hu /

Lovas út 4/c. Sziklakórház - Titkos Légókórház és Atombunker

A Budai Vár alatti barlangrendszerben a II. világháború és az 1956-os szabadságharc napjaiban egy kórház működött. Az ötvenes évek elején titkosították, kibővítették a

létesítményt, így lett Budapest egyetlen atombiztos kórháza. Napjainkban múzeum mely hűen ábrázolja a háború borzalmait, a múlt visszasságait, és a hősiességet, amit az itt dolgozók tanúsítottak az embertelen körülmények között. Nem vitrinek, nem feliratok, hanem élethű viaszfigurák, átélhető jelenetek, és felkészült idegvezetők segítenek átélni ezeket az időszakokat. /forrás: kozelben.hu /

/forrás: wikipedia.org/

Lovas út - Gránit lépcső sarkán

A szobor talapzatán olvasható felirat:

"Dőre ki a letűnő napra néz

ott éjközeli

én csak a felkelőt lesem

magyar hajnal

hasadására várok"

/forrás: hazaitajak.hu/

P. Szathmáry Károly, Péterfalvi Szathmáry Károly (Szilágysomlyó, 1830. július 24. – Budapest, 1891. január 14.) író, tanár. A Kisfaludy Társaság és a Petőfi Társaság tagja.

/forrás: wikipedia.org.

A szabadságharcban való részvétele miatt börtönt szenvedett. /forrás: mek.oszk.hu/

A szobor alkotója: R. Kaisler Károly

Szobor készült: 1931

A márványból készült szobrot Szilágysomlyó város állította, eredeti helye Mikó utcában, a Gránit lépcső alján volt. Helyére került Brunswick Teréz szobra.

/forrás: bpex.hu/

Lovas út 41 - Hotel Castle Garden
/forrás: szállás-budapest.hu/

/forrás: panoramio.com/

Lovas út, Anjou-bástyafal

/forrás: minalunk.hu/

Bajor és regensburgi katonák emlékére, akik részt vettek Buda 1686-os ostromában és a török uralom alóli felszabadításban.

/megj. a többi emléktábla az Anjou-bástya ismertetésénél/

Lovas út /forrás: szaracen.blogspot.hu/

Lovas út. /forrás: panoramio.com/

Lovas úton lakott Barta Lajos /forrás: melypince.blogspot.hu/

Barta Lajos (Kistapolca, 1878. október 20. – Budapest, 1964. október 18.) Kossuth-díjas magyar író, újságíró.

/forrás: wikipedia.org/

III. 9., M, N, Ny

M

Magas utca 1015

Magyar asszonyok bástyája 1014

Málna utca 1011

Mária tér 1011

Markovits Ignác utca 1011

Márvány utca 1012

Mátray utca 1012

Mészáros utca 1016

Mihály utca 1016

Mikó utca 1012

Móra Ferenc utca 1014

N

Naphegy tér 1016

Naphegy utca 1016

Nándor utca 1014

Nőegylet utca 1014

Ny

Nyárs utca 1016

Magas utca 1015 Hunyadi László lépcső 1-től Csónak utca 3-ig

/forrás: maps.google.hu/

Magyar asszonyok bástya 1014 Az Alagút Clark Ádám téri bejárata felett

/forrás: maps.google.hu/

Magyar asszonyok bástyája
/forrás: flickr.com/

Málna utca 1011.

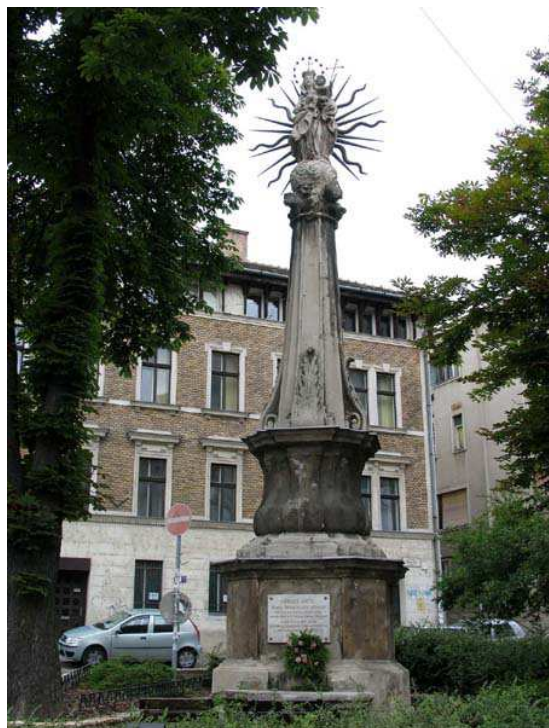
Batthyány utca és Csalogány utca között

/forrás: maps.google.hu/

Mária tér 1011

Málna utca 1 - 2, Batthyány utca 19 - 10,
Kagyló utca 1 - 2, Donáti utca 78 – 73
és Könyök utca 4 - 5. között
Korábban Irma tér

/forrás: budapest-foto.hu /

Maria Immaculata kegyoszlop Mária tér

/forrás: budapest-foto.hu /

Hörger Antal – szobrász (Kismarton, 1685 körül–Buda, 1765. február 6.)

Mária tér
/forrás: panoramio.com/

Mária tér felülről

/forrás: foto.multimania.hu /
Irma (később Mária) tér, 1923

Markovits Iván utca 1011

Batthyány tér 6-tól, illetve Fő 62-től Iskola 29-ig és
Gyorskocsi 1-ig

Markovits Iván (Körmöcbánya, 1838. jún. 2. – Bp., 1893.
ápr. 5.): gyorsíró, 25 éven át volt a bp.-i gyorsíróegylet
elnöke; a hazai gyorsírászat megszervezője.

/forrás: panoramio.com/
Markovits Iván utca, balra a Batthyány téri csarnok, szemben a Szt. Anna templom

Coyote Coffee & Deli – Markovits Iván utca és Gyorskocsi utca sarok
/forrás: varosban.blog.hu /

Márvány utca 1012 1-17, 2-20 ig

Kosciuszkó Tádé 12-től a Déli vasút/Alkotás utcáig

/forrás: bfvt.hu /

Márvány utca jobbfelé I. ker., balra XII.ker

/forrás: wikipedia.com/

Márvány utca 1/a, 1/b. Háttérben a T-Com épülete hátulról a Kosciuszkó utca felől.

/forrás: panoramio.com/

Márvány utca 1.- Kosciuszkó Tádé utca sarok/ a Déli vasút felé

Részletek az epa.oszk.hu-ból /L.Gál Éva: A Krisztinaváros topográfiája /1770-1872/

„A legszebb villák az 1840—1850-es években épültek. Közülük valók pl. a Márvány utca 1. szám alatti klasszicista nyaraló, amelyet Jankovich Antal, a nádor udvari orvosa építtetett, az épület sajnos a II. világháborúban elpusztult. „

Ennek ellentmond a wikipedia.org, mivel ott 1941-es építéssel említi Preisich Gábor által tervezett Márvány utca 1/a épületet, tehát lehetséges, hogy már előbb lebontották. /m.megj./

/forrás: wikipedia.org/

Az utca elnevezése a Márványmenyasszony étteremről.

Márvány utca 6.

Az étterem története

... a Krisztinaváros egyik legnépszerűbb szórakozó helye volt.

Történetét a XVIII-XIX. Századra vezethetjük vissza, amikor is ez a városrész- a korábban itt lévő egyetemi botanikus kert parcellázása után- kezdett kiépülni.

Ezt a kocsmát bizonyos Böhm József, érdemes budai szőlősgazda alapította, s első vendégül lánya násznépét fogadta a kapu alatt. Állt a lagzi napokig. Mikor aztán napok múlva az utcán álló vendégsereg a kocsihoz kísérté az ifjú párt- a véletlen akkor tartotta keresztvíz alá az újdonsült vendéglőt. A csipkeruhás fehér túllós ifjú asszonyka ugyanis az izgalomtól elájult a ház kapujában, holtra vált színnel sápadt arccal emelte ölbe a férje.

Úgy látszott mintha élettelen volna. A kapu előtt őgyelgő sokaságból megszólalt valaki :-Nini márvánnyá vált a menyasszony.- A jelenettől kezdve a nép száján terjedt el a kocsmá neve.

A menyasszony szobra /marvanymenyasszony.hu/

Az étterem egyik vendéglátó helyisége
/forrás: marvanymenyasszony.hu/

Kerthelyisége
/forrás: marvanymenyasszony.hu/

/forrás: generalbuildingkft.hu /
Márvány utca 7.

Márvány utca 16. Carion Center Irodaház
/forrás: iroda.hu/

/forrás: belvaros.blogspot.hu/

Márvány utca 17. /Alkotás utca sarok Intranszmas Irodaház

Márvány utca 18. Belle Epoque Irodaház

/forrás: irodainfo.com/

Mátray utca 1012 Várfok 6-tól Logodi 71-ig

Mátray Gábor (eredeti családneve Rothkrepf) (Nagykáta, 1797. november 23. – Budapest, 1875. július 17.) zenetörténész, zeneszerző, a Magyar Tudományos Akadémia tagja (l. 1833).

/forrás: wikipedia.org/

Mátray utca 9.

/forrás: wikipedia.org/

Mátray utca vége
/forrás: indafoto.hu/

Mátray utcai építészet
/forrás: indafoto.hu/

Mátray utcai ház lépcsőházában látható falfestmény

A lépcsőházon belül Balkay László művész úr több munkája is látható volt, amivel nagyon sikeresen feldobta lépcsőházát!

/forrás: indafoto.hu/

/forrás: budahouse.ingatlan.com/

Mészáros utca 1016

Krisztina teret köti össze a Hegyalja úttal. Körül öleli a Naphegyet nyugati és déli irányban.

1796-ban Linha István, egy Morvaországból Budára származott mészárosmester megvásárolt a várostól egy 17 négyszögöles telket a „Zöld fa” kocsmá és a kocsút között, s ezen a helyen mészárszéket létesített, amely sokáig, majdnem egy évszázadig maradt fenn, Linha leszármazottainak birtokában. Az itt kezdődő út erről a mészárszékről kapta a Fleischhacker-g Mészáros utca nevet, amellyel először az 1820-as években találkozunk.

/forrás: epa.oszk.hu/

Mészáros utca 1-3. a Krisztina tér-i templom plébánia hivatala
/forrás:ingatlanbrilians.hu

Mészáros utca 2. Naphegy utca sarok
/forrás: budapestujsag.hu/

Mészáros utca 4. /forrás: panoramio.com/

Mészáros utca 4. /kép forrása: panoramio.com/

A középső házban működött Berczik Sára – Kovács Éva balett iskolája

/bővebben: Mozdulatművészeti gyűjtemény - Berczik Sára életrajzi vázlata /

/forrás: server2001.rev.hu/ /1976-os felvétel/

/megj. : Mészáros utca 8-os számú ház /lásd lejjebb/ aljában működik a volt „Józsi bácsi” bulgár zöldséges üzlete, ma már a lánya működteti. Józsi bácsit az '50-es években ismertem meg, iskola után mindég betértünk./

Mészáros utca jobboldal 2-4-6-8 sz. épületek
/forrás: panoramio.com

Mészáros utca 10 a Kosciuszko Tádé utca felől, a ház mellett felfelé az Ág utca
/forrás: ingatlanapro.hu/

Mészáros utca 10. Emléktábla 2012. dec. 9-én a ház Ág utcai oldalának falán helyezték el.

Balkay 1978-ban a Színház- és Filmművészeti Főiskola elvégzése után a kaposvári Csiky Gergely Színházhoz szerződött. 1979-től a Nemzeti Színház, 1982-ben a budapesti Katona József Színház alapító tagja. Később szabadúszó lett, végül 2001-től az R.S.9. Stúdiószínház művésze volt.

/forrás: 1.kerulet.ittlakunk.hu/

/forrás: panoramio.com/

Mészáros utca 12.

/hu.wikipedia.org /

Mészáros utca 5-7– Szilágyi Erzsébet gimnázium.

Elődjét, a kerületi nyilvános községi leányiskolát 1881-ben alapították. 1916–17-es tanévtől kezdve gimnáziumként működik. Mai nevét 1922-ben vette fel. Hosszú története folyamán az iskola főleg színvonalas idegen nyelvi oktatásával szerzett nevet. 1969-től UNESCO társult iskola. Világszerte ismert énekkarát az iskolával gyakorlatilag egy időben szervezték. 1993 óta ismét nyolcosztályos gimnáziumként működik. /forrás: wikipedia.org/

A Szilágyi helyén a budai lámpagyűjtőgépek hajdani telephelye volt.

/forrás: bfl.archivportal.hu/

/Kíváncsi lennék hová költöztették őket, mivel még az '50-es években jártak a Naphegyen gyűjtögetni hosszú szárú gázgyűjtővel.

Mészáros utca 9-11.

/forrás: ingatlan.com/

/forrás: városvedoegyesulet/
Mészáros utca 12, 14-el szemben, a 13-15 sz.
/2012. decemberben lebontották/

Mészáros utca 15-17. Az Artisjus Jogvédő Hivatal épülete
/forrás: triarco.hu /

/forrás: hirdessnet.hu /
Mészáros utca 18 – jobbra Róka utca sarok

Mészáros utca 20 a Róka utca jobb sarkánál
/fortepan.hu/
Ezen a fotón látszik az utca 2 szintje, jobboldalon a Déli vasút

forrás: panoramio.com/

Mészáros utca – Nyárs utca sarok. /megj. Ezek az épületek a Mészáros utca páros oldalán egy magaslaton épültek, a lenti rész gyalogos és közlekedési út a Déli vasút mellett./ /lásd előző fotón /

/forrás: szallaskeres.hu/

„Corner House” Mészáros utca 42 – Tibor utca sarok /bal oldal/

/forrás: fortepan.hu/

Mészáros utca itt balra Zsolt utcával folytatódik, jobbra a Mészáros utca folytatása pedig az alsó szinten a Déli vasút mellett szintén, csak páros oldallal a Hegyalja útig. /Háború utáni kép, jobbra a Budai Dobozgyár Mészáros utca 58. romja/

Mészáros utca 56/b. I. kerület bölcsődéje

/forrás: budavargmsz.hu/

Mészáros utca 58 – Irodaház

/forrás: iroda.hu/

Az irodaházak és mögöttük a Zsolt utcai Zsolt udvar lakópark a Budai Dobozgyár helyére épültek. /Magán megj./

/forrás: hrs.com/

Mészáros utca – Hegyalja út sarok Charles Hotel

/Az autók alatt kezdődik a Déli vasút alagútja és az Alsóhegy utcánál ér véget /Magán megj. /

Mészáros utcában lakott Marconnay Tibor / forrás: melypince.blogspot.hu/

Marconnay Tibor, (polgári nevén Rupprecht) író, /Sajtóskál., 1896. – Budapest ,1970./

/Garai Gábor költő apja – lásd Galeotti utca – magán megj./

Mihály utca 1016

Sánc utca – Somlói út között

/forrás:panoramio.com/

Mihály utca a Szirtes út /Sánc utca felé

/forrás: panoramio.com/

Mihály utca vége a Somlói út felé, kilátás a Sashegyre

Mikó utca 1012

Krisztina körút és Logodi utca között

Hidvégi gróf **Mikó Imre** (Zabola, 1805. szeptember 4. – Kolozsvár, 1876. szeptember 16.) erdélyi magyar államférfi, művelődés- és gazdaságpolitikus, történész. A 19. századi Erdély politikai életének haladó szemléletű, meghatározó alakja, két ízben (1848, 1860–1861) Erdély főkormányzója, 1867 és 1870 között Magyarország közmunka- és közlekedésügyi minisztere volt. A közművelődés és közélet terén fáradhatatlanul munkálkodott hazája gazdasági, kulturális és tudományos felemelkedésén, kiérdemelve ezzel az „Erdély Széchenyije” díszítő jelzőt. Apja gróf Mikó György háromszéki főkirálybíró, édesanyja gróf Mikes Borbála volt. A Mikó és a Mikes család egyaránt régi székely famíliák. /wikipedia/ /megj. A Mikes családból származott Zágoni **Mikes Kelemen** (Zágon, 1690 augusztusa – Rodostó, Törökország, 1761. október 2.) II. Rákóczi Ferenc íródeákja, kamarása. /wikipedia/ /Ő írta a *Törökországi levelek* c. fiktív levelekből álló regényt P...E..grófnő részére, de soha nem küldte el. A leveleket *Édes Néném bekezdéssel* kezdi/ /forrás: wikipédia.org/

/Itt említem még meg Mikó Imre nagyanyja Ugron Júlianna családi leszármazottja Ugron Zsolna könyvét *Úrilányok Erdélyben* – rég elfeledett ízeket hoz vissza a magyar szépirodalomba, Mikó Imre szülőhelyén Zabolán él, férje egy bengáli arisztokrata és egy erdélyi grófnő fia. - Bécsben egy arisztokrata bálon ismerkedtek meg, így lett a 21. században erdélyi grófnő - nem közvetlen idetartozóak ezek a történetek, de mint a történelmet szerető, megosztom az érdeklődőkkel//magán megj./

Pollák Zsigmond metszete, 1876 /forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

Emléktábla Mikó utca 16.

/forrás: budapest-foto.hu/

Márai Sándor szobra a Mikó utca 2 előtt

/forrás: budapest-foto.hu/

Márai Sándor emléktáblája, régi lakóhelyén a Mikó utca 2-es ház falán.

Mikó utcai környezet, balra a Vérmező és a Krisztina körúti házak, jobbra a Mikó utca – Attila út-i sarokháza.

/forrás: ketszazalek.hu/

/forrás: maps.google.hu/

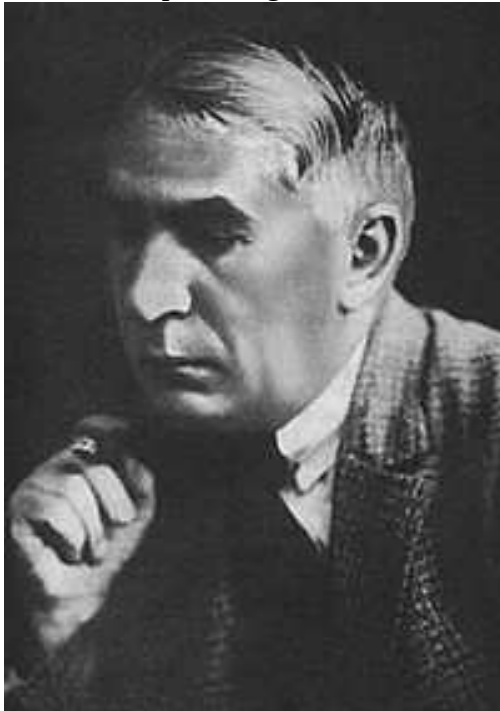
Mikó utca – Attila út sarok, háttérben a Krisztina krt.-on a T-Com székház, jobbra a Vérmező széle.

Mikó utca a Logodi utca felé

/forrás: maps.google.hu/

Móra Ferenc utca 1014 Dísz tér – Tóth Árpád sétány között
 Régen Kéményseprő utca Franczin Péter tiszteletére, akinek
 eredetileg a háza volt a Móra Ferenc utca 2/a. Franczin
 Péter építtette egyébként hálából a Krisztina tér-i Havas
 boldogasszony templomot megelőző kápolnát /lásd ott/
Móra Ferenc (Kiskunfélegyháza, 1879. július 19. –
Szeged, 1934. február 8.) író, újságíró, muzeológus, a
 „tiszteletbeli makai”.
 /forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

Móra Ferenc utca 2/a

/forrás: wikipedia.org/
Móra Ferenc utca 2/a

/forrás: wikipedia.org/
Móra Ferenc utca 2/b

/forrás: wikipedia.org/
 Móra Ferenc utca 2/b.

/forrás: antiblog.blogol.hu/
 Móra Ferenc utca 2/a – Dísztér felőli oldala /a ház története Dísztérnél és feljebb
 az utca elnevezésénél/

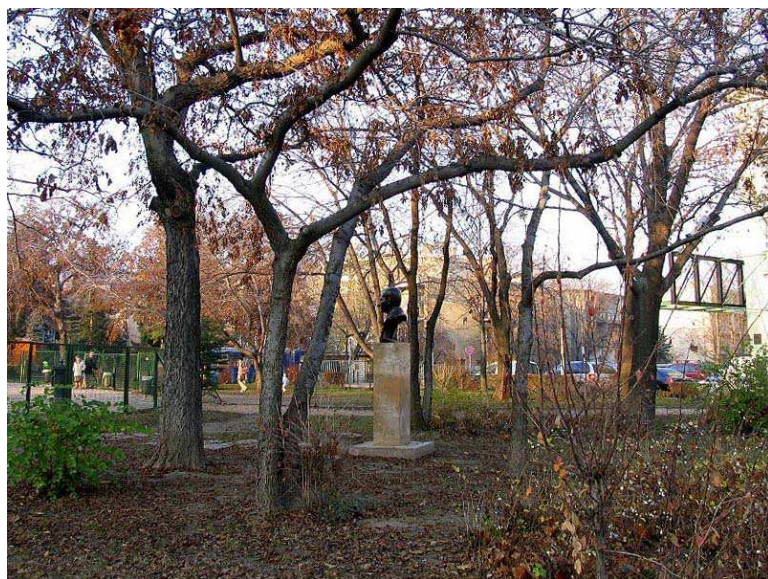
Naphegy tér 1016

Dezső 16., Tibor 2. és 1., Párduc, Orvos 15. és 10., Fém 9. és 10., Dezső 15. között

Játszótér a Naphegyen

/forrás: jatszoterkereso.hu/

/forrás: budapest-foto.hu/

Kemal Atatürk mellszobor - Naphegy tér.

/budapest-foto.hu/

Felirat a szobor talapzatán – a szobor a Török Köztársaság ajándéka

/megj. A Török Követség rezidenciája nem messze ide a Lisznyai utcában van/

/forrás: csepelujsag.blog.hu/

MTI. Székház a Naphegy téren

Naphegy tér 4 – Tibor utca sarok
/forrás: panoramio.com/

Naphegy utca 1016

Mészáros utca – Kereszt utca között
1875. előtt Nap utca

A Naphegy utcában Fadrusz János születésének 152. évfordulóján mellszobrot avattak. Az alkotást Marton László szobrászművész készítette.

A szobor a Naphegy utca – Lisznyai utca elágazásánál /forrás: kozterkep.hu/

Fadrusz János (Pozsony, 1858. szeptember 2. – Budapest, Tabán, 1903. október 25. szobrászművész, a 19. századi magyar történeti szobrászat egyik legnagyobb alakja, számos országos hírnök remekmű alkotója.

/forrás: wikipedia.org/

Fadrusz János háza és műterme a Naphegyen
/forrás: epa.oszk.hu – Vasárnapi újság, 44.szám 1903. 50. évfolyam/

Baloldalon Naphegy utca felfelé – középen Lisznyai utca felfelé
jobbra a Tigris utca kezdete. A kis térségen a fenti szobor.
/forrás: panoramio.com/

Naphegy utca
/forrás: primalak.hu/

Naphegy utca lefelé
/forrás: ingatlan.com/

/albérlet.hu/

A Naphegy utca 15, 17, 19, 21-es számú házakat Németh László műépítész tervezte.

Egymásutánban következnek a csodálatos szecesszió stílusú épületek:

Következő fotók forrása: kepter.blogspot.com

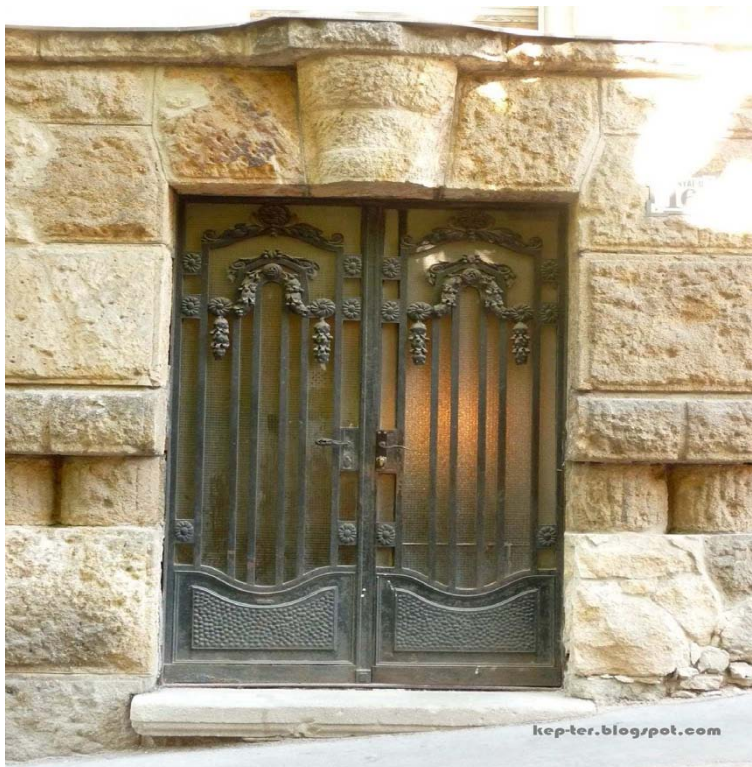
/kepter.blogspot.com

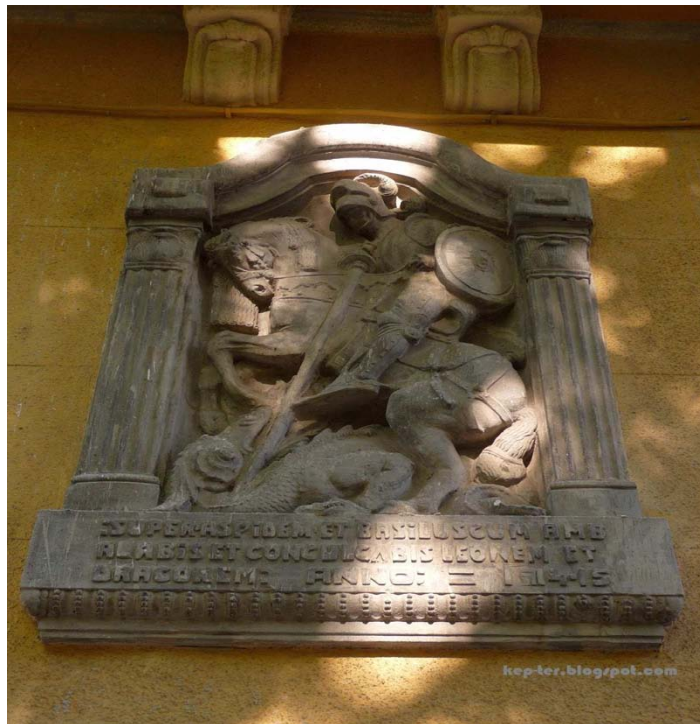
Naphegy utca 17-19-21

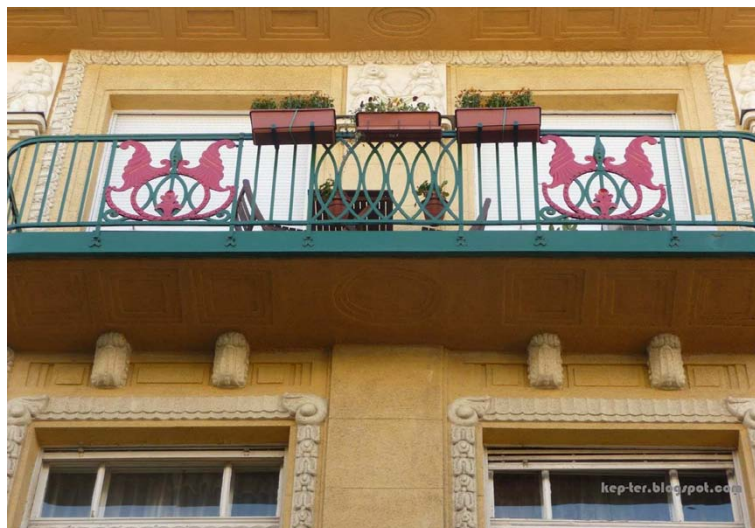

Naphegy utca 21-es ház kapu díszje épült 1914-ben

Egyik csodálatosabb, mint a másik, egyet sem tudtam kihagyni. /magán megj./
A házak egyébként két bejárattal rendelkeznek a Naphegy utcáról és Gellért-hegy utcáról.

Naphegy utca /forrás: aprod.hu/

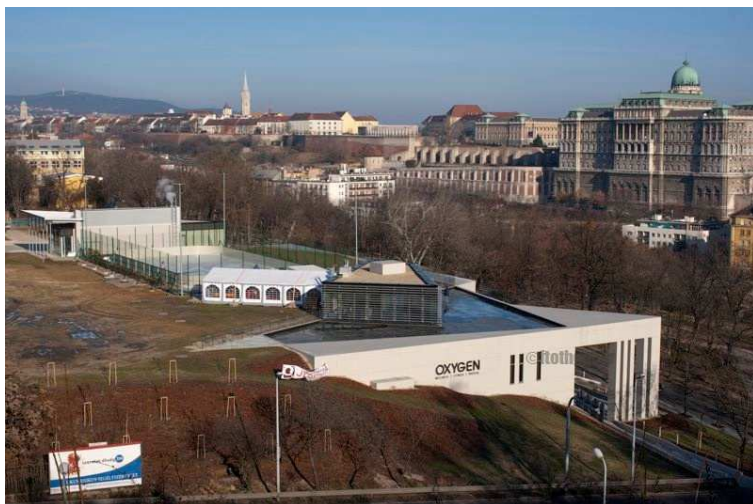

/forrás:kep-ter.blogspot.com/

Lisznyai utca 27 – Naphegy utca 24 . ifj. Horthy István kormányzóhelyettes vásárolta 1939-ben.

/forrás: panoramio/

/forrás: nordikal.hu /

Az Oxygen wellness központ a Czakó utcai sport komplexum alatt épült fel.

Naphegy utca – Gellérthegy utca találkozási a Czakó utcánál

/forrás: en.wikipedia.org/

Naphegy utca 53. /forrás: tabanfototar.blog.hu/

Nándor utca 1014

Bécsi kapu tér 4-5-től Kapisztrán tér 1. és
Országház utca 29-ig
/2011-ben átnevezve Pétermann bíró utcáról/

Nándor utca 9 /forrás: epiteszforum.hu/

Nőegylet utca 1014

Úri 33-tól Tóth Árpád sétány 27-ig

/forrás: maps.google.com/

Nyárs utca 1016

Tigris 23-tól Mészáros 32

A Naphegy neve is a régi időkben Spiessberg /Nyárshegy/
 A hagyomány szerint a név onnan ered, hogy ezen a dombtetőn húzták nyársra Fink Konrádot, aki a budai várat át akarta játszani a fehérvári pasának (lásd Joannes Ferdinand Miller: *Epitome vicissitudinum et rerum memorabilium de Libera Regia ac Metropolitana Urbe Budensi*, Buda, [1760], 137—138. A köznyelvi elnevezés már ekkor is a Nap-hegy volt. Miller a Spiessberg mellett zárójelben közli: „vulgo Sonnenberg”).
 /forrás: epa.oszk.hu/

Nyárs utca sarok a Mészáros utcánál
 / forrás: panorámio.com/

Nyárs utca 2-4 Óvoda bejárata
 /forrás: budavargmsz.hu

III. 10.,

O, Ö

O

Orom utca 1016

Országház utca 1014

Orvos lépcső 1016

Ostrom utca 1015

Ö

Öntőház utca 1013

Orom utca 1016

Gellérthegyi sétánytól Sánc 20-ig

1879. előtt Schrecker utca

Schrecker Ignác /1834-1888/ fényképész

/forrás: kepkonyvtar.hu/?docId=63693 -

a könyvtárban 230 fotót találtam: politikusok, festők, írók, orvosok, közismert emberek stb. portréit, ezenkívül számtalan fotója található a flickr.com oldalon is többek között családi megrendelésre készült felvételek./

Díszalbum

Pest, 1865. Schrecker Ignác. 19t. Az Akadémia új épületének megnyitására megjelentetett díszalbum. A táblákon aranyozott ovális keretben a tagok fényképei láthatók, alattuk a nevek felsorolásával. Az első két táblán az elnökség és az igazgató tanács, a többin pedig az egyes osztályok szerepelnek. Az elnök, Eötvös József a Vasárnapi Ujság 1865. február 5-i számában intézett felhívást az akadémia tagjaihoz, hogy akik személyesen nem tudnak megjeleni, legalább arcképeiket küldjék el Schrecker Ignác pesti fényképészhez. A kiadás céljáról ezt írja: „Tekintve azt, hogy a kérdéses album az akadémia palotájának ünnepélyes

megnyitásakor a magyar tudós társaságnak valamennyi életben levő tagját magában foglalná: felette becses és érdekes emlék lenne az utókor számára. Különben az album jövedelme is az írói segélyegylet gyarapítására van följánlva.” Az első kötéstábla közepén a Magyar Tudományos Akadémia allegóriája látható, amely Széchenyi István megbízására készült. A Jupitert sasként fogadó Hébé figurája Széchenyi szerelmének eszményített vonásait viseli. Az istennő a tudomány italát nyújtja a magyar nemzetnek, illetve a Széchenyit szimbolizáló sasnak. Aranyozott, kiadói bőrkötésben, zárókapoccsal. Az elsőtábla közepén ovális dísszel. Aranymetszéssel díszítve
/forrás:kozpontantikvarium.hu/

Orom utca 2.

/forrás: sketchup.google.com /

Gellért-hegy-i sétánytól indulva.... Orom utca 2. és 4.

/fenti 2 fotó forrása: panoramio.com/

Orom utca 4 kert felőli oldala

/forrás: panorámio.com/

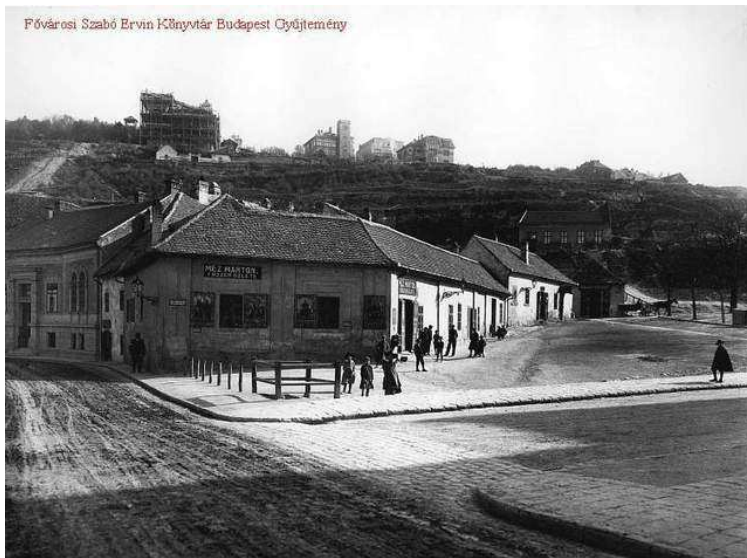
Orom utca 4 – Vörös villa -Hegedűs villaként ismert

„Az építtetőjének nevét ismerjük: Schoch Frigyes vállalkozó és tőzsdespekuláns. Az épület állítólag egy, a genuai domboldalon épült márványborítású palota mása lenne. Ha Schoch nem megy tönkre, akkor tervei szerint a szomszédos telekre felépítette volna a ház tükörképét. Vagyonának felszámolásakor a Hestia házépítő részvény- társaság vette meg a majdnem kész

házat és három évvel később, 1926. október 29-én nagyapánknak, dr. Hegedűs Lórántnak adta el. Nagyszüleink halálukig ennek a gellérthegyi bérháznak az első emeletén laktak. „
/Forrás: **Dr. Zsindely Sándor, Dr. Lazáry Sándorné Hegedűs Lóránt unokái**, nol.hu-n
2002.aug.2-án megjelent cikk./
Valamint Saly Noémi 2012.10.16 -i előadásából /I.ker. Márai könyvtár/

A vörös villa építése.
/forrás: fortepan.hu/

A villa építése közben - a kép felső részén
/forrás.fszk.hu/

Belső képek a villából

/forrás: wikimapia.org/ :

A vörös villa és környezete
/kep-ter.blogspot.hu/

Orom utca 16.
/forrás: panoramio.com/

Orom utca 18/a
/forrás: panoramio.com/

Orom utca 18/b.
/forrás: cdhungary.com /

Orom utca 16, 18/a, 18/b
/forrás: panoramio.com/

Orom utca 22.
/forrás: ingatlan-buda.hu /

/forrás:panoramio.com/

Orom utca 24

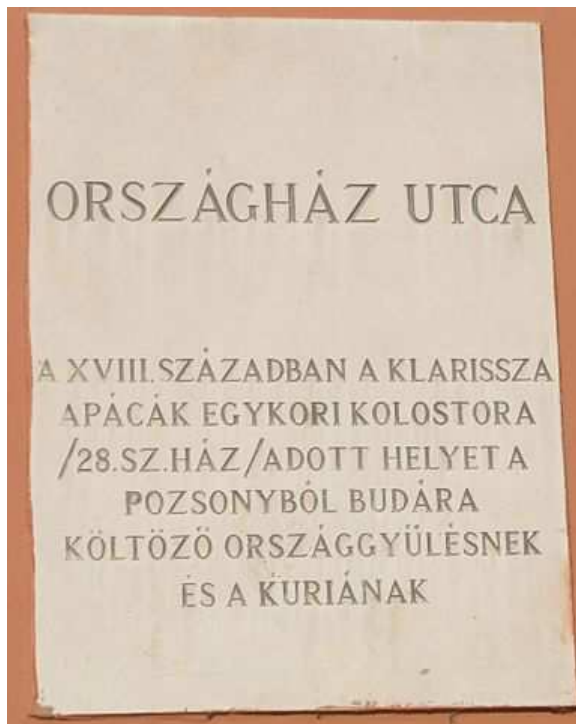
Körmenet az Orom utcában 1942 körül

/forrás: foromindex.hu/

/A körmenet a Sánc /Stáció/ utcától a Stáció kis épületétől indult/

Országház utca 1014

Szentháromság tér - Kapisztrán tér között

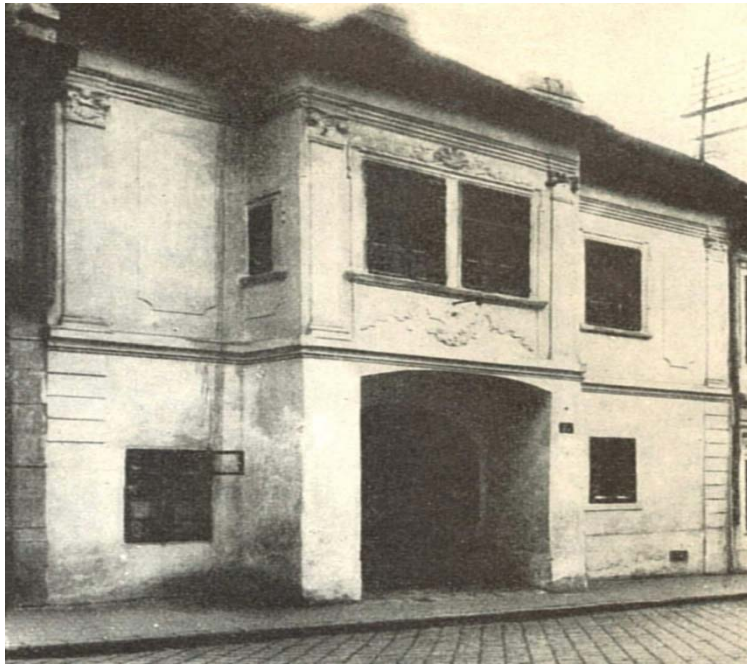
/forrás: wikipedia.org/
Országház utca 2.

Képek egykor.hu -ból

Országház utca 20 - Egyemeletes lakóház, barokkban átalakított gótikus homlokzattal, középkori belső részletekkel. Utcai része a XIV. század végén épült, 1771-ben építtette újjá akkori tulajdonosa, ekkor nyerte el mai homlokzatát.

Az előreugró emeletet tartó konzolos-ívsoros gótikus párkány átvészelte mind Buda 1686-os ostromát, mind a barokk átépítést, mind az 1944-45-ös ostromot.

Országház utca 22. 15. századi, barokk homlokzatú, gótikus eredetű, a kapu felett zárterkélyes. Eredetileg az erkély az egész homlokzaton végighúzódott (tartókonzolmaradványok megtalálhatók a falban), de a 16. század közepén - sérülés miatt - csak a középrészt hagyták meg. Az erkélyt tartó szegmensíves boltív alsó felületét rozettákkal díszített reneszánsz sgraffito borítja. Ez egyedülálló a budai Várban. Az '50-es évek végétől kezdődő feltárás során kibontották az erkélyt alátámasztó korábbi tartófalazást, amit a 16. századi sérülést követően építettek.

Országház utca Anjou bástya felőli része
/forrás: napibudapest.blog.hu/

Országház utca a Hess András tér felől
/forrás: napibudapest.blog.hu/

/forrás: minalunk.hu/
Országház utca 13. Budavári Önkormányzat Könyvtár

/forrás: panoramio.com/
Országgház utcai vendéglő

Volt Országgház vendéglő cégére / Országgház utca 17. és lent a vendéglő

Tóth Ádám 2010.03.29. inaplo.hu/ittivott
/forrás: ittivott.blogspot.com /

Országház utca 18.

/forrás: hg.hu/

/forrás: wikipedia.org/

Országház utca 19.

/forrás: panoramio.com/
Országház utca 20. /középen/

/forrás: mtatk.hu/
Országház utca 21. MTA. Vendégháza
A ház előtt álló szobor Hatvany Lajos emlékére állítva
Hatvany Lajos, *hatvani báró* (1897-ig *Deutsch*, 1917-ig *Hatvany-Deutsch*) (Budapest, 1880. október 28. – Budapest, 1961. január 12.) író, kritikus, irodalomtörténész, Kossuth-díjas, az MTA tagja; "az utolsó mecénás"
/forrás: wikipedia.org/

/forrás: kozterkep.hu

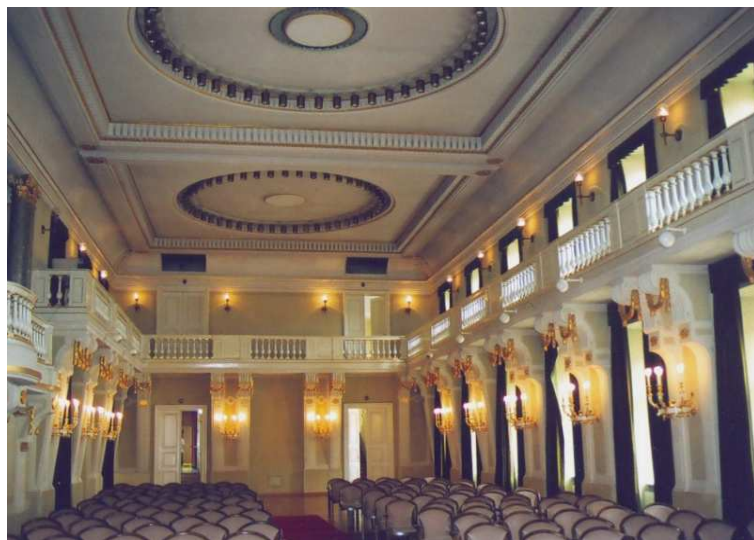
Országház utca 28. E ház falai közül irányította több nemzet menekültjeinek/ sorsát, köztük mintegy 140 ezer lengyel megmentését.

Országház utca 28 Régi Országház épülete, ma MTA.

/epiteszforum.hu/

Az Országház utca 28. alatti későbarokk-copf szárny emeletén található az MTA Kongresszusi Terem, amely ismert rendezvény-helyszín,

Kongresszusi terem
/forrás: epiteszforum.hu/

A terem páholya
/forrás: epiteszforum.hu/

/forrás: epiteszforum.hu/
Udvari homlokzat

Országház utca
/forrás: photo-budapest.blogspot.hu/

Dunaiszky László egész alakos Lendvay-szobra a lebontott Nemzeti Színház Blaha Lujza téri épületénél. Ma a Várban, az Országház utcában áll. Kard utca-Országház utca sarkon. Idősebb **Lendvay Márton** (Nagybánya, 1807. november 11. – Pest, 1858. január 29.) magyar színész, énekes, rendező.

/forrás wikipedia.org/

/az Országház utca kép forrása: mek.oszk.hu /

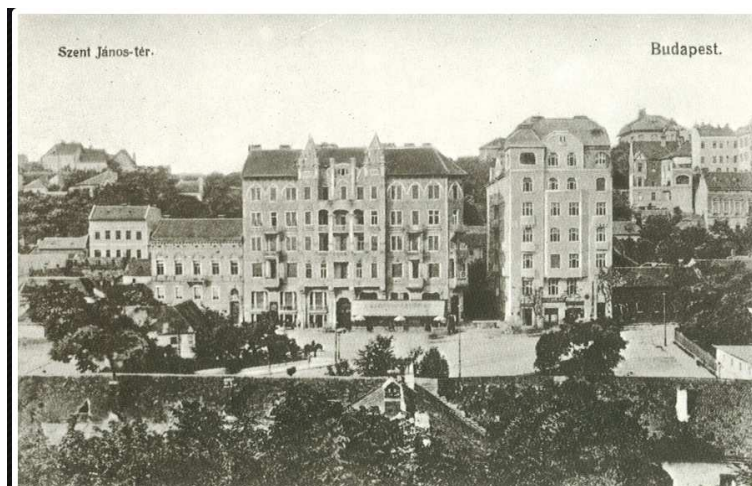
Orvos lépcső 1016

Krisztina körút 99-től Naphegy tér 7-8-ig

Krisztina körút 99. NAV-APEH épülete – Orvos utca kezdete
/forrás: nav.gov.hu /

Középen a két ház között felfelé az Orvos lépcső régi képeslapon
/forrás: tabananno.blogspot.com/

Orvoslépcső, lakóház

/forrás: kep-ter.blogspot.com/

Az ún. „soklépcsős” ház, mely 2009 óta védett, valójában távolról mutatja igazi lényegét. A környék századfordulós környezetéből nem várt módon kiugrik ez az 1966-ban felépült földszint plusz öt emeletes, lapostetős lakóház, mely tökéletesen követi a meredek domboldal lejtését, s hatosztatú tagolásával harmonikusan simul a hegy oldalához. Schmidt Lajos tervezte a haránt vasbeton falas, lemezfödémes épületet, melyben jól benapozott, szép panorámájú, kellemes étletteret adó lakások kaptak helyet. A tervező ötletességét, mellyel a lakásokat fél szinttel eltolva helyezte el, annak idején Ybl-díjjal is jutalmazták. Az indoklás szerint Schmidt olyan épületet alkotott, mely a „budai városképet emeli”, s amely a „tabáni városképet lezáró fontos városkompozíciós szerepű”. /forrás: hg.hu/

Ugyanaz felfelé a lépcsővel /kep-ter.blogspot.com/

A házsor előtti főkapárt Maczon Frigyes formálta fekete gránitból. Retrómedence is van hozzá.

/forrás: kep-ter.blogspot.com/

/forrás: panoramio/

Az Orvos lépcső bal oldala a Tabán parkja

Ostrom utca 1015

Lovas 42-től, illetve Bécsi kaputól Széna tér 1/a-ig

Tábla az Ostrom utca elején a Bécsi kapu alatt

/forrás: budapest-foto.hu/

felirat a képen: NEVE BUDA VÁRA OSTROMÁNAK EMLÉKÉT ŐRZI

A 90 cm x 150 cm-es kerámia faliképet Kovács Margit készítette 1977-ben.

/forrás: budapest-foto.hu/ Falikép jobb szélén , Bécsi kapu a templommal

Ostrom utca –Várfok utca – Lovas utca találkozásánál Földanya c. szobor
Wagner Nándor /képen/ szobra, amely az anyai szeretet és a Földünk
szeretetének szimbóluma.

/forrás: wagnernandor.com/

Ostrom utca – Hunfalvy utca sarok

/forrás: panoramio.com/

/panoramio.com/
Norvég Nagykövetség az Ostrom utcában

/panoramio.com/

Ostrom utca a Széna tér felé
/ forrás: panoramio.com/

/forrás: ingatlan.com/

Az NMHH Ostrom utcai székháza

/forrás: cegmagazin.hu/

Ostrom utca.

/forrás: panoramio.com/

/forrás: panoramio.com/

Táncsics Mihály szobra az Ostrom utca és Várfok utca sarkánál
a szobor Varga Imre 1968-ban készült alkotása.

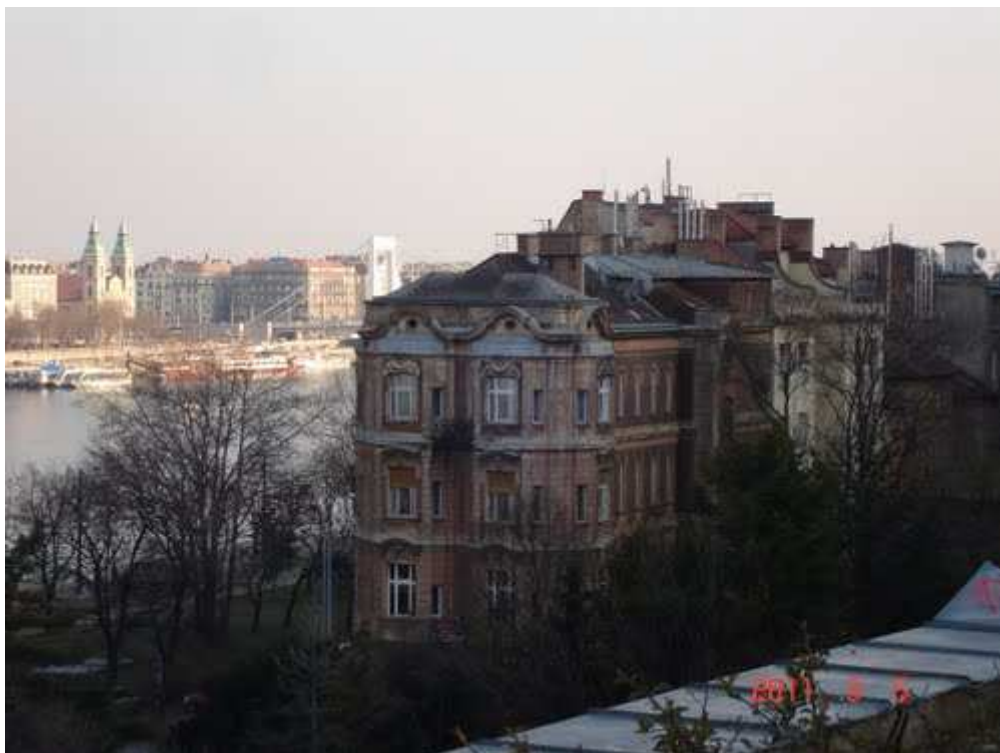
Öntőház utca 1013

Lánchíd köz 4-től Lánchíd 23-ig és Ybl Miklós tér 2-ig

/forrás: hg.hu/

Öntőház utca a Vár támfalával

Ház az Öntőház utca és Lánchíd utca sarkán /forrás: panoramio.com/

Az Öntőház utca 5. alatt Knabe Ignác tervei szerint építették fel a Dohány utcai zsinagóga hatását mutató mór stílusú épületet 1865-ben.
/forrás: varoskepp.blog.hu/

III. 11.,

P

P

Pala utca 1011

Palota út 1014

Pálya utca 1012

Párduc utca 1016

Pásztor lépcső 1013

Pauler 1013

Piroska utca 1016

Ponty utca 1011

Pala utca 1011

Bem rakpart 8-tól Magas utca 1-ig

Fő utca Pala utca sarok
/forrás: panoramio/

Pala utca 7.

/forrás: panoramio.com/

Pala utcai épület

/forrás: panoramio.com/

/forrás: panorámio.com/

Szintén egy régi ház a Pala utcában

Palota út 1014

Dózsa György tér 8-tól Dísz térig

Dózsa György tér felett a Palota úton felvonó a Várba, érkezés az Országos Széchényi Könyvtár földszintjére.

/forrás: belvaros.blogspot.com /

Greguss Ágost mellszoborI. ker. Palota út tűkanyarjában, a Lovas út torkolatánál

A mellszobrot Holló Barnabás készítette bronzból, 1913-ban.

/forrás: budapest-foto.hu/

Greguss Ágost (Eperjes, 1825. április 27. – Budapest, 1882. december 13.) esztéta, az MTA tagja. Greguss Gyula bátyja.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: budapest-foto.hu/

Huszár karddal a Palota út – Szent György utca sarkán

A XVIII. századi öltözetet viselő (Mária Terézia korabeli),

kardja élét vizsgáló huszár bronzszobrát Kisfaludi Strobl Zsigmond alkotta.

A szobrot 1932-ben állították fel jelenlegi helyére.

/forrás: budapest-foto.hu/

Palota út

/1.kerulet.ittlakunk.hu /

A Palota út-i Ybl korlátok megújult pompájukban

/forrás: urbanista.blog.hu

Ybl Miklós tervezte többek között a Pest-i felső rakpart hellenisztikus öntöttvas korlátját, de az általa tervezett épületek lépcsőházainak vasszerkezetét is.

/forrás: arch.et.bme.hu nyomán/

/forrás: panoramio.com/

/forrás: panoramio.com/

Budai Vár bejárata a Palota út felől Görgey Artúr szobrával

Görgői és toporczi **Görgey Artúr** (Toporc, 1818. január 30. – Budapest, Lipótváros, 1916. május 21.[j 1]) 1848–49-es honvédtábornok, hadügyminiszter, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején több alkalommal a honvédsereg fővezére.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: panoramio/

Palota út

Pálya utca 1012

Mészáros 9-től és Kosciuszko Tádé 2-től Győző 3-ig

1849-előtt Fabrik Gasse / Gyár utca/Werther Frigyesnek

a Pálya utca 2.a, b, helyén 1840-ben alapított „gépgyára” /valójában manufaktura/szeszpároló berendezéseket gyártott. /forrás: epa.oszk.hu/Innen a Gyár utca elnevezés.

1875 -1975. az elnevezés centenáriumban helyezték el

/forrás: wikipedia.org/ a ház nincs megnevezve, a tábla mögötti falról feltételezem, hogy a Pálya utca 2-es házon. /magán megj./

/forrás: 2.budavar.hu/

A Mészáros utcánál részletesen említett Kilus kút a Mészáros utca – Pálya utca közötti pihenő kertben. Jobbra a Pálya utca 1 – irodaház

Pálya utca 3.

A Pálya utcában működött hajdanán az 1858-ban alapított Öreg Diófa nevű étterem. A műintézményt 1919-től Hoffmann János, a neves vendéglős birtokolta.

A különböző kávéházak és vendéglők bérletéből meggazdagodott férfi viszonylag magas árakon kínálta ételeit, de a közönség szerette a helyet, így az mindig telve volt. Különösen sokat lendített a forgalmon a Budai Színkör közelsége, ahonnan előadások után a művészek is átjártak ide enni.

A harmincas években azonban lebontották a színházat, s a gazdasági válság is jelentősen éreztette hatását. Ekkor, azaz 1932-ben Rieber János vette át a boltot. Az új tulajdonos négy évtizedes munkával gyűjtött vagyonát fektette a Diófába: a régi épületet ötezer pengőért tataroztatta, s ugyancsak ezreket költött az eszcájgra és a konyha új berendezésére is.

A beruházás értékét jól jellemzi, hogy csak a kertbe szánt növényekre kétezer pengő ment el. Ám a remélt siker elmaradt - pedig Rieber Hoffmannhoz képest szinte negyedáron kínálta ételeit. A rolót végül 1938-ban kellett lehúznia.

/forrás: mfor.hu

/jelenleg üres telek/

Hoffmann János Öreg diófa étterem

*Hoffmann János „Öreg diófa” éttermei Budapest,
I., Pálya-utca 3. Kerti részlet*

/forrás: forrás: egykor.hu/

/forrás: cdhungary.com /
Irodaház a Pálya utca 4-6 alatt

/forrás: irodahazinfo.hu/
Pálya Center irodaház belső udvara

/forrás: ingatlan.com/

Ismét irodaház a kép baloldalán a Pálva utca sarkon, a jobb oldali a Mészáros utcánál említve az Artisjus Jogvédő Hivatal épülete.

/forrás: picasaweb.google.com/

Szemben elöl a már említett Kilus kút látható, középen a Mészáros utca - Pálva utca közti épület, jobbra az üres telken állt régen az Öreg Diófa étterem.

A jobb oldalon az egyik ház földszintjén az '50-es években még működött egy magán pékség, gyermekkoromban ott süttették a saját terményből készült lisztből a kenyeret. Az üzlet tulajdonosa a Ruzicska család volt. /Házuk háború előtt a Galeotti utcában volt. /Lásd ott/

Szintén a Kilus kút részletes leírásánál /lásd.Mészáros utca/ említettem, hogy szintén az '50-es években a kis téren verklis játszott hangulatos zenéjét. /magán megj./

Ez a hölgy a Várban a Dísz téren játszik verklíjével. A fiatalabb korosztály miatt hoztam ide a képet, akik már nem ismerhetik ezt a zenegépet, úgy tekinték, mint a kávédarálót /bár már ezt sem nagyon használják.

/a verklis kép forrása: owl.hu/

Pálya utca 2 – 4 a Déli vasút felé

/forrás: panoramio.com/

/forrás:ingatlanok.hu/
Pálya utca 2-4 díszes kapuja

/forrás: lakasok.com/
Pálya utcai házak belső udvara, hátul a Győző utca Déli vasút látszik.

/forrás:panoramio.com/
Pálya utca 17 Győző utca sarok

Az előző ház Győző utcai sarka
/forrás: panoramio.com/

Párduc utca 1016

Tigris utca és Naphegy tér között

Párduc utca felfelé a Tigris utcától
/forrás: naphegyoptika.hu/

Pásztor lépcső 1013

Krisztina körút – Naphegy utca között a Tabán oldalán

Pásztor lépcső
/forrás: maps.google.hu/

Pauler utca 1013

Alagút utca 3-tól Mikó utca 10-ig

Pauler Tivadar, dr. (Buda, 1816. április 9. – Budapest, 1886. április 30.) jogász, egyetemi tanár, miniszter, az MTA tagja. 1871–1872-ben Andrassy gróf kinevezésére vallás- és közoktatásügyi miniszter, majd három évig igazságügy-miniszter. 1878-ban Tisza Kálmán kormányában igazságügyi miniszter (haláláig)

Fia : **Pauler Gyula** (Zágráb, 1841. május 11. – Badacsonytomaj, 1903. július 8.) jogász, levéltáros, történész és író, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

Unokája: **Pauler Ákos** (Budapest, 1876. – Budapest, 1933.), a huszadik század elejének egyik legjelentősebb magyar filozófusa. A budapesti egyetem rendes professzora, akadémikus, a Filozófiai Társaság elnöke. Díja: Corvin-koszorú (1930)
/forrás:wikipedia.org/

Emléktáblák a Pauler utcában – /forrás: wikipedia.org/

Pauler utca 17.

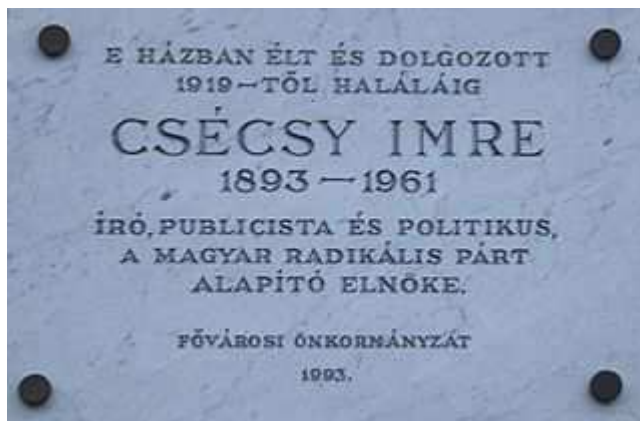
Az épület helyi védett.

/forrás: 2.budvar.hu/

Pauler utca 19.

Az épület helyi védett. /forrás: 2.budavar.hu/

Pauler utca 19. /forrás: wikipedia.org/

Pauler utca az Alagút utca irányában

/forrás: dh.hu/

/forrás: iroda.hu/
Pauler utca 11 - irodaház

Pauler utca, I.ker.-i Rendőrkapitányság a kép jobb oldalán. A középső ház lebontásra került OTP. luxuslakások építése miatt.

/kép forrása: jakadam.hu/

Helyi védettséget élvez a Pauler utca 18., a Pauler utca 20. és a Pauler 22. épület, vagyis a három krisztinavárosi „tanú-ház”, amelyek a terület egykori kisvárosi emlékeit, hangulatát őrzik.

/forrás: helyitema.hu/

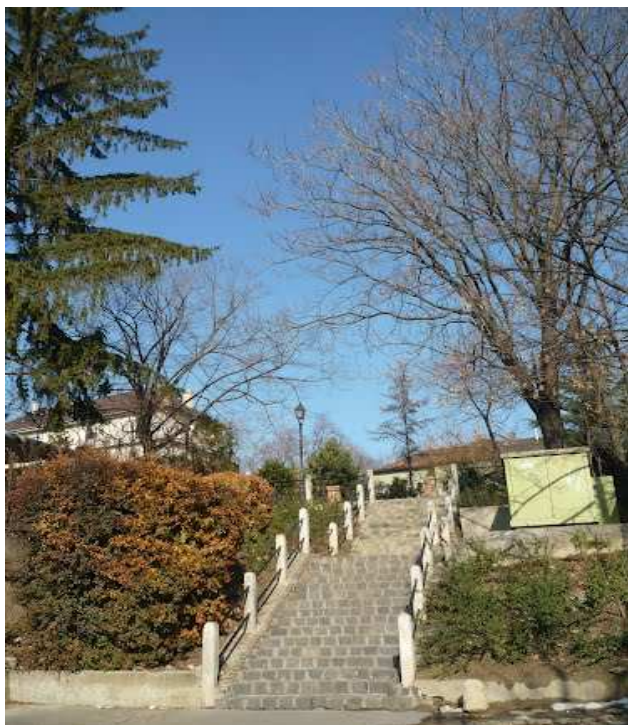
Pauler utca – Mikó utca sarok

Piroska utca 1016 Tigris utca és Aladár/Zsolt utca között

Piroska utca a Tigris utca felől.

/forrás: panoramio.com/

Piroska utcába vezető lépcső letről nézve

/forrás: panoramio.com/

Piroska utca 3. /forrás: panoramio.com/

Piroska utca 5.
/forrás: bankonzult.hu/

Piroska utca 8

/forrás: ahazamibenelnek.blogspot.hu /

/forrás: panoramio.com/

Piroska utca 7.

/panoramio/
Piroska utca 4 és 6 sz.

Piroska utca
/forrás: alberlet.hu/

Piroska utca 11.
/forrás: panoramio.com/

Piroska utca és Aladár utca sarok
/forrás: panoramio.com/

/forrás: panoramio.com/
Piroska utca az Aladár utca felől

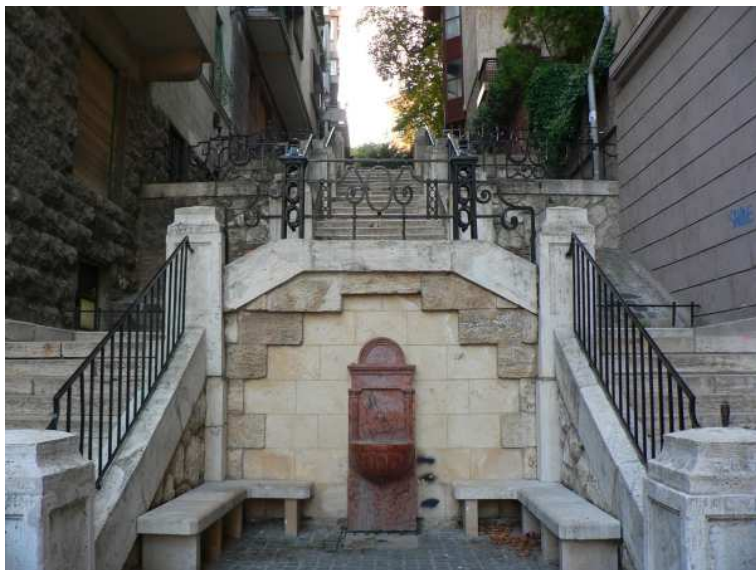

Piroska utca – Zsolt utca sarok
/forrás: panoramio.com/

Piroska utca lakója volt: Pattantyús-Ábrahám Géza (Selmecbánya, 1885. december 11. – Budapest, 1956. szeptember 29.) akadémikus professzor, nemzetközileg elismert tudós, a gépészet egyik kiemelkedő személyisége. A gépek szinte áttekinthetetlen sokaságának rendszerezője, a magyar gépészeti szakirodalom gazdagítója, sokoldalúan képzett, művelt közéleti személyiség.

/forrás:wikipedia.org/

Ponty utca 1011 Fő utca 28-tól Donáti utca 5-ig

Ponty utca/ lépcső diszkútja
/forrás: csakaszepre.blog.hu/

A lépcső lefelé a Fő utca irányába
/forrás: panoramio.com/

/forrás: alberletek.eu/

/forrás: hunfalvy-szki.hu/

Hunfalvy János Fővárosi Gyakorló, Kéttannyelvű Külkereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola.

Hunfalvy János (1820-1888) Elévülhetetlen érdeme volt Buda első kereskedelmi középiskolájának megszületésében. 1884-ben részt vett az ünnepélyes iskolamegnyitón. Az 1926-27. tanévben a székesfőváros tanácsa a magyar tudományos földrajz megalapítójának nevét adományozta a II. kerületi (ma I. ker.) iskolának, amely Hunfalvy János nevét - a mai napig is büszkén viseli.

/forrás: hunfalvy-szki.hu/

/forrás: panoramio.com/

Hunfalvy János szobra az iskolában
/forrás: hunfalvy-szki.hu/

/forrás: panoramio.com/
Hunfalvy János szakközépiskola a Szalag utca felől

Ponty utca utca 8.
/forrás: panoramio.com/

Ponty utca – Szalag utca sarok, jobbra az iskola sarka
/forrás: csakaszepre.blog.hu/

A sarok ablak tartó oszlopa
/forrás: csakaszepre.blog.hu/

III. 12.,**R, S, Sz****R**

Roham utca 1013

Róka utca 1016

S

Sánc utca 1016

Sándor Móric lépcső 1013

Sarló utca 1013

Schulek F.lépcső 1015

Sikló utca 1013

Somlói út 49 től 1016

Sz

Szabó Ilonka utca 1015

Szalag lépcső 1011

Számadó utca 1016

Szarvas tér 1013

Szeder utca 1015

Székely utca 1011

Széna tér 1-1 1015

Széna tér 6-7 1015

Szent Gellért lépcső 1013

Szent Gellért rakpart 1-1 1013

Szent György tér 1014

Szentháromság tér 1014

Szentháromság utca 1014

Szilágyi D. tér 1011

Színház utca 1014

Szirom utca 1016

Szirtes út 1-15 1016

Szőnyeg utca 1011

Roham utca 1013

Krisztina tér – Attila út között

/forrás: minalunk.hu/

/forrás: eston.hu /

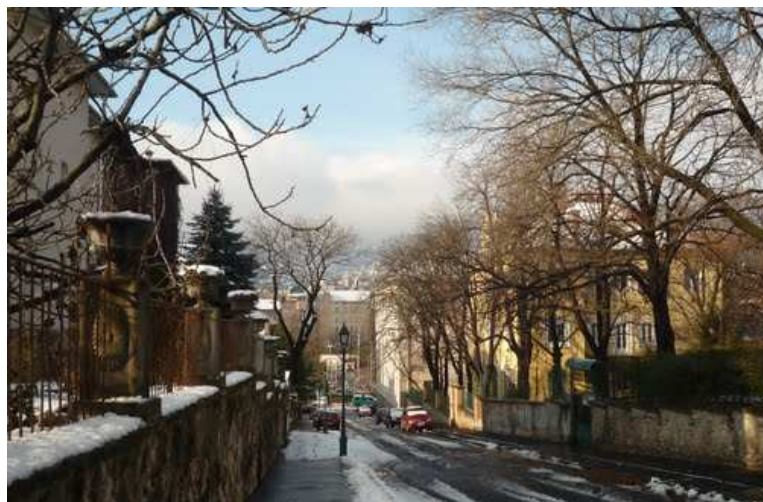
Roham utca 5. -Pauler utca sarok Irodaház

/forrás:fischer-bau.hu/
Roham utca 3. - Pauler utca sarok

Róka utca 1016

Mészáros utca – Tigris utca között

Róka utca a Tigris utca felől.
/forrás: panoramio.com/

Róka utca a Mészáros utca felől.
/forrás: panoramio.com/

Róka utca 3.

/forrás: panoramio.com/

Róka utca 1 Mészáros utca sarok

/forrás: panoramio.com/

Róka utcában lakott dr. **Hüttl Tivadar** (Bp., 1919. jún. 5. – Bp., 1990. júl. 25.) orvos, sebész, c. egy. tanár, az orvostud. doktora (1982). Hüttl Tivadar (1884–1955) fia. Semmelweis Ignác dédunokája. 1943-ban szerezte meg orvosi oklevelét a bp.-i orvosi karon. 1944-től a bp.-i I. sz. sebészeti klinikán munkatárs, tanársegéd, 1964-től docens. 1968-tól a Semmelweis Kórház (Pest m.-i Kórház) I. sz. sebészeti osztályának főorvosa, 1969-ben mb. igazgató, 1974-től c. egy. tanár.

/életrajzi forrás: tankonyvtar.hu/

Sánc utca 1016

Hegyalja út – Szirtes út között

/1875. előtt Stáczló utca az alábbi Stáczló-
fülkéről elnevezve/

3. kép. Stáczló-fülke a Gellérthegy. Wallner Viktor felvétele.
(Pesti Napló, Képes Műmeléklet 1927. május 1.)

Az utolsó még álló és ép stáczló fülkét a Szirtes út és a Számadó utca sarkán a helyi lakosok visszaemlékezése szerint az 1951. május elsejére virradó éjszaka bontották le.

/forrás: epa.oszk.hu/

Sánc utca 7.

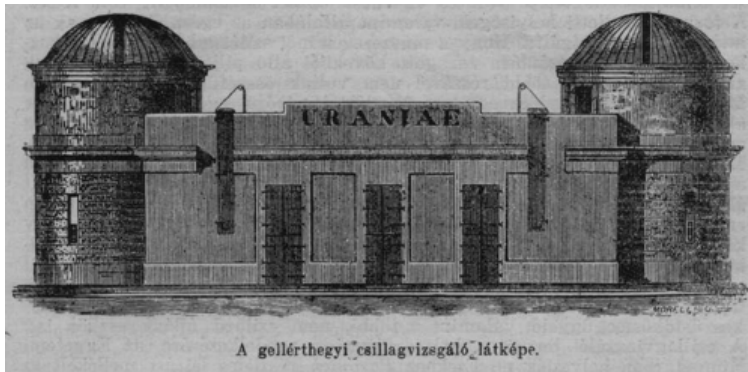
/forrás: panoramio.com/

Sánc utca 3/b Uránia Csillagvizsgáló
/forrás: panoramio.com/

A régi Gellérthegy-i Csillagda a Gellért hegy tetején állt/1814./
amelynek fundamentuma megőrződött a Citadella helyén felépült vendéglátó intézményben.
/Ezt megelőzően a királyi vár kupolájában volt/
/forrás: csillagaszattortenet.csillagaszat.hu/

Az egykori egyetemi csillagvizsgáló a Gellérthegy tetején

/forrás: astro.elte.hu /

Napóra van az épület tetőteraszán, a kupola bejáratával szemközi mellvédfalba építve. Kehely alakú szkáfosz. Árnyékvetője pólusra mutat. A számlap bronz anyagú natúr félgömb 20 cm belső átmérővel. Óraszámozása: IV-XII-VIII, egyenközü, negyedórás osztású. Napdeklinációk kéthetenkénti görbéivel. Rékai Csaba tervezte és készítette 1991-ben. Adatközlő: Rékai Csaba, 1991.
/forrás: mek.oszk.hu/

Sándor Móric lépcső 1013

Döbrentei utca és Váralja utca között

Szlavniczai és bajnai gróf **Sándor Móric** (Bajna, 1805. május 23. – Bécs, 1878. február 23.) magyar főúr, európai hírnő lovas, úszó és vadász, az *Ördöglovas*. Kedvenc lovaglőhelyeinek egyike volt a Várba vezető lépcső

. /forrás: wikipedia.org/

/forrás: epa.oszk.hu/

Lestyán Sándor a Gróf Sándor Móricz az ördöglovas c. regényében örökítette meg. /mágn megj./

Sándor Móricz lépcső az Apród utca felől
/balra a Semmelweis múzeum/

Sarló utca 1013

Attila út /Petőfi Gimnázium/ - Palota út között
Régi neve: Hadúr utca

Sarló utca a Palota út felől nézve az Attila út felé, jobbra a Petőfi S. Gimnázium
/forrás: otthoncentrum. hu/

Schulek Frigyes lépcső 1015

Hunyadi János út 29-től Halászbástyáig

Schulek Frigyes (Pest, 1841. november 19. – Balatonlelle, 1919. szeptember 5.): építész, műegyetemi tanár, az MTA tagja.
/forrás: wikipedia.org/

Schulek Frigyes lépcső
/forrás: varepito.uw.hu/

/forrás: vendegvaro.hu /

Schulek Frigyes lépcső.
/forrás: panoramio.com/

Sikló utca 1013

Clark Ádám tér 3-tól Lánchíd köz 3-ig

Somlói út 1016

Somlói út 49- től – Alsóhegy utca 18-ig

Somlói út 51. Mathias Corvinus Collegium , Hostel
/forrás: szallas.hu/

Térképen a fenti nagy épülettömb.
/maps.google/

Az épülettömb helyén régen egy nagy „grund” volt, ahová a környékbeli gyerekek focizni / szánkózni jártak. Valamikor '56. után épült a nagy betontömb a Munkásörség részére. Rendszerváltás után változott meg a funkciója./magán megj./

Szabó Ilonka utca 1015 Hunyadi János út 27-től Ostrom út 15-ig

Szabó Ilonka, Hivess Henrikné (Budapest, 1911.augusztus 18.– Budapest, 1945. január 27.) magyar opera énekesnő (szoprán). A Zeneművészeti Főiskolán végzett. Kezdetben a budavári Mátyás-templom szólistája volt. 1934-ben lépett először színpadra az Operaházban. 1936-ig volt ösztöndíjas, majd 1936-tól haláláig magánénekes. Budapest ostroma alatt gyilkolta meg a Budát még uraló nyilas vezetésű rendszer, mivel férje a katonai ellenállás tagja volt.
/forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

Szabó Ilonka

/forrás: axioart.hu/

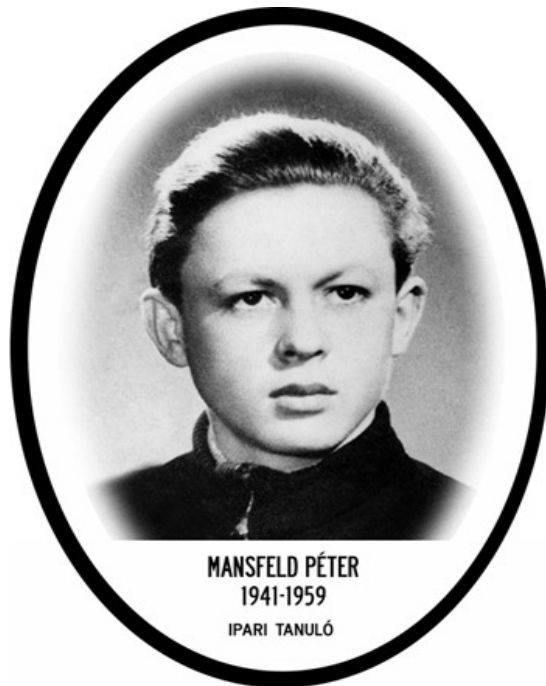
/forrás: budapest-foto.hu /

Szabó Ilonka utca eleje a Halászbástya lábánál a Hunyadi János út és a Szabó Ilonka utca torkolatánál lévő lépcsőnél, a támfalba építve. Melocco Miklós szobrászművész alkotása Mansfeld Péter szobor.

/for.: budapest-foto.hu /

Az életnagyságú szobor Mansfeld Pétert hullócsillagként ábrázolja.

Mansfeld Péter (Budapest, 1941. március 10. – Budapest, 1959. március 21.) vasesztergályosszakmunkás-tanuló, az 1956-os forradalmat követő megtorlások legfiatalabb áldozata. A „pesti srácok” egyike, a forradalom mártírja. Személyét a kommunista rezsim annak a propagandának az erősítésére használta fel, amely a forradalmat köztörvényes bűnözők lázadásaként állította be. Életsorsának feldolgozása máig tartó folyamat.

/forrás: wikipedia.org /

1956-ban még csak 15 éves, így meg kellett várni 18. éve betöltését, hogy kivégezhessék! Négyéves korában családja felnőtt férfitagjait a bevonuló szovjet hadsereg kényszermunkára („málenkij robotra”) vitte. Nagypja nem tért vissza.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: panoramio.com /

Szabó Ilonka utca Kagyló utca sarok

/forrás: wikipedia.org/

Szabó Ilonka utca 31.

Czine Mihály (Nyírmeggyes, 1929. április 5. – Budapest, 1999. január 21.) Széchenyi-díjas (1994) magyar irodalomtörténész, kritikus, egyetemi tanár.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: eladlak.hu/

Szabó Ilonka utca

Szabó Ilonka utca 32.

/forrás: panoramio.com/

Szabó Ilonka utcai Katolikus Egyetemi Gimnázium
/forrás: panoramio.com/

Szalag lépcső 1011

Csónak utca Hunyadi János út között

Szalag utca 1011

Hunyadi János út 15-től Corvin tér 9-ig

Szalag utca Corvin tér felől
/forrás: panoramio.com/

/forrás: panoramio.com/
Szalag utca

/forrás: ingatlanet.hu/
Szalag utca

/forrás: ingatlan.com/
Szalag utca

Szalag utca 18 lépcsőháza

/forrás: panoramio.com/
Szalag utca 20. Műemlékház

Szalag utca
/forrás: panoramio.com/

Számadó utca 1016 páratlan oldal Szirtes út 19-től Gyula 11-ig

Számadó utca
/forrás: lakáscentrum.hu/

Számadó utca
/forrás: ingatlan.com/

Szamadó utca
/forrás: ingatlan.com /

Szarvas tér 1013

Váralja utca 49., Attila út 34., Kereszt utca, Attila út,
Apród utca 10. és 7., Váralja utca 24. között
/volt Szebeni Antal tér/

Szarvas ház - Aranyszarvas étterem – Szarvas tér 1.
/forrás: vendegvaro.hu/

Aranyszarvas a Szarvas ház falán
/forrás: panoramio.com/

Szarvas-ház egy különleges, háromszög formájú rokokó épület, ami a XVIII. században épült. Homlokzatán még mindig megvan a névadó egykori Aranyszarvas vendéglő kutyáktól üzőtt szarvast ábrázoló cégér-domborműve. Már 1705-ben szerepel egy írásos dokumentumban egy Aranyszarvashoz címzett kocsmát. A Várhegy és a Tabán találkozásánál lévő copf sarokház 1810-ben nyerte el mai formáját. Az épület egyike a keveseknek, melyek a régi Tabán városrészéből megmaradtak.

Az óriási rácvárosi tűzvész utáni évben, 1811-ben Sággy Ferenc, az Egyetemi Nyomda gondnoka megvesz és összeépíttet három házat. Az egyikben ősidők óta vendéglátóhely volt: a tér nevét adó Szarvas kocsmát már 1705-ben említi a krónika. Modern szelek fújnak: Sággy a saroképületben kávéházat alakított ki, amely aztán jó negyven évre nemzetközi irodalmártanya lesz.

A tabáni szerb értelmiségiek - élükön Vitkovics Mihály fivére, Jovan, a tabáni pópa - a magyar nyelvújítással párhuzamosan itt, éttermünk árkádjai alatt dolgozzák ki a modern szerb ábécét és nyelvtant. Kétszer is időzik körükben a fürdőkben gyógyulást kereső filológus Vuk Karadžić, akinek a hatására Goethe elkezdett szerbül tanulni. Az emeleten lakik Jakov Ignjatović budai főjegyző, "a szerbek Jókaitja". Szalonjában - s a Szarvas kávéházban is - éppúgy megfordul az irodalom minden jelese, mint a szemközt lakó pálos atya, Virág Benedek almaillatú szobácskájában. Soroljuk? A leghíresebb magyarok: Batsányi, Kölcsey, Kazinczy, Berzsenyi, Bajza, Vörösmarty, Toldy Ferenc, Döbrentei Gábor.

Az 1838-as nagy árvíz idején a Szarvas sokaknak nyújt menedéket - az akkori tulajdonost, Christen kávést a "bátor és önfeláldozó magatartásukkal kitűnt polgárok" névsorában találjuk.

A tabáni szerbek létszáma fogy, cserébe gyarapszik a németeké. 1840-ben itt dominóznak, s "fejvakarva borzadoznak ama rettentő csapás ellenében, miszerint a magyar szó Buda városában is szélteben lábacsára kapogatni kezdeget..." Mire a forradalom kitör, magyar fészek már ez. 1849 januárjában állítólag itt fogják el a forradalmár pap-költőt, Czuczor Gergelyt, akit Riadó című verse miatt hatévi várfogságra ítélnék. A várostrom idején Aulich tábornok hadiszállása és elsősegély helye telepszik a házba s a kávéház termeibe.

Ezután már csak annyi izgalom adódik, hogy Martinovics Elek kávé 1862-ben színes üvegű verandát építtet üzletéhez, amely sok gazdaváltással, de egészen az első világháború végéig szolgálja a tabániakat. A két háború között a helyiségekben már patika ragyog. /forrás:

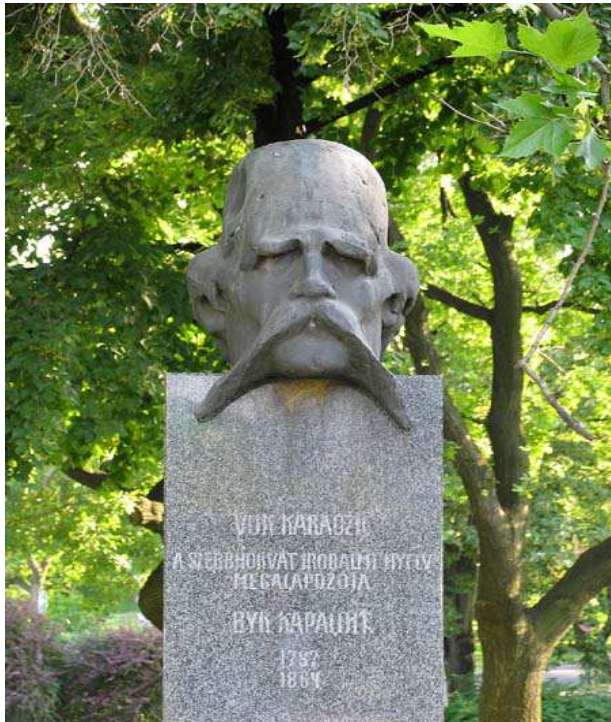
vendegvaro.hu/

/magán megj. háború után / ? / ismét Aranyzarvas vendéglőként működik/

/forrás: vendegvaro.hu/

A ház Tabán felőli homlokzata

/forrás:budapest-foto.hu /

Vuk Stefanović Karadžić

(cirill írással Вук Стефановић Караџић)

(Tršić, 1787. november 7. – Bécs, 1864. február 7.),

szerb filológus és nyelvész, a mai szerb nyelv sztenderdjének megalkotója.

A tabáni szerb értelmiségiek körében kétszer is megfordul az akkori vendéglőben Karadzic, aki a fürdőkben kíván gyógyulást szerezni.

/aranyzarvas.hu nyomán/

/forrás: egypar.blog.hu /

A Hortobágyról és Budapestről kitelepített ártatlan családokra és a kommunizmus áldozataira emlékezve állította Budavár Önkormányzata a Szarvas téri Kitelepítettek emlékművet.

/forrás: budapest-foto.hu/

Szarvas tér – Apród utca sarkon Virág Benedek szobra

Virág Benedek (1775-ig **Virág Ádám Ignác**, Dióskál,^[1] 1752. körül – Buda, Tabán, 1830. január 25.^[2]) tanár, költő, műfordító, történetíró, a magyar ódaköltészet első mestere.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: tabananno.blogspot.com /

Sátoros ünnep az akkori Szebeni Antal téren

Szeder utca /lépcső 1015

Donáti 10-től Hunyadi János út 27-ig

Székely utca 1011

Szilágyi Dezső tér 2-től Iskola 11-ig

Székely utca a térképen
[/maps.google.hu/](https://maps.google.hu/)

Széna tér 1, 6-7 1015

Ostrom 33., Csalogány 52., Varsányi Irén 39., Margit krt. 68. és 89., Lövház 1. és 21., Retek 1. és 2., Vérmező út 1. és 2. és Ostrom 18.

Széna tér 1.
/forrás: koltozz.be/

Szent Gellért rakpart 1013

Döbrentei tér 12-től

/forrás: vendegvaro.hu/
Rudas gyógyfürdő a Döbrentei térhez tartozik,
a Szt.Gellért rakpart a felső rakpart sávja a fürdő végéig I. kerület.

A felső rakpart – Szt.Gellért rakpart, az alsó rakpart Raul Wallenberg rkpt.
/forrás: budapest-foto.hu /

Szent Gellért lépcső 1013

Szent Gellért szobra és a körülötte lévő lépcső, támfal, vízesés építése
/budapestcity.org /

/forrás: wikipedia.org/

Szent Gellért lépcső, amikor még a Tabán létezett a Döbrentei téri házakkal együtt, távolabb a tabáni Szt.Katalin tempom látszik.
/forrás: forum.index.hu/

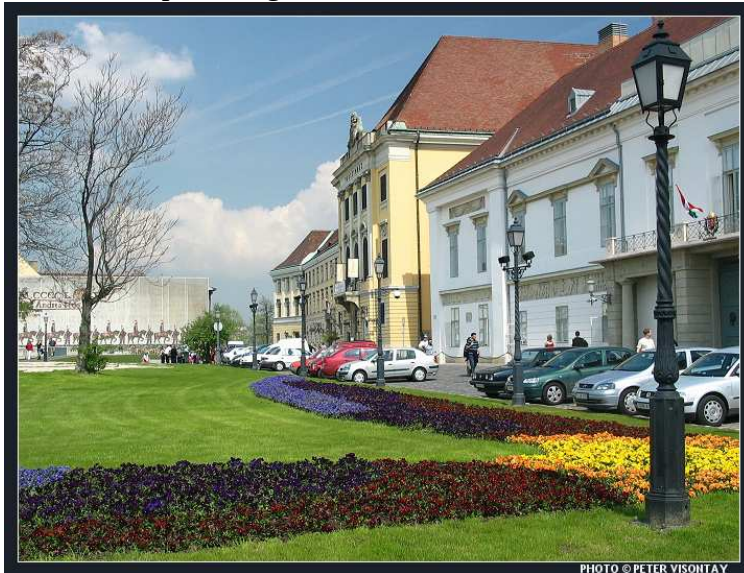
Kétoldalt felvezető Szent Gellért lépcső ma
/forrás: vendegvaro.hu/

Szent György tér 1014

Színház utca 1. és 2., Lovarda utca 1. és 2. között

Szent György (270 körül – 303. április 23.) római kori katona és keresztény mártír. Szentté avatását a legtöbb keresztény egyház elismeri; egyike a leghíresebb katonai szenteknek. Leginkább a sárkányt legyőző lovag képében ismert, emellett több ország és város védőszentjeként is tisztelik. Egyike a tizennégy segítőszentnek. A György-legenda azt a keresztény meggyőződést fejezi ki, hogy a hit megszünteti a démonok uralmát, és a gonoszt minden alakjában legyőzi.

/forrás: wikipedia.org/

Szent.György tér Várszínház, elől Köztársasági elnöki palota, utána Vár Színház

/forrás: fovarosunkbudapest.network /

A budai Szent György tér a középkorban a Szent Zsigmond tér nevet viselte, a téren állt Szent Zsigmond prépostsági templomról.

/forrás: multbanezo.blogspot.com/

Régi épületek a Szent György téren

József főherceg palotája

/forrás: tankonyvtar.hu/

Fiáker állomás a Szent György téren
/forrás: egykor.hu/

Köztársasági elnöki palota, volt Sándor palota
/forrás: vendegvaro.hu/

A Sándor-palota 1806-ban épült Pollack Mihály tervei alapján. Jellegzetes klasszicista épület. A palota nevét a Sándor grófi családról kapta. Utolsó gazdája, akivel a család neve sírba szállt, a legendás Sándor Móric, az Ördöglovas volt. /részletesen Sándor Móricz lépcsőnél/ Az 1867-es kiegyezéskor Andrássy Gyula miniszterelnök szemelte ki az épületet kormányrezidenciának. Azóta kisebb-nagyobb megszakításokkal a háború végéig ez volt a magyar miniszterelnök hivatala. Az ostromkor rommá lőtt épületet 1983-ban külsőleg helyreállították. Az Országgyűlés 2002. november 5-én alkotott törvényt arról, hogy a Sándor-palota a köztársasági elnök és hivatala elhelyezésére szolgáljon.

/forrás: vendegvaro.hu/

Köztársasági elnöki beiktatás ünnepe
/forrás: civertan.hu/

Turul szobor a Szent György teret a királyi palota keleti teraszától elválasztó
kovácsoltvas díszkerítés Duna felőli sarokoszlopának a tetején.
/forrás: budapest-foto.hu/

Budavári palota Szent György tér.
/forrás: flickr.com/

Szent György dombormű a Szt. György téren
/forrás: budapest-foto.hu/

Emléktábla a Szent György téren
/forrás: wikipedia.org/

Bonfini szobra a Szent György téren
/forrás: panoramio.com/

Antonio Bonfini 1427 vagy 1434 decemberében született a közép-italiai Piceno tartományban, Ascoliban vagy Patrignonében.[2] Mindkét város a maga szülöttének tekinti. 1486. szeptember 1-jén három hónapi szabadságot meg útiköltséget kért a várostól, és 25-én útnak eredt, hogy Aragóniai Beatrixszal való ismeretségét föllevenítve bemutatkozzék Mátyás királynak. Vitte magával a kész köteteket, immár megfelelő dedikációkkal, ezeket részben Mátyás királynak, részben Beatrixnak ajánlva.
/forrás: wikipedia.org/

Corvin kapu hollóval
/forrás: panoramio.com/

A kapu egyik fogantyúja
/forrás: panoramio.com/

Múzeum a Szent György téren:

Magyar Nemzeti Galéria

a magyarországi képzőművészet dokumentáló és bemutató legnagyobb közgyűjtemény. Önálló múzeumként 1957 óta működik. Jelenlegi helyére, a Budavári Palota épületébe 1975-ben költözött. 2011. október 20-án kormányhatározat jelent meg arról, hogy 2012. február 29-ével a Magyar Nemzeti Galéria beolvad a Szépművészeti Múzeum szervezetébe.
/forrás: wikipedia.org/

Savoyai Jenő herceg lovasszobra a Galéria bejárata előtt
/forrás: indafoto.hu/

Hunyadi udvar
/forrás: panoramio.com

/forrás: vendegvaro.hu/

Mátyás-kút: A Várpalota Hunyadi udvarát díszíti Stróbl Alajos szobrász alkotása: Hunyadi Mátyás kútja. A kút építészte Hauszmann Alajos volt, felállítására 1904-ben került sor. A központi figura a vadászó Mátyás, aki a forráshoz érkezik. a kút többi alakja is érdekes: jobbról, külön talapzaton Szép Ilonka ül özike mellett, míg balra Galeotto Marcio látható sólyommal. A csoport előtt középen a király csatlósa éppen kürtjelet ad, a vadászmester a kutyákkal foglalatoskodik. /forrás: 2.budavar.hu/

/Galeotto Marcio emléket örzi a Naphegy-i Galeotti utca részletesen lásd ott/

ifj. Vastagh György "Csikós" szobra, szintén a Hunyadi udvarban
/forrás: budapest-foto.hu /

Emléktábla Hunyadi László emlékére a Magyar Nemzeti Galéria falán
/forrás: wikipedia.org/

Budapesti Történeti Múzeum

/forrás: vendegvaro.hu / Múzeum bejárata az Oroszlános udvarban

A múzeum bejárata közelről /forrás: budapest-foto.hu /

Jobbra a háború
/forrás: budapest-foto.hu/

/forrás: budapest-foto.hu /
Balra a béke /Senyei Károly alkotásai.

/forrás: wikipedia.org/
Halászó fiú/Halászó gyerekek terasz a szobor szintén Senyei Károly alkotása

A kút közelről

/forrás: en.wikipedia.org/

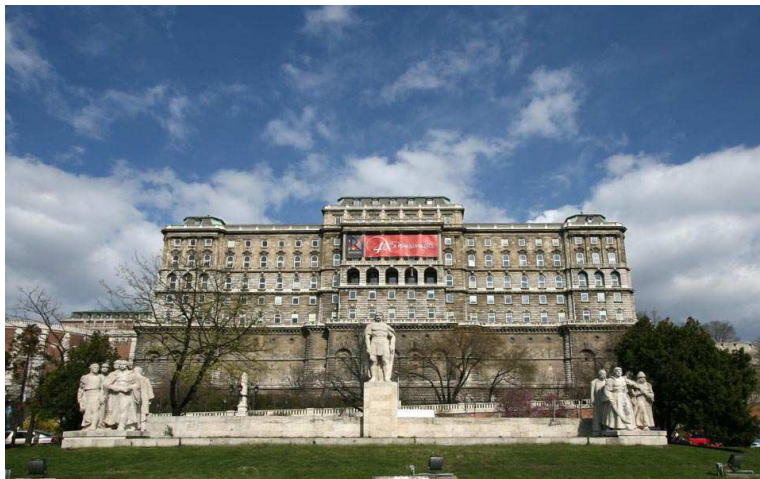
Országos Széchényi Könyvtár Szent György tér 4-5-6.

Az (OSZK) Magyarország nemzeti könyvtára. Feladata a magyar és magyar vonatkozású írott kulturális örökség gyűjtése, feldolgozása, megőrzése és hozzáférhetővé tétele a kéziratos kódexektől a nyomtatott dokumentumokon keresztül az elektronikus kiadványokig.

/forrás: wikipedia.org/

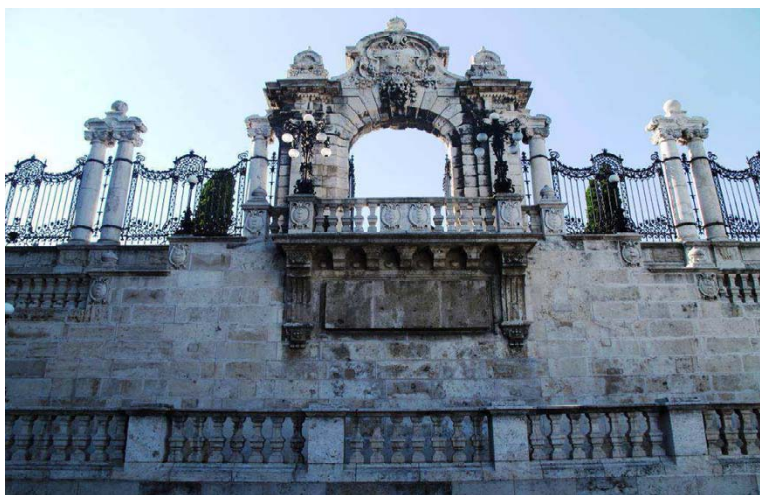

/forrás: wikitech.hu/

/forrás: budavar.hu/

A könyvtár tabáni, Dózsa György tér felőli oldala /Dózsa György tér/Palota útnál említve: a szoborcsoport bal oldala mögött a Palota útról lehet liften feljutni a könyvtár aulájába/

Habsburg-kapu a Halászó fiú terasz mögött

/forrás:en.wikipedia.org/

Szentháromság tér 1014

Tárnok utca 15., Halászbástya, Schulek Frigyes lépcső, Hess András tér 1. és 5., Országház utca 1. és 2., Szentháromság utca 1. és 2., Tárnok utca 28.

A **Mátyás-templom** vagy **Budavári Koronázó Főtemplom** (hivatalos nevén **Budavári Nagyboldogasszony-templom**) Budapest I. kerületében, a Szentháromság téren álló, nagy történelmi múltú visszatekintő műemlék templom.

/forrás: wikipedia.org/

A templom felülnézetből

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

A templom harangjai

Jelenleg 7 harangja van, ezek közül 6 a harangtoronyban található, egy átlótt kisharang pedig a huszártoronyban függ. 2 történelmi harangja mellé 2010-ben került négy új, ekkor a 3,2 tonnás Szt. Károly-harang hangzáskorrekciójára is sor került a passai Perner-öntödében.

//wikipedia/

1. Krisztus-harang, 2. Szt. Károly-harang /Ez a harang szól a [Magyar Televízió] csatornáin is minden délbén, 1994 óta. /, 3. XII. Piusz-harang, 4. II. János Pál-harang, 5. Szentháromság-harang, 6. Szent Margit-harang, 7. Titulus nélküli harang.

/forrás: wikipédia.org/

A Mátyás templomot és környezetét ábrázoló "Tapintható - Láthatatlan" dombormű a Szentháromság téren, a Mátyás templom előterében látható.

A Budavári Önkormányzat, a Budapest-Budavár Rotary Club és a Magyar Turizmus Rt. együttműködésében, a Rotary Club "Tapintható - Láthatatlan" c. programjának keretében került elhelyezésre a Szentháromság téren, a Mátyás templomot és környezetét ábrázoló "Tapintható - Láthatatlan" dombormű.

Az alkotás lehetővé teszi, hogy a világörökség részét képező Budai Vár nevezetességei a vakok és gyengénlátók számára is érzékelhető, tapintható módon megismerhetővé váljanak. Az országban ez a második ilyen jellegű dombormű, az első Szentendrén a Szabadtéri Múzeum bejáratánál található térkép.

Farkas Ádám szobrászművész, valamint Borostyánkő Mátyás és Kiss Miklós építészek által elkészített mű kőasztalra helyezett kőlap talpazaton részint faragott mészkőből, részint bronzból készült dombormű formájában ábrázolja a Mátyás templomot és a körülötte álló épületeket, így a Halászbástyát, a Hilton Szállót és a Szent István szobrot.

Az épületek közötti, úgynevezett felirati helyeken Braille írással szerepelnek a dombormű és az ábrázolt terület fontosabb tájékoztató adatai. Ezáltal művészi eszközökkel a nem látók részére is tapinthatóvá, "láthatóvá" válik a Várnegyed egyik legszebb része.

A dombormű felavatására a Fehér Bot napját megelőző délután, 2002. október 14-én ünnepélyes keretek között került sor, amelyen a Magyar Vakok és Gyengénlátók Szövetségének képviselői is megjelentek. A Vakok és Gyengénlátók Általános Iskolájából érkező fiatalok mindjárt zsúrizhatték is a szobrot. /forrás: budavar.hu/

/forrás: tapinthatolathatatlan.hu /

Holló Mátyás gyűrűjével a Mátyás templom tornyán
/forrás: panoramio.com/

Mátyás templom
/forrás: tankonyvtar.hu/

/forrás: wikipedia.org/
Szentháromság-szobor . A templom előtt 1713-ban állították fel a fogadalmi pestis-emléket.
/forrás: wikipedia.org/

Szt. István szobra
/forrás: budapest-foto.hu /

Szentháromság tér /1870./ Középen az akkori Mátyás templom
/forrás: egykor.hu /

/forrás: kozterkep.hu/

1936-ban a budai vár visszafoglalásának 250. évfordulóján helyezték el a jobb oldali külső apszisfalán azt a magyar és olasz nyelvű feliratot, mely Michele d'Aste bárónak állít emléket. D'Aste a csata során kapott sebesüléseibe belehalt olasz alezredes nagyban hozzájárult az akció sikeréhez. A felirat magyar szövege a következő: "Michele d'Aste báró olasz alezredes 1686. szeptember 2-án döntő rohamban Buda felszabadításáért az elsők között áldozta életét itt helyezték örök nyugalomra"

/forrás: wikipedia.org/

Burg Hotel

/forrás:mazsok.hu /

Szentháromság tér 7-8 Merkur szoborcsoport
Makrisz Agamemnon a szobrot 1981-ben bronzlemezről készítette.
/forrás:budapest-foto.hu /

Az épület eredeti formájában a XIX. század végi millenniumi hangulatban született tornyokkal, neogótikus cirádákkal díszített palota volt, amit 1904-ben a Pénzügyminisztérium elhelyezésére építettek.

A háborúban súlyosan megsérült épületet szerencsére a vár középkori hangulatához igazítva állították helyre.

Az épületben a 60-as, 70-es években a Műszaki Egyetem kollégiuma kapott helyet, és itt működött a Várklub, az egyik legnevesebb diákklub, a magyar beatzene egyik bölcsője. Olyan együttesek játszottak itt, mint az Illés, az Omega, a Nautilusz. Ez a kollégium volt az '56-os forradalom egyik központja.

/forrás:varoskepp.blog.hu

Ma - meglehetősen hányatott sors után - a Magyar Kulturális Alapítvány székháza, kiállítási és rendezvény termekkel, valamint a Kulturinnov Szállodával. A kiállítási termekben neves hazai és határon túli művészek alkotásait bemutató képzőművészeti tárlatok kapnak helyet. Állandó kiállításként ásványokat, hegyi kristályokat, drágaköveket, és ezekből készült ékszereket láthatunk./forrás: vendegvaro.hu/

A régi városháza Szentháromság tér felé eső oldala
/forrás: wikipedia.org/

Pallas Athene szobra, a város pajzsával, a ház sarkán lent
/forrás: egykor.hu/

Szentháromság utca 1014

Szentháromság tér – Tóth Árpád sétány között

Szentháromság utca 2. Úri utca sarok. Jobbra a régi városháza /részletesen Úri utcánál/, előtte a Hadik András szobra /ifj. Vastagh György/ /egykor.hu/

Futaki gróf **Hadik András** (németül *Andreas Reichsgraf Hadik von Futak*; Csallóköz, 1710. október 16. – Bécs, 1790. március 12.) magyar huszártábornok, császári tábornagy (*Feldmarschall*), földbirtokos, politikus.

/forrás: wikipedia.org/

Szentháromság utca és Úri utca sarok

/forrás: vendegvaro.hu /

Szentháromság utca – Úri utca sarok, régiek és helyükön az új épületek
/forrás:varoskepp.blog.hu

A budai várban, a Szentháromság utca 7. számú házban 1827-ben kezdte meg működését Schwabl Ferenc cukrász, és e helyen máig megszakítás nélkül működik egy nem annyira fényűző, mint inkább családi hangulatú, patinás cukrászda. Ruszwurm Vilmos 1884-től 1922-ig vezette a cukrászdát.

/forrás: ruszwurm.hu/

Szilágyi Dezső tér 1011

Bem rakpart 22., Fő 31., Székely 2., Corvin tér 7.
és Bem rakpart 21.

Szilágyi Dezső (Nagyvárad, 1840. április 1. –Budapest, 1901. július 30.) jogász, politikus, a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

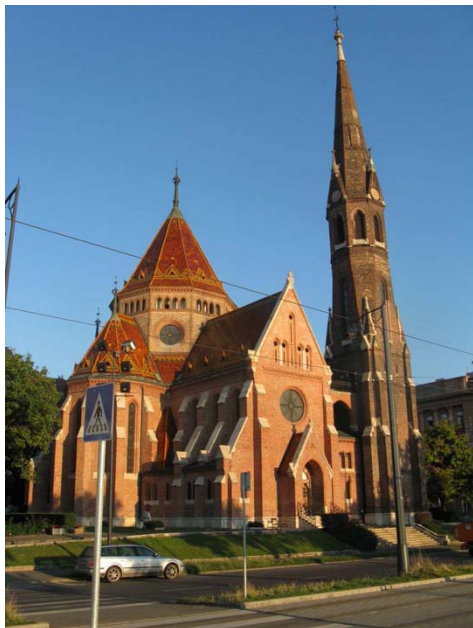
/forrás: wikipedia.org/

/forrás: picasaweb.google.com/

A középkorban rakodótér és piac volt, neve Alsóvásártér, megkülönböztetve a Felső vásártértől, mely ma Batthyány tér. Cserép tér, később Fazekas tér a neve az itt árusító fazekasok után.

/forrás: zoldkalauz.hu/

/forrás: orszagalbum.hu /

/forrás: indafoto.hu/

Szilágyi Dezső téri református templom a Fő utca felől

A 62 méter magas tornyú, színes Zsolnay-cserepekkel fedett, neogótikus templom a budai Dunapart jellegzetes városképi eleme: 1893-1896 között épült, Pecz Samu tervei alapján.

/forrás: orszagalbum.hu /

/forrás: pic-4-you.net /

Petz Samu kút A 120 cm magas szobor Petz Samu arcvonásit hordja, jobbájában körző, nyakában a József Műegyetem rektori láncja.

A kutat Rerrich Béla építész tervezte, magát a szobrot Berán Lajos szobrászművész készítette. A Szilágyi Dezső téri templom Petz Samu tervei alapján épült, így méltó hátttere a hangulatos emlékműnek. /forrás: budavar.hu/

■/forrás: indafoto. hu/ /1848.márc.15.emlékére/

Szilágyi Dezső tér 2.

/forrás: wikipedia.org/

/ forrás: varnegyedonline.hu/

Szilágyi Dezső tér 4. szám alatti házban született 1913-ban Amrita Sher-Gil, az első modern indiai művésznőnek tekintett, félig magyar, félig indiai festőnő, aki 1941-ben, halt meg Indiában.

Amrita nagybátyja, Baktay Ervin elsőként ismerte fel tehetségét és tanácsaival segítette rajztudásának kibontakozását.

/forrás: varnegyedonline.hu/

/ forrás: budapestarchitect.com/

Szilágyi Dezső tér 3. Csodálatos szecessziós ház – tervező: Gyula Sándy (1868-1953)

Kapu feletti szintén csodálatos dísz

/forrás: budapestarchitect.com/

Itt pedig az épület középső részén végighaladó ornamentika

/forrás: budapestarchitect.com/

Az épület padlásterének középső része
/forrás: budapestarchitect.com/

Az épület belső folyosói
./forrás: budapestarchitect.com/

A lépcsőháza

A szecesszióra jellemző virágok, indák
/forrás:budapestarchitect.com/

Végül a nem kevésbé csodálatos kapu
/forrás: budapestarchitect.com/

Szilágyi Dezső tér 6. Európai Folklór Intézet
/forrás: [folkline.hu /](http://folkline.hu/)

Színház utca 1014 Szent György tér 2-től Dísz tér 17-ig

/forrás: budapest.varosom.hu /

Színház utca 1-3.

A Várszínház története

A **Várszínház** hajdan Buda első állandó színháza volt, amely ma már hazánk egyetlen olyan 18. századi színházépülete, amely még a jelenben is játszóhelyként funkcionál. Ha visszaugrunk a középkorba, akkor az épület falai között szerzetesek sétálnak, hiszen hajdan a ferences rend temploma állt a helyén. Később a törökhódoltság idején a templom elpusztult, a maradványaiból mecset épült, de 1686-ban az ostrom során az is a földdel egyenlővé vált. 1693-ban a **karmeliták** kapták meg a területet, melyen 1725-ben rakták le a templomuk alapkövét. Az építkezés 1736-ra befejeződött, de a karmelita rend működése innen már tiszavirág életű, hiszen II. József parancsára 1784-ben feloszlatták a rendet, és szintén az uralkodó rendelkezése szerint a **karmelita kolostorban színházat és kaszinót** alakítottak ki. A Várszínház impozáns épületének tervezője Kempelen Farkas volt, ám a munkája ma már csak nyomokban látható. A Várszínház enteriőrje az átépítést követően igazán elegáns lett és kitűnő akusztikával rendelkezett, az első előadását 1787-ben rendezték meg benne.

A Várszínház kiemelkedő eseménye 1800 májusában Beethoven látogatása és lehengerlő koncertje.

A második világháború idején a **színház** épülete igen súlyosan megrongálódott a felújítása még sokáig váratott magára, így csak 1978-ban kezdett el újból színházként működni.

/forrás: budapest.varosom.hu /

/forrás: wikipedia.org/

A táblát a Várszínház homlokzati falán helyezték el.

Bár a színház már 1787. október 17-n megnyílt, csak német előadások voltak. Az első magyar nyelvű előadást (Simai Krisóf: Igazházi) Kelemen László társulata vitte színpadra 1790. október 25-én.

/forrás: orszagalbum.hu/

/forrás: budapest-foto.hu /

Díszkút a Püspökkertben Dísz tér mellett, a Színház utca legelején

Szirom utca 1016

Orom 18/b-től az 5336. hrsz. telekig, illetve a Gellérhegyi sétány-ig

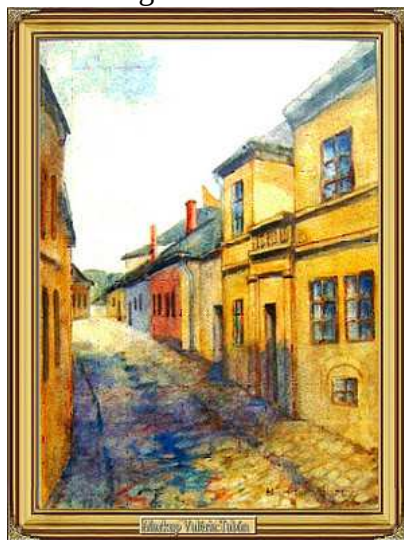
Szirom utca – Orom utca sarok /Orom utca 18/a-18/b házak/
/forrás: startapro.hu/

Szirtes út 1-15 1016 Hegyalja út – Mihály utca között

Szirtes út 5-ös számú házban lakott Markup Valéria festőművésznő, Markup Béla szobrászművész leánya, Markup Béla több köztéri szobor alkotója leginkább a Parlament két oldalán lévő oroszlán alkotásáról vált ismertté. Markup Valéria főként tájképeket és portrékat festett.
/magán megj./

Bagi Ilona Gimnázium kémia-rajz tanára volt 1937-től a hatvanas évek végéig. Első szaktárgya rajz volt, családi örökségként szüleitől kapta a rajz és festészet iránti készséget, szeretetet. Édesanyja, édesapja és a tanárnő a Magyar Képzőművészeti Egyetem hallgatója volt.
/forrás: bagiszki.hu/

Markup Valéria „Tabán” c. festménye
/forrás: taban-galeria.blogspot.com

Markup Valéria – Őszirózsák /magánfotó/

A ház ahol lakott Szirtes út 5.
/forrás: panoramio.com/

Szirtes út a Hegyalja út saroknál. Az épület régebben a Bulgár köztársaság épülete volt, jelenleg irodaház. /magán megj./
/kép forrása :panoramio.com/

Szirtes út a Hegyalja út felől
/forrás: panoramio.com/

Szirtes út 9 /1933-34./
/forrás: meonline.hu/

Szőnyeg utca 1011

Pala 13-tól Szalag 5-ig

/forrás: ingatlanapro.origo.hu/

III.13.,

T, U

T

Tábor utca 1012

Táncsics Mihály utca 1014

Tárnok utca 1014

Tibor utca 1016

Tigris utca 1016

Toldy lépcső 1015

Toldy Ferenc utca 1015

Tóth Árpád sétány 1014

Tündérlaki mélyút 1016

Ú

Úri utca 1014

Tábor utca 1012 Palota út 1-től Logodi 21-ig

/forrás:wikipedia.org/

Kosztolányi Dezső, teljes nevén: *Kosztolányi Dezső* István Izabella (Szabadka, 1885. március 29. – Budapest, Krisztinaváros, 1936. november 3.) író, költő.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: varepito.uw.hu /
Tábor utcai támfal

Tűzszerészek emlékműve, háttérben Kosztolányi lakóháza /forrás: panoramio.com/
Logodi utca 20 / Tábor utca 5 között
/az emlékmű említve Logodi utcánál/

Látkép a Tábor utca – Palota út felől, bal oldali lámpaoszlop mögött Görgey Artúr szobra látszik a Fehérvári rondellán./forrás: panorámio.com/

Táncsics Mihály utca 1014

Hess András tér 3-tól Bécsi kapu tér 1-ig

Táncsics Mihály (született *Mihajlo Stančić*, Ácsteszer, 1799. április 21. – Budapest, 1884. június 28., magyar író, publicista. 1836-tól megjelent irányregényeiben és cikkeiben a polgári átalakulás programját népszerűsítette. 1847-ben elfogták, és sajtóvétség, valamint izgatás vádjával elítélték. Budai börtönéből 1848. március 15-én szabadította ki a pesti nép és a forradalmi ifjúság. A börtönből kiszabadulva olyan kocsiba ültették, amit lovak helyett hívei húztak. A forradalom és szabadságharc bukása nyolc évig rejtőzött a saját házuk alatt kialakított rejtekben egészen az 1857 májusában kihirdetett amnesztiáig. 1860-ban egy március 15-iki tüntetés szervezéséért elfogták és 15 évre ítélték. A kiegyezést követő általános amnesztia révén 1867-ben, szinte már teljesen vakon szabadult. /forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

Táncsics börtöne – Táncsics Mihály utca 9.

Emléktábla a ház falán /forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.orgf/

Táncsics Mihály utca 9.

Udvardi és kossuthfalvi *Kossuth Lajos* (Monok, 1802. szeptember 19. – Torino, 1894. március 20.) államférfi, a Batthyány-kormány pénzügyminisztere, a Honvédelmi Bizottmány elnöke, Magyarország kormányzó-elnöke. A nemzeti függetlenségért, a rendi kiváltságok

felszámolásáért s a polgári szabadságjogok biztosításáért vívott 19. századi küzdelem egyik legnagyobb alakja, a magyar szabadságharc szellemi vezére. Máig egyike azoknak, akik a magyar nép emlékezetében leginkább megtestesítik az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot, Széchenyivel és Petőfivel együtt.

/forrás: wikipedia.org/

Táncsics Mihály utca 9 sz. épület története:

A valamikori József-kaszárnya kétemeletes barokk sarokháza 1810 körüli épült. Valószínű, hogy már a XIII. században itt állt IV. Béla palotája, az úgynevezett Királyi Nagy Kúria, másként Kammerhof.

Sokáig az osztrák uralmat képviselő Helytartótanács börtöne működött ebben az épületben.

/lásd fent/

Az 1848 március 15-ödikén kitört forradalom egyik első megmozdulása az itt bebörtönzött hazafiak kiszabadítása volt. A második világháború után az épület amerikai tulajdonba került, és USA tengerészgyalogosok állomásoztak benne. A magyar történelemben fontos szerepet játszó házat nemrég szerezte vissza a Magyar Állam.

/forrás: vendegvaro.hu/

/forrás: indafoto.hu/

Táncsics Mihály utca, háttérben a Békasíki tér templommal, Országos Levéltár ép.

Táncsics Mihály utca 1 archiv felvétel

Egykori rezidenciáján, a Budai Várban, a Táncsics Mihály utca 1. szám alatti házon – Kulturális Örökségvédelmi Hivatal épülete - emléktáblát avattak Carl Lutz svájci diplomata előtt tisztelegve. Képünk archiv fotó a mai Táncsics Mihály utcai épületről.

1944-ben Carl Lutz tevékenységének köszönhetően összesen 72 budapesti házra terjesztették ki a diplomáciai védeltséget, és így 62 ezer budapesti zsidó menekült meg a deportálástól és a gázkamráktól. /varnegyedonline.hu/

Dráva utcától a Margit hídig – emlékére -Carl Lutz rakpart.

/forrás: origo.hu/

/forrás: panoramio.com/

Udvari szobrok a Táncsics Mihály utca 5-ben – Koller galéria

/forrás: budapest-foto.hu/

Táncsics Mihály utca 7 -Előbb Erdődy -, majd Hatvany- palota
jelenleg Zenetudományi Intézet

/forrás: vendegvaro.hu/

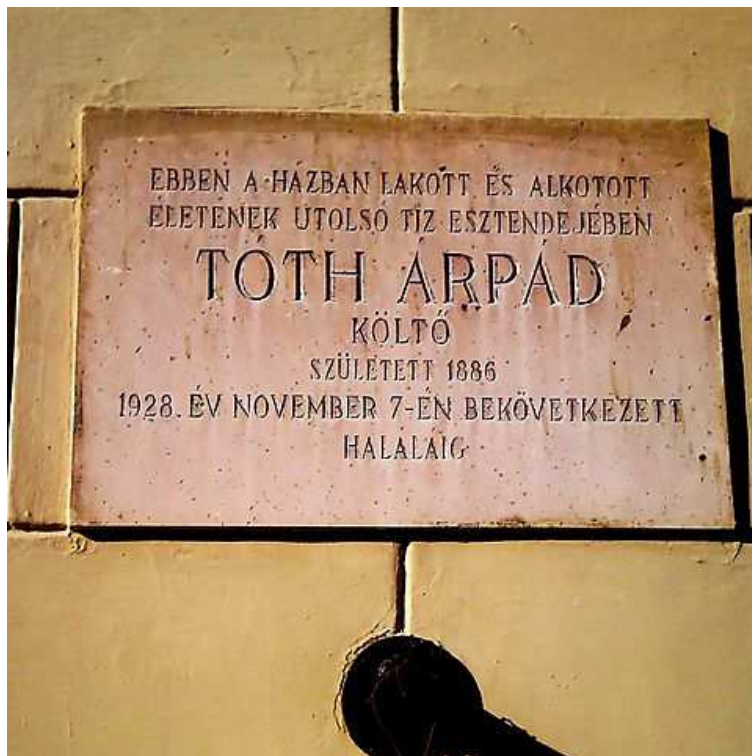
A fenti palota homlokzata

Az Intézet belső udvara
/forrás: classical-composers.org/

/forrás: panoramio.com/
Az Intézet az Iskola utca felől

/forrás: wikipedia.org/

Táncsics Mihály utca 13. – /részletesen Tóth Árpád sétányánál/

/forrás: wikipedia.org/

Táncsics Mihály utca 20.

Táncsics Mihály utca 23. előkert alatt

A Zolnay László régész és Scheiber Sándor által 1964-ben feltárt, dokumentált nagyzsinaagóga a Táncsics Mihály utca 23. számú ház Babits Mihály sétány felőli előkertje alatt van betemetve.

Az 1461-ben épült kéthajós, középen három oszlopos, csúcsíves boltozatokkal lefedett, gazdagon tagozott nagyméretű késő gótikus csarnok külmérete 26,26 x 10,73 méter. Építői feltehetőleg a királyi udvari építőműhely mesterei voltak.

A zsinagóga ebben a formában 1526-ig működött, amikor a győztes török szultán Buda teljes zsidós lakosságát Törökországba szállíttatta. Az 1530. évi ostrom idején az elhagyott épület boltozatai beomlottak, és csak 1541-ben tudták a visszatérő zsidók ismét használhatóvá tenni. Buda 1686-os visszafoglalásakor az ostromló katonák a zsinagógát felgyújtották, és az összeomló épület maga alá temette mindazokat, akik a templomba menekültek. Az ostrom után beköltöző új lakosok azután az épület romjait teljesen betemették.

1964-ben véletlenül fedezték fel a maradványokat. /forrás: mazzsike.hu/

Táncsics Mihály utca 25. – Király Étterem
/forrás: budapestujsag.hu/

/forrás: klubradio.hu/
Táncsics Mihály utca 26.

Emléktábla a falon
/forrás: klubradio.hu/

Táncsics Mihály utca 27.

/forrás: wikipedia.org/

Táncsics Mihály utca

/forrás: davidneusviajes.blogspot.com

Tárnok utca 1014 Dísz tér 7-től Szentháromság tér 1-ig
 Török kor előtt Mindszent utca /forrás: wikipedia.org/
 1444-es említés a Szentgyörgy téren és
 végig a mostani Tárnok utcán piac volt,
 Szent György piac néven
 /forrás: budapestcity.org nyomán/

Tárnok utca 1. /forrás: wikipedia.org/

Tárnok utca 5. /forrás: egykor.hu/

Gótikus házak a Tárnok utcában
/forrás: vendegvaro.hu/

/forrás: wikipedia.org/
Tárnok utca 10. Dr. Matyéka Károly tanár, hegedűművész
/Farkasréti temetői sírján a felirat "Buda nagy hegedűse."

/forrás: budapest-foto.hu /
 Vízjáték, Leányalak tállal
 Pátzay Pál 1975-ben készült szobra a hajdani városkút helyén áll.

Aranyas patika múzeum
 /forrás: vendegvaro.hu/

/forrás: kirandulastervezo.hu/
Patika múzeum részlet

Tárnok utca 14 **Tárnok Cafe & Bier**
/forrás: kepguru.hu/

Tárnok utca, Budavári Általános Iskola
/forrás: kdorosz.blogol.hu/

Esterházy-palota a budai várnegyedben
Archív fotó az 1930-as évekből

Tárnok utcai iskola helyén Esterházy-palota állt
/forrás: muvtor.btk.ppke.hu /

Iskolával szembeni épületek
/forrás: panoramio.com/

Tibor utca /lépcső 1016 Mészáros utca – Naphegy tér között

/forrás: mw1.google.com /

Tibor utca a Mészáros utca felől, jobbra a Duna TV. Székháza – Krónosz szobor

Duna TV. Székháza
/forrás: egykor.hu/

Tibor utcai ház a Tigris utca sarkon
/forrás: panoramio.com/

/forrás: panoramio.com/
Tibor utcai ház

Tigris utca 1016

Naphegy utca 5-től Aladár utca 1-3-ig

Tigris utca 1. a Naphegy utca sarkon
/forrás:mw1.google.com

Tigris utca 3. Ausztrál Követség oldalról
/forrás: csakaszepre.blog.hu/

...és szemből
/forrás: csakaszepre.blog.hu/

/forrás: panoramio.com/
Tigris utca 6. és 8. A 8-as számú villában lakott és dolgozott a „híres”
Herpy órás.

Herpy Károly órás családból származott
/forrás: lexikon.katolikus.hu/

/forrás: axioart.com/

A Herpy óraszaküzlet prospektusa 1937-ből, számtalan óra képével.

100 éves óra – Herpy Arnold készítette

/forrás: eurowatch.hu/

Tigris utca 8 sz. ház szerepel Wallenberg 1944-es budapesti tartózkodási helyei között. Részlet: Ember Mária – Wallenberg Budapesten c. könyvéből :

„... szeptember elején a humanitárius osztály a Tigris u. 8. sz. házba helyezi hivatalát.”

/forrás: nemzetisegek.hu/ /Herpy ház/

Tigris utca 14.

/forrás: koltozz.be.hu/

Tigris utca a Róka utca saroktól
/forrás: panoramio.com/

Tigris utca 17.
/forrás: panoramio.com/

Tigris utca kicsit tovább haladva
/forrás: budapest.olx.hu/

Tigris utca 22. Fenyő utca sarok
/forrás: panoramio.com/

A baloldali picinek látszó ház talán az utca legrégebbi háza, a többszöri útfeltöltések miatt kissé lesüllyedt. Itt lakott kedves tanárom Tatár István, mint a háza ő is a régi korból nyugdíjasként tanított bennünket, Kossuth-ra emlékeztetett a nagy szakállával. /A Kossuth L.Közgazd.Techn.-ban/

Pista bácsi emlékére...

Tigris utca 30/a.

/forrás: panoramio.com/

Tigris utca – Tibor lépcső sarok /jobbra a Duna TV.székh. kerítése
/forrás: panoramio.com/

Tigris utca – Bauhaus stílusban épült ház. Tervező: Platschek Imre
/kép forrása: panoramio.com/

/forrás: panoramio.com/

Tigris utca Derék utca sarok /volt Fenyő Miksa villa részl.Derék u.-nál/

Fenyő Miksa (Fleischmann Miksa) (Mélykút, 1877. december 8. – Bécs, 1972. április 4.) író, a Nyugat alapító főszerkesztője.

/forrás: wikipedia.org/

Tigris utcai házak – balra a fent említett villa, 50 és 52-es sz.

/ forrás: panoramio.com/

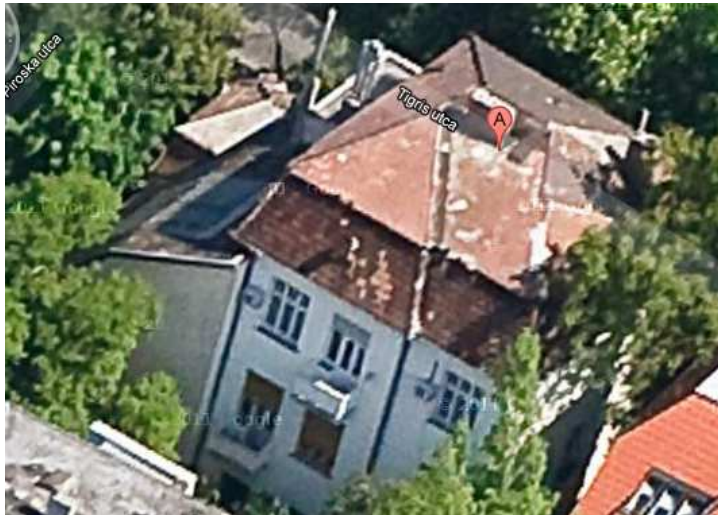
/forrás: panoramio.com/

Tigris utca 51. – Derék utca sarok, szemben a fenti sarokházzal

Tigris utca 53. Piroska utca sarok

/forrás: index.forum.hu/

/forrás: maps.google.hu/

Tigris utca 55. – Piroska utca sarok

Ebben a házban laktak és dolgoztak a ház bal oldali műtermében

/utca felől jobb oldalon/:

id. Vastagh György, ifj. Vastagh György, Vastagh Éva, Vastagh László és Marton László.

Marton László felesége múzeumot rendezett be lakásuk egy részében és

kerjükben is állnak szobrok. /a ház falán emléktábla örzi nevüket. /magán megj./

A kertben álló szobrok. /forrás: panoramio.com/

A művészek rövid életrajzai a wikipediából :

Vastagh György, idősebb, alsótorjai (Szeged, 1834. április 12. – Budapest, 1922. február 21.) magyar festő.

Fia:

Vastagh György, ifjabb, alsótorjai (Kolozsvár, 1868. szeptember 18. – Budapest, 1946. június 3.) magyar szobrász. /felesége Benczur Gyula lánya Benczur Olga szintén készített állat kisplasztikákat/

Ifj. V.Gy. Lánya:

Vastagh Éva (1900-1942) tehetséges szobrászművész.

Ifj. V.Gy. Fia:

Vastagh László (1902-1972) tehetséges szobrászművész.

Marton László (Tapolca, 1925. november 5. – Budapest, 2008. október 5.) Kossuth-díjas szobrászművész. Másfél száz köztéri alkotása található országszerte, egyedül Budapesten is negyvennél több.

/forrás: panoramio/ Tigris utca 56.
Tigris utca 54 és 56. helyi védett épület/

Tigris utca 57. - Galeotti utca 1 sarok /forrás: panoramio/
A Tigris utca 57-es sz. Térfy Gyula háza volt /Galeotti utcánál részl. /

/forrás: panoramio.com/

Tigris utca 59. /Galeotti utca sarok és a Galeotti u. 9-es ház „ikertestvére”, azonos tervrajz alapján/ /A ház előtti lámpa hasonló az 50-es években még működött gázlámpákhoz, melyeket minden este a „lámpagyújtogató” szikragyújtóval kapcsolta be. A budai lámpagyújtogatók telephelye egyébként a Mészáros utcai Szilágyi Erzsébet Gimnázium helyén volt „anno”. /mágán megj./

Tigris utca 58. Budavári Önkormányzat Óvodája /forrás: maps.google.com/ Műholdról és....

...a földről
/forrás: budavargmsz.hu/

Tigris utca Aladár utca felőli vége, a volt tenispálya helye
/forrás:maps.google.com/

/Aladár utcánál részletesebben/-/Lassan 10 éve a tulajdonos – Naphegy-i lakók és a kerületi Polgármesteri hivatal közös vitája miatt rendezetlen - különféle tárolásra használja, a Naphegyi képet, hangulatot teljesen lerombolva. /magán megj./részletesebben az Aladár utcánál/

Toldy lépcső 1015 Donáti 22-től Toldy Ferenc 3-ig

Toldy Ferenc utca 1015 Donáti 12-től, illetve Szeder 1-től Batthyány 44-ig és
Fiáth János 7-ig

Toldy Ferenc Buda, 1805. augusztus 10. – Budapest, 1875.
december 10.) irodalomtörténész, kritikus, egyetemi tanár,
a Magyar Tudományos Akadémia tagja.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: budapest100.hu/

Toldy Ferenc utca 4.

Tervező: Goll Elemér, Werner Frigyes

Építető: Haltemberger Samu és neje

/Haltemberger Samu a Posta gépkocsival felszerelője, a valamikori Volán vállalat
megalapítója./

/ forrás: ttghungary.hu /

/forrás: toldyginnazium.hu/ Toldy Ferenc utca 9.

Toldy Gimnázium / az iskola építésekor Neue Gasse (Új utca)

/forrás: wikipedia.org/

Az iskolát 1854 decemberében Ferenc József császár alapította Budai Császári Királyi Főreáltanoda (röviden *Budai Főreál*) néven. 1920-ban vette fel a Főreál Toldy Ferenc nevét, akinek szülőháza a mai Toldy Ferenc utca túloldalán állt. 1934-től Toldy Ferenc Gimnázium, 1951 és 1954 között pedig Fürst Sándor Gimnázium volt – az 1954-es centenáriumi ünnepségsorozaton kapta vissza régi nevét.

A Rákosi-korszakban és az 1956-os forradalom után számos tanár és diák szenvedett üldöztetést (köztük Antall József is, akit 1957-ben büntetésből helyeztek a Toldyba, 1959-ben pedig végleg eltávolítottak a tanári pályáról).

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: wikipedia.org/

Az épület kapukilincse

Az iskola 1890. körül
/ forrás: egykor.hu/

/forrás: panoramio.com/
Toldy Ferenc utca-Fiáth János utca-Batthyány utca sarok

Toldy Ferenc utca 28-30. Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola
/forrás: kzmk.hu/

Toldy Ferenc utca 80.
/forrás: panoramio.com/

/forrás: panoramio.com/
Toldy Ferenc utca.

/forrás: pesticegek.hu/

Toldy Ferenc utca a Franklin lépcső felől
/forrás: panoramio.com/

Toldy Ferenc utca

/forrás: tl.bestpicturesof.com /

/forrás: epiteszforum.hu/

Toldy Ferenc utca – Szabó Ilonka utca sarok Raul Wallenberg Vendégház.

Toldy Ferenc utca 4. /forrás: galeria.index.hu/

/forrás: budavargmsz.hu/
Toldy Ferenc utcai óvoda

Tóth Árpád sétány 1014 Dísz tér 16-tól Anjou bástya 8-ig /Bethlen István sétány/
Tóth Árpád (Arad, 1886. április 14. – Budapest,
Várnegyed, 1928. november 7.) költő, műfordító.
/forrás: wikipedia.org/ /Táncsics Mihály utca 13-ban lakott lsd.ott/

/forrás: wikipedia.org/
Tóth Árpád emléktábla a Tóth Árpád sétány 23. ház falán

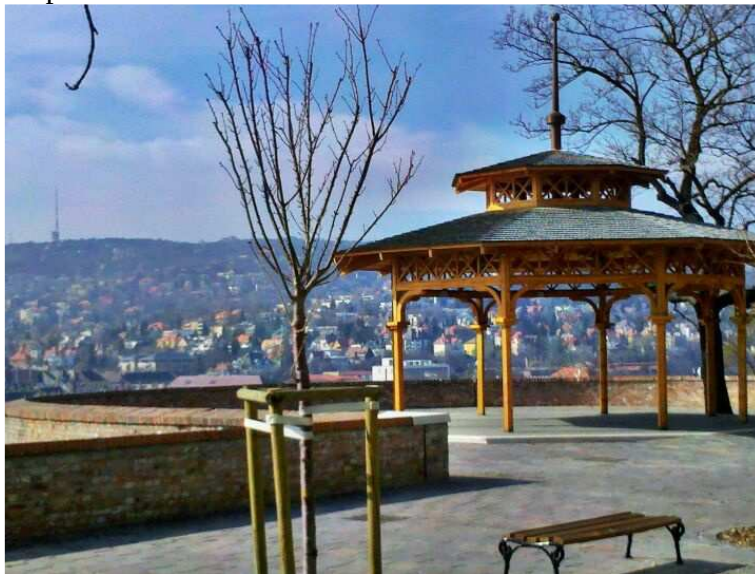

/forrás: noplaza.hu/

A sétányon lévő Savanyúleves bástya eredete a török korra nyúlik vissza, feltehetően a XVI. század folyamán épült védelmi céllal. A várfalból kinyúló félkörív, ágyúk elhelyezésére szolgált. Az eredeti, török neve Eksi as Kuleszi volt, amelynek magyar fordítása savanyú lé.

A Tóth Árpád sétány tervezését 1810-es években kezdték meg Ferdinánd és József főherceg kezdeményezésére. Megnyitását a Budai Lexikon az 1810-es évek végére teszi. A sétányt „megszületésekor” Bastei Promenádnak keresztelték, ezt a nevet viselte 1879-ig, amikortól Bástya sétány lett. 1930-ban Horthy Miklós sétány, 1931-től már Gróf Bethlen István nevét viselte és 1945-ben kapta végső elnevezését a XX. század legnagyobb magyar elégiaköltője, Tóth Árpád után.

/noplaza.hu/

Pavilon a Savanyúleves bástyán a Tóth Árpád sétányon

/forrás:1.kerulet.ittlakunk.hu

A Tóth Árpád sétányon most újra áll az egykori pavilon , amelyet a helyi társasági élet egyik helyszínévé szándékoznak tenni. A Savanyúleves rondellát a XVII. században a törökök építették védelmi célból. A bástyára helyezték el az ágyúkat. Török neve „Eksi as Kuleszi” volt, vagyis savanyú lé. A bástya jó állapota miatt a XIX. századig vári védműként működött. Az 1800-as évek elején a bástya a sétány része lett. A századfordulón egy nyolcszögletű kioszk állt a rondellán, amely vasárnapi térzenénekés jótékonysági rendezvényeknek adott helyet. Az 1960-as években egy modern pavilon épült a helyére, amelyben vendéglátóipari egység működött, ezt az 1980-as évek során fel akarták újítani, de végül elbontották. A Tóth Árpád sétány máris népszerű a látogatók és a turisták körében.

/forrás: <http://helyitema.hu/>

/2012-nyár, már működik egy vendéglátó egység a pavilonban. Magán megj./

/forrás: belvaros.blogspot.hu/

Nem messze a fenti bástyától vezet le a Krisztinavárosba – Vérmezőhöz a Gránit lépcső „fedett lépcső”

Gránit lépcső

/forrás: 2.budavar.hu/ Fent a Tóth Árpád sétány támfala.

Felújított, de kicsit meghagyva a régieből is.

/forrás: belvaros.blogspot.hu/

Tóth Árpád sétány – pihenő séta közben
/forrás: belvaros.blogspot.com /

....de ilyenén is lehet...
/forrás: belvaros.blogspot.hu/

..ez már kicsit kényelmetlen pihenésre
/belvaros.blogspot.com /

/forrás: belvaros.blogspot.hu/
Inni is lehet a sétányon kissé vízkövesedett kútból.

Kutyát sétáltatni viszont csak.....

/forrás: belvaros.blogspot.hu/

Tóth Árpád sétány / Móra Ferenc utca
/forrás: belvaros.blogspot.hu/

/forrás: belvaros.blogspot.hu/
Szentháromság utca / Tóth Árpád sétány

/forrás: belvaros.blogspot.hu/

/forrás: belvaros.blogspot.hu/
A fenti villa ablakai

Tóth Árpád sétány /Lant utca
/forrás: belvaros.blogspot.hu/

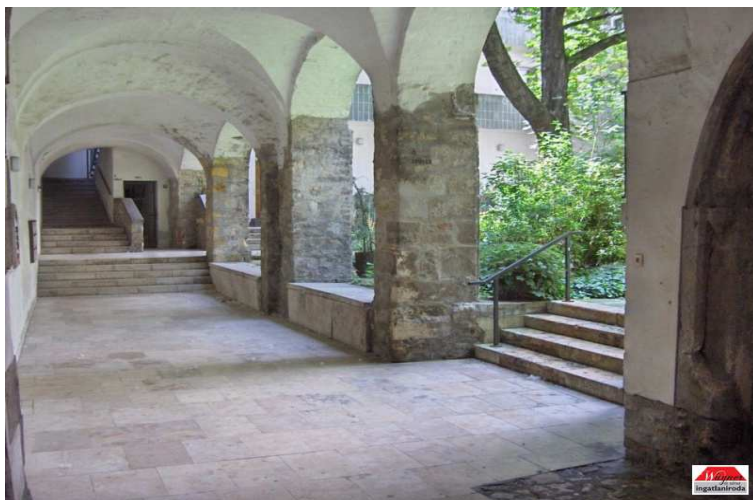
/forrás: belvaros.blogspot.hu/

/forrás: belvaros.blogspot.hu/
Régi házon új kapu

Kilátás és belátás... a Tóth Árpád sétányról
/forrás: belvaros.blogspot.hu/

Tóth Árpád sétány régi ház bejárata és -

..... belső udvara
/forrás: ingatlan.com/

/forrás: orientpress.hu /
Tóth Árpád sétány 40. az Anjou bástyától, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum előtt

Hadtörténeti Intézet és Múzeum
Tóth Árpád sétány 40 / Kapisztrán tér 2-4. jobbra a Kapisztrán téri Magdolna torony
/forrás: militaria.hu/

/forrás: belvaros.blogspot.hu/
Huszár szobor a Hadtörténeti Intézet és Múzeum előtt

..és élő katonazenekar
/forrás: varnegyedonline.hu/

/forrás: budapest-foto.hu /

Tóth Árpád sétány 9.előtt – Zsolnay díszkút /Fürtös György alkotása/
feliratok a kúton:

*"Ősforrás ez a dallam,
cseng vízcsepp-mese dalban:
áldó béke-varázs,
életadó ragyogás"*

a túloldalon:

*"Bánya meg erdő küldött s város,
kétezeréves százesztendős,
légy általam is gyönyörűbb!"*

A kút Baranya megye (Pécs város) ajándéka a főváros centenáriuma.

/megj./budapest-foto.hu -tól:

*nem tudni persze, hogy Óbuda, Buda és Pest egyesülésének 100. évfordulója
miképpen hozható összefüggésbe a török sírokkal, - /*

/forrás: wikipedia.org/
Tóth Árpád sétány 6.

Tóth Árpád sétány – Bástya sétány 1916-os képeslapon /forrás: egykor.hu/

Tündérlaki mélyút 1016

Szirtes út 13-tól Számadó 11-ig

/panoramio/

Tündérlaki mélyút – Szirtes út sarok

Úri utca 1014

Dísz tér 8-tól Kapisztrán tér 5-ig

Eméktáblák az Úri ucában:

/forrás: wikipedia.org/

Úri utca 8 – báró Lukács Miklós karmester e házban lakott

/forrás: wikipedia.org/
 Uri utca 17.

Uri utca 21.
 /forrás: wikipedia.org/

Várbarlang részlet Úri utca 21.
/forrás: minalunk.hu/

/forrás: wikipedia.org/

Úri utca 43. /August Antal és Liszt Ferenc ugyancsak vendégeskedtek a Krisztina körúton a Karácsonyi villában /ma T-com székház/ részl. lsd. ott/
A tábla felső részén lévő dombormű fényképről készült, melyet a Karácsonyi villában készítettek. /magán megj./

Úri utca 44-46

/forrás: wikipedia.org/

Úri utca 51.

/forrás: wikipedia.org/

Úri utca 52.

/forrás: wikipedia.org/

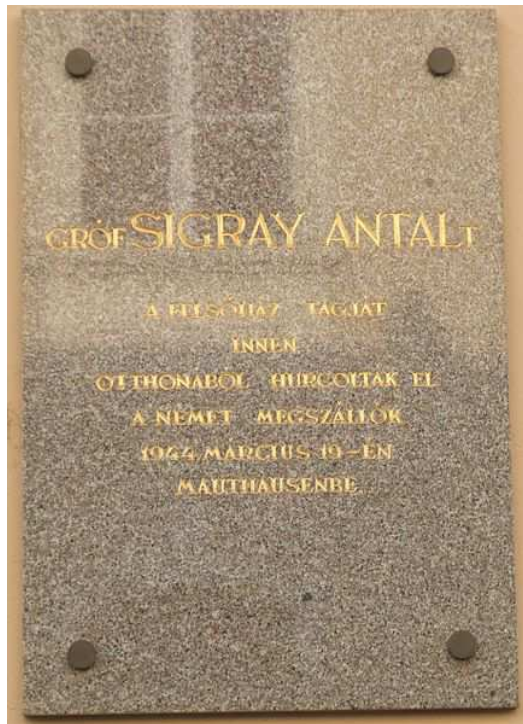
Az ostrom alatt a Széchenyi család huszonnégy tagja rekedt a Várban: a volt főispán/Széchenyi Viktor, feleségével és Zsigmonddal az Úri utca 52. szám alatt kísérelte meg átvészelni az utcai harcokat. Halálának körülményei nem teljesen tisztázottak. Volt uradalmi főintézőjének visszaemlékezése szerint valószínűleg az oroszok tartóztatták le főrendiházi tagsága miatt a budapesti ostrom során, s egy alagsori, hideg, nyirkos pincébe zárták, ahol egy vékony réteg szalmán feküdt. Itt megfázott és a rabkórházba került. Fia, Zsigmond mindenáron ki akarta menekíteni onnan, s ennek érdekében érintkezésbe lépett a kórházat vezető orosz tiszttel, aki mikor megtudta, hogy egy híres Afrika-vadásszal áll szemben, két vadászfegyverért cserébe, ráállt az alkura. Így került a két, oroszlánra és elefántra használt vadászpuska, amelyeknek agyán rézgombbal voltak jelölve az elejtett állatok, az orosz tiszthez, aki azon mód - mielőtt valamelyik családtag odaérhetett volna, minden tiltakozása ellenére - az utcára tette a főurat.

/forrás: fejer.archivportal.hu/

/forrás: wikipedia.org/

Úri utca 60.

Úri utca 60

Alsó- és felsősurányi gróf Sigray Antal Mária Fülöp Alajos (Ivánc, 1879. május 12. – New York, 1947. december 26.) politikus, a Sigray család utolsó férfisarja.

1920-tól 1939-ig keresztény ellenzéki programmal nemzetgyűlési, ill. országgyűlési képviselőként működött. 1939-től a Felsőház tagja volt. 1943. december 14-én ott fellépett Magyarországnak a háborúból való kilépése és a békekötés mellett. 1944. március 19-én, Magyarország német megszállásakor Úri utcai palotájából elhurcolták, és a mauthauseni koncentrációs táborba zárták. A tábor felszabadulásakor már súlyos betegen került Svájcba, onnan az USA-ba, ahol fogsága alatt szerzett betegségében meghalt.

/forrás: wikipedia.org/

Úri utca 72. Minorita kolostor emléktáblája

/forrás: wikipediaorg/

Képek az Úri utcából:

Úri utca 9.

Egy barokk ház emeletes pincéjén át vezet az út a Budavári Labirintusba. A barlangrendszer 1200 m hosszú szakaszát járhatjuk be, közben magyar történeti gyűjteményt és más kiállításokat tekinthetünk meg.
/forrás: labirintus.com /

Úri utca 13. régen és most
/forrás: varoskepp.blog.hu /

/forrás: varoskepp.blog.hu /
 Úri utca 13. régen és most

/forrás: hg.hu/
 Oroszlánok az Úri u. 13. számú házon, amely a középkorban nem utcasorban állt, hanem önmagában, és az emeleten vélhetően minden sarkát címertartó oroszlánokkal díszítették - ma ezek közül három látható. A középkori szobrász érdemére legyen mondva, hogy nem ijedt meg az absztrakt feladattól, és Budapest talán legfurcsább, sziámi oroszlánszobrát mintázta meg, amely az oldalfalakon két testben indul, de a saroknál egyetlen fejben fut össze.
 /forrás: hg.hu/

Úri utca – Szentháromság utca kereszteződése

/forrás: panoramio.com/

Hadik András szobra és konflis /szobor részl. lsd. Szentháromság utcánál/

/forrás: indafoto.hu/

Úri utca 31

Úri utca 35.

/forrás: indafoto.hu/

Úri utca 39. Buda Castle Fashion Hotel
/forrás: budapestaccommodation.onestophoteldeals.com/

Úri utca 43. régen és most /részben helyreállítva.
/forrás: varoskepp.blog.hu/

Úri utca 45 .
/forrás: cdhungary.com /

Úri utca 52.
/forrás: nagykar.hu/ gr.Széchenyi Zsigmond volt lakóháza

Úri utca 53. előtt Artemisz kút

Praxitelész ókori görög szobrász alkotásának a XIX. századi, vasból öntött másolata.

/forrás: budapest-foto.hu /

/forrás: budapest-foto.hu/

A szobor felirata

Úri utca 54-56. levéltári épület homlokzata
/forrás: panoramio.com/

/forrás: indafoto.hu/
Úri utca 58. I. ker. Anyakönyvi Hivatal

Az Anyakönyvi Hivatal belülről
/forrás: menyegzolap.hu/

Úri utca – balra levéltári épület, I.ker.Anyakönyvi Hivatal
/forrás: indafoto.hu/

/forrás: panoramio.com/
Úri utca

/forrás: ger-mania.hu/
Úri utca 64-66. Németország Nagykövetsége

III.14 ., V, Y, Z, Zs

V

Vám utca 1011

Vándor utca 1015

Váralja utca 1013

Várfok utca 1012

Várkert rakpart 1013

Vérmező utca 1012

Y

Ybl Miklós tér 1013

Z

Zerge lépcső 1012

Zs

Zsolt utca 1016

Vám utca 1011 Bem rakpart 24-től Donáti 45-ig

/forrás: wikipedia.org/

Vám utca 2.

Vám utca 6. Hotel Astra Vendégház
/forrás: panoramio.com/

Vám utca
/forrás: ingatlanbazar.hu/

Vám utca -Iskola utca /balra/ sarok
/forrás: panoramio.com/

Vándor utca 1015

Hattyú 13-tól Csalogány 38-ig

/forrás: maps.google.hu/

Váralja utca 1013

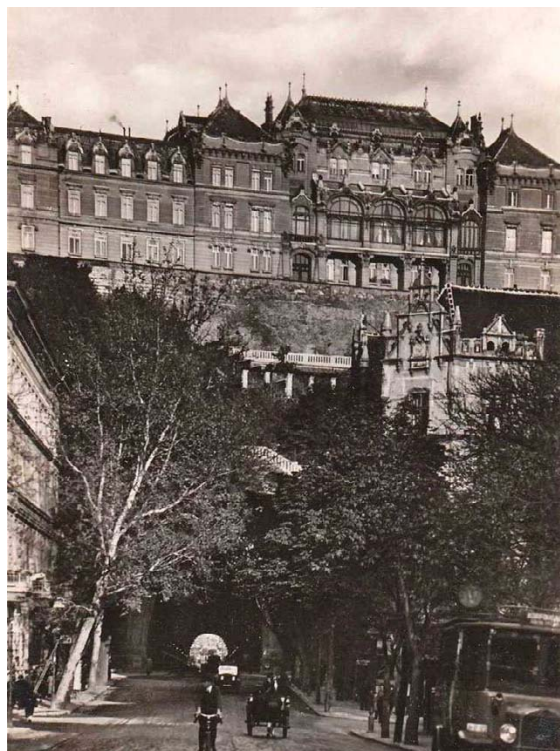
Alagút utca 2-től Szarvas tér 1-ig

1887-es térképen a Logody utca folytatódott az Alagút utca után a Szarvas térig /y-al a végén, holott a régen itt lévő Lógod faluról az elnevezés. /magán megj./

/forrás: panoramio.com/

Feljárat az Alagút mellől Váralja utcából a Várba

Váralja utca az Alagúttól jobbra II.v.h. előtt
/forrás: egykor.hu/

/forrás: falanszter.hu/
Váralja utca eleje az Alagút felől háború után

Váralja utcai házak a Palota útról
/forrás: panoramio.com/

Régi kép a Váralja utcáról
/forrás: tabananno.blogspot.hu/

Középen a szarvas-ház lejjebb a lesúlyesztett Apród utcai ház ma parkosítva Antall József mellszobrával.

Váralja utca
/forrás: panoramio.com/

Váralja utca tabáni vége
/forrás: panoramio.com/

/forrás: panoramio.com/

Tabáni látkép a Váralja utca legvégéről a Döbrentei utcai házakra, előttük a háztető és kis részben a ház oldala az Apród utcai Semmelweis ház. /magán megj./

/forrás: panoramio.com/

Ez pedig a bal oldali legvége a Szarvas tér 1. Szarvas ház -Szarvas Étterem

Várfok utca 1012

Ostrom 2-től Széll Kálmán tér 1-ig

Várfok utca 15 b.

/forrás: wikipedia.org/

/forrás: minalunk.hu/

Lovas út Várfok utca sarkán Wagner Nándor Földanya című szobra.

Az 1922-ben Nagyváradon született szobrász 1967-től Japánban élt és dolgozott. Itt halt meg 1997-ben. Földanya szobrot a művész özvegye, Wagner Chiyo asszony ajándékozta az I. kerületnek.

/Az ő műve a Gellérthegy-i Filozofiai kert c. szoborcsoport is/

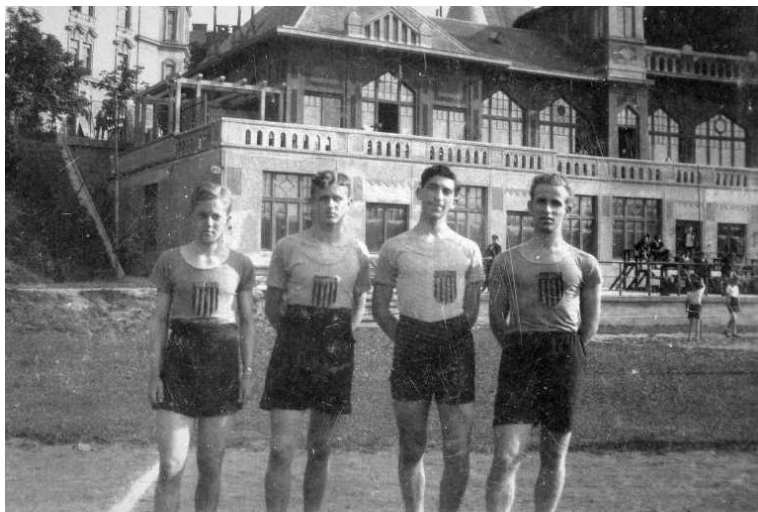
/forrás: palaceingatlan.hu
Várfok utca

Várfok utca 12.
/forrás:generalbuildingkft.hu/

Várfok utcai kapu restaurálás közben. /forrás: ahomlokozat.hu/

Széll Kálmán tér, a Budapesti Budai Torna Egylet (BBTE) sportolói és klubháza.
A háttérben látszódó sarokház a Vérmező út és a Várfok utca sarkán áll. 1925.körül.
/forrás: magyarfutball.hu/

Várkert rakpart 1013

Lánchídtól Döbrentei tér 1-ig
/volt Gróza Péter rakpart/

Várkert rakpart 7.a Fogas utca és Ybl Miklós tér között, lent régen, fent ma.

A tornyos épület a volt Lyka palota /részl. a Döbrentei utcánál/

Az Ybl-féle kioszk mellett 1893-ra lett kész *ifjabb Lyka István* megrendelésére az a saroktornyos bérpalota.

A II. világháborúban erőteljesen megrongálódott a sarok rész, ezt nem építették újjá, hanem a fent látható 6 emeletes ház került részben a helyére.

/forrás: falanszter.hu/

Várkert rakpart a Fátyol utcától, az előző képet balra kiterjesztve, alsó képen a háború előtti házakkal.

/forrás: falanszter.hu/

Várkert rakpart 8-as számú bérpalota az 1880-as évek második felében épült a Rácz fürdő igazgatója, *Heinrich Kálmán* megrendelésére. A fürdőorvos és családján kívül itt bérelt lakást báró *Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter és *Sándor János*, a két világháború közötti

Belügyminisztérium kabinetttitkára is-, aki inkább népszerű nótá és operett szerzőként vonult be a köztudatba, mint a közért tevő szolga. „Halvány sárga rózsza” című operettjének szövegét például *Szenes Iván* írta. /falanszter.hu/

Várkert rakpart 9-es *Kégl György* politikus 1894-ben építette bérpalotáját *Haussmann Alajos* tervezte.

Várkert rakpart 10-es számú épületet szintén *Hauszmann Alajos* tervezte és építtette fel a saját használatára.

Várkert rakpart 11-es számú a millennium évében átadott *Deutsch Sándor* cukorgyáros építette bérpalota nagyságában felvette a versenyt a rakpart többi épületével. A fenti, régi formát mutató képen látható, hogy háború után ez az épület is keskenyebb lett.

/forrás: falanszter.hu/

/Várkert rakpart 12-es a háború előtti fotón.

/forrás: falanszter.hu/

Ez az épület messze kilógott szépségével a budai Duna-sor házai közül. Ez az épület volt az egykori Vízház köz (ma Ybl Miklós tér) és a Fátyol utca közötti szakasz déli sarkköve. A püspöki palota megtervezésére az 1557-ban alapított budai szerb ortodox egyházközség a zentai születésű *Vladimir Nikolić* (Владимир Николић) építészrt kérte fel.

Az épületet 1955-ben lebontották és helyét parkosították, később helyzték el

Benedek Elek szobrát /részl.lsd. Döbrentei térnél/

/forrás: tabananno.blogspot.hu/

A Várkert rakpart első tömbje, balról a harmadik a Mándl-ház

Várkert rakpart 16-os. Eztán épült a sor kuriozitása, Buda egyik legkeskenyebb épülete: a Mándl-ház. Két testvér, Mándl Manó és Ármin vásárolták meg a telket az 1890-es évek második felében. A Weinreb és Spiegel építőmesterek által épített, hat méternél alig szélesebb lakóházat a tömbnek különleges karaktert adó manzárdháromszög zárja.

Várkert rakpart 17-es. A historizáló sort az Alpár Ignác tervezte szecessziós, tetőkertes bérpalota követte 1908-ban (Harkányi báróé), ennek első emeleti lakásában ma a Vas István-Szántó Piroska lakásmúzeum látogatható. Az elismert tudós, matematikus és asztronómia professzor Harkányi Béla itt lakott a ház felépítésétől 1932-ben bekövetkezett haláláig.

/forrás: tabananno.blogspot.hu/

/forrás: wikipedia.com/

Várkert rakpart 17-es ház falán

Várkert rakpart 17-es balról a második /forrás: panoramio.com/

Vérmező utca 1012

Széna tér 6-tól Krisztina körút 16-ig

Vérmező utca 4

/forrás: moszkvater_bc.iroda.hu/

Vörösmarty utca 8
/forrás: bfvk.hu/

/forrás: wikipedia.org/
Vörösmarty utca 10 – 12

/forrás: egykor.hu/
Vérmező utca 16.

Ybl Miklós tér 1013

Várkert rakpart 6., Lánchíd 12., Öntőház 11.,
Sándor Móric lépcső 1., Apród 1., Döbrentei 1.
között

Ybl Miklós (Székesfehérvár, 1814. április 6. – Budapest, 1891. január 22.) magyar építész, a 19. század egyik legnagyobb magyar mestere, a historizmus európai jelentőségű képviselője.
/forrás: wikipedia.org/

/forrás: wenckheim.hu/

Ybl Miklós szobra a róla elnevezett téren
/forrás: budapest-foto.hu /

Ybl Miklós tér – Várkert Kioszk
/forrás: panoramio.com/

Díszkút a Kioszk előtt
/forrás: budapest-foto.hu

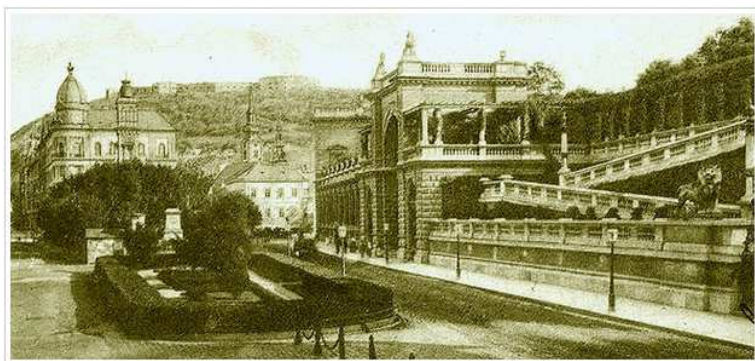

Ciszterna az Ybl Miklós tér alatt
/forrás: mult-kor.hu/

/forrás: hg.hu /

Ybl Miklós tér – Várkert Kioszk az Apród utca/Döbrentei utca felől
1879-ben épült, a királyi palota vízellátásának gépházaként szolgáló Várkert Kaszinó. A neoreneszánsz épület különlegessége a toronynak álcázott kémény volt.

Várkert Kioszk mögött a Döbrentei utcánál említett Lyka palota
/forras:footer.hu/

Kiemelt műemlék, a Világörökség része. Ybl Miklós tervei szerint épült 1875 és 1883 között neoreneszánsz stílusban, a Várkert Duna felőli lezárásaképpen.

/forrás: hvg.hu/

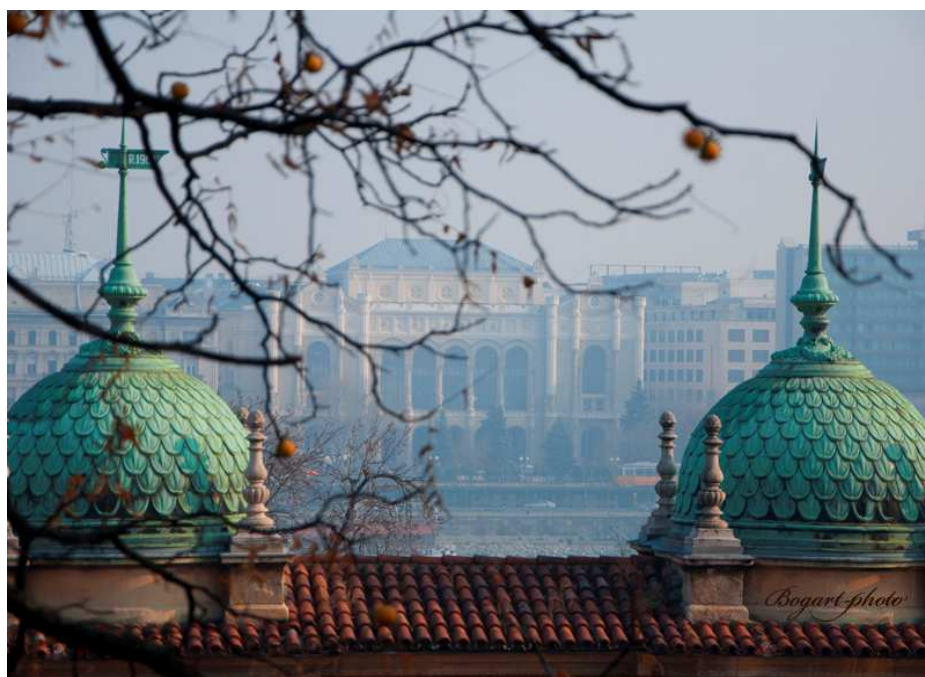
A sort még 1884-ben Stróbl Alajos kezdte, ő volt az első szobrász, aki a bazár árkádsorán saját műtermet tudhatott magáénak. Rövidebb időszakokra helyt adott a Nemzeti Múzeum Történelmi Képcsarnokának is, néhány évig az északi szárnyban az iparszerű női kézimunka különböző ágait művelő Budai Nőiipari Tanműhely működött, aztán a Történelmi Arcképcsarnok volt itt látható. 1890-től 1918-ig női festőiskolának adott otthont. A két világháború közti időszakban, nyilván az itt működő művészeknek köszönhetően, sikerült valamelyest felpozícionálni a budai korzó életét, de a háborúval ennek is vége lett. Stróblt még vagy nyolcvan művésztársa követte az elmúlt száz évben, a műtermek nem maradtak üresen.

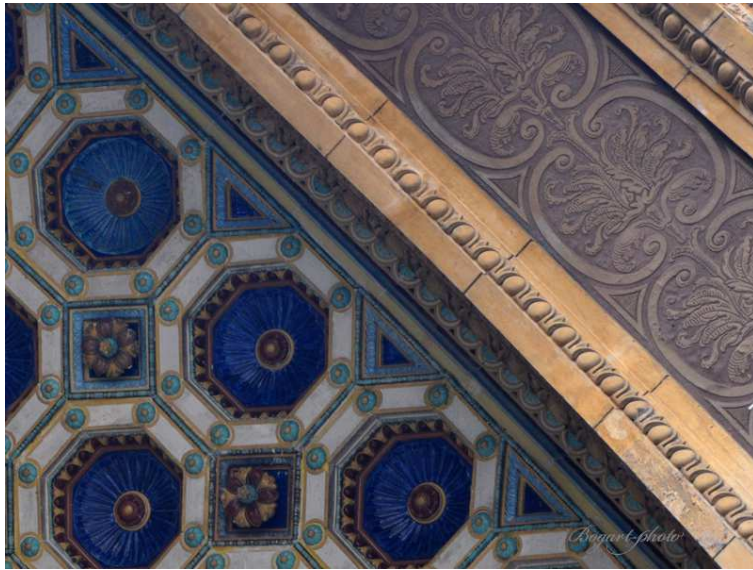
/forrás: kep-ter.blogspot.hu/

A Várkert Bazár története az Ifjúsági Parkkal folytatódott. Az épületben működött 1961 és 1984 között a Budai Ifjúsági Park (becenevén "Ifipark", rövidítve: BIP), mely számos zenei rendezvénynek, koncertnek adott otthont. 1980-ban egy Edda koncert során a park bejáratához vezető lépcső kőfala leomlott.

/forrás: hvg.hu/

Képek a Várbazárról a szeretlekmagyarorszag.hu-ról

Az Ifjúsági park megnyitása 1961-ben: [Ifipark megnyitása 1961. augusztus - YouTube](#)

Várkert bazár amikor Ifjúsági parkként működött
/forrás:kek.org.hu/

Bár a várkert lépcsőjének kőfalai 1980-ban omlottak le egy Edda koncerten az utolsó koncert a P-Mobilé volt 1984-ben.
/forrás: kep-ter.blogspot.hu/

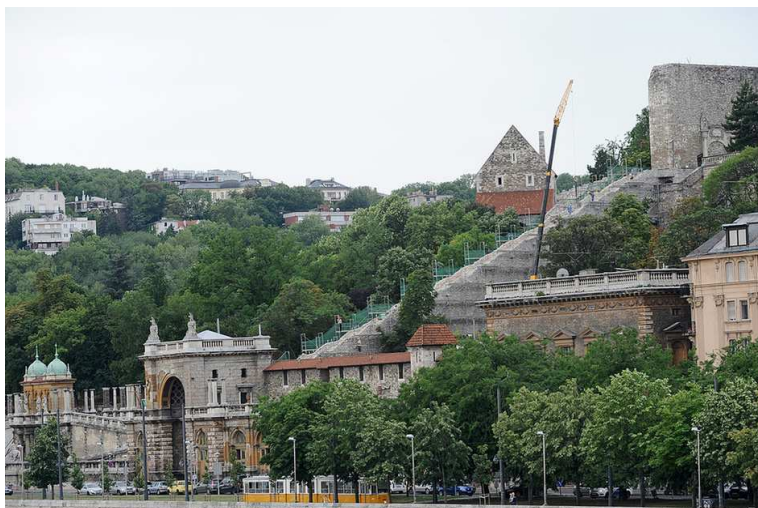

Várbazár jobb szélén a Vízfordó lépcső

Vízfordó lépcső

/forrás: epitesimegoldasok.hu/

Kilátás a Vízfordó lépcsőtől a Gellérthegy felé

/ forrás: galeria.index.hu /

Várkertbazaar rekonstrukciós terve
/forrás: hvg.hu/

Egy kis visszatekintés a XIX. századba a kep-ter.blogspot.hu segítségével

Budavára az 1860-as években. Aljában a házsor, amelynek helyére a Várkertbazaar került. Az állványozott tornyocska az épülő félben levő budai vízmű, jelenleg budai kiosk. - Egykorú fénykép a Fővárosi Múzeumban. /forrás: Siklóssy László Hogyan épült Budapest? 1870-1930 /

/forrás: jesabelle.blog.hu/

Várkert bazár 1908.
/forrás: egykor.hu/

Zerge lépcső 1012

Tábor utca 2-től - Attila út 23-ig

Zerge lépcső az Attila út felé /tovább egyenesen a Roham utca/
/forrás:ingatlan.com/

Zerge lépcső a Tábor utca felé
/forrás: ingatlan.com/

Zsolt utca 1016

Aladár 11-től és Piroska 15-től Mészáros 56/b-ig

Zsolt udvari házak – Zsolt utca – Aladár utca – Mészáros utca között
/ A volt Budai Dobozgyár helyén épültek./

/forrás: szaracen.blogspot.com

Belső udvar
/forrás: dh.hu/

Zsolt utca – Zsolt udvar
/forrás: stilus.ingatlan.ingatlan.com/

Zsolt udvari lakópark /forrás: alberlet.hu/

Zsolt utca 11 – 9 – 7
/forrás: zsirafingatlan.hu

Zsolt utca 7.
/forrás: wikipedia.org/

Zsolt utca 7. – Derék utca sarok
/forrás: panoramio.com/

Zsolt utca 9. /Zsolt utca – Derék utca sarok/
/forrás: flickr.com/

/forrás: panoramio.com/
Zsolt utca 11 – Piroska utca sarok

Fenti ház a Zsolt utca felől
/forrás: panoramio.com/

Zsolt utca – Mészáros utca sarok a háború alatt
/forrás:bunkermuzeum.hu/

Jobbra a kéményes épület a Budai Dobozgyár épülete, ennek helyére épült a Zsolt udvar.
ugyanott utcai sírok a háború alatt következő képen /forrás: server2001.rev.hu/

/forrás: server2001.rev.hu/ /sírok a Zsolt utca – Mészáros utca közötti területen/

Ez is egy régi felvétel, de már háború után, a háborús sérült kis házakat már lebontották.
a Zsolt utca – Mészáros utca kereszteződés, bal oldalon a lámpa után kezdődik a Zsolt utca.
/magán megj./

/forrás: norc.hu/

Zsolt utca /balra/ – Mészáros utca /jobbra/ torkolata fenti képek helye ma.
A benzinkút után kezdődik a Zsolt utca, a Zsolt udvar házsorral.

IV., EMLÉKTÁBLÁK BUDAPEST

I. KERÜLETÉBEN

A kerületben élt nevezetes
személyek életrajzával,
adataival.

/forrás: wikipedia.org./

Aba- Novák Vilmos

Zsolt utca 7.

Aba-Novák Vilmos (1912-ig *Novák Vilmos*) (Budapest, 1894. március 15. – Budapest, 1941. szeptember 29.) magyar festő, grafikus, a modern magyar festészet egyik legeredetibb és legvitatottabb tehetsége. 1912–14 között a budapesti Képzőművészeti Főiskolán tanult, majd dolgozott a szolnoki művésztelepen és Nagybányán. 1928–30-ig a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasa, 1939-től a budapesti Képzőművészeti Főiskola tanára. Mint freskófestő, számos állami és egyházi megbízást teljesített (jászszentandrási római katolikus templom freskói, a szegedi Hősök kapuja,^[2] székesfehérvári Szent István-mauzóleum ^{[3][4]}). 1937-ben elnyerte a párizsi Világkiállítás, 1940-ben a XXII. velencei biennále nagydíját. Késői temperafestményei virtuóz stílusa magába olvasztotta az expresszionizmus és az olasz novecento formanyelvének elemeit. Harsány színekkel festett, monumentális ihletettségű, dinamikus kompozíciók jellemzik; kedvelt témája volt a falusi vásár és a cirkusz világa. Bravúros technikával idézi fel – karikaturisztikus elemeket sem nélkülözve – az alföldi nép életét. Képeit a Magyar Nemzeti Galéria és más közgyűjtemények mellett számos magángyűjteményben őrzik.

Apponyi Albert gróf – Apponyi György gróf

Táncsics Mihály utca 17.

Nagyapponyi gróf dr. **Apponyi Albert György** (Bécs, 1846. május 29. – Genf, 1933. február 7.) politikus, miniszter, belső titkos tanácsos, nagybirtokos, a Magyar Tudományos Akadémia tagja. Jászberény város aranymandátumos képviselője. Az 1920-as párizsi békekonferencián a magyar delegáció vezetője volt. Különböző magyarországi egyetemek, tudósok, illetve politikai csoportok 1911-32 között ötször jelölték Nobel-díjra, ám nem tüntették ki. Akadtak azonban bírálói is, főként külföldön, de Magyarországon is.

Apponyi György, gróf (Pozsony, 1808. december 29. – Éberhárd, 1899. február 28.) 1848-ban Magyarország főkancellárja, konzervatív politikus, udvari kancellár, nagybirtokos, a Magyar Tudományos Akadémia tagja (1858). Az „ókonzervatív” arisztokratákkal együtt az 1848 előtti alkotmány helyreállítását szorgalmazta. Ebben az értelemben vett részt a kiegyezés előkészítésében, majd a főrendiház tagja lett

Babits Mihály

Attila út 133.

1931-1937. Budai első otthona.

Attila út 103.

1937-1940. második otthona

Babits Mihály sétány

Logodi utca 31.

1940.ápr. - 1941. aug. –ig harmadik otthona

Szentistváni **Babits Mihály**, teljes nevén: *Babits Mihály László Ákos* (Szekszárd, 1883. november 26. – Budapest, Krisztinaváros, 1941. augusztus 4.^[1]) költő, író, irodalomtörténész, műfordító, a 20. század eleji magyar irodalom jelentős alakja, a Nyugat első nemzedékének tagja.

Az elemi iskolát Pesten, Pécsett végezte, a ciszterciek gimnáziumába (ma: Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma) 1893 szeptemberétől járt. Ötödikes gimnazista volt, amikor édesapja meghalt. Édesanyja a 2 testvérrel visszaköltözött az anyai nagypapa (Kelemen József) szekszárdi házába. Érettségi után a Pázmány Péter Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán magyar-francia (az utóbbi helyett később latin) szakos hallgató lett. Baján, Szekszárdon, Újpesten, Pesten, Szegeden (1906–1908) dolgozott gimnáziumi tanárként. Ez után Fogarason, majd 1911-1916 között az újpesti Könyves Kálmán Gimnázium, a budapesti tisztviselőtelepi, végül a Munkácsy utcai gimnáziumban tanított. Egy szerelmes verse (*Játszottam a kezével*) megjelenésekor hazafiatlansággal vádolták, s elvesztette tanári állását.

1918-as megalakulásakor a Vörösmarty Akadémia alelnöke, 1925-ben elnöke. 1930-ban a Kisfaludy Társaság rendes tagja. 1920. februárjától kizárásáig rendes tagja volt a Petőfi Társaságnak. A Nyugat főmunkatársa, majd 1919-ben egyetemi tanár, de csak a Tanácsköztársaság bukásáig.

Alapító tagja volt a városban / Esztergom/ máig működő Balassa Társaságnak.

1927-től a Baumgarten-alapítvány kurátoraként dolgozott, így a magyar irodalmi életben nagy befolyásra tett szert. Munkatársa volt a Benedek Marcell főszerkesztésében 1927-ben megjelent *Irodalmi Lexikon*nak is. 1929-től lett főszerkesztője a Nyugatnak, a kor legmeghatározóbb magyar irodalmi folyóiratának. 1941. augusztus 4-én halt meg.

Bajcsy-Zsilinszky Endre

Attila út 37.

Bajcsy-Zsilinszky Endre Kálmán (Szarvas, 1886. június 6. – Sopronkőhida, 1944. december 24.) politikus, újságíró.

Árulás következtében a nyilasok 1944. november 22-én az MNFFB vezérkarának gyűlésén rajtaütöttek és a résztvevőket letartóztatták. Bajcsy-Zsilinszkyt, aki nem volt jelen, ugyanebben az időben külön tartóztatták le. Valamennyiöket a Margit körúti katonai fegyházba hurcolták, ahol brutálisan megkínózták őket. Ezt követően társait még ott kivégezték, míg Bajcsy-Zsilinszkyt a sopronkőhidai fegyházba szállították, ahol december 24-én felakasztották. A háború után, 1945. május 27-én ünnepélyesen eltemették Tarpa nagyközségben.

Balassa Imre és Birkás Endre

Gellérthegy utca 15.

Balassa Imre (Szeged, 1886. nov. 25. – Nógrád, 1974. febr. 4.): író, újságíró, dramaturg, zenekritikus. Az Orsz. Színművészeti Ak.-án rendezői és színészi oklevelet szerzett (1907). Utána 1913-ig a Nemzeti Színháznál segédrendező és titkár. Az I. világháborúban 1917-től az Újság c. napilap haditudósítója, 1919-től a lap segédszerk.-je volt. 1922-től a Nemzeti Újság, 1923-tól a Pesti Hírlap szerk.-jeként dolgozott, 1939-ig az Új Nemzedékben jelentek meg cikkei. 1946-tól 1948-ig A Reggel c. hetilap munkatársa. Nevéhez fűződik az első m. művészeti napilap, az Esti Élet megalapítása. 1949-től 1967-ig az Operaház sajtófőnöke és dramaturgja volt. 1952–1972 között, betegsége és magas kora ellenére rendszeresen ismertetett hangversenyeket és mikrobarázdás hanglemezbemutatókat tartott. A II. világháborút követő évek egyik legnagyobb hatású zenei kommentátora. A Magyar Írók Egyesületének főtákará, a Lafontaine-társaság alelnöke, a Pen Club kritikus-szekciójának alelnöke és vezetőségi tagja volt.

/forrás: mek.oszk.hu/

Birkás Endre (Bp., 1913. aug. 5. - Bp., 1975. nov. 29.): könyvtáros, író. ~ Géza fia. Pécsen végezte el az egy. jogi karát, majd könyvkereskedőként helyezkedett el az Egyetemi Nyomda Könyvesboltjában (1938-47). Frontszolgálatot teljesített a Don vidékén, onnan küldött levélsorozatot az Életnek, annak alapján írta később az Elfelejtett emberek (Bp., 1960) c. regényét. 1947 után megszervezte és vezette a Központi Antikváriumot. 1962-től haláláig nagy szakértelemmel vezette az OSZK szerzeményi osztályát. Írói pályáját különböző folyóiratokban színházi s filmkritikákkal, tanulmányokkal és novellákkal kezdte. Visszatérő témája a félbemaradt egzisztencia, az önmaga korlátait átlépni nem tudó ember. Szereplői többnyire tabáni és krisztinavárosi kispolgárok. /forrás: netlexikon.hu/

Balassa Péter

Gellérthegy utca 15.

Egyetemi tanulmányait a JATE-n kezdte, de az ELTE magyar–történelem szakán végezte 1966–1971 között. 1972–1973 között a Magyar Tudományos Akadémia Filozófiai Intézetének munkatársa volt. 1973–tól az ELTE Bölcsészettudományi Kar Esztétikai Tanszékén tanított. Másodállásban zeneesztétikát adott elő a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Debreceni Tanárképző szakán 1976-80 között. 1990-től esztétikát és művelődéstörténetet tanított a Színház és Filmművészeti Főiskolán. Munkássága külföldön sem volt ismeretlen: előadott a Sorbonne-on, a leuveni Université Catholique-on, amszterdami és bécsi kollokviумokon, valamint erdélyi egyetemek (Kolozsvár, Nagyvárad) magyar tanszékein. 1987–1991 között az Újhold Évkönyv főmunkatársa volt. 1988–tól a Jelenkor szerkesztő-bizottsági tagja volt. 1989–1991 között a Vigilia szerkesztő-bizottsági tagja volt. 1993–tól a Pannonhalmi Szemle szerkesztőségének volt a tagja. 1999–tól egyetemi tanár. 1998-ban Széchenyi ösztöndíjas volt.

2003. június 30-án hunyt el Budapesten. /forrás: wikipedia.org/

Balkay Géza

Mészáros utca 10.

/forrás: varnegyed.hu/

Balkay Géza (Budapest, 1952. szeptember 5. – Budapest, 2006. április 3.) Jászai Mari-díjas (1984) magyar színész.

1978-ban a Színház- és Filmművészeti Főiskola elvégzése után a kaposvári Csiky Gergely Színházhoz szerződött. 1979-től a Nemzeti Színház, 1982-ben a budapesti Katona József Színház alapító tagja. Később "szabadúszó" lett, végül 2001-től az R.S.9. Stúdiószínház művésze volt.

A Színházi Adattárban regisztrált bemutatónak száma: 83 (színész); 9 (rendező)

/forrás: wikipedia.org.

Bartha Dénes

Attila út 87

(Budapest, 1908. október 2 - Budapest, 1993. szeptember 7)

Bartha Dénes érettségi után a berlini Egyetemen hallgatott zenetudományt a szakma néhány óriásának (Abert, Blume, Wolf, Sachs, Hornbostel, Schering) vezetésével. Itt doktorált 1930-ban. Hazatérte után az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa lett, néhány év múlva egyetemi magántanár és a Zeneakadémia óradíjas tanára, 1947-től kinevezett tanára, 1951-től tanszakvezetője. Közben zenekritikusként a Pester Lloydnak dolgozott, szerkesztette a Magyar Zenei Szemlét illetve később a Zenei Szemlét, a Zenetudományi Tanulmányokat és a Studia Musicologicát. Eközben kutató és ismeretterjesztő munkát végzett.

/forrás: zeneakademia.hu/

Bartók Béla

Szilágyi Dezső tér 4.

Szuhafői **Bartók Béla** (Nagyszentmiklós, 1881. március 25. – New York, 1945. szeptember 26.) a 20. század egyik legnagyobb zeneszerzője, zongoraművész, népzenekutató, a közép-európai népzene nagy gyűjtője, a Zeneakadémia tanára. Művészete és tudományos teljesítménye nemcsak a magyar és az európai zenetörténet, hanem az egyetemes kultúra szempontjából is korszakalkotó jelentőségű.

Zeneszerető családban nevelkedett: apja, idősebb Bartók Béla a város iskolájának igazgatója volt, zongorán, csellón játszott, zenekart vezetett, sőt a komponálással is foglalkozott; anyja tanítónő volt és kiválóan zongorázott. 1899-ben a Pesti Zeneakadémiára iratkozott be, Thomán István zongoraosztályában és Koessler János zeneszerzésosztályába. Stílusának kialakulásában meghatározó szerepe volt a német klasszicizmusnak és romantikának, különösképpen Brahms művészetének. Kodály Zoltán támogatásával behatóan foglalkozott a magyar népzennel, illetve összehasonlító kutatások végett a szomszéd népek népzénjét is górcső alá vette. A parasztzene megismerésének hatására kompozíciós stílusa is átalakult, mely immár a népzene stílusjegyeire támaszkodott. Ennek kiteljesedése a Balázs Béla misztériumjátékára komponált operája A kékszakállú herceg vára. 1940-ben a fasizmus elől az Egyesült Államokba emigrált és a Harvard Egyetemen tartott előadásokat a magyar zene kérdéseiről. 1945. szeptember 26-án halt meg leukémia következtében New Yorkban. Posztumusz Kossuth-díjjal jutalmazták 1948-ban.

Batthyány Lajos

Batthyány utca 2.

Batthyány Lajos Általános Iskola 125. évforduló – Batthyány utca 22.

Németújvári gróf **Batthyány Lajos** (Pozsony, 1807. február 10. – Pest, 1849. október 6.) államférfi, Magyarország első alkotmányos miniszterelnöke.

16 évesen fejezte be intézeti tanulmányait. Ezután a zágrábi jogi akadémián tanult. 1826-ban katonatisztnak állt, és kadétként négy évre Olaszországba ment, ahol a **Miklós-huszároknál** hamarosan hadnagyi rangot ért el.

1830-ban a főrendi ház tagja lett

1839-ben birtokán cukorgyárat alapított.

Komolyabb politikai szerepet először az 1839–1840-es pozsonyi országgyűlésen töltött be, Az 1843–1844-es országgyűlésen már nemcsak a főrendi, de az egész országgyűlési szabadelvű ellenzék vezéralakja volt.

1845-ben az ellenzék központi választmányának elnökévé választották.

Az Ellenzéki Párt 1847. március 15-én alakult meg, és *első elnökévé* Batthyány Lajost választották.

Tagja volt az országgyűlés reformköveteléseit Bécsbe vivő küldöttségnek. V. Ferdinánd király 1848. március 17-én őt bízta meg az első magyar minisztérium megalakításával. Az 1848. március 23-i ülésen terjesztette fel minisztereinek jegyzékét (Batthyány-kormány). Az új kormányt az uralkodó (szeptember 25-én) nem fogadta el; Batthyány megbízatását érvénytelenítette, és a magyarországi haderők élére királyi főbiztosként Lamberg Ferenc Fülöp tábornokot nevezte ki – őt azonban 1848. szeptember 28-án Pesten a tömeg felkoncolta. Belátva, hogy nem tud egyezsége jutni a királlyal, Batthyány október 2-án lemondott megbízatásáról. Egyszersmind lemondott országgyűlési mandátumáról is.

1849. január 8-án a Károlyi-palotában elfogták, és a budai laktanyába zárták. A magyar seregek közeledtével átszállították Pozsonyba, Laibachba, Olmützbe.

Az 1849. augusztus 16-án Olmützben összeült haditörvényszék először börtönbüntetésre és vagyonának elkobzására ítélte, majd ezt Schwarzenberg és a bécsi udvar nyomására halálra változtatta, de úgy, hogy az elítéltet az uralkodó kegyelmére ajánlotta.

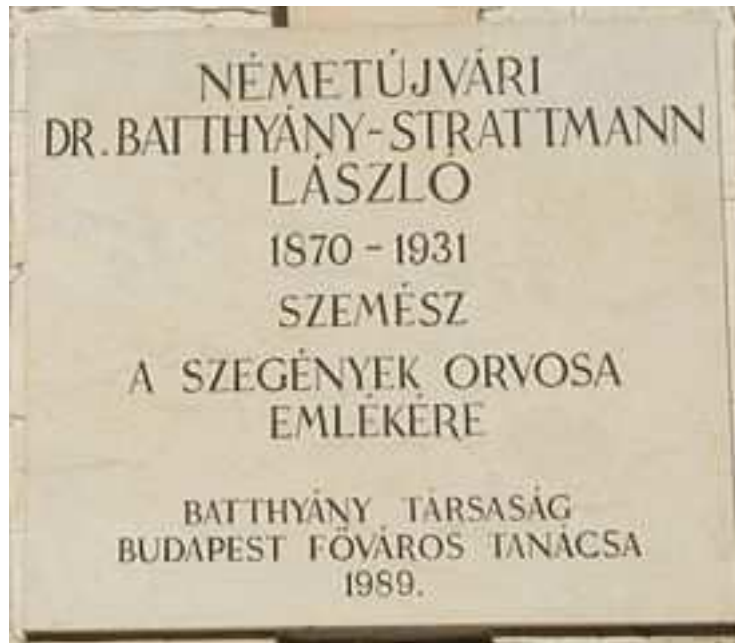
Ekkor Batthyányt Pestre szállították, hogy a kegyelmezés joga a császártól Haynauhoz kerüljön, és ő október 3-án jóváhagyta a halálos ítéletet, elrendelte Batthyány felakasztását.

Az utolsó, engedélyezett látogatáson felesége egy tört csempészett be neki. Ezzel súlyos sebeket ejtett a nyakán, de életben maradt. Sebei miatt az ítéletet kénytelenek voltak golyó általira módosítani. Ennek megfelelően október 6-án a pesti Újépület (*Neugebäude*) udvarán kivégezték. Október 6-a estére különféle izgatószerrel olyan állapotba hozták, hogy saját lábán ment ki a vesztőhelyre, ahol megkönnyebbülten látta, hogy nincs akasztófa.

A kivégzőosztag előtt fél térdre ereszkedett. „Éljen a haza! Rajta, vadászok” – kiáltotta.

Dr. Batthyány-Strattmann László

Dísz tér 3.

Boldog németújvári herceg **Batthyány-Strattmann László Antal János Lajos**, (1915-ig gróf) (Liber Regius LXXIII. 254) (Dunakiliti, 1870. október 28. – Bécs, 1931. január 22.) magyar főnemes, a „szegények orvosa”. Ünnepe: január 22.

Batthyány-Strattmann Lászlót sokan már életében szentként tisztelték. A boldoggá avatási eljárás 1944-ben kezdődött meg a bécsi érsekség és a szombathelyi püspökség közös akaratából, de nemsokára félbeszakadt. László István kismartoni püspök indította meg újra az eljárást 1982-ben. II. János Pál pápa 2003. március 23-án boldoggá avatta.

1999-ben a Magyar Köztársaság kormánya megalapította a Batthyány-Strattmann László-díjat, amelyet az egészségügyi miniszter előterjesztése alapján az egészségügyben több évtizeden át kiemelkedő teljesítményt nyújtó személyeknek ítélnek oda, évente 2 alkalommal.

Bálint Mihály

Ág utca 30.

Bálint Mihály, aki 1896-ban Budapesten született, 1938-ban Angliába emigrált és 1970-ben Londonban halt meg, orvos és pszichoanalitikus volt. A pszichoanalízis úgynevezett budapesti iskolájának világhírű képviselője volt. Úttörő elméleti munkái mellett a később róla elnevezett „Bálint- csoport”, melyet Londonban fejlesztett ki, tette igazán ismertté. A módszert a mai napig az egész világon alkalmazzák. Bálint az egyik legtöbbet idézett orvos az egész világ orvosi irodalmában. Magyarországon jelentőségéhez képest nem igazán ismert.

/forrás: balinttarsasag.extra.hu/

Ludwig van Beethoven

Színház utca 1-3.

Felirat a táblán: Itt, az egykori Budai Teátrumban adott koncertet 1800. május 7-én Ludwig van Beethoven.
Ezt a táblát a 200. évfordulón állította a főváros közönsége.

Ludwig van Beethoven (Bonn, 1770. december 16. – Bécs, 1827. március 26.) német zeneszerző. /forrás: wikipedia.org/

1792-ben Bécsbe költözött, ahol J. G. Albrechtsbergnél, A. Salierinél és J. Haydnnál tanult. Legtöbbet a hallatlan energiával folytatott önművelésének köszönhetett.

1795-ben kezdte meg nyilvános zongoraművészi szereplését és adta ki első művét. Főúri pártfogói (közülük némelyik tanítványai is) hosszú ideig gondtalan életet biztosítottak számára.

Beethoven több ízben ellátogatott Martonvásárra a Brunswick családhoz. Brunswick Ferenc azon kevés főurak közé tartozott, aki Beethoven személyes barátjává fogadott és akinek mecénási lelkületére élete végéig bizton számíthatott. A Brunswick lányok 1799-es bécsi útjuk során személyesen is megismerkedtek a mesterrel, aki zongorázni tanította őket és Ferenc testvérükkel együtt örök barátságot kötöttek vele. Barátságon túl Beethoven gyengéd érzelmek is fűzték a Brunswick lányokhoz, sőt unokahúgukhoz Giulietta Guicciardi-hoz is, akinek nevét a Holdfény szonátával tette halhatatlanná. De a "halhatatlan kedves" mégsem ő volt, hanem Teréz vagy Jozefin.

1800 körül kezdődő fülbaja egyre súlyosbodott, és 1808-ban hallásának romlása már lehetetlenné tette hangversenyezéseit. 1818-tól szinte teljesen süket volt, visszavonultan élt. Krónikus májbaja 1825-ben kezdett elhatalmasodni szervezetén, 1827. március 24-én este halt meg. /forrás: beethoveniskola.hu/ /megj. Májbaját ólommérgezés okozta, halála utáni hajmintájából állapították meg. forrás: wikipedia.org/

Békésy György

Fő utca 19.

Békésy György 1899. június 3-án született Budapesten. Édesapja dr. Békésy Sándor (1860–1923) kolozsvári születésű gazdasági diplomata, édesanyja Mazaly Paula (1877–1974) Iskoláit – apja kiküldetése miatt – Münchenben (1904–1909), majd Konstantinápolyban, jezsuita iskolában (1909–1910) és Pécsett (1911) végezte. Gimnáziumi tanulmányait Budapesten, a Werbőczy Gimnáziumban (1910–1911) és Zürichben (1911–1915) végezte. 1916-tól a Berni Egyetemen vegyészetet tanult, a Budapesti Egyetemen az Eötvös tanítvány Tangl Károly professzor mellett 1923-ban ledoktorált fizikából.

1924-ben talált munkát a Postakísérleti Állomáson, az egyetlen jól felszerelt laboratóriumban, s két év megszakítással egészen 1948-ig az Állami Postakísérleti Állomáson dolgozott, ahol a távközléssel kapcsolatos kutatásokat végzett. Ez a kutatás keltette fel az érdeklődését a fül működésével kapcsolatban. Az 1930-as években a Magyar Rádió stúdióinak akusztikus tervezését is ő végezte el. 1933-ban a Tudományegyetem magántanárává habilitáltak, 1940-ben ugyanitt kinevezték a Gyakorlati Fizikai Intézet professzorává. 1946-ban Svédországba, a Karolinska Intézetbe utazott, hogy a füllel kapcsolatos kutatásait folytassa.

1947-ben az Egyesült Államokba utazott, és ott 1966-ig a Harvardon dolgozott. Miután laboratóriuma leégett, a Hawaii Egyetem meghívását fogadta el 1966-ban, itt dolgozott haláláig.

Dr. Bolberitz Károly

Iskola utca 35/b.

Dr. Bolberitz Károly (Budapest, 1906. január 21. – Budapest, 1978. március 20.) egészségügyi és vegyészmérnök, közgazdász, a vízhygiénia szaktekintélye. Heller Farkas unokaöccse, öt gyermeke közül híressé lett fiai: Bolberitz Tamás karmester és Prof. Dr. Bolberitz Pál teológus.

A Rákócziánumban (a mai budai Rákóczi Ferenc Gimnáziumban) érettségizett, majd az 1920-as és '30-as években a Műegyetemen szerzett vegyészmérnöki és közgazdasági oklevelet. Először az Országos Közegészségügyi Intézet munkatársa volt, majd 1935–1938 között az Iparügyi Minisztérium, ezt követően az Ovomaltine-ről is híres svájci Wander Gyógyszergyár magyarországi főmérnöke, vezérigazgatója volt. 1948-tól nyugdíjazásáig az Országos Közegészségügyi Intézetben folytatott kutatómunkát a vízegészségügy, az ipari üzemek vízgazdálkodása, a vízkezelési technológiák kidolgozása és a szennyvíztisztítás területén. Jelentős szerepe volt számos szabvány és egészségügyi rendelet megalkotásában, több egyetemi jegyzet szerkesztésében, megírásában.

Brunswick Teréz

Attila út 81.

Korompai gróf **Brunszvik Teréz** (eredetileg **Brunswick**) (Pozsony, 1775. július 27. – Duka, 1861. szeptember 23.), magyar grófnő, az első magyarországi óvodák megalapítója volt. Apja ifj. Brunswick Antal gróf (1746–1793), édesanyja Seeberg Anna bárónő volt. Négy gyermekük született: Teréz, Ferenc (1777–1849), Jozefin (1779–1821) és Karolina (1782–1843). Brunszvik Antal korai halála miatt után özvegyiségre jutott édesanyjával az 1800-as évek elején Magyarországon és Bécsben lakott, később húgával, özvegy Deym Jozefin grófnéval, és annak két fiával Oroszországban, azután Svájcban élt. Itt ismerkedett meg Iverdunban Pestalozzival, aki nagy hatással volt rá. Később elvállalta testvére gyermekeinek nevelését és tanítását Csehországban, ezután Budára költözött. A feljegyzések szerint 1824-ben Martonvásáron ő állította fel az első karácsonyfát Magyarországon.

1828-ban megszervezte a krisztinavárosi ipariskolát. Az első óvodát – korabeli nevén: kisdédóvót – ő nyitotta meg az egész Habsburg Monarchiában, 1828. június 1-jén, Angyalkert név alatt, édesanyja budai házában, a mai Mikó utca és Attila út sarkán. Az óvoda első óvónevelője Kern Máté volt.^[1] 1829-ben a cseléd lányok oktatására cselédiskolát hozott létre. 1836-ban egyesületet alapított az óvodák elterjesztésére. További 11 óvodát indított útjára, haláláig 80-ra nőtt ezen intézmények száma. Unokahúgával, Teleki Blankával (Brunszvik Karolina és Teleki Imre gróf leányával) tevékenyen részt vett az első magyar nőnevelő intézet létrehozásában. Családja kapcsolatban állt Beethovennel. A korábbi kutatás Brunszvik Terézben látta a zeneszerző „*halhatatlan kedveshez*” intézett leveleinek címzettjét, aki azonban az újabb feltételezések szerint inkább húga, Jozefin (Deym Józsefné) volt.

Czine Mihály

Szabó Ilonka utca 31.

Czine Mihály (Nyírmeggyes, 1929. április 5. – Budapest, 1999. január 21.) Széchenyi-díjas (1994) magyar irodalomtörténész, kritikus, egyetemi tanár. 1952-1955 között aspiráns volt. 1953-ban Eötvös-kollégistaként szerzett magyar-történelem szakos diplomát. 1955-1956 között az Új Hangnál dolgozott. 1956-1964 között a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének munkatársa volt. 1964-1974 között az Eötvös Loránd Tudományegyetemen docense. 1973-tól a Látóhatár főszerkesztőhelyettese volt. 1974-től egyetemi tanár volt. 1988-ban tanszékvezető lett. 1986-tól a Magyarok Világszövetségének elnökségi tagja, 1990-1991 között elnöke. A Dunamelléki Református Egyházkerület főgondnoka volt 1996-ig. 1991-től az országos zsinat világi elnöke. Fő kutatási területe a népi írók és Móricz Zsigmond munkássága mellett a kisebbségi magyar irodalom.

Clark Ádám

Ybl Miklós tér 6.

Clark Ádám (*Adam Clark*, Edinburgh, 1811. augusztus 14. – Buda, 1866. június 23.) skót mérnök, a budapesti Széchenyi lánchíd építésének vezetője és a budai Váralagút tervezője. 1834-ben Adam Clark a Hunter & English vasöntödéjében, gépgyárában gépépítő mérnökként dolgozott. Itt ismerkedett meg Széchenyi Istvánnal, ki akkor Londonban a Duna szabályozásához szükséges gépeket rendelte meg. Széchenyi az ifjú Clark-ra bízta ezeknek a gépeknek a felállítását és a gépmunka vezetését.

1835-ben hogy a budapesti lánchíd építéséhez művezető mérnöknek nevezték ki s egyúttal ő lett a híd tervezésével és a hídépítés fővezetésével megbízott William Tierney Clark hidrotechnikus helyettese. A szükséges előmunkálatok megkezdése végett 1839. év végén Clark Pestre jött. Mivel a tervező főmérnököt otthoni munkái nagyon elfoglalták s emiatt évenként csak néhány hetet tölthetett Pesten; ő rá bízta az építés vezetését is. A híd alapkővét 1842. augusztus 24-én Károly főherceg rakta le (a hidat 1849. november 20-án avatták fel). Clark építésvezetői munkakörében oly sok jelét adta technikai derékségének, hogy Széchenyi István gróf őt 1847-ben az Országos Közlekedési Bizottsághoz műszaki tanácsadónak nevezte ki s midőn 1848-ban Széchenyi a közmunkák minisztere lett, e minisztérium műszaki tanácsosának hívta meg. Részt vett az első köztéri szökőkút, az első pesti sétatér építésében, megtervezte az első budai vízvezetékét, amelyet azonban pár év múlva le kellett bontani. Az 1848–49-es szabadságharc miatt Széchenyi a nyilvános szereplés színteréről visszalépett, mire Clark is leköszönt hivataláról és a magánéletbe vonult vissza, azonban így is fontos szerep várt rá. Midőn ugyanis Clark meghallotta, hogy a végső szorultságba jutott Heinrich Hentzi osztrák tábornok a Lánchídat fel akarja robbantani, megnyitatta a Lánchíd kamráit és a Dunát összekötő zsilipeket, a szivattyúkat pedig összetörette, hogy a betódult vizet onnan ki ne szivattyúzhassák. Mivel a híd négy kamarájához nem férközhettek, Hentzi május 2.-án a puskaporos hordókat magára a hídra rakatta. Azonban a robbanás nem a hidat, hanem a puskapor felrobbantóját Alnoch Alajos ezredes pusztította el. 1849 július havában Dembinski Henrik akarta a lánchídat elpusztítani, azonban Clark ezt a bajt is elhárította. Utolsó nagy műve volt a budai Váralagút. Magyarországon telepedett le, itt házasodott meg, felesége Áldásy Mária –Áldásy Antal budai városkapitány lánya. 1866-ban az Áldásy villában hunyt el, a Koronaőr /ma Kosciuszko Tádé/ utcai villájukba már nem költözhetett be.

Csécsy Imre

Pauler utca 19.

Csécsy Imre (Budapest, 1893. október 15. – Budapest, 1961. február 6.) polgári radikális politikus, író, politikai író, műfordító, országgyűlési képviselő, a Társadalomtudományi Társaság elnöke.

Az első világháború előtt a Nyugatban és a Huszadik Században publikált. 1913-14-ben a Galilei-kör tagja, mint galileista kapcsolódott a szabadkőműves mozgalomhoz. 1914-ben az Új Magyar Szemle szerkesztője. 1918-ban Jászi Oszkárnak, a Társadalomtudományi Társaság vezető egyéniségének és a Huszadik Század főszerkesztőjének titkára lesz a nemzetiségi minisztériumban, a külügyminisztériumban. Később a Külügyi Népbiztosságon töltött be tisztségeket. 1919-1921-ig szerkeszti a Világot, majd munkatársa, 1934-1939-ig szerkesztője lesz a két világháború közt a Századunk (1926-1939) c. folyóiratnak. 1943-1944-ben Bajcsy-Zsilinszky Endre Szabad Szó c. lapjának munkatársa. 1944-ben megalapítja az illegális Magyar Radikális Pártot, amelynek tagjai a Polgári Demokrata Pártból váltak ki, 1945-1948-ban a párt elnöke. 1947-ben képviselővé választják. 1947-1949-ben újraindítja a Huszadik Századot. 1949-ben nyugdíjazzák, ezután haláláig fordítással foglalkozik.

Csortos Gyula

Attila út 117.

Csortos Gyula (teljes nevén: *Csortos Gyula József*, Munkács, 1883. március 8.^[1] – Budapest, Erzsébetváros, 1945. augusztus 1.

A Színiakadémiát 1904-ben végezte el. 1904–05-ben Debrecenben, 1905–1907 között Szegeden kezdte pályáját. 1907-ben a Népszínház-Vígoperához került. 1908-ban Beöthy László Magyar Színházához szerződött, 1910–tól 1912-ig a Vígszínházban játszott, 1914-ig ismét a Magyar Színház tagja volt. 1914-től 1922-ig a Vígszínház, 1922–23-ban a Renaissance, 1924–1927 között a Magyar Színház tagja volt. 1923-ban a Belvárosi Színházban is fellépett. 1927-ben a Nemzeti Színház szerződtette, amelynek 1933-ig, majd 1935–től haláláig volt a tagja.

Dénes Zsigmond

Szent Gellért lépcső

Dénes Zsigmond (1855-1906) mérnök, közlekedésépítész emléktáblája a Szent Gellért lépcső Duna felőli oldalán.

Durkó Zsolt

Attila út 103.

Durkó Zsolt (Szeged, 1934. április 10. – Budapest, 1997. április 2.) Erkel- és Kossuth-díjas magyar zeneszerző, főiskolai tanár.

Zenei tanulmányait Szatmári Gézánál kezdte Szegeden, majd a budapesti Bartók Béla Konzervatóriumban folytatta Sugár Rezsőnél. 1955-től a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanult zeneszerzést Farkas Ferenc osztályában, és 1960-ban diplomázott. Ezt követően A római Accademia di Santa Cecilia Goffredo Petrassi irányításával szerzett diplomát 1963-ban. Ezután szabadfoglalkozású zeneszerzőként működött, majd 1972 és 1977 között a Zeneakadémián a 20. századi zeneszerzést oktatta. 1982-től a Magyar Rádió vezető zenei lektora volt. 1987-ben alapítója volt a Magyar Zeneművészeti Társaságnak, és elnökeként elindította a Mini Fesztivált, a kortárs zene jelentős rendezvényét. 1992-ben a Magyar Művészeti Akadémia, 1993-ban a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia tagja lett.

Zenei elismerései:

1963remio d’Atri (Róma)

1968, – Erkel Ferenc-díj

1967ontreali Expo Nemzetközi Zeneszerzőverseny (*Jeunesses Musicales*), III. díj

1971udapesti Bartók Béla Nemzetközi verseny, II. díj

1971oussevtzky-díj

1975 – Párizsi Tribün (*Tribune Int. des Compositeurs*), I. díj

1978 – Kossuth-díj

1982 – Érdemes művész

1985, 1997 – Bartók Béla–Pásztory Ditta-díj

19871987 – Kiváló művész

1997 – Lajtha László-díj

Éder Gyula

Szilágyi Dezső tér 2.

Éder Gyula – Kassa, 1875 – Budapest, 1945.

Festő. 1901-1905 között a budapesti Benczúr vezette Mesteriskolának volt hallgatója, a müncheni Képzőművészeti Akadémián pedig G. Hackl és W. Diez tanítványaként képezte magát. Mesterei stílusát követte. Illusztrációkon kívül portrékat, mitológiai és vallásos képeket festett. 1902-től állított ki a Műcsarnokban. 1903-ban a kassai kaszinó mennyezetét festette. 1911-ben a Nemes Marcell díjat, 1913-ban az Erzsébetvárosi Kaszinó díját nyerte. Több képe a Magyar Nemzeti Galériában található.

/forrás: visuart.hu/

Faludi Ferenc

Batthyány tér 11.

Faludi Ferenc (Németújvár, 1704. március 25. – Rohonc, 1779. december 18.^[1]) jezsuita szerzetes, író, költő, műfordító.

Németújvárott született nemes szülőktől; tanulmányait a retorikáig Sopronban végezte s 16 éves korában a jezsuita-rendbe lépett. Bécsben a Szent Anna nevű kolostorban két évi próbaidőt töltött el; azután Grazba küldték, ahol a bölcseletet három évig hallgatta.

Visszatérve Bécsbe 1725-től 1729-ig a humaniorákat, 1730-ban pedig a mértant adta elő; majd a hittudományi szakra lépett, s 1734-ben áldozópappá szentelték. 1728-29-ben a pécsi jezsuita gimnáziumban retorikát, grammatikát és poétikát tanított.^[1] Papi hivatalát Budán a Vízivárosban kezdette meg mint német hitszónok.

Ferencsik János

Attila út 107.

A karmester 1907. január 18-án született Budapesten. A Nemzeti Zenedében tanult zeneszerzést Lajthánál, vezénylést pedig Fleischernél, emellett orgona és hegedű szakon is tanult. 1927-ben a Magyar Állami Operaház korrepetitora lett, majd 1930-ban annak karmesterévé nevezték ki. Ugyanettől az évtől tanított a Nemzeti Zenedében, később a Zeneakadémián. Rövid szünetektől eltekintve életét Budapesten élte le. 1930-31-ben a Bayreuthi Fesztivál zenei asszisztense, két évig volt Toscanini mellett, 1948-50-ben és 1964-ben a bécsi opera vendégkarmestere volt. 1932-től több mint háztázaszor dirigálta a Székesfővárosi Zenekart és utódját, az Állami Hangversenyzenekart (jelenleg Nemzeti Filharmonikus Zenekar), 1953-ban pedig az Állami Opera fő-zeneigazgatójává választották. 1954-től a Rádiózenekart is vezette. Kérszer kapott Kossuth díjat /1951,1961/ 1952-ben érdemes, 1954-ben kiváló művész kitüntetést, 1954-ben Bartók-Pásztory-díjat kapott./forrás: fidelio.hu/

Férjemnek dedikált fényképe egy Rádiózenekari szereplés után.

Feszty Árpád

Feszty Árpád utca 2.

Feszty Árpád (született: *Rehrenbeck Árpád Szilveszter*, Ógyalla, 1856. december 21.^[1] – Lovrana, 1914. június 1.) festőművész. Tehetségének korán jelét adta. Iskoláit Komáromban, Pozsonyban, majd a Budai Főreáltanodában végezte, innen azonban távoznia kellett, mivel több társával politikai és irodalmi kört alapított. A 16 éves fiú ekkor vándorszínésznek állt, majd 1874-ben Münchenbe ment, ahol főleg a képtárakat tanulmányozta. Müncheni tartózkodása alatt ismerkedett meg Kubinski lengyel festővel, aki maga mellé vette és önállóan foglalkoztatta. A tehetséges fiatal festő a müncheni Kunstverein kiállításán feltűnést keltett egy tájképével és csakhamar elnyerte az állami ösztöndíjat. Később tanulmányai folytatása céljából Párizsba ment, 1878-ban Velencébe ment, 1880-ban ösztöndíjat nyert és három évig Bécsben tartózkodott. Ő festette az Operaház és a Törvényszéki Palota faliképeit is. 1896-ban a millennáris kiállításra festette a **Magyarok bejövetele** című hatalmas diorámáját. Ezt követően hosszabb ideig Firenzében tartózkodott nejével, Jókai Mór fogadott leányával.

Feszty Masa

Tóth Árpád sétány

Feszty Masa (Budapest, 1895. január 31. – Domaháza,^[1] 1979. március 1.) magyar festő. Feszty Árpád és Jókai Róza leánya, Jókai Mór unokája.

A festészetet szüleitől illetve az Iparművészeti Főiskolai évei alatt tanulta meg. A főiskolán Szablya-Frischauf Ferenc tanítványa volt. Ezután Münchenben illetve Firenzében (1915-1920) teljesedett ki festői művészete.

1922-ben az Ernst Múzeumban került sor első festői kiállítására. 1928-1931 között kollektív kiállításon mutatta be műveit.

Leginkább oltárképeket, portrékat és tájképeket festett. Művészetére az olasz zeneiség hatott

Gabányi János

Vérmező utca 10-12.

Gerevich Aladár és Bogen Erna

Attila út 39.

Gyalócai Jenő - Pilch Jenő - Markó Árpád ezredes

Hadtörténeti Intézet

Hajnóczy József

Fortuna utca 5.

Hajnóczy József (Modor, 1750. szeptember 9. – Buda, 1795. május 20.) ügyvéd, királyi tanácsos, kamarai főtitkár.

A magyar jakobinusok egyik vezető személyisége volt. Folyékonyan beszélt magyarul, németül, franciául, latinul, szlovákul, az angol nyelvet például hat hét alatt tanulta meg. Sopronban, majd Pozsonyban tanult, ahol 1771-ben végzett jogászként az evangélikus főiskolán. 1774 őszén Forgách Miklós gróf magántitkáráként Gácsra költözött. 1779 elején Széchenyi Ferenc gróf ügyvédje lett. 1783 nyarán Széchenyi Ferenc grófot a horvát bán helyettesévé nevezték ki és Hajnóczy, mint titkár elkísérte őt Zágrábba. 1786-ban Széchenyi Ferenc gróf elhagyta a császár szolgálatát és visszavonult a közélettől. Hajnóczy nem követte őt, a gróf ajánlatára a császár 1786. február 20-án királyi tanácsosi címmel és évi 1080 forint fizetéssel Szerém vármegye alispánjává nevezte ki. 1791-ben a *Magnanimitas* nevű szabadkőműves páholyban megismerkedett Martinovics Ignáccal. Martinovics 1793. május 10-én beavatta a titkos szövetség titkaiba és a társaság egyik igazgatói tisztét is ráruházta. Ezután Hajnóczy az ember és polgár francia kátéját fordította németre. 1793. Augusztus 16-án, éjjel 11 óra tájban iratai rendezése közben lepte meg az elfogására kiküldött pest-városi kapitány, aki felmutatta a Bécsben már három héttel azelőtt elfogott Martinovics levelét, amelyben a titkos társaság igazgatóit értesíti, hogy az összeesküvés titkait már föltárta, tehát minden elveszett. Hajnóczy erre levélszekrényéből levélcsomót ragadott ki s azt a fegyveresek elé dobva, fölkiáltott: „Itt vannak az alávaló gazembernek többi levelei is”, azután ellentmondás nélkül követte a rendőrtisztet. Hajnóczynak és igazgatótársainak elfogatása országszerte felzúdulást váltott ki. A megyék neheztelő feliratokban augusztus végén megkérték a királyt, hogy a foglyokat küldje haza Magyarországra. Ezért november 22. és 24. között ismét Budára szállították őket, és ott 1795. április 27-én Hajnóczy felett is kimondták a halálos ítéletet. Május 20-án, reggel hat órára volt kitűzve az elítéltek kivégzése, amely a mai budai Vérmezőn hajtatott végre.

Hatvany Lajos

Országház utca 19.

Hatvany Lajos, *hatvani báró* (1897-ig *Deutsch*, 1917-ig *Hatvany-Deutsch*) (Budapest, 1880. október 28. – Budapest, 1961. január 12.) író, kritikus, irodalomtörténész, Kossuth-díjas, az MTA tagja; "az utolsó mecénás"

Egyetemi tanulmányait Magyarországon és Németországban folytatta. Magyarországon elsősorban Gyulai Pál volt rá hatással. 1905-ben szerzett bölcsészdoktori diplomát. Három évvel később, 1908-ban Ignotusszal és Fenyő Miksával megalapították a Nyugat című folyóiratot, mely a 20. század első harmadában a legnagyobb hatású irodalmi lap volt. 1911-ben Osvát Ernővel való személyes összetűzése miatt megvált a Nyugattól, és több évre Berlinbe költözött. 1917-ben tért vissza Magyarországra, ekkortól a Pesti Napló, majd az Esztendő című lapok szerkesztője volt. Az 1918-19-es polgári forradalom alatt a Magyar Nemzeti Tanács tagja és a Vörösmarty Akadémia egyik alapítója volt. A Tanácsköztársaság végén Bécsbe emigrált, majd Berlinben és Párizsban élt. 1927-ben költözött vissza Magyarországra; ekkor a Horthy-rendszert bíráló "nemzetgyalázó" írásai miatt bíróság elé állították, és másfél év börtönre ítélték, de külföldi nyomásra végül kegyelmet kapott. 1938-ban újra emigrált; előbb Párizsban, majd Oxfordban élt. 1947-ben tért újra haza Magyarországra. A budapesti egyetem bölcsészettudományi karán tanított. 1959-ben Kossuth díjat kapott. 1960-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta.

Joseph Haydn A teremtés

Szent György tér 2.

Franz Joseph Haydn (Rohrau, 1732. március 31. – Bécs, 1809. május 31.) osztrák zeneszerző, karmester, operaimpresszárió, énekes és zenetanár, a bécsi klasszicizmus első nagy mestere, a klasszikus szonátaforma tökéletesítője, a szimfónia és a vonósnégyes klasszikus műformájának kimunkálója.

1761-ben az Esterházy-udvar alkalmazottja lett mint másodkarnagy, majd Johann Georg Werner halála után első karnagy lett. Haydn vezette az udvari zenekar mellett az udvari operatársulatot, valamint ő vezényelte le a herceg napi kamarazenéléseit is. 1766-tól Esterházy Miklós egyre gyakrabban tartózkodott Fertődön, így Haydn kiszorult a bécsi zenei életből. – részletek a wikipedia.org-ból.

Heinrich József

Iskola utca 18.

Henszlmann Imre

Táncsics Mihály utca 1.

Henszlmann Imre (Kassa, 1813. október 13. – Budapest, 1888. december 5.^[1])

művészettörténész, egyetemi tanár, az MTA tagja.

Pesten, Bécsben és Padovában orvosi tanulmányokat folytatott, majd művészettörténeti és archeológiai szakra jelentkezett.^[1] Bécsben a pénzverde igazgatója, a magyar származású Böhm József Dániel vezette be erre a tudományszakra. 1848-ban Bécsben Eszterházy Pál sajtóreferense lett.^[1] 1849-ben a forradalomban való részvétele miatt fogságba zárták, majd Londonba és Párizsba távozott. Párizsban III. Napóleon támogatásával jelent meg *Théorie des proportions appliquées dans l'architecture* című műve 1860-ban. Magyarországra visszatérve ő vezette a meginduló székesfehérvári és kalocsai ásatásokat. 1867-től a Műemlékek Országos Bizottságának első előadója volt.^[1] 1873-ban lett a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. Sok tanulmányt és cikket írt, szerkesztette az Archeológiai Értesítő és az Archeológiai Közlemények című periodikákat.

Hidas Frigyes

Attila út 133.

Hidas Frigyes (Budapest, 1928. május 25. — 2007. március 7.) zeneszerző. Életműve főként fúvós hangszerekre írt darabokat foglal magában, de jelentősek voltak színházi kísérőzenéi is. /„Magyar Fúvósötös” –nek írta Fúvósötös No. 2 c. művét A Magyar Fúvósötös három tagja kerületünk lakói voltak ill. lakója :
 Fülemile Tibor fagottművész -/1929-2011/
 Dittrich Tibor klarinétművész- /1940-2008/
 Tarjáni Ferenc -kürtművész - /1938 - / /
 Kitüntetései: . Erkel Ferenc-díj (1958), (1982) ,Érdemes Művész (1987) Bartók Béla–Pásztory Ditta-díj (1993)

Hörger Antal

Mária tér

Hörger Antal, (Kismarton, 1685 körül–Buda, 1765. február 6.)

A tér közepén 1724-ben a pestisjárvány után fogadalomból Mária-oszlopot állítottak föl, amely Hörger Antal budai szobrász munkája volt. /forrás: wikipedia.org/

1712-től mint budai polgár több szoborművet készített Buda és Pest városa számára.

/forrás: netlexikon.hu/

Hubay Jenő

Fő utca 21.

Hubay Jenő (született: *Huber Jenő*, Pest, 1858. szeptember 15. – Budapest, 1937. március 12.), hegedűművész, zeneszerző és pedagógus. 1921-ben az MTA tiszteleti tagjává választották. A 19. század utolsó negyedében a világ hegedűművészetének élvonalába tartozott: a hetvenes évek végétől kezdve évtizedeken át sorozatosan aratta sikereit Európa-szerte. Jelentős elismerést vívott ki kamaramuzsikusként is. Előbb brüsszeli, majd budapesti vonósnégyesével és szonáta-partnereivel a legmagasabb igényű muzsikálásnak igyekezett híveket szerezni. Zenepedagógusként is kiváló eredményeket ért el. Hubay 23 éves korában került az előkelő Brüsszeli Konzervatórium hegedűtanszakának élére, és négy év alatt kitűnő muzsikusként egész sora került ki osztályából, köztük Bram Eldering. Ezt követően visszatért Magyarországra, ahol a Zeneakadémia hegedűtanszakát vezette. A Hubay-iskolából olyan híres művészek sora került ki, mint Geyer Stefi, Vecsey Ferenc, Szigeti József. 1919-től 1934-ig a Zeneakadémia igazgatója volt. A 19. század végétől népszerűek voltak hegedűművei és magyar, francia, valamint német dalai. Később érdeklődése egyre inkább a nagyobb szabású, szimfonikus és színpadi műfajok felé fordult: A cremonai hegedűs és az Anna Karenina című operáival maradandót alkotott.

Hunyady László

Szent György tér 2.

Hunyadi László (1431– Buda, 1457. március 16.) Hunyadi János és Szilágyi Erzsébet elsőszülött fia.

Hunyadi János fényes nándorfehérvári győzelme és hősi halála után 1456-ban, az idősebbik fia, László került a Hunyadi család és párt élére, ezzel együtt nagy politikai erőt képviselt és a nép körében is közkedvelt volt. Az uralkodó, V. László király biztosította Hunyadiat, hogy mellettük áll de ez nem tartott sokáig, mivel Hunyadi László nem akart lemondani jelentős hatalmáról és a birtokukban lévő várakról, amiket a király és az őt irányító főúri liga követelt. Közben a főurak, elsősorban az V. László királyt befolyásoló Cillei Ulrik és a Hunyadiak között egyre inkább elmélyedett az ellentét. Cillei szervezkedését Hunyadi László ellen leleplezték, később egy tisztázatlan vita során Hunyadi és hívei meggyilkolták Cillei Ulrikot. A királyi tanács minden törvényes formaságot mellőzve rövidesen kimondta, hogy Lászlót fővesztésre ítéli gyilkosság és felségárulás miatt. 1457. március 16-án Budán, a Szent György téren Hunyadi Lászlót lefejezték.

Huszka Jenő

Fő utca 15.

Huszka Jenő (Szeged, 1875. április 24. – Budapest, 1960. február 2.) zeneszerző.

Érettségi után, 1893-ban Pestre ment joghallgatónak, de közben beiratkozott a Zeneakadémiára is, ahol Hubay Jenő és Koessler János tanítványa lett. Ebben az időben koncertszervezéssel is foglalkozott, egyik koncertjén lépett először nyilvánosság elé az akkor 18 éves Dohnányi Ernő. 1896-ban végzett mind jogi, mind zenei tanulmányaival. Bár kinevezték a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium díjtalan fogalmazógyakornokának, ő egy év fizetetlen szabadságot kért, hogy Párizsba utazhasson. A Lamoreux-zenekarban első hegedűseként működött, londoni vendégszereplésükön is velük volt. 1897-ben hazatért, és munkába állt a minisztériumban. Ott ismerkedett meg Martos Ferenccel, aki később a librettistája lett. 1898-ban volt első színpadi művének premierje: a *Tilos a bemenet!* című zenés bohózat szövegét Mérei Adolf írta. Megismerkedett az akkor még ismeretlen Fedák Sárival, és számára írta következő darabját. Az 1902. december 20-án bemutatott Bob herceg hatalmas siker lett, ez volt az első magyar operett, amelyet külföldön is műsorra tűztek.

Jankovich Ferenc

Mátray utca 9.

Jankovich Ferenc (Székesfehérvár, 1907. november 29. – Budapest, 1971. március 9.) magyar költő, író, műfordító.

Székesfehérváron született 1907. november 29-én. Iskoláit Sárpentelén, majd Székesfehérváron végezte. 1927-ben érettségizett, majd az Eötvös Kollégium tagjaként a Pázmány Péter Tudományegyetemen magyar-francia szakos tanári oklevelet szerzett. 1932–34 között francia állami ösztöndíjjal a Sorbonne hallgatója, és az École Normale Supérieure diákja volt. Tanársegédként dolgozott a Keleti Nyelvek Főiskoláján. Itt jelent meg első verseskötete.

Hazatérve 2 évet végzett el a Zeneakadémia ének tanszakán. Óraadó tanár a budapesti középiskolákban. 1936–42 között a Magyar Dal c. zenei folyóirat felelős szerkesztőjeként dolgozott, Kodály és Vásárhelyi Zoltán munkatársaként. Az érdi első magyar Népfőiskolán magyar irodalmat, történelmet, zenét tanított.

1939-ben, majd 1942-ben Baumgarten-díjat kapott. Munkatársa volt a Nyugat, Válasz, Kelet Népe, Magyar Csillag c. folyóiratoknak.

A 40-es évek második felében indított élő, országjáró folyóiratának, a Magvetőnek megjelentetését a megújuló zaklatások miatt kénytelen volt beszüntetni. Az ötvenes években visszavonult a kulturális szervezői tevékenységtől, az évtized elején költőként nem publikált. Történelmi regényeket írt és idegen szerzők műveit fordította. Munkásságáért 1955-ben József Attila-díjat, 1956-ban Kossuth-díjat kapott.

1956-ban, majd 1961-ben a Nemzetközi PEN Club meghívására részt vett a Knokke le Zoute-i költői biennálén, ahol A primitív szentimentalizmus és a modern nihilizmus érintkezése korunkban címmel tartott előadást. A 60-as években irodalmi munkásságával verskötetek és regények mellett a memoáriródat is gazdagította. 1971. március 9-én Budapesten hunyt el

dr. Jankovics Marcell

Pauler utca 19.

(1874. november 3., Gárdospusztá -- 1949. november 12., Budapest)

A magyar turistaság, szorosan véve a magyar hegymászás kimagasló egyénisége és a XX. századeleji magyar hegymászás egyik vezetője. Már fiatal diákkorában járt az Alpokban; még alig volt 16 éves, amikor járt a Piz Morteratsch (3754 m), Ortler (3902 m), Wetterhorn (3703 m), Strahlegg (3351 m) és Breithorn (4171 m) csúcsokon. Ettől kezdve úgyszólván minden szünidejét az Alpok és Dolomitok sziklavilágában töltötte.

1892-1893-ban a nyarat Torinóban töltötte Kossuth Lajosnál, akihez rokoni kapcsolat fűzte. Később Pozsonyban folytatott ügyvédi gyakorlatot. 1905-ben függetlenségi programmal a füleki kerületben képviselővé választották. Füleket két választási cikluson át képviselte. A trianoni országcsönkítés után -- mint pozsonyi lakos -- a felvidéki magyarság egyik szellemi vezetője lett. Irodalmi munkássága egyformán kiterjedt a vers- és novellaírássra. Irodalmi működésének elismerése volt, hogy a pozsonyi Toldi Kör elnökének választotta meg s elnöke volt a Szlovenszkói Magyar Kultúregyletnek is. A Petőfi Társaság rendes tagja (1940). A harmincas években a *Turistaság és Alpinizmus* hasábjain jelentek meg művészi turista novellái, melyekkel a magyar turista irodalomban eddig járatlan útra lépett. Hegymászó novellái (*A féllábú ember, A kötel, A völgy törvénye és a hegy törvénye, Az imádság*) új utat mutattak a hegymászás novellisztikus feldolgozására. A Petőfi Társaság 1940. február 29-én tartott közgyűlésén a társaság rendes tagjának választották meg. Irodalmi és aktív hegymászó munkásságán kívül a turista közéletben is szerepet vállalt. Az MTE-nek 1904-1910, majd 1921-1923 között választmányi tagja volt. Az 1918-ban alakult Magyar Hegymászók Egyesülete első elnöke volt. E tisztséget 1927-ig viselte, míg az MHE 1928. június 8-i közgyűlése az egyesület tiszteletbeli tagjává választotta. A Magyar Turista Szövetség társelnöke volt 1914-1920 között. /forrás: fsz.bme.hu/

Jovanovics Szegedinac Pero

Dísz tér

Szegedinác Jovánovics Péró (Pécska, 1655. – Buda, 1736. április 4.), szerb nemzetiségű határőrkapitány, lázadó. Neve szerbül: Pera Jovanović Segedinac, Пера Јовановић Сегединац), magyarosítva Szegedi Péter. Péró az Arad környékén fekvő Pécskáról származott, életét a határ melletti harcokban töltötte, részt vett az 1684-ben kezdődő felszabadító háborúban. a Maros menti Katonai Határőrvidék megszűnése és a katonák jobbágysorba taszítása miatt, valamint az ortodox szerbek erőszakos katolikus hitre térítése miatt lázadásra buzdította a Békés vármegyei parasztokat. A felkelés lángját közvetlenül azonban az udvar térítő politikája szította, melyet a betelepülő ortodox szerbek ellen folytatott. Péró az aradi várparancsnok, a szintén szerb nemzetiségű Thököly Ránkó (Ranko Tekelija) elfogatta, és Budára küldte, ahol halálra ítélték és négyfelé vágták. Teste darabjait Aradon, Nagyváradon, Sarkadon és Békésszentandráson tették közszemlére. Ma a kivégzés színhelyén, a Budai várban, a Sándor-palota közvetlen közelében egy szerb-magyar nyelvű emlékkő található.

Kálmán György

Bécsi kapu tér 8.

Kálmán György (Budapest, 1925. március 6. – Budapest, 1989. február 19.) magyar színész. Makay Margit magániskolájában kezdte színészi képzését. Utána a Színművészeti Főiskolára jelentkezett, amelynek 1949-es elvégzése után a Pécsi Nemzeti Színházban, Szendrő József igazgatása alatt kapott először szerződést. Ezután 1953-1980 között a Nemzeti Színház tagja volt. 1981 után a Radnóti Színpadon lépett fel. Az 1956 utáni színésznemzedék meghatározó egyénisége volt. Alakításai egy korszak, egy nemzedék jellegzetességeit viselték magukon.

Kerényi György

Pauler utca 17.

Kerényi György (Csorna, 1902. márc. 9. – Bp., 1986. dec. 30.): népzenekutató, zeneszerző, karnagy, szerkesztő, tanár. Tanulmányait a bp.-i Zeneak.-n Kodály Zoltán (zeneszerzés) tanítványaként 1920-25 között végezte. A bp.-i Pázmány Péter Tudományegy.-en (Eötvös-kollégista volt) „A magyar jambus-dallamok ritmusa” címmel írta doktori disszertációját. 1925-30 között Győrött tanár, karnagy és a Győri Hírlap munkatársa volt. 1930-31-ben Berlinben. 1932-ben Rómában volt ösztöndíjas. 1933-50-ben az Énekszó, 1941-50 között az Éneklő Ifjúság folyóiratok egyik alapítója és szerk.-je. 1934-40-ben a Chinoín gyár vegyeskarát vezette és az MTA népzenekutató csoportjának főmunkatársa. Bartók Béla, 1940 óta Kodály Zoltán munkatársa. 1949-70 között az MTA Zenetud. Int. Népzenekutató Csoportjának osztályvezetője, a Magy. Népzene Tára egyik főszerk.-je. Egyike volt azoknak, akik irányították és magyar népzenei alapokra helyezték az orsz. énekoktatást. 1929-től rendszeresen foglalkozott népdalgyűjtéssel; több világi és egyházi kórus szövegét magyarra fordította

Anton Kerner von Marilaum

Toldy Ferenc utca 9.

Osztrák botanikus, bécsi egyetem professzora. 1858-ban botanikai professzorrá nevezték ki Budán. Az itteni munkássága emlékére állították az emléktáblát.

Szakértői irodalmi műve „A növényi élet a Duna-menti országokban”.

Őt tartják a növényi szociológia megalapítójának.

/forrás: de.wikipedia.org/

Konkoly-Thege Miklós

Fő utca 6.

Konkoly-Thege Miklós (Pest, 1842. január 20. – Budapest, 1916. február 17.) csillagász, meteorológus, az MTA tagja, országgyűlési képviselő.

1869-ben ógyallai birtokán csillagvizsgálót építtetett, amelyet az évek során nemzetközi hírű obszervatóriummá bővített. Megfigyelései 1871-ben kezdődtek. Leginkább a meteorok és üstökösök kutatása során ért el jelentősebb eredményeket, de foglalkozott bolygók észlelésével és spektroszkópiás (színképelemzéses) vizsgálatokkal is. A csillagászat műszaki oldala sem hagyta hidegen, több távcsövet is tervezett illetve készített.

Az ő közreműködésének köszönhetően létesültek a következő csillagvizsgálók: 1878-ban a Haynald-obszervatórium Kalocsán, 1881-ben Gothard Jenő és Sándor obszervatóriuma Herényben, majd 1886-ban Podmaniczkyéké Kiskartalon.

1890. szeptember 19-től 1911-ben történt nyugállományba vonulásáig társadalmi munkában látta el a Meteorológiai és Földmágnassági Intézet igazgatói posztját. Ebbéli pozíciójában szervezte meg az egész országban az időjárás-előrejelzés távirati terjesztését.

Tadeusz Kosciuszko

Kosciuszkó Tádé utca

Andrzej Tadeusz Bonawentura Kościuszko (magyarosan Kosciuszko Tádé) (Mereczowszczyzna, Lengyelország, 1746. február 4. – Solothurn, Svájc, 1817. október 15.) lengyel-litván nemzeti hős, hadvezér és a nevét viselő, az Orosz Birodalom ellen indított 1794-es felkelés vezetője.

Az amerikai függetlenségi háborúban ezredesként harcolt George Washington oldalán. Odaadó és hűséges szolgálatáért a Kongresszus 1783-ban dandártábornokká léptette elő. Ugyanebben az évben megkapta az Egyesült Államok állampolgárságát is.

1792-ben II. Katalin orosz cárnő csapatai betörték Lengyelországba, hogy leverjék az oroszok által 1772-ben megszállt területek felszabadítását célzó reformmozgalmat. Kościuszko a nagy dubienkai csatában hadosztálya élén fényes győzelmet aratott az ötszörös túlerővel rendelkező orosz erőkkel szemben, ezért vezérezredes lett, s a franciáktól tiszteletbeli állampolgárságot kapott. A király azonban elállt a reformoktól, Poroszország és Oroszország újabb területeket szállt meg, s a grodnói országgyűlés elismerte az 1793-as felosztást is. Kościuszko a liberálisokkal Szászországba menekült, innen Párizsba küldték, hogy a girondistáktól és jakobinusoktól ügyükhöz támogatást szerezzen. Kościuszko az 1794. március 12-én kitört felkelés katonai vezetője lett. 1794. október 10-én a Maciejowicénél csatát kezdeményezett, és először nagy sikereket ért el, de a túlerőtől végül vereséget szenvedett, megsebesült és orosz fogságba esett. Kościuszko Szentpétervárott, a Péter-Pál erődben raboskodott, majd Katalin cárnő halála után (1796) után az utód I. Pál szabadon bocsátotta. Rokkantsága dacára visszatért Amerikába. 1798-ban Franciaországba utazott. Majd a svájci Solothurnba költözött, és ott halt meg egy balesetben 1817. október 15-én.

Kossuth Lajos

Táncsics Mihály utca 9.

Udvardi és kossuthfalvi Kossuth Lajos (Monok, 1802. szeptember 19. – Torino, 1894. március 20.) államférfi, a Batthyány-kormány pénzügyminisztere, a Honvédelmi Bizottmány elnöke, Magyarország kormányzó-elnöke. A nemzeti függetlenségért, a rendi kiváltságok felszámolásáért s a polgári szabadságjogok biztosításáért vívott 19. századi küzdelem egyik legnagyobb alakja, a magyar szabadságharc szellemi vezére. Máig egyike azoknak, akik a magyar nép emlékezetében leginkább megtestesítik az 1848–1849-es forradalmat és szabadságharcot, Széchenyivel és Petőfivel együtt.

„Amely percben Magyarországon akadna ember, aki urává akarna lennie e nemzetnek, aki bármely hatalmat mástól, mint e nemzet képviselői testület kezéből akarna venni, azon emberre, uraim, vigyázzanak önök, az egész nép, és soha semmi esetben ne tűrjék, ne engedjék azt, hogy e nemzet felett más határozhasson valaki, mint e nemzet maga.” Debrecen, 1849. április 14. Kossuth beszéde a képviselőházban Magyarország függetlenségének kimondásáról

1837. május 4.-éről május 5.-ére virradó éjjelen letartóztatták, és bevitték a Budán az «Isten szeménél» lakó Kossuthot a budai kaszárnyába, egyidejűleg pesti szállásán lefoglalták irományait és leveleit. A királyi tábla, szoros vizsgálati fogság után, három évi börtönre ítélte, a hétszemélyes tábla pedig még egy évvel megtoldotta a büntetést. 1840 májusában szabadult, különösen Deák Ferenc erélyes közbelépése folytán, a többi politikai foglyokkal együtt amnesztiát nyert. 1848-as választásokon Pest szabad királyi város belvárosi kerületében indult, amit meg is nyert. A világosi kapituláció után török földre menekült, előbb azonban Orsovánál, magyar földön elásatta a Szent Koronát. Onnan 1851 szeptemberében egy amerikai gőzös szállította el: Angliába utazott. 1851 végén érkezett Amerikába. Visszatérve, állandóan Londonban lakott, ahol a parlamenti és irodalmi világban sok fontos összeköttetést szerzett. Kapcsolatot tartott fenn a francia, olasz, orosz, német és lengyel emigráns körökkel.

Kosztolányi Dezső

Tábor utca 12.

Kosztolányi Dezső, teljes nevén: Kosztolányi Dezső István Izabella^[1] (Szabadka, 1885. március 29. – Budapest, Krisztinaváros, 1936. november 3.^[2]) író, költő, műfordító, kritikus, esszéista, újságíró, a *Nyugat* első nemzedékének tagja. A gimnáziumot Szabadkán kezdte, majd önképzőkori konfliktusa miatt (magyartanárára tett megjegyzést) kicsapták, s magántanulóként, Szegeden tette le az érettségit. 1903-ban Budapestre ment, s beiratkozott a bölcsészkar magyar–német szakára. Itt ismerkedett meg és kötött barátságot – *Négyesy* professzor stílusgyakorlatain – *Babits Mihállyal*, *Juhász Gyulával*, akikkel aktív levelezésbe is kezdett. Életreszóló barátságot kötött *Karinthy Frigyessel*, aki ekkor matematikával és fizikával foglalkozott és megismerkedett *Füst Milánnal* is. Hatással voltak rá többek között a kortárs *Zalai Béla* (1882-1915), az egyik legeredetibb magyar gondolkodó filozófiai munkái. 1904-ben beiratkozott a *bécsi* egyetemre, ahol *Hegel* filozófiájáról, *Grillparzerről*, *Schillerről* hallgatott szemináriumokat. 1905-ben hazatért, de nem ment vissza az egyetemre, hanem újságíró lett. Első cikkei többek közt a *Szeged és Vidékében* és a *Bácskai Hírlapban* jelentek meg. 1906-ban a *Budapesti Napló* kérte fel munkatársnak *Ady Endre* helyére, aki akkor épp *Párizsból* küldte tudósításait. 1907-től *A Hét* is rendszeresen hozta verseit, műfordításait, kritikáit. Kapcsolatban állt a szabadkőművesekkel (ld. *Láncvers* c. költeményét), 1916-ban felvették a Március páholyba, majd részt vett a Világ páholy megalapításában. Íróként a politikamentességre törekedett, igyekezett távol tartani magát mind a jobb-, mind a baloldaltól, ennek ellenére egy-egy megnyilvánulásáért mindkét oldalról támadások érték. *Rákosi Jenőt* 1930-ban Kosztolányi követte a *Magyar Pen Club* elnöki tisztségében. 1936. november 3-án halt meg Budapesten.

Dr. Kovács K. Pál

Bem rakpart 22.

Kovács Károly Pál vagy **Kovács K. Pál** (Budapest, 1907. december 7. – Budapest, 1989. november 19.) Kossuth-díjas villamosmérnök, gépészmérnök, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja. A 20. századi magyarországi elektrotechnika kiemelkedő jelentőségű alakja, 1964-től 1970-ig a Villamosenergia-ipari Kutatóintézet igazgatója volt. 1949-től a Magyar Tudományos Akadémia levelező, 1970-től rendes tagja volt, az elektrotechnikai bizottság munkáját elnökölte. 1948 és 1957 között a Magyar Elektrotechnikai Egyesület elnöki tisztét töltötte be, 1967 után a társaság tiszteletbeli elnöke volt. Tudományos eredményei elismeréseként 1952-ben Zipernowsky-díjat, 1953-ban Kossuth-díjat vehetett át, 1985-ben a liège-i Montefiore Intézet kitüntetését kapta meg. 1982-ben az aacheni Rajna–vesztfáliei Műszaki Főiskola, 1984-ben a Budapesti Műszaki Egyetem díszdoktorává avatták.

Krassó György

Fő utca 37/b.

Kroó György

Várfok utca 15/b.

Kroó György (Eger, 1926. augusztus 26. – Budapest, 1997. november 12.) a 20. századi magyar zenekritika és zenetörténetírás egyik legnagyobb alakja Tóth Aladár és Szabolcsi Bence mellett. Munkásságával a zenei ismeretterjesztés terén is maradandót alkotott. Tanulmányait 1949 és 1952 között a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hegedű szakán Rados Dezsőnél, 1951 és 1956 között a zenetudományi szakon Szabolcsi Bence irányításával végezte. 1957-től a Magyar Rádió munkatársaként, 1958-tól a Zenei Népművelési rovat vezetőjeként, 1991-től főmunkatársként dolgozott. Rádiós tevékenységével megalapozta és felvirágoztatta a magyar zenei ismeretterjesztést és zenekritikát. Az 1960-as évek elejétől kritikái rendszeresen elhangzottak a Magyar Rádió általa alapított Új zenei újság című műsorában (a Rádió *A mikrofonnál Kroó György* címmel kiadta elhangzott kritikáit). Népszerű ismeretterjesztő rádiós sorozata volt a *Hallgassuk együtt!*. Az *Élet és Irodalom* hetilapban 1964 és 1996 között mintegy 240 írása jelent meg, többnyire kortárs magyar művekről. Stílusát egyedülállóvá és a mai zenekritikusok számára mértékadóvá tette közérthetőséggel párosult szakszerűsége, valamint a zene iránti szeretete és tisztelete, amely minden szavából sugárzott. Halálára két nagy magyar zeneszerző is komponált darabot: Kurtág György *In memoriam Kroó György* (cselló szólóra); Szöllősy András: *Addio Kroó György emlékére* (szólóhegedűre és vonós kamaraegyüttesre, 2002

Kuny Domokos

Kuny Domokos utca 1.

Kuny Domokos (Durlach, Bajorország, 1754. december 15. – Bécs, 1822. február) – keramikus.

1754 december 15.-én született a bajorországi Durlachban. Apja először Lotharingiából Bajorországba, majd onnan a magyarországi Holicsra költözött, ahol 1759-ben bekövetkezett haláláig a majolikagyárban dolgozott.

Kuny Domokos fiatal korában került Tatára, ahol mostohaapja, Hermán Sándor az itteni fajanszgyár vezetője lett. Mostohaapja halála után Kuny Domokos Budára költözött, ahol 1784 körül saját majolikaüzemet alapított, mely rövidesen nagy hírnevet szerzett.

Kuny Domokos gyártott majolikaedényeket, keménycserép és fajansz tárgyakat, finom kőedényeket, és ő találta fel a majolikaedényekre alkalmazható ólommentes mázat is.

1810-ben Bécsbe költözött, itt érte a halál 1822 februárjában.

Liszt Ferenc

Úri utca 43.

Liszt Ferenc (németül *Franz Liszt*; Doborján, 1811. október 22. – Bayreuth, 1886. július 31.) a 19. századi romantika egyik legjelentősebb zeneszerzője, minden idők egyik legnagyobb zongoraművésze. A budapesti Zeneakadémia első éveiben készséggel segítette a magyar zenekultúra újonnan kialakuló központját, és vállalta, hogy az év néhány hónapjában itt tanítson.

Magurai báró August Antal (Szekszárd, 1807. február 10. – Szekszárd, 1878. szeptember 9.) színházvezető, mecénás.

August és Liszt barátsága

A művész négyszer (1846, 1865, 1870 és 1876) volt August Antal vendége Szekszárdon, itt került először érintkezésbe a vidéki társadalommal. Liszt ennek hatására eszmélt rá, hogy Magyarországhoz tartozik és zenéjével a magyar nemzetet hivatott szolgálni. Itt alkotta meg Augustnak dedikált VIII. rapszódiaját, a Magyar Rapszódia-t. Augustnak nagy szerepe volt a Liszt Esztergomi miséjének elfogadtatásában és bemutatásában egyaránt. Szintén az ő javaslatára bízták meg Lisztet Ferenc József királlyá koronázásának alkalmára a Koronázási mise elkészítésével, melyet a jeles napon, 1867. június 8-án mutattak be. Liszt harmadik szekszárdi látogatásakor a művész születésnapját a lakosság fáklyás felvonulással köszöntötte, próbálták rábírní hogy végleg maradjon Magyarországon. August Antal közbenjárására történt az is, hogy Lisztet kérték fel 1873-ban a Zeneakadémia megszervezésére. 1878-ban Liszt így írt régi barátja haláláról: "*August elvesztése a legfájdalmasabban érint. Az esztergomi mise első előadása óta - több mint húsz éve - lélekben egyik voltunk. S ugyancsak ő volt, aki elhatározásomban, hogy magamat Budapestre kötelezzem, különösen megerősített.*" /forrás: wikipedia.org/

Báró Lukács Miklós

Úri utca 8.

Lukács Miklós, báró (Gyula, 1905. febr. 4. – Bp., 1986. nov. 1.): karmester. Kossuth-díjas (1973), érdemes (1956) és kiváló művész (1978), a Magyar Népköztársaság Zászlórendjének (1975) tulajdonosa. Középiskolai tanulmányait befejezván gyógyíthatatlan betegnek hitték, ezért bárói örökségének nagyrészét elherdálta. Hogy a diagnózisa tévessé vált, komoly tanulmányokat végzett Lipcsében; t.k. Julius Prüvernél, Arthur Schabel zongoraművésznél és Paul Hindemith zeneszerzőnél tanult. Több német városban karmesterkedett, ezért egy számára nem kedvező magyar meghívást visszautasított, de a II. Világháború derekán mégis úgy határozott, hogy hazatér. 1943. okt. 21-én vendégkarmesterként bravúrosan mutatkozott be az Operában Mozart: Szöktetés a szerájból c. operájának vezényletével. Az évad végén az Operaház akkori igazgatóját, Márkus Lászlót fölmentették. A fiatal karmester 1944. júl. 26-ával elvállalta az igazgatóságot, ahonnan szept. 26-án távoznia kellett. Negyedéves igazgatósága alatt felkötött, begipszelt karral járt, hogy ne legyen képes dirigálni, mint ahogyan a Szálasi-puccs folyamán Sergio Failoni sem volt hajlandó vezényelni. Mivel számos embert és operai vagyontárgyat megmentett, a háború után az igazolóbizottság működését nagyon is pozitívan értékelte. 1946–50 között a Svédországból hazatért operaigazgató, Tóth Aladár mellett főtítkár, majd karmester. 1949-ben a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola operatanszakának, majd 1963-tól énektanszakának tanszékvezetője 1975-ig. 1951-ben a Budapesti MÁV Szimfónikusok vezető karnagya. Nádasdy Kálmán nyugalombavonulásával 1966-ban ismét az Operaház igazgatója; 1969-72 közt színrehozhatta Wagner: A Nibelung gyűrűje mind a 4 részletét, számos 20. sz-i operát mutatott be (Petrovics Emil: Bűn és bűnhődés, 1969; Alban Berg: Lulu, 1973; Durkó Zsolt: Mózes, 1977). Wagner-operákon kívül főként Verdi-operákban remekelt. 1978-ban nyugalomba vonult az Operából és a MÁV Szimfónikusoktól is, ahol főként Brahms, Beethoven és Bartók-művek vezényletével tűnt ki. De még néhány éven át vendégszerepelt Mo.on és Németországban is.

/forrás: mek.oszk.hu/

Martin Lajos

Táncsics Mihály utca 25.

Martin Lajos (Buda, 1827. augusztus 30. – Kolozsvár, 1897. március 4.) matematikus, feltaláló, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja.

Magyarországon ő volt az első, aki a repülőgép, illetve a kormányozható léghajó elméletével foglalkozott. Elsőként javasolta a csűrő felületek használatát a repülőgép kormányzásánál. Konstruált egy helikopterszerű, kerékpár-meghajtással működő szerkezetet, amely állítólag két-három méter magasra felemelkedett. A modell ma a kolozsvári történeti múzeumban található. Külföldről több ajánlatot kapott szabadalmának megvásárlására, de Martin nem volt hajlandó találmányát idegen országnak átengedni. Jókai Mór róla mintázta *A jövő század regénye* főhősét, Tatrangi Dávidot.

Martinkó András

Attila út 91.

(Szuhogy, 1912. szept. 22. - Bp., 1989. jan. 31.): irodalomtörténész, nyelvész, egyetemi tanár, az irodalomtudományok doktora (post mortem). Sokgyerekes bányászcsaládból származott. A mezőkövesdi reálgimn.-ban érettségizett, 1930-1935-ben a Pázmány Péter Tudományegy.-en az Eötvös Kollégium tagjaként a m.-francia szakon tanult. Báró Kemény Zsigmond pályafordulata (Pécs, 1937) c. értekezésével szerzett doktori diplomát. Előbb Bp.-en, majd a Felvidék visszacsatolása után Rozsnyón és Ungvárott, majd ismét a fővárosban volt tanár. Tanügyi pályája 1945 után rövid ideig a Vallás- és Közoktatásügyi Min.-ban folytatódott. 1950-ben a Nyelvtudományi Intézetbe került. Főmunkatársa volt az Idegen szavak szótárának, egyik szerk.-je A Magyar Nyelv Értelmező Szótárának. Úttörő munkát végzett a költői szótárak módszertanának kidolgozásában is. 1962-től nyugdíjaztatásáig (1972) az Irodalomtudományi Intézet főmunkatársa volt. Sokoldalú munkásságából különösen jelentősek Petőfi-kutatásai. Petőfi Sándor életrajzához alapvető vezérfonal Petőfi életútja c. dokumentumkötete (1972); 1979-ben Akadémiai Díjjal tüntették ki. Szótárszerkesztői és szemantikus gyakorlatára során nyert tapasztalatait kamatoztatta Vörösmarty Mihály és Petőfi Sándor műveinek kritikai kiadásában, a Magyar Rádió Társalgó c. műsorában elhangzott Közismert versek nyelvi magyarázata c. sorozatának anyagát Értjük vagy félreértjük a költő szavát? c. művében tette közzé (1983). Egy héttel az évek óta húzódó nagydoktori vitája előtt halt meg. L. Hjelmslev dán nyelvész nyelvfilozófiájáról írott műve kéziratban maradt.

/forrás: netlexikon.hu/

Matyéka Károly

Tárnok utca 10.

Felirat az emléktáblán:

E HÁZBAN SZÜLETETT 1857.JUNIUS 12-ÉN
 DR. MATYÉKA KÁROLY
 TANÁR
 A BUDAI VÁR JELES HEGEDŰSE A BRASSÓI
 FILHARMÓNIAI TÁRSULAT ALAPÍTÓJA
 ÉS ELNÖKE. ZENEKUTATÓ ÉS GYÜJTŐ.
 MEGHALT 1929-BEN BUDÁN

Matyéka Károly, bölcséleti doktor, felső kereskedelmi iskolai tanár, szül. 1857. jún. 12. Budapesten; a gymnasiumot és egyetemi tanulmányait ugyanitt, valamint Párisban a Sorbonneon, Collège de Franceon és az Ecole pratique des hautes études-ön végezte. Középiskolai tanári képesítő oklevelet nyert a francia és német nyelvből, de tanította a magyar nyelvet is. 1884 óta a dévai és brassói főreáliskolánál és a kereskedelmi akadémián tanított; 1895 óta a budapesti VI. kerületi felső kereskedelmi iskolában a magyar nyelv, történelem és a francia nyelv tanára. /forrás: mek.oszk.hu/

Márai Sándor

Mikó utca 2.

Márai Sándor, eredeti nevén *márai Grosschmid Sándor Károly Henrik*^[1] (Kassa, 1900. április 11. – San Diego, Kalifornia, 1989. február 21.) magyar író, költő, újságíró.

Márai életútja az egyik legkülönösebb a 20. századi magyar írók között. Már az 1930-as években korának egyik legismertebb és legelismertebb írói közé tartozott. Amikor azonban 1948-ban elhagyta hazáját, tudatosan és következetesen kiiktatták műveit a hazai irodalmi életből, és haláláig a nevét is alig ejtették ki. Ez nemcsak emigráns létének és bolsevizmus-ellenességének tudható be, hanem annak is, hogy ő volt a magyar polgárság irodalmi képviselője, s erről az osztályról sokáig semmi jót sem lehetett állítani. Márai azonban a klasszikus polgári eszményeknél értékesebbet nem talált, így kötelességének tartotta, hogy ezeknek az eszményeknek hangot adjon műveiben.

Az 1980-as években már lehetővé válhatott volna munkáinak hazai kiadása, de ő megfogadta, hogy amíg Magyarországon megszálló csapatok tartózkodnak, s nem lesz demokratikus választás, addig semminek a kiadásához és előadásához nem járul hozzá. Életműsorozatának újra kiadása halála után, 1990-ben indult el. Ugyanebben az évben posztumusz Kossuth-díjjal jutalmazták.

Márk Tivadar

Fő utca 25/a

Márk Tivadar (Budapest, 1908. május 11. – Budapest, 2003. szeptember 27.) magyar iparművész, Kossuth-díjas jelmeztervező, a Zeneművészeti Főiskola óraadó tanára volt operaszakon, az Operaház örökös tagja, mesterművész.

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnáziumban érettségizett. Felsőfokú tanulmányokat az Iparművészeti Iskola textiltervező tanszakán és a budapesti egyetem művészettörténet szakán folytatott. 1934-ben bekerült az Operaházhoz jelmeztervezőnek, egész aktív életét itt töltötte, tevékenysége teljesen összeforrt a színházi együttes munkájával. Jelmezeit ismerve más fővárosi színházak, köztük az Operettszínház, vidéki színházak, nagy szabadtéri színpadok, külföldi színházak is igényt tartottak tevékenységére.

Marton László

Tigris utca 55.

A ház falán látható táblán emlékeznek a következő szobrászművészekre:

Marton László (Tapolca, 1925. november 5. – Budapest, 2008. október 5.) Kossuth-díjas szobrászművész. Másfél száz köztéri alkotása található országszerte, egyedül Budapesten is negyvennél több.

Szobrász tehetsége kora ifjúságában megmutatkozott, holott a környezetében nem éltek művészemberek. Ferenczy Béni és Fülöp Elemér tanácsára Pestre ment tanulni Zala megye ösztöndíjával, 1940–1946-ban a Magyar Iparművészeti Iskolán folytatott tanulmányokat, majd 1946-tól 1952-ig a Magyar Képzőművészeti Főiskola szobrász szakán képezte magát, mesterei Pátzay Pál és Ferenczy Béni voltak, de a két szobrász mellett mesterének vallotta Bernáth Aurélt és Szőnyi Istvánt is.

Kora ifjúságától csak a szobrászatnak élt. Termékeny, sokat foglalkoztatott alkotó volt, akit mind hazai, mind nemzetközi szinten elismertek. Halála után a budapesti Szent István-bazilikában búcsúztatták, majd Szigligeten helyezték örök nyugalomra. Mellszobrát a hévízi Deák téren, 2011. május 3-án avatták fel, azóta a város galériája is Marton László nevét viseli.

A Tigris utca 55. sz. házban alkotott a Vastagh szobrász család is:

A művészek rövid életrajzai a wikipediából :

Vastagh György, idősebb, alsótorjai (Szeged, 1834. április 12. – Budapest, 1922. február 21.) magyar festő.

Fia:

Vastagh György, ifjabb, alsótorjai (Kolozsvár, 1868. szeptember 18. – Budapest, 1946. június 3.) magyar szobrász. /felesége Benczur Gyula lánya Benczur Olga szintén készített állat kislasztikákat/

Ifj.V.Gy. Lánya:

Vastagh Éva (1900-1942) tehetséges szobrászművész.

Ifj.V.Gy. Fia:

Vastagh László (1902-1972) tehetséges szobrászművész.

Meczner Lajos

Móra Ferenc utca 2/a.

Meczner Lajos (Sátoraljaújhely, 1890. jún. 22. – Bp., 1962. júl. 31.): építész, Ybl-díjas (1954). Oklevelét a müncheni technikai főiskolán szerezte. A II. világháború után a budai várnegyed helyreállítását és újjáépítését irányította. Borsos Lászlóval együttes terve alapján restaurálták a régi budai városházát (Szentháromság u. 2., ma múz.), a Fortuna u. 9. és a Dísz tér 3. sz. házakat.

/forrás: mek.niif.hu/

Mihelics Vid

Krisztina körút 36. / Attila út 2. / Bethlen udvar

Mihelics Vid, Mihelics Béla (Csátalja, 1899. jan. 7. – Bp., 1968. dec. 20.): újságíró, szerkesztő. Érettségi után a ciszterciták zirci kolostorában töltött egy évet mint kispap. A rendházat elhagyva 1918-tól jogot tanult, párhuzamosan bölcsészetet is végzett a bp.-i tudományegy.-en. Bölcsészdoktor lett (1922), jogtudományi oklevelet szerzett (1928). 1923-tól az Új Nemzedék munkatársa volt a lap megszűntéig, 1944-ig, 1925-től mint külpolitikai szerk. A keresztényszocialista mozgalom egyik vezéralakja lett. 1927-től a Vox Academica, a kat. diákszövetség lapjának főszerk.-je. A szakszervezeti jog elméletéről és a munkásság, valamint a munkaadók kapcsolatáról írt tanulmányokat. 1931-ben a Magy. Társadalomtudományi Társ. titkárává választotta. Megjelent Az új szociális állam c. könyve (Bp., 1931), melyben egy keresztény alapon álló, szociális elveket valló államrend modelljét igyekezett kidolgozni. 1934-től rövid ideig a Katholikus Szemle szerkesztésében is részt vett. A Szent István Ak. 1938-ban tagjai közé választotta, a sajtófőisk. vezetője volt, a 30-as évek végén Vas, majd Komárom vm. szociális előadója. 1945-től a Magyar Közlöny tördelő szerk.-je, az Új Ember szerk.-ségébe került, s a lapnak 1947-ig főszerk.-je volt. 1947-ben a Demokrata Néppárt oggy.-i képviselőjévé választották. Cikkei jelentek meg a párt lapjában, a Hazánkban. 1949-től a Vigilia főmunkatársa, majd Sík Sándor halála után 1963-tól főszerk.-je. „Tények és tanúk”, majd „Eszméek és tények” c. rovataiban a világegyháznak szinte minden időszerű kérdésével foglalkozott, s rokonszenvezett az egyházi reformtörekvésekkel. Elősegítette az egyház és az állam jó viszonyának kialakulását.
/forrás: mek.oszk.hu/

Mikó András

Úri utca 44-46.

Mikó András (Budapest, 1922. június 30. – Budapest, 1998. december 17.) rendező, főiskolai tanár.

Nádasdy Kálmán és Oláh Gusztáv tanítványa volt. 1946-ban került az Operaházhoz, ahol Otto Klemperer asszisztense, majd ügyelő és segédrendező lett. 1949-től rendező, 1963-1987 között pedig az Operaház főrendezője volt. 1950-től a Zeneakadémián színészmesterséget és -rendezést tanított. Rövid ideig (1951-52) az Operettszínházban is rendezett. A Szegedi Szabadtéri Játékok felújítása óta szinte minden évadban rendezett. Vendégszerepelt Európa számos színpadán. Számos kortárs magyar operát vitt színre: *Kádár Kata*, *Az ajtón kívül*, *Együtt és egyedül*, *Vérnász*, *Hamlet*, *Bűn és bűnhődés*, *Mózes*.

Mikó Imre

Mikó utca 16.

Hidvégi gróf **Mikó Imre** (Zabola, 1805. szeptember 4. – Kolozsvár, 1876. szeptember 16.) erdélyi magyar államférfi, művelődés- és gazdaságpolitikus, történész. A 19. századi Erdély politikai életének haladó szemléletű, meghatározó alakja, két ízben (1848, 1860–1861) Erdély főkormányzója, 1867 és 1870 között Magyarország közmunka- és közlekedésügyi minisztere volt. A közművelődés és közélet terén fáradhatatlanul munkálkodott hazája gazdasági, kulturális és tudományos felemelkedésén, kiérdemelve ezzel az „Erdély Széchenyije” díszítő jelzőt.

Politikai pályáját az erdélyi főkormányshék tisztviselőjeként kezdte 1826-ban, s 1847-re a kincstárnoki tisztségig jutott, egyúttal az erdélyi liberális reformnemzedék egyik vezéralakjává nőtte ki magát. 1848-ban Erdély ügyvivő, majd rövid ideig tényleges főkormányzója volt, ő elnökölte a magyar szabadságharc mellett kiálló agyagfalvi székelv nemzeti gyűlést. A szabadságharc bukása utáni időszakban a passzív ellenállás híveként visszavonult a politikától, s az 1860-as évekig kizárólag Erdély gazdasági és művelődési felemelkedésének szentelte életét. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület (1854) és az Erdélyi Múzeum-Egyesület (1859) megalapítása mellett fontos szerepet játszott a Kolozsvári Tudományegyetem létesítésében (1872), támogatta a kolozsvári Nemzeti Színházat, ösztönözte a korszerű mezőgazdaság és oktatásügy kibontakozását, s tevékenyen részt vállalt az Erdélyi Református Egyházkerület közügyeiből is. Szerkesztője és kiadója volt az Erdélyi történelmi adatok három kötetének (1855–1858), ezzel tudományszervezőként megteremtette az erdélyi történetírás egyik alapvető fórumát, de maga is írt történeti, irodalomtörténeti tanulmányokat. Az 1860-as évektől ismét politizált, 1860–1861-ben Erdély főkormányzója volt, majd 1865-től Kolozsvár követe a pesti országgyűlésen. A kiegyezést követő első magyar kormány közmunka- és közlekedésügyi minisztereként (1867–1870) nevéhez fűződik a Magyarországot Erdellyel összekötő vasúti pálya kiépítése, valamint az állami vasúttársaság, a mai Magyar Államvasutak Zrt. jogelődjének megalapítása.

Móra Ferenc

Móra Ferenc utca 2/a.

Móra Ferenc (Kiskunfélegyháza, 1879. július 19. – Szeged, 1934. február 8.) író, újságíró, muzeológus, a „tiszteletbeli makai”. /forrás: wikipedia.org/

Móra Ferenc Kiskunfélegyházán, szellemi gazdagsággal született, egy nagyon szegény családban. Apja, Móra Márton szabó volt, édesanyja Juhász Anna pedig pék. A család pénzügyi nehézségei miatt óriási nehézségek árán végezte tanulmányait. A budapesti egyetemen szerzett diplomát földrajz és történelem szakon, de csak egy évig dolgozott tanárként a Vas megyei Felsőlövőn.

Az ifjúsági irodalom kiemelkedő alakja volt. A párhuzamos karrierje, mint muzeológus, 1904-ben indult el, a szegedi egyesített könyvtár és múzeumban. 1917-ben nyerte el az igazgatói tisztséget, amit 1934-ben bekövetkezett haláláig látott el.

Iránta való tiszteletből napjainkban Móra Ferenc nevét viseli ez a múzeum.

/forrás: antikvarium-konyv.hu/

Dr. Náray Zsolt

Donáti utca 35-45

/forrás: szki.atw.hu/

Tábla elhelyezve az SZKI. Épületének falán.

Dr. Náray Zsolt (1927–1995)

a Számítástechnikai Koordinációs Intézet
(1985-től Számítástechnikai Kutató Intézet és Innovációs Központ **SZKI**)
alapító főigazgatója.

/forrás: szki.atw.hu/

Ottlik Géza

Attila út 45.

Ottlik Géza (Budapest, 1912. május 9. – Budapest, 1990. október 9.) író, műfordító. A magyar intellektuális próza kiváló alkotója. Kiemelkedő tudású bridzsversenyző, többszörös magyar bajnok és válogatott, valamint világhírű szakíró^[1], a bridzs- játék megújítója volt.

Pálffy ház

Hess András tér 3.

A tábla felirata:

EZ VOLT I. LAJOS IDEJÉBEN A KONTH MIKLÓS NÁDORNAK
/A MAI PÁLFFY GR. CSALÁD ŐSAPJÁNAK EGYIK HÁZA.
KINEK UNOKÁI LÁSZLÓ ÉS IMRE AZT 1400. A CSATKAI
PÁLOSOKNAK AJÁNDÉKOZTÁK.
A KAPUALJBAN MÉG NÉGY AJTÓFÉL A RÉGI KORNAK ÉPEN
MEGTARTOTT MARADVÁNYA.
A M.T.A. R.B. 1866.

A ház története a wikipedia.org-ból

Hess András tér 3-as sz. ház a Vörös Sün ház

A **Vörös Sün Ház** Budapest ma is álló és használt legrégebbi épülete. Napjainkra már nem eldönthető, hogy neve honnan származik: a ház megnevezése vagy a benne működő fogadó neve volt-e előbb.

1260 körül épített korai gótikus házak összeépítéséből alakult ki a mai épület, több középkori lakóházból a 18. században egyesítették.

Az 1300-as években Konth Miklós nádor (a Pálffy grófi család ősapja) is a ház tulajdonosa volt.

1686-ban az épület előtt esett el Buda utolsó török kormányzója, Abdurrahmán Abdi Arnaut pasa.

Sokáig ez volt a vár egyetlen vendégfogadója.

Perényi Imre - Perényi Ferenc

Úri utca 60.

Perényi (III.) Imre (? – ?, 1519. február 5, latinosan *Emericus Perenius*) a Magyar Királyság nádora – Geréb Pétert követve – 1504 és 1519 között.

/forrás: wikipedia.org/

Perényi Ferenc

(? , 1500 - Mohács, 1526. aug. 29.): váradi püspök, ~ Imre nádor fia, ~ Péter testvére. Humanista műveltségű főpap, aki a kir. kancelláriában kezdte pályafutását. Innen vezetett útja a váradi püspöki székbe. Részt vett Drágffy Jánossal és Ráskai Gáspárral abban a főúri szövetségben, amely a török elleni harcra összegyűjtött pénz elsikkasztásával vádolta Báthori István nádort. Az 1525-i egyezményen elérték leváltását. A mohácsi ütközetben II. Lajos kir. seregében harcolva esett el.

/forrás: netlexikon.hu/

Péchy Antal

Batthyány utca 29.

Podmaniczky Frigyes

Clark Ádám tér – Fő utca sarok

Podmaniczky Frigyes, báró (Pest, 1824. június 20. – Budapest, Erzsébetváros, 1907. október 19. magyar politikus, író, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja (1859).

1843-tól tevékenyen részt vett a politikai életben. Ráday Gedeon megyei követ mellett írnok. 1847-ig Pest vármegyei aljegyző, 1847-ben részt vett a pozsonyi országgyűlésen. 1848-ban a pesti országgyűlés felsőházának tagja és jegyzője. A szabadságharcban huszárkapitány és osztályparancsnok. Világos után büntetésből közlegényként katonáskodott 1850-ig. Ekkor visszavonult a közéleti szerepléstől, és szépirodalommal valamint evangélikus egyházának ügyeivel foglalkozott. 1867 és 1873 között a bányai evangélikus egyházkerület felügyelője volt, Székács József püspök világi elnöktársa. 1868 -1869-ben a Hazánk című folyóirat szerkesztője. 1873-tól 1905-ig a Fővárosi Közmunkák Tanácsa alelnökeként sokat tett Budapest fejlesztéséért. Ekkor készült el a főváros általános rendezési terve, ekkor épültek ki a körutak és a sugárutak, a dunai rakpartok kiépítése, három Duna-híd stb. 1875-85 között a Nemzeti Színház intendánsa. Tízéves működése alatt a színház egyik fénykorát élte. Rendeleteivel hosszú időre biztosította, tevékenységével elősegítette a zökkenőmentes működést, anélkül, hogy a művészeti irányításba beleszólt volna. Első lépésként a műfajokat választotta szét. A népszínműveket és operetteket átadta a Népszínháznak. A szerveződő operaház – amelynek létrehozásában a Fővárosi Közmunkák Tanácsa alelnökeként is jelentős szerepe volt – majdani együttesének kialakítását is megkezdte. Rendkívül sokat tett mind a Nemzeti Színház, mind az épülő operaház biztonságos működéséért, a korszerű technika megvalósításáért. A nyitás előtt már minden szempontból teljesen szétvált a drámai és operai tagozat. A különváló színházak között átgondolt rendszer alapján osztotta el a jelmezeket és a díszleteket. Gondossága, minden részletre kiterjedő figyelme hosszú időre biztosította e két intézmény kiegyensúlyozott ügykezelésének kereteit is. Budapest kulturális életének fejlesztésében játszott szerepe miatt köztisztviselőként álló személy volt. 1861-1906 között országgyűlési képviselő. 1861-ben az országgyűlés alelnöke. 1889-től megszűnéséig a Szabadelvű Párt elnöke. Szépirodalmi művei, melyeket korábban szívesen olvastak, nem maradandó irodalmi értékek. Naplója és útleírásai sok adatot tartalmaznak. Végso nyughelye az aszódi evangélikus templom.

Prohászka Lajos

Móra Ferenc utca 2/b.

Prohászka Lajos György (Prochaska, Ludwig Georg) (Brassó, 1897. március 2. – Budapest, 1963. június 16.) pedagógus, kultúrfilozófus, a 20. századi magyar neveléstudomány egyik kiemelkedő egyénisége, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja.

Réti Mátyás

Kosciuszkó Tádé utca 18.

Réti Mátyás, Tiszadob – 1922. - 2002.

A hadifogság után előbb Papp Gyula nagymarosi szabadiskolájában, majd 1948-tól a Derkovits kollégiumban kezdte meg művészeti tanulmányait. 1948-53: Magyar Képzőművészeti Főiskola, mesterei: Kmetty János, Hincz Gyula, Domanovszky Endre. 1959: művészpédagógusok kiállítása az Ernst Múzeumban, a Fővárosi Tanács II. díja; 1974: Szocialista Kultúráért. Franciaországban, Olaszországban, Spanyolországban, Görögországban és a környező országokban járt tanulmányúton. 22 évig Csepelen dolgozott mint rajztanár. A budapesti pedagógusok képzőművész stúdiójának alapítója, 1953-63 között tagja. Táj- és városképei, bensőséges figurális kompozíciói, karakteres portréi, állatábrázolásai az alföldi iskola hagyományainak folytatásáról árulkodnak. Festményei erőteljes színekkel, tónusváltásokkal készülnek. Dózsa grafikai sorozata külön említést érdemel. 1985-ben 40 olajképét és harminc grafikáját ajándékozta szülőfalujának, ezeket állandó kiállításon mutatják be a Községi Könyvtár két termében.

Mesterei: Sirobl, Kmetty János, Hincz Gyula, Domanovszky Endre.

/forras: retimatyas.hu/

Angelo Rotta

Dísz tér 4-5.

Angelo Rotta (Milánó, 1872. augusztus 9. – Vatikán, 1965. február 1.) apostoli nuncius Budapesten a második világháború alatt.

Ezt megelőzően bulgáriai diplomáciai aktivitása alatt számos bolgár zsidót mentett meg keresztségi bizonyítványok kiállításával, ezzel téve biztonságossá útjukat Palesztinába. 1944–1945-ös tevékenysége nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy a semleges erők (Portugália, Spanyolország, Svédország, Svájc, Vatikán) és a Nemzetközi Vöröskereszt (budapesti küldöttsége) legalább tizenötezer védlevelet bocsátottak ki a magyar zsidók számára, és ellátták őket keresztségi igazolásokkal. A Vatikán diplomáciai testületének vezetőjeként többször is vehemensen tiltakozott a magyar kormány zsidódeportálásai ellen. A diplomáciai feladatoktól 1957-ben vonult vissza. 1997-ben Világ Igaza címet adományozott számára a Jad Vasem.

Rozgonyi palota

Szent György tér.

Az emléktábla a Sándor-palota falán található.

A Sándorpalota helyén állott a Rozgonyi-palota, mely a török hódoltság idején elpusztult, majd kaszárnya lett. Ennek történetét ismerteti röviden az emléktábla.

/forrás: orszagalbum.hu/

A klasszicista palotát Sándor Vince gróf építtette 1806-ban az egykori Rozgonyi palota alapjaira. Innen ered a palota elnevezése. Tervezői Ámon János és Pollack Mihály. Ybl Miklós nagyszabású belső átalakításokat végzett a 19.század 2.felében.

A kiegyezés után állami tulajdonba került és Andrássy Gyulával kezdődően 19 magyar miniszterelnök élt és dolgozott itt. A II. világháború szörnyű pusztítást végzett a palotában is. A külső renoválás csak 1986 és 1989 között történt meg. A teljes felújítás 2002-ben fejeződött be. Az épület homlokzatán lévő domborművek eredetileg Anton Kirchmayer alkotásai voltak, de nem sok ép rész maradt a háború után belőlük.

Az épület renoválása során a domborműveket Körössényi Tamás, Török Richárd és Melocco Miklós álmodta újra. A bútorok korabeliek, vagy autentikus utánzatok. A mennyezeten csodálatos aranyozott csillárköltemények függnek.

/forrás: mommo.hu/

/Sándor-palota dísztermeinek, díszítményeinek tervezése Baliga Kornél belsőépítész munkája. B.K. lsd. részl. Galeotti utca – magán megj./

Sándor palota

Szent György tér

Schenzl Guidó

Móra Ferenc utca 2/b.

Schenzl Guidó (Haus, Felső-Ausztria, 1823. szeptember 28. – Graz, 1890. november 23.) osztrák származású bencés szerzetes, meteorológus, akadémikus, a Magyar Meteorológiai és Földmágnességügyi Intézet létrehozója és első igazgatója.

1855-ben az akkor felállított budai főreáliskolát szervezte meg a vízivárosi kapucinus zárda iskola céljára kibővített szárnyában, a II. kerület, Fő u. 32-ben. 1858-ban addigi ideiglenes igazgató tisztéből végleges igazgatónak nevezték ki. 1859-ben, amikor elkészült a főreáliskola (mai Toldy Ferenc Gimnázium) új épülete, annak fizikai részlegében meteorológiai megfigyelőállomást létesített. 1861. március 14-én megkezdte az állandósított meteorológiai észlelések rendszeres feljegyzéseit. E tevékenységet az MTA is támogatta, sőt egy bizottságot szervezett a mérések véglegesítésének előkészítésére. Rendszeresítette a déli pontos időjelzést (akkor még puskalövéssel); az első deket jelző lövés 1867. február 1-jén dördült el a második emeleti fizika szertár déli erkélyéről. A meteorológiai megfigyelések mellett a magyarországi földmágnességügyi viszonyok meghatározása, felmérése céljából bejárta az egész országot, elindította, majd rendszeresítette a földmágneges méréseket. E célból szervezett utazásaiban Kruspér István műegyetemi tanár segítette műszerekkel. Kezdeményezésére 1870-ben megalakult a Magyar Meteorológiai és Földmágnességügyi Intézet, amelynek igazgatójává őt nevezték ki (igazgatói tisztét 1870. július 12-étől 1886. július 1-jéig töltötte be), a gimnázium vezetésére utódjául Say Mór vegytan tanár kapott igazgatói kinevezést. A Meteorológiai Intézet három tudományos dolgozóval kezdte meg működését. Ugyanebben az évben Schenzl negyvenkét észlelőállomást szervezett.

Schöpflin Aladár

Attila út 79.

Schöpflin Aladár (Maniga, 1872. október 4. – Budapest, 1950. augusztus 8.) magyar műkritikus, irodalomtörténész, író, műfordító.

Pozsonyban evangélikus teológiát, Budapesten filozófiát tanult. Pályáját 1898-ban a Vasárnapi Újság munkatársaként kezdte. Már mint a lap kritikusa megértéssel fogadta az új irodalmi nemzedék jelentkezését, s az elsők közt ismerte fel Ady Endre költészetének jelentőségét. A Nyugatnak kezdettől fogva munkatársa, egyik vezető kritikusa volt. Dolgozott még a radikális értelmiségi Huszadik Századba is. 1909-től a Franklin Társulat irodalmi titkára. 1941-től a Baumgarten-díj kurátora. Jelentős része volt Ady Endre, Móricz Zsigmond és mások elismertetésében. Sokat fordított angolból, franciából, németből. Szerkesztette a Magyar színművészeti lexikont.

Semmelweis Ignác

Apród utca 1-3.

Semmelweis Ignác Fülöp (Buda, Tabán, 1818. július 1. – Bécs-Döbling, 1865. augusztus 13.) magyar orvos, az „anyák megmentője”.

A lelkiismeretesség, a kötelességtudás és az önzetlenség mintaképe. Pénzszerzés, dicsőség vágya sosem vezérelte. Éjjel-nappal a szenvedők rendelkezésére állt. Első munkahelyén, 1846-tól a bécsi közkórházban, majd 1851-től következő munkahelyén a pesti Szent Rókus Kórház szülészeti osztályának (nem tiszteletdíjas) főorvosaként kimutatta az antiszeptikus (fertőzést megelőző) eljárások előnyeit a szülészetben és a sebészetben. Mind gyakorlatával, mind írásaiban próbálta terjeszteni nézeteit, de sajnos az orvostársadalom nem vett róla tudomást^[1], az antiszeptikus eljárások jelentőségét és annak bevezetését csak Joseph Lister angol sebész meggyőző munkája nyomán fogadták el lassan, 1877-től kezdődően.

Amrita Sérgil

Szilágyi Dezső tér 4.

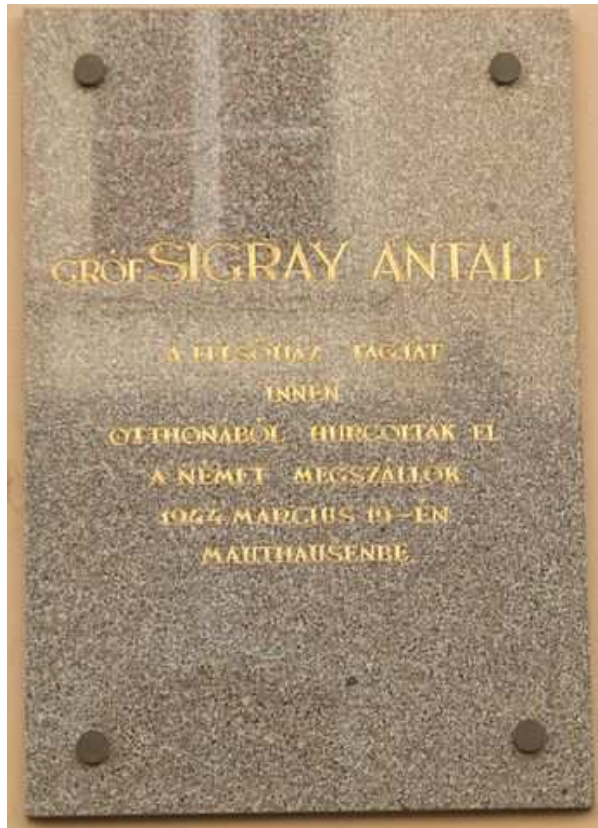

Amrita Sérgil (dévanágari írással: अमृता शेरगिल; nyugaton gyakran: *Amrita Sher-Gil*; Budapest, 1913. január 30. – Lahor, 1941. december 5.) magyar származású indiai festőművész.

Az Amrita nevet a pandzsábi Amritszárról, a halhatatlanság helyéről és a szikhek szent városáról kapta. Magyar keresztnéve Dalma volt.^[1] Hazánkban életművét kevésbé ismerik, de Indiában a 20. század egyik legnagyobb modern festőjeként tartják számon, aki Indiában új festészeti irányzatokat hozott létre. A posztimpresszionizmus követői közé tartozott, példaképei Paul Cézanne, Paul Gauguin és Amedeo Modigliani voltak. *Fiatal lányok* (Young girls) című festménye 1933-ban elnyerte a párizsi Szalon aranyérmét (Grand Salon, Gold Medal), Amrita Sérgil lett az egyetlen ázsiai és a legfiatalabb festő, akit a Szalon tagjává választottak.^[2] 2000-ben a 20. század legjelentősebb 100 indiai személyisége közé választotta egy tudósokból álló társaság.^[3] Művészetére nagyban hatottak gyermekkori magyar élményei (ezek nyomán született a *Falusi piac* című képe), valamint az ázsiai miniaturafestészet. A régi és a modern ötvözte Indiában egy addig ismeretlen kifejezésformaként jelent meg Amrita művészete által.

Gróf Sigray Antal

Úri utca 60.

Alsó- és felsősurányi gróf Sigray Antal Mária Fülöp Alajos (Ivác, 1879. május 12. – New York, 1947. december 26.) politikus, a Sigray család utolsó férfisarja. 1939-től a Felsőház tagja volt. 1943. december 14-én ott fellépett Magyarországnak a háborúból való kilépése és a békekötés mellett. 1944. március 19-én, Magyarország német megszállásakor Úri utcai palotájából elhurcolták, és a mauthauseni koncentrációs táborba zárták. A tábor felszabadulásakor már súlyos betegen került Svájcba, onnan az USA-ba, ahol fogsága alatt szerzett betegségében meghalt.

Somogyvári Gyula

Ybl Miklós tér 2.

Vitéz **Somogyváry Gyula**, írói nevén **Gyula diák** (Füles, 1895. április 21. – Budapest mellett, 1953. február 12.) író, újságíró, országgyűlési képviselő.

1920-ban a Magyar Távirati Iroda (MTI) vidéki osztályának osztályvezetője lett, 1928-tól a Magyar Telefonhírmondó és Rádió Rt. irodalmi igazgatója. A hangjáték (a magyar elnevezés tőle származik) magyarországi meghonosítója. Az 1920-as évek elején Gyula diák néven verseket, később történelmi és világháborús regényeket, színműveket írt, némi németellenes éllel. Részt vett a Gömbös-féle Fajvédő Párt, illetve az Ébredő Magyarok Egyesülete megalapításában, egyúttal alapító tagja lett a fajvédő szövetségnek is. Gömbös hívének számított.

1935-ben a csornai körzet országgyűlési képviselőjévé választották a Nemzeti Egység Pártja (NEP) színeiben. 1939-ben a Magyar Élet Pártjává átnevezett NEP jelöltjeként újfent megválasztották. Náciellenes megnyilvánulásai miatt két nappal Magyarország német megszállása után, 1944. március 21-én a németek letartóztatták és a mauthauseni koncentrációs táborba vitték. 1945-ben hazatért, de a kommunista rendszer nem vette tudomásul érdemeit, humanista szellemiségét. Nyugdíját a Magyar Rádiótól megvonták, személyét teljesen elszigetelték, a rádió igazoló bizottsága eltiltotta minden publikációs lehetőségtől. Időközben leányát koholt vádak alapján tíz esztendeig tartó Gulag-rabságra ítélték, fiát hadifogolyként a Szovjetunióban tartották.

1950-ben budai lakásán az ÁVO lefogta és Kistarcsára internálta. A kistarcsai táborból a fővárosba szállítás közben szívroham következtében halt meg 1953-ban.

Szabó Ilonka

Szabó Ilonka utca – Ostrom utca sarok.

Szabó Ilonka, *Hivess Henrikné* (Budapest, 1911. augusztus 18. – Budapest, 1945. január 27.) magyar opera-énekesnő (szoprán).

A Zeneművészeti Főiskolán végzett. Kezdetben a budavári Mátyás-templom szólistája volt. 1934-ben lépett először színpadra az Operaházban Rosinaként Rossini *A sevillei borbély* című operájában. 1936-ig volt ösztöndíjas, majd 1936-tól haláláig magánénekes. Főleg koloratúrszoprán és szubrett szerepeket énekelt. A második világháborúban, Budapest ostroma alatt gyilkolta meg a Budát még uraló nyilas vezetésű rendszer, mivel férje a katonai ellenállás tagja volt. Tiszteletére a Budai várnegyedben egy utca viseli a nevét.

Szalatnai Rezső

Attila út 75.

Szalatnai Rezső felföldi magyar író volt, sokrétű tevékenységét így lehet a legpontosabban meghatározni. Írt tanulmányokat, esszéket, publicisztikát – elsősorban a magyar irodalom felföldi hagyományairól és szlovákiai témákról. Számos írásában népszerűsítette Magyarországon a cseh és a szlovák irodalom eredményeit, kapcsolataink következetes ápolója volt esszéistaként és műfordítóként is. A fiatalabb nemzedéknek szánt műveiben szintén szülőföldjének és ifjúkorának tájairól, hagyományairól szólt. Szlovák és cseh írók személyes barátjaként – gyakran vitázva is velük – vett részt a két ország közötti kulturális csereforgalomban, élete végéig szoros kapcsolatot tartott a szlovákiai magyar irodalommal.
/forrás: mek.oszk.hu/

Szauder József

Fő utca 37.

Szauder József (Budapest, 1917. február 26. – Budapest, 1975. augusztus 6.) irodalomtudós, esszéista, az MTA levelező tagja.

Kutatási területei: A magyar felvilágosodás és reformkor irodalma. A modern magyar költészet. 13. és 18. századi olasz irodalom. A magyar irodalomkritika kialakulása és fejlődése.

Szántó Piroska és Vas István

Várkert rakpart

Szántó Piroska, Vas Istvánné (Kiskunfélegyháza, 1913. december 7. – Budapest, 1998. augusztus 2.) magyar festő, grafikus, író, kiváló és érdemes művész.

Vas István (Budapest, 1910. szeptember 24. – Budapest, 1991. december 16.) Kossuth-díjas magyar költő, író, műfordító. Harmadik felesége Szántó Piroska festő, grafikus író volt.

Gróf Széchenyi István

Krisztinavárosi plébániatemplom falán

Sárvár-felsővidéki gróf **Széchenyi István** (Bécs, 1791. szeptember 21. – Bécs, Döbling, 1860. április 8.) politikus, író, polihisztor, közgazdász, a Batthyány-kormány közlekedési minisztere – akit Kossuth Lajos a „legnagyobb magyarnak” nevezett.^[1] Esméi, tevékenysége és hatása által a modern, új Magyarország egyik megteremtője. A magyar politika egyik legkiemelkedőbb és legjelentősebb alakja, akinek nevéhez a magyar gazdaság, a közlekedés, a külpolitika és a sport megreformálása fűződik. Számos intézmény alapítója és névadója.

1824. augusztus 2-án találkozott először Seilern Crescence (1799–1875) osztrák grófnővel, Zichy Károly gróf feleségével, kölcsönös vonzalom alakult ki közöttük. Zichy gróf halála után, 1836. február 4-én összeházasodtak a krisztinavárosi Havas Boldogasszony plébániatemplomban.

Gróf Széchenyi Zsigmond

Úri utca 52.

Sárvár-felsővidéki gróf Széchenyi Zsigmond (Nagyvárad, 1898. január 23. – Budapest, 1967. április 24.) vadász, író. A magyar vadászati kultúra kimagasló alakja. Afrika, India, Alaszka és Európa vadásza, kiemelkedő vadásztrófeája, hogy világrekordnak számító addax elejtője. Vadászkönyvtára Magyarország legjelentősebb vadászati szakkönyvgyűjteménye, mely jelenleg a Magyar Természettudományi Múzeumban tekinthető meg.

1951-ben kitelepítették egy Hajdú megyei Polgár melletti tanyára. A Rákosi-korszakban sok igazságtalanság érte és munkát sem kapott. Az 1950-es években került a Keszthelyi Helikon Könyvtárba, itt elkészített egy szakkönyvtárát a vadászati irodalomról. 1955-ben a Szépirodalmi Könyvkiadó ismét kiadta a már negyed százada megjelent Csui!...-t. Felesége Hertelendy Margit bátorítására és biztatására ismét írni kezdett.

Sztehlo Gábor

Bécsi kapu téri Evangélikus templom

Sztehlo Gábor^[1] (Budapest, 1909. szeptember 25. – Interlaken der Oberhasli, Svájc, 1974. május 28.) evangélikus lelkész. Kétezer ember megmentője, a Gaudiopolis - Örömváros megálmodója, létrehozója.

1944 márciusától kezdve Raffay Sándor püspök megbízásából elkezdte a zsidó gyermekek szervezett mentését. 1944 karácsonyáig 32 otthonban szervezte meg a gyermekek elhelyezését és ellátását a svájci Vöröskereszt támogatásával. Ezért a tevékenységéért kapta meg 1972-ben a Világ Igaza címet. Az ezerhatszáz megmentett gyerek egyike Oláh György, későbbi Nobel-díjas tudós volt. A gyerekek mellett az otthonok 400 dolgozója is menedéket, oltalmat talált. 1945 tavaszán a Weiss Manfréd által felajánlott területen megszervezte a Pax gyermekotthont. A gyermekotthon 1950-es államosítása után segédlelkész volt a budavári, kelenföldi, majd a kőbányai gyülekezetben. 1956-ban családja Svájcba költözött, de ő nem ment velük, mert folytatni kívánta munkáját. Az evangélikus egyház keretén belül szeretetotthonokat szervezett.

1961-ben svájci látogatása közben infarktust kapott, így orvosi javaslatra Svájcban maradt és ott folytatta tovább lelkészi tevékenységét. Útlevele lejárt, még látogatóként sem térhetett vissza Magyarországra. A szigorú korlátozást a svájci állampolgárság elnyerése oldhatta volna fel. Áhította a tíz éves várakozás leteltét, hogy hazatérhessen végre szeretett hazájába. Két hónap választotta el álma megvalósulásától.

Hamvai hazatértek, a Farkasréti temetőben nyugszik.

Táncsics Mihály

Táncsics Mihály utca 9.

Táncsics Mihály (született *Mihajlo Stančić*,^[1] Ácsteszer, 1799. április 21. – Budapest, 1884. június 28.) magyar író, publicista, az első szocialista politikusok egyike.

1836-tól megjelent irányregényeiben és cikkeiben a polgári átalakulás programját népszerűsítette.

Pesten hamar reformszellemű fiatalok társaságába csöppent (Vajda Péter, Garay János, Kunoss Endre, Horárik János), akik figyelmét a politika felé irányították. Nagy hatással volt rá a francia felvilágosodás irodalma. 1843-ra már kiforrott nézeteit publikálta: mai értelemben erősen kommunisztikus (lásd: utópista szocializmus) elképzelései mellett a társadalmi változások letéteményesének továbbra is a polgárságot tartotta. Felvetette a jobbágyság minden váltság nélkül történő megváltásának, a feudális viszonyok forradalom útján történő felszámolásának lehetőségét. 1846-ban öt hónapig vándorolt Nyugat-Európában, bejárta a német városokat, majd Párizst és Londont. Útja során nem csak tapasztalatokat szerzett, hanem munkáinak kiadót is: Lipcsében megjelent műve miatt azonban üldözték, s bár hazatérte után elrejtőzött, 1847-ben elfogták, és sajtóvétség (lásd cenzúra) valamint izgatás vádjával elítélték. Budai börtönéből 1848. március 15-én szabadította ki a pesti nép és a forradalmi ifjúság. A börtönből kiszabadulva olyan kocsiba ültették, amit lovak helyett hívei húztak.

Toroczkai Wigand Ede

Úri utca 17.

Wiegand Ede (Pest, 1869. május 19. – Budapest, 1945.) építész, iparművész, író. A Torockói, később Toroczkai/Thoroczkai nevet erdélyi tartózkodása után vette fel.

Kezdetben Steindl Imre vezetésével az Országgház építésén dolgozott.

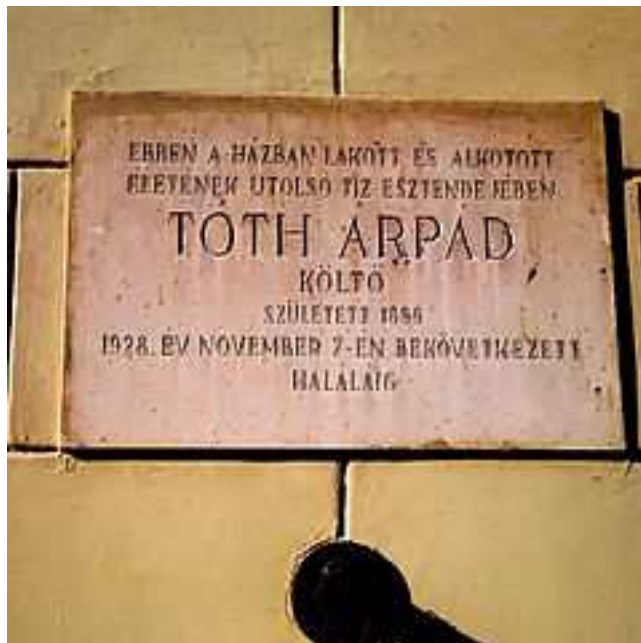
1907-ben Marosvásárhelyre költözött. Ott és a környéki falvakban épített műveiben felhasználta az erdélyi népi művészet elemeit.

Tanára volt az Iparművészeti Iskolának.

1945-ben, Budapest ostroma alatt halálos sérülést szenvedett.

Tóth Árpád

Táncsics Mihály utca 13.

Tóth Árpád (Arad, 1886. április 14. – Budapest, Várnegyed, 1928. november 7.)^[1] költő, műfordító.

Tóth István

Döbrentei utca 2.

Tóth István (Szombathely, 1861. november 9. – Budapest, 1934. december 12.) magyar szobrászművész.

Tanulmányait a bécsi Akadémián végezte, majd Budapesten telepedett le. 1908-ban részt vett a Bartha Miklós szobor pályázaton. Számos egyházi tárgyú szobrot, nyilvános emléket és zsánerfigurát mintázott. A formszépségre való törekvést naturalista fölfogással egyesíti.

A szombathelyi Szent Quirin templomban nyugszik, sírhelyét a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság „A” kategóriában a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánította.¹

Varga Ottó

Logodi utca 25.

Varga Ottó (Kiscsömöte, 1853. június 24. – Kolozsvár, 1917. április 17.) történetíró, állami főgimnáziumi tanár.

A középiskolákat Kőszegen és Sopronban, az egyetemi tanulmányokat Budapesten végezte. 1879-ben tanári oklevelet kapott történelemből és földrajzból. Részt vett a boszniai okkupációban, nevezetesen a Bihács vidékén vívott ütközetekben. Miután Budapesten a gyakorló iskolában három évig tanított, az aradi gimnáziumban működött, míg végül 1884-ben rendes tanár lett. 1891-ben Budapestre helyezték át a II. kerületi főgimnáziumba, ahol tanításának antidinasztikus és antikatolikus módra ellen panaszt tettek, s 1899 októberében a közoktatási miniszter fegyelmi vizsgálatot rendelt el, mely a panaszt alaptalannak nyilvánította; azonban a budapesti I. kerületi állami főgimnáziumhoz helyezték át.

Vészi Endre

Attila út 22.

Vészi Endre (Budapest, 1916. október 19. – Budapest, 1987. július 9.) Kossuth-díjas magyar költő, író.

Apja szappanfőző volt. A polgári iskola elvégzése után a vésnök mesterséget tanulta ki, a Geduldiger cégnél dolgozott 1932-1938 között. 1934-től jelentek meg versei a következő újságokban: Népszava, Nyugat, Szép Szó, Pesti Napló, Magyar Csillag, Munka, Válasz. 1937-től közéleti cikkei, szociográfiai riportjai. Első verseskötete 1935-ben jelent meg. Első regénye, a *Felszabadultál* 1937-ben elnyerte a Pantheon könyvkiadó Mikszáth-díját. 1942-től munkaszolgálatos, koncentrációs táborok foglya. 1945-ben tért haza, és még ugyanebben az évben a Népszava munkatársa lett 1951-ig. 1950-ben feleségül vette Dlabola Margitot. Az Írószövetség titkára 1955-1956 között. 1956-ban lemondott tisztségéről. 1948-tól folyamatosan jelentkezett kötetekkel, hangjátékokkal, színdarabokkal, filmekkel, tévéjátékokkal.

Zórád Ernő

Csap utca 1.

/forrás: kozterkep.hu/

Zórád Ernő (Balassagyarmat, 1911. október 16. – Budapest, 2004. április 8.)

képregényrajzoló, festő, grafikus, illusztrátor, karikaturista, a "Precíz Bohém".

Mesterien bánt a vízfestékekkel és annak fedőfestékes változatával, a gouache-sal. Legismertebb és talán legszebb képsorozatán az 1930-as években lebontott bohém Tabánt örökíti meg (a képeket évtizedekkel a városrész lebontása után, egykori vázlatai alapján és emlékezetből festette). Művei Balassagyarmaton és Ipolyságon a Városi Képtárban láthatók.

Zórád Ernő 2000-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjét, az I. kerületi önkormányzat a "Budavár Díszpolgára" címet adományozta neki

Budai Önkéntes Ezred

Déli pályaudvar – kerengő

magyar antifasiszta katonai ellenállás legnagyobb alakulata. 1945. febr.-ban alakult a fasizmus ellen a Vörös Hadsereg oldalán harcolni kész katonákból, Variházy Oszkár alezredes parancsnoksága alatt kb. 2500 fős létszámmal. Részt vett a főváros felszabadításáért folytatott harcokban, katonái közül mintegy 600-an hősi halált haltak. A Budai Önkéntes Ezred az 1945 tavaszán szerveződő néphadsereg bázisa lett.

/forrás: kislexikon.hu/

Budai Tornacsarnok

Attila út 43. – Petőfi Sándor Gimnázium falán

A Budai Tornacsarnok a Horváth-kertben állt a Szent János tér – Attila út sarkán.

Budai Váralagút

Clark Ádám tér

Szükségességét már Széchenyi István felvetette. Ürményi József 1850-ben társulatot hozott létre a megépítésre. Az építkezést 1853-ban kezdték meg Clark Ádám tervei szerint. 1865-ban adták át a forgalomnak. 1918-ig használatáért díjat kellett fizetni. Keleti kapuzata eklektikusan klasszicizáló stílusban épült. Nyugati kapuja a háború alatt elpusztult, ezt 1949-ben újraépítették.

Budavár visszafoglalása 250. évforduló

Északi várfal – Lovas út

Csonka torony

Hess András tér.

A tábla szövege:

Ezen torony, mely helytelenül a történetileg híres csonka toronynak tartatik 1252 körül IV. Béla k. alatt a dömösek által építtetett Sz. Miklósnak szentelt egyház tornya volt. Az egyház éjszaki oldalán a mai gymnasium telken állott a kolostor, melyben Mátyás k. 1477. állította fel tudományos egyetemét. A török korban /1541-1686/ a kolostor egészen elpusztult, a templom lóolnak, a török után hadi sütőházul szolgált, s végre a jesuita rend palotájának éjszaki szárnyába beolvasztatott. Mind a kolostor mind az egyház tornyai és alapfalai a mai bástya falát képezik. A kolostor helyére a mai gymnasium 1787. épült. A.M.T.A. R.B. 1868.

Domonkos-rendi kolostor

Hess András tér.

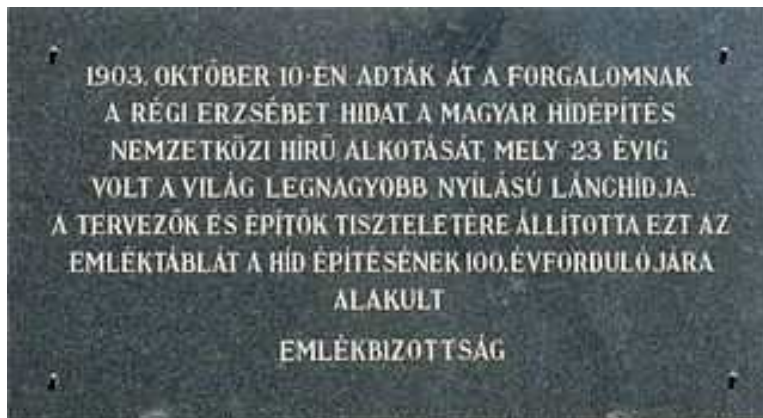
A tábla szövege:

Itt állott a Szent Domonkos rendi szerzetesek Szent Miklósról elnevezett középkori egyháza és kolostora, melyben Mátyás király alapította egyetem virágzott. A hatalmas, egészen a bástyafalig terjedő templomnak a török hódoltság és a felszabadító ostrom után egyetlen maradványa ennek a felső részében hiányos stílusa szerint XV. századbeli torony, melyet a Műemlékek

Országos Bizottsága restauráltatott 1926-ban. A torony földszinti falán elhelyezett emlékmű kőbefaragott másolata annak a Mátyás király élethű képmását tartalmazó emléktáblának, melyet Bautzen városa állíttatott 1486-ban Mátyás király iránt való hódolata jeléül s amely a nevezett város kaputornyán ma is hirdeti a nagy király messze terjedő birodalmának emlékét. Az emlékműnek a Mátyás által meghódított tartományok címereivel és a Hunyadi-címerrel elkészített két szárnyat egy az 1715. évből származó rézmetszet alapján Dr. Lux Kálmán építész tervei szerint állítottak helyre. Mátyás királynak Budavár felvirágoztatójának bensőséges emlékezetére állította Budapest Székesfőváros közönsége.

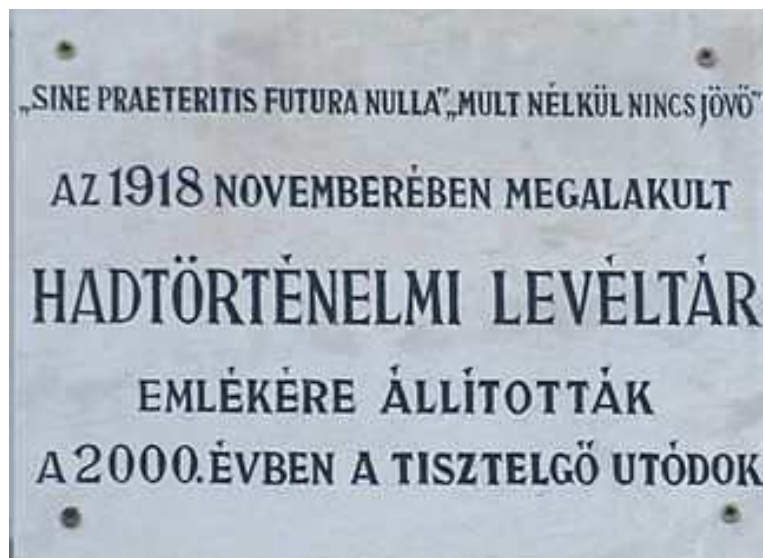
Erzsébet híd

Döbrentei tér

Hadtörténelmi Levéltár

Kapisztrán tér 2-4.

Hadtörténelmi Múzeum

Tóth Árpád sétány 40.

Helytartótanács

Úri utca 51.

Tábla szövege:

Itt állott a beginák vagy klarisszák kolostora és szentegyháza, kik a törökök elől Pozsonyba menekültek. Onnan e szerzet 1714. visszakerült régi hajlékába, honnan egy része 1723. a pesti új kolostorba /mely ma zálogházul szolgál/ költözött. Eltöröltetvén a szerzet 1784-ben a k. ítélőtáblát ennek pedig Pestre történt átszállítása után Pozsonyból a k. helytartótanácsot fogadta be az átidomított templom és kolostorba. Ezen épületet újabb szabású szárnya 1824-ben emeltetett a néhai minorita kolostor telkén.

A. M.T.A. R.B. 1868.

Helytörténet

Hess András tér 4.

Tábla szövege:

Ezen tér a régi időkben Sz.Miklós terének hivatott az onnan eredő Bécsi utca pedig Sz.Miklós , később /új/ Zsidó utcának .

A Sz. Miklós téren és pedig ez épület táján 1522. Báthori István erdélyi vajda és Szeged városa bírtak házakat.

A.M.T.A. R.B. 1866.

Krisztinavárosi Elemi Iskola 200 éves

Krisztina tér 4

/forrás: wikipedia.hu/

Tábla kinagyítva:

A domborművön a Krisztina tér-i templom és mellette az iskola épülete.

In Memoriam

Bécsi kapu tér – várfal

A várat visszafoglaló hősök emlékére. 1686.

Kossuth híd

Bem rakpart

Lengyel mártírok

Fő utca 11-13.

Magyar hajdúk emlékére

Északi várfal – Lovas út.

Buda visszafoglalásakor elsőként feljutó hajdúk emlékére.

Első magyar nyelvű színházi előadás

Színház utca 1-3.

Kelemen László Karakterszínész, a magyar hivatásos színjátszás alapító igazgatója, műfordító
Született:

1762. július 26. Kecskemét, Magyarország

Elhunyt:

1814. december 24. Csanádpalota, Csongrád megye, Magyarország

1790-ben Királyi támogatást, és az Országgyűlés felhatalmazását nyeri el magyar nyelvű színjátszás alapítására.

/forrás: szineszkonyvtar.hu/

Mindszent utca

Tárnok utca 1.

Tábla szövege:

A mai Dísz tér eme keleti részét a török kor előtt Mindszent utcának nevezték. A nyugati házsor leterjedt a vörös márvány kúttól egész a mai udvari gyógyszerház felé. Birtak pedig a Mindszent utcában házakat Bazni és Sz. Györgyi Zsigmond gróf 1790. körül, Czudar Péter és Jakab 1370, a dús Digger család 1520 körül, Corvin János, Szilágyi Ozsvald és ennek veje László Maróti bán, a győri káptalan és Csák Miklós csanádi püspök, Zalka László esztergomi érsek mind a hat 1500. körül. Dóczi Orbán egri érsek 1491. Vetési Albert egri püspök 1450., a nagyvárad káptalan 1461.

A. M. T. A. R. B. 1868.

Minorita kolostor

Úri utca 72.

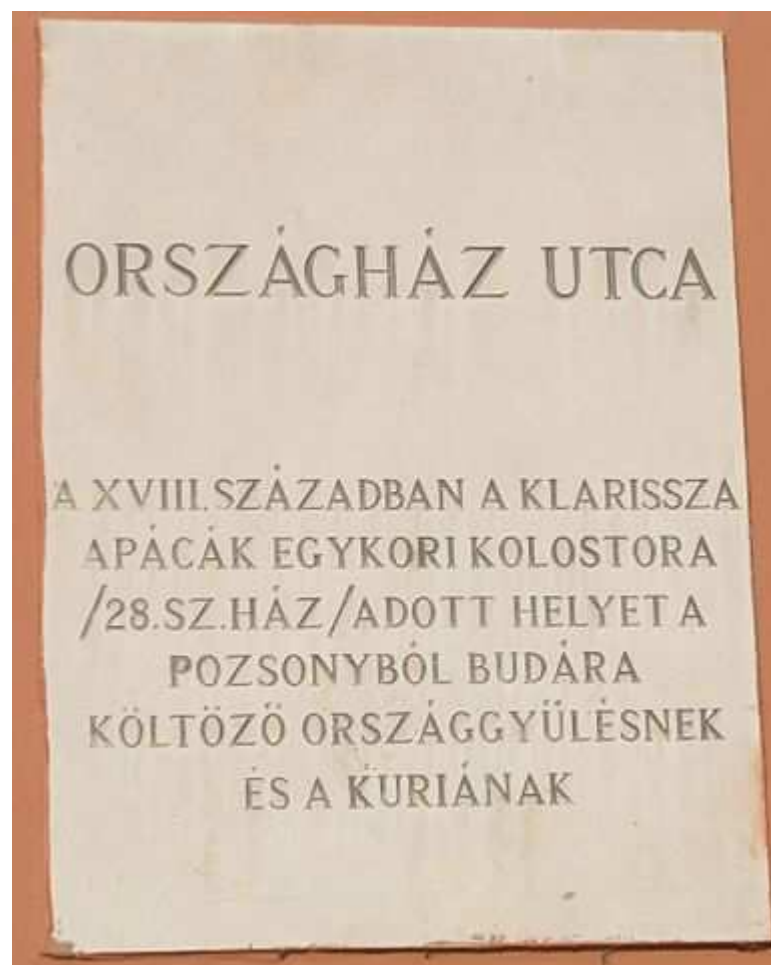

A tábla szövege:

Ezen Sz. János evangélista tiszteletére szentelt fenti templomot és mellette a kolostort a minorita szerzet emelte IV. Béla k. alatt 1269-ben. Ide temették 1301-ben III. Endrét, utolsó királyunkat az Árpádok nemzetségéből. A török kor előtt az olaszok plébániája, a törökök alatt minden keresztyén felekezetnek közös imaháza volt, mely az 1686.-iki ostrom alatt annyira megrongálódott, hogy csupán tornyának alsó fele maradt épségben. A templom s a torony felső része a ferenciek számára az ostrom után épült fel. Itt koronáztatott I. Ferenc magyar királyt 1792-ben.

A.M.T.A. R.B. 1866.

Országház utca

Pálya utca

Philadelphia kávéház - Szabó Dezső

Alagút utca 3.

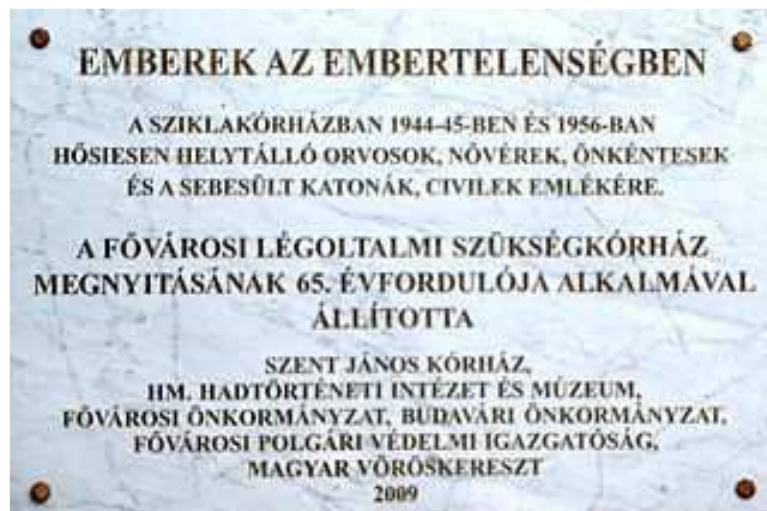
Szent György kápolna

Szent György tér

Sziklakórház

Lovas út 4/c.

Szombat kapu

Dísz tér 15.

Tabáni tűzvész

Hegyalja út – Szent Gellért lépcső támfala.

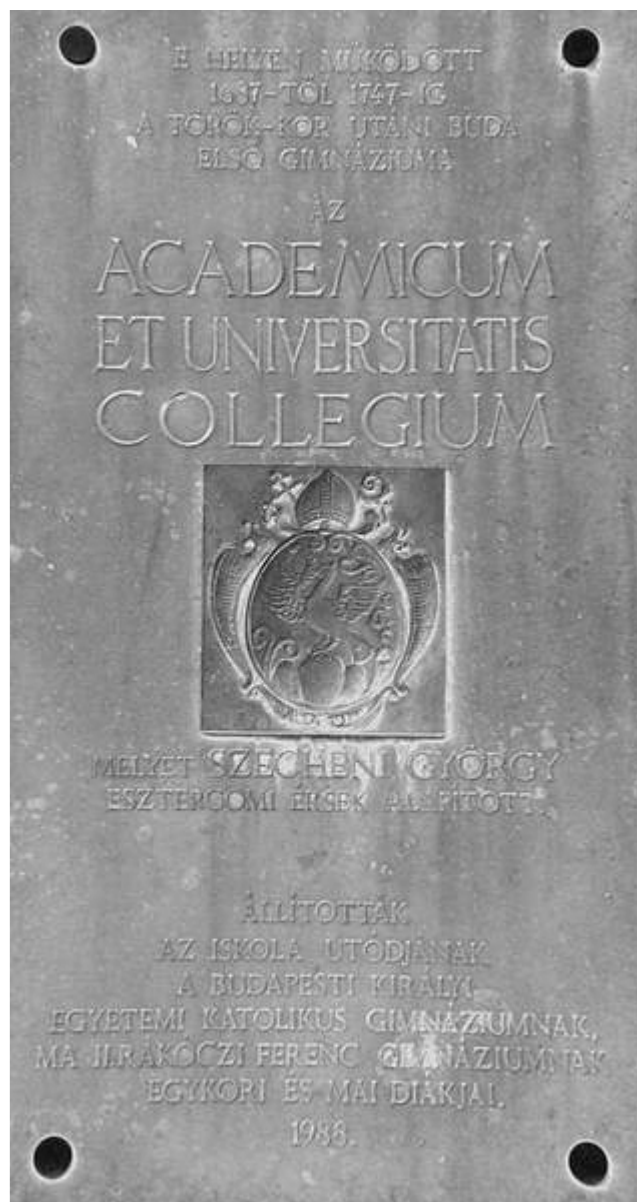

1810. szeptember 5-én, a délutáni órákban Buda egyik külvárosát, a Tabánt pusztította nagy tűzvész.

Délután negyed egykor Schuller János kádármester udvarán Gierl nevű inasa hordót égetett. Az inas figyelme egy pillanatra elkalandozott, s mire észbekapott, a szomszéd házak teteje már lángba borult.

Török kor utáni első gimnázium

Hess András tér.

Tudományegyetem

Szent György tér 2.

Tűzoltó hősi halottak

Kosciuszkó Tádé utca 5.

Tűzszerészek emlékoszlopa

Logodi utca – Tábor utca találkozása

Várbarlang – Labirintus

Úri utca 21.

A világviszonylatban egyedülálló labirintusrendszer csaknem félmillió évvel ezelőtt, hévizes feltörések révén jött létre. A gömbfülkéket később hadi és gazdasági megfontolásokból összekötötték egymással és a Vár házainak pincéivel, így a Várhegy gyomrában valóságos útvesztő jött létre. A sziklapincék közötti utak teljes kiépítésére az 1930-as években került sor, egy tízezer férőhelyes óvóhelyet alakítottak ki. A vasbeton szerkezetekkel eltorzított föld alatti terület a hidegháborús időszakban titkos katonai objektum volt.

Az 1983-ban megnyíló Budavári Labirintusban kapott otthont az első s mindmáig legnagyobb magyar történelmi panoptikum. Az 1996-os nagyszabású helyreállítási munkálatok nyomán a csaknem tízezer négyzetméteres labirintus a lehetőségekhez képest visszanyerte eredeti, háború előtti arculatát. A korábbi, viaszalakos kiállítást pedig olyan szimbolikus, mélyebb értelmű és titokzatos kiállítások váltották fel, amelyek kulcsszava maga a labirintus lett. Ebben az értelemben a Budavári Labirintus nem pusztán útvesztő, hanem történelmünkhöz, világunkhoz és önmagunkhoz vezető utak szövedéke.

/forrás: budavarilabirintus.hu/

Várvisszafooglalók – 1686. – emlékére

Kapisztrán tér.

Vízivárosi Elöljáróság

Fő utca 3.

V., SZOBROK BUDAPEST I. KERÜLETÉBEN

/forrás: 2. budavar.hu/

Antall József mellszobra

Antonio Bonfini szobra

Artemisz-kút

Babits Mihály szobra a Vérmezőn

Budavár visszavétele emlékszobor

Déryné szobra a Horváth Kertben

Erdélyi 2-es huszárok emlékműve

Filozófiai kert

Görgey Artúr lovas szobra

Gróf Batthyány Lajos szobra

Hadik András lovas szobra

Honvéd emlék szobor

Hunyadi János szobor

Kilus-kút

Kölcsey Ferenc szobra

Lovag és heroldja

Mackó úrfi kútja

Mansfeld Péter emlékmű

Mátyás templom dombormű

Országcímer

Petz Samu kút

Szent Gellért szobor

Szűz Mária szobor

Virág Benedek emlékszobor

Vízjáték díszkút

Ybl Miklós szobor

Antall József miniszterelnök mellszobra

Budapest, I. 1-3.Semmelweis Orvostörténeti Múzeum melletti park

alkotó: Veress Gábor szobrászművész (2003)

Antall József mellszobrát a miniszterelnök halálának tizedik évfordulóján, 2003. december 14-én avatták fel egykori munkahelye, a Semmelweis Orvostörténeti Múzeum közelében. A rendszerváltozás utáni első, szabadon megválasztott miniszterelnök emlékszobrát a Budavári Önkormányzat állíttatta.

Antall József

1932. április 8-án született Budapesten, a közéleti ügyek iránt elkötelezett családban.

Édesapja szociális ügyekkel foglalkozó kormányhivatalnok, menekültügyi kormánybiztos, a háborút követően államtitkár, majd miniszter volt. A fiatal Antall József örökölte a közügyek, a politika iránti érdeklődését, aktívan részt vett az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeiben. Tanári állásából 1957-ben elbocsátották, két évig könyvtárosként dolgozott. Tudományos és tudományszervezői munkássága az 1964-ben megnyíló Semmelweis Orvostörténeti Múzeum, Könyv- és Levéltárhoz kötődik, ahol először kutatóként dolgozott, majd 1974-től főigazgatóként fejlesztette világhírű kutatóhellyé az intézetet.

A tudományos életben elért sikerei ellenére Antall József igazi lételeme a politika maradt. A rendszerváltozás során kiemelkedett stabil politikai nézetrendszerével, a követendő politika helyes irányának ismeretével. 1988 szeptemberétől részt vesz az MDF munkájában, melynek 1989. október 21-től haláláig az elnöke volt.

A politikával foglalkozó közvélemény a magyar politikai átalakulás, a kerekasztal-tárgyalások idején ismerte meg Antall Józsefet, akit az első szabad választások után az Országgyűlés 1990. május 23-án választotta meg miniszterelnöknek. Koalíciós kormányával megteremtette a rendszerváltozás és politikai átalakulás politikai, gazdasági és külpolitikai feltételeit, megalapozta Magyarország euroatlanti orientációját, bevezette az összeurópai intézményrendszerekbe.

Az első szabadon választott magyar miniszterelnök súlyos betegsége közben szolgálta az országot. Gyógyíthatatlan betegségében 1993. december 12-én, 62 éves korában hunyt el.

Antonio Bonfini szobra

Antonio Bonfini itáliai humanista történetíró, Mátyás király krónikása volt. Szobra a Királyi Várpalota nyugati oldalánál, a Hunyadi udvar és az Oroszlános kapu közelében áll, nem messze Stróbl Alajos Mátyás kútjától.

A szobrot a 2008-as „Reneszánsz Év” záróeseményeként 2009. január 21-én avatták fel.

A mellszobor másolata az eredeti szobornak, mert az a II. világháborúban, 1944-ben, Budapest ostromakor találatot kapott és megsemmisült.

Az eredeti szobrot Farkas Zoltán szobrász (aki ügyvédként is tevékenykedett) 1934-ben formázta. Farkas Zoltán a szoborból 2 példányt készített, az első példányt 1934-ben avatták a most elhelyezett másolat helyének közelében, a második példányt pedig 1935-ben Bonfini szülőhelyének, Ascoli Picenónak adományozták.

A 2009-ben felavatott másolatot Fáskerti István és munkatársai készítették az Ascoliban lévő másodpéldány alapján.

Artemisz-kút (Hébe-kút)

Található: A Budai Várban, a Magdolna torony mellett, az Úri u. 53. számú házzal szemben

Kevés olyan budapesti szobrot ismerünk, amely - viszonylag rövid története alatt - olyan sokat vándorolt volna, mint ez a szép, öntöttvasból készült szobor.

Szerzője, alkotója ismeretlen, csak annyit tudunk, hogy az 1840-es években állították fel a Nádor téren, a jelenlegi Kapisztrán téren. A kút annak idején közösségi funkciót szolgált, ebből hordták a környék lakói az ivóvizet.

1923-ban bontották el az eredeti helyéről, azért, hogy helyet adjon Kapisztrán Szent János szobrának.

A kutat az Iskola térre (mai Hess András tér) helyezték át, ahol szintén nem maradhatott sokáig - kellett a hely XI. Ince pápa szobra számára.

A Hébe kút ekkor a szomszédos iskola udvarára került a II. világháborúig, amikor harmadszor is elbontották, hogy megóvják a háború viszontagságaitól.

Az iskola pincéjében pihent néhány évig, majd onnan folytatta tovább vándorútját a egyesek szerint a Nagytétényi Kastélymúzeumba, mások szerint a Fővárosi Képtár V. kerület Egyetem u. 16. sz. épületének folyosójára.

A Fővárosi Műemlék-felügyelőség intézkedésére 1967-ben állították fel jelenlegi helyére.

A posztamenset Pfannl Egon tervezte. Rajta vésett szöveg hirdeti a szobor rövid történetét.

A talpazat magassága 1,86 méter, a szobor magassága csaknem emberi léptékű, 140 centiméter.

Hébe a görög mítológiában az örök ifjúságot személyesítette meg, az ókorban sok helyen istenként tisztelték. Az újabb kutatások szerint a nőalak nem Hébet, hanem Artemiszt ábrázolja, akit a női nem védőasszonyaként illetve a hajósok, valamint az erdő vadjainak párfogójaként ismertek.

Alakja tagadhatatlan rokonságot mutat a párizsi Louvre-ban őrzött Polikleitosznak tulajdonított Artemisz szoborral - talán ezért is a névadás.

A szép öntöttvas szobrot 2004-ben a Budapest Galéria gondozásában felújították.

Babits Mihály szobra a Vérmezőn

A szobrot a Budavári Önkormányzat a költő születésének 125. évfordulójára állította, 2008. november 26-án.

Alkotó: Marton László Kossuth- és Munkácsy-díjas, Budavárért Emlékéremmel kitüntetett szobrászművész; az alkotást Babits Esti kérdés című verse ihlette. A költőfejedelem 1931 májusától haláig a Krisztinavárosban lakott, egykori lakóházait (Attila u. 133., Attila u 103., Logodi u. 31.) emléktábla jelöli, amelyet szintén a Budavári Önkormányzat állított a tavalyi évben.

/Marton László - lásd részl. emléktáblák, utcák -Tigris utca 55./

Babits Mihály életrajz – lsd. emléktáblák.

Budavár visszavétele emlékszobor

A szobor a Bécsi kapu téren áll. A 3,5 m magas bronz szobrot Ohmann Béla készítette 1936-ban.

Déryné szobra a Horváth Kertben

Déryné Széppataki Róza szobát 2010. szeptember 21-én, a Magyar Dráma Napján avatta fel a Budavári Önkormányzat a Horváth-kertben, az egykori Budai Színkör helyén. Az eredeti szobrot Ligeti Miklós, a XIX. - XX. század fordulójának egyik legjelesebb magyar impresszionista szobrásza készítette. Az alkotást, amely Dérynét korhű ruhában, gitárral a kezében örökíti meg, 1935-ben a Horváth-kertben, a Budai Nyári Színkör közelében állították fel. A szobor a II. világháborúban megsérült és elbontották. Fotók, leírások segítségével Polgár Botond, gyergyószentmiklósi szobrász faragta ki újból.

Erdélyi 2-es huszárok emlékműve

Petri Lajos alkotását 1934-ben állították fel a Budai Vár Krisztinavárosi oldalán húzódó Bástya sétányon (ma Tóth Árpád sétány).

/kép forrása:dunatv.hu/

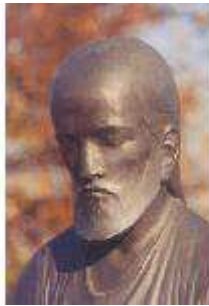
Fadrusz János szobra

Naphegy utca – Lisznyai utca torkolatánál

Marton László Munkácsy- és Kossuth-díjas szobrászművész formázott meg. Marton László a szobrot az I. kerületnek adományozta és helyét is kijelölte a Naphegyen, Fadrusz egykori műterme közelében. A Budavári Önkormányzat a szoborállítással tiszteleg Marton László munkássága és végakarát előtt.

/lásd még emléktáblák Tigris utca 55, valamint utcák –Naphegy utca/

/Életrajz részl. szintén a fenti helyeken/

Filozófiai kert

a Gellért-hegy északi oldalán, a víztározó fölött

A bronzból és gránitból készült csodálatos szoboregyüttes Wagner Nándor Nagyváradon született, és élete második felében, Japánban élt magyar szobrászművész alkotása. A nyolc alakos szoborkompozíció 1977-ben, Japánban készült és az a művész végső akarata szerint felesége, Chiyo Asszony segítségével került a magyarországi helyszínre, a gellérthegyi víztározó tetején elhelyezkedő parkba.

Itt, a víz, a föld és az ég határán állították fel a filozófia kertjének alakjait. A belső körön Echnatont, Jézust, Buddhát és Lao-cet, valamint Ábrahám fekvő szobrát láthatjuk, kissé távolabb Ghandi, Dharma és Assissi Szent Ferenc alakját ábrázoló életnagyságú szobrok helyezkednek el. A kompozícióról maga a művész így vallott:

A belső körön álló: „Öt személy jellegzetessége az egyetemes emberi tanítás. Tulajdonképpen az öt alkotja az anyagtalán láthatatlan egyet. Ez egynek annyi neve van, ahány kultúra létezik. Ez az egy a kultúrák közös forrása.”

A műveket Budapest Főváros kapta ajándékba, felállításában önkormányzatunk is jelentős szerepet vállalt.

Gróf Batthyány Lajos szobra

Az első magyar miniszterelnök szobrát 2008. április 15-én avatták fel a róla elnevezett téren, a Felsővízvárosi Szent Anna templom épülete előtt. Stremeny Géza szobrászművész alkotása, környezetét Török Péter tájépítész tervezte.

A szobor Batthyány Lajos személyes bátorságát és egyenességét emeli ki. Úgy ábrázolja őt, amint éppen Bécsbe érkezik (ezt sugallja a hajóorrot idéző posztamens), hogy elfogadtassa az uralkodóval az 1848. évi áprilisi törvényeket. Ezért mutatja föl hitvallását: „törvény”, „igazság”, „jog” és e szavak töredékei olvashatók az általa fölmutatott papíron. A fehér márvány posztamens ormán a Batthyány család címerállata, a fiókáit önmaga vérével tápláló pelikán látható. A címer vésett domborműként is fölkerült a posztamens bal oldalára, a másik oldalra pedig Batthyány Lajos 1848. évi miniszterelnöki pecsétjének képét vésték.

Görgy Artúr lovas szobra

a Fehérvári rondellánál

A vitatott történelmi személyiségű tábornok emlékére Ifj. Vatagh György szobrászművész készített bronzból lovas szobrot, amelyet 1935. május 21-én avattak fel a Tóth Árpád sétányon, a Hadtörténeti Múzeum előtt. Az eredeti szobor a II. világháborúban elpusztult. 1998-ban a Budavári Önkormányzat kezdeményezésére került vissza az emlékmű a Budai Várba. A szobor eredeti helyszínére az országzászlót állították, így új helyet kerestek az emlékműnek. A választás a Fehérvári rondellára esett, ahol korabeli fényképek alapján Marton László szobrászművész bronz szobrát avatták fel 1998. május 27-én. A vörösgránit talapzathoz az egykori Sztálin emlékmű köveit használta fel a Mérték Építészeti Stúdió és a Magyar Építők Kft.

Hadik András lovas szobra

/Budapest, I. Szentháromság utca és az Úri utca kereszteződésében/

Alkotó: ifj. Vastag György (1937)

A 3 méter magas, tompa fényű, zöldes patinájú bronzszobrot Hadik András és a névtelen huszárok emlékére a Hadik-huszárezred tagjai állíttatták.

Hadik András volt a parancsnoka az 1702-ben felállított 3. erdélyi huszárezrednek, mely egészen 1918-ig harcolt. A kései utódok nemcsak a kiváló huszár és ezredparancsnok, ezredük névadója emléke előtt, hanem a harcokban elesett huszárok emléke előtt is tisztelegtek a szobor felállításával.

Az egyik szoborfelirat az ezredparancsnok érdemeit méltatja:

„Hadik András (1710-1790) közhuszárból emelkedett vitézsége és tehetsége révén tábornagyságra, harcolt a török ellen, majd az osztrák örökösödési háborúban, Európa szinte minden csataterét bejárta, előbb beosztott tisztt, ezredparancsnok lett. Hadik érdemeiért grófi címet kapott. Később főispán, Erdély kormányzója, a Haditanács elnöke. Ő javasolta Magyarországon először a jobbágyok felszabadítását.”

A másik szoborfelirat azokra a névtelen huszárokra utal, akik:

„több mint két évszázad háborúiban vitézségükkel mindenféle becsületet szereztek a magyar huszár nevének.”

A szobortalpazat alatti üvegtok az aradi 3. huszárezred 1702 óta elesett hősi halottainak névsorát rejt.

Honvéd emlék szobor

a Dísz téren

Zala György szobrászművész alkotása a Dísz téren, a Krisztina város felöli bástyák közelében áll, ahol a honvédek először törtek be a Várba.

Az 1848-49-es magyar szabadságharc egyik jeles fegyverténye volt a budai Vár 1849. május 21-i visszafoglalása. A harc során elesett honvédek emlékének megörökítésére a budai és óbudai honvédegylet 1871-ben kezdeményezett gyűjtést. Az emlékszobrot 1982-ben állították fel, de ünnepélyes felavatására csak 1893. május 21-én került sor.

A 4,8 m magas bronzszobor lelkesült arcú, fején sebesült honvédet ábrázol, amint összetört ágyún állva jobbjával a kardot lebecsátja, balkezevel pedig győzedelmesen tartja fel a zászlót. A zászló Magyarország védőszentjével, a kis Jézust tartó Mária képével van díszítve, a zászlószalag felirata: "Szabadság vagy halál."

A győztes honvéd feje fölé a mögötte mintegy lebegni látszó dicsőség Génusza, arcán diadalmas örömmel koszorút tart.

A szobor talapzata pátyi kőből készült, felirata: "1849. május 21. Szabad Hazáért." Felette bronz babérágat átfonó szalagon ez olvasható: "A névtelen hősöknek." A talapzat alján a magyar nők bronzkoszorúja fekszik.

Az alépítmény négy sarkát eredetileg egy-egy ágyúgolyó díszítette, a magyar hölgyek kérésére Zala György egy impozáns méretű bronzkoszorút is készített az emlékműre. Ezek a díszítőelemek jelenleg hiányoznak az alkotásról.

Hunyadi János szobor

a Hunyadi János úton

1897-ben Ferenc József tíz történelmi személy szobrának elkészítésére adott ajándékozási megbízást, amelyek közül Hunyadi János szobrának elkészítésével Tóth Istvánt bízták meg. Hunyadi János szobra csúcsíves díszítésű lépcsős talapzaton áll. A művész a törekvő nagy hadvezér álló alakját korhű páncélban, fején hollószárnyas burgundi sisakkal mintázta meg, amint két kezével hatalmas pallosára támaszkodva a távolba tekint. Lábainál - utalásul a török küzdelmekre - félholdas hadijelvények és török zászlók hevernek. A mészkő talapzatot Tóth István tervei alapján Schulek Frigyes rajzolta meg. A talpazat első oldalát a Hunyadiak köbe faragott bővített címere, két oldalát pedig csúcsíves mérművek díszítik. Hátlapján gotizáló angyal alak pajzsot tart, amin lebegő szalagra vésve áll a felirat: Hunyadi János.

A szobor 3 méter, talapzattal együtt pedig 7 méter magas.

Az álló szobor érdekes talapzatával jól illik a Koronázó-templomot környező hatalmas bástyafal és a Halászbástya tornyos építménye elé, hangulatos kiegészítője a templomnak és a Halászbástyán álló Szent István szobornak. Ünnepélyes felavatására 1903. november 24-én került sor

Tóth István (1861 - 1934) szobrászművésznek a kerületben ugyancsak a Hunyadi János úton találhat "Polipölő" c. kőszobra, amelynek eredeti neve "Küzdelem" volt. Budapesten összesen 31 szoborműve kapott szerepet, többek között a királyi palota, az Országháza, a Mezőgazdasági Múzeum, az Állatkert, a Széchenyi fürdő és több középület díszítési programjában. Országsszerte több mint 150 szobra hirdeti tehetségét.

/Tóth István – lsd. még utcák – Döbrentei utca/

Kilus-kút

A Mészáros u. - Pálya u. - Kosciuszkó Tádé u. által határolt, ősrégi gesztenyefákkal beültetett kereszteződés elhanyagolt terület volt, amelynek rendezését Budapest Főváros I. kerületi Tanácsa 1987-ben kezdeményezte. A terület díszítésére Melocco Miklós szobrászművészt kérte fel, a parkosításban a helyi Építési osztály vett rész. A rendezés során nem csak a városképet vették figyelembe, hanem azt is, hogy hangulatos, nyugodt környezetet biztosítsanak a pihenni vágyók számára.

Az ivókútra helyezett édesvízi mészkő szobor 140 cm magas, talapzata 1,5 méter. Eredeti címe Léda a hattyúval, azonban a szobrász kívánságára a Kilus-kút nevet kapta.

Kölcsey Ferenc szobra

Kölcsey Ferenc szobra a Batthyány téren található.

A szobor a Nagykárolyban elpusztult szobor másolata.

A 2,16 m-es bronz szobrot Kallós Ede 1939-ben készítette. 1950-ben térrendezés miatt lebontották, majd 1974-ben újra felállították.

Kölcsei **Kölcsey Ferenc** (Szódemeter, 1790. augusztus 8. – Szatmárcseke, 1838. augusztus 23.)^[1] magyar költő, politikus és nyelvújító, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Kisfaludy Társaság alapító tagja.

/forrás: wikipedia.org/

Lovag és heroldja

a Fehérvári rondellánál

1974-ben egy régészeti feltárás során Zolnay László páratlan értékű szoborleletre bukkant a királyi palota környékén. A múzeumokhoz vezető út mellett számos gótikus szobor és szobortöredék került napvilágra, amelyek a középkori magyar nagyplasztika legszebb képviselői, találhatunk közöttük egyházi és világi személyeket egyaránt. Szerzőjük ismeretlen, keletkezésük a XV. sz. közepére tehető.

A Szent György utca torkolatából nyíló Fehérvári rondellában kialakított autóbusz-parkoló végén található életnagyságú gótikus szoborpár szintén ennek a régészeti leletanyag egyik legszebb darabjának felnagyított másolata. Antal Károly 1983-ban felállított munkája középkori lovagot és heroldját ábrázolja. A kőszobrok övét az eredetihez hasonlóan arany színűre festették.

A régészeti leletanyagból származó, gondosan restaurált gyűjtemény a Budapesti történeti Múzeum várbeli állandó kiállításán tekinthető meg.

Mackó úrfi kútja

a Hunfalvy parkban

A bronz szobrot Sebők Zsigmond meseíró emlékére emelték 1934-ben a II. kerületi Lukács fürdő előtti parkban. 1970-ben a Margithíd budai hídfőjénél megkezdték a Hév aluljáró építését, így Maugsch Gyula alkotását elszállították, és új helyét az I. kerületi Hunfalvy parkban jelölték ki.

A máig népszerű ifjúsági író teremtette meg Mackó Muki alakját, majd unokaöccsét Zebulont és annak imposztor barátját Róka Misit. A szobor Zebulont és Róka Misit ábrázolja, Mühlbeck Károly rajzairól ismert öltözetben, ahogy jobb mancsában mézes bödönt szorongat, másik mancsával a gágogó libával elinalni akaró rókát vonszolja maga után.

A mackó lába előtt a művész jegye áll: MAUGSCH, a hengeres mészkőtalapzat peremén pedig a körbefutó magas falfaragású felirat: EMLÉKEZÉSÜL SEBŐK ZSIGMONDRA, MACKÓ ÚRNAK A GYERMEKEK BARÁTJÁNAK MEGTEREMTŐJÉRE.

Mansfeld Péter emlékmű

Mansfeld Péter az 1956-os forradalmat követő megtorlások legfiatalabb áldozata volt, a fiút röviddel tizennyolcadik születésnapja után végezték ki 1959. március 21-én, szándékosan szimbolikus módon a Tanácsköztárság negyvenéves évfordulóján. A Szabó Ilonka utcába található emlékművét Melocco Miklós szobrászművész készítette el. Az avatásra 2007. március 21-én került sor.

Mansfeld Pétert (1941. március 10. - 1959. március 21.) a forradalom legfiatalabb áldozataként koncepciós perben, „köztörvényes” bűnözőként ítélték el. Az 56-os forradalomban a Széna-téri fegyveres csoporthoz csatlakozó fiút először életkora miatt elküldték, de később mégis Szabó bácsi gépkocsis összekötője lett. A fiú semmi olyat nem követett el, ami a halálbüntetés kiszabását indokolta volna, nem harcolt fegyverrel a forradalomban.

/1959-ben töltötte be 18. életévét ezért végezték ki később, kiskorúsága miatt előbb nem teheték. ! – magán megj./

A Mátyás templomot és környezetét ábrázoló "Tapintható - Láthatatlan" dombormű a Szentháromság téren, a Mátyás templom előterében

A Budavári Önkormányzat, a Budapest-Budavár Rotary Club és a Magyar Turizmus Rt. együttműködésében, a Rotary Club "Tapintható - Láthatatlan" c. programjának keretében került elhelyezésre a Szentháromság téren, a Mátyás templomot és környezetét ábrázoló "Tapintható - Láthatatlan" dombormű.

Az alkotás lehetővé teszi, hogy a világörökség részét képező Budai Vár nevezetességei a vakok és gyengénlátók számára is érzékelhető, tapintható módon megismerhetővé váljanak. Az országban ez a második ilyen jellegű dombormű, az első Szentendrén a Szabadtéri Múzeum bejáratánál található térkép.

Farkas Ádám szobrászművész, valamint Borostyánkő Mátyás és Kiss Miklós építészek által elkészített mű kőasztalra helyezett kőlap talpazaton részint faragott mészkőből, részint bronzból készült dombormű formájában ábrázolja a Mátyás templomot és a körülötte álló épületeket, így a Halászbástyát, a Hilton Szállót és a Szent István szobrot.

Az épületek közötti, úgynevezett felirati helyeken Braille írással szerepelnek a dombormű és az ábrázolt terület fontosabb tájékoztató adatai. Ezáltal művészi eszközökkel a nem látók részére is tapinthatóvá, "láthatóvá" válik a Várnegyed egyik legszebb része.

A dombormű felavatására a Fehér Bot napját megelőző délután, 2002. október 14-én ünnepélyes keretek között került sor, amelyen a Magyar Vakok és Gyengénlátók Szövetségének képviselői is megjelentek. A Vakok és Gyengénlátók Általános Iskolájából érkező fiatalok mindjárt zsúrizhatték is a szobrot.

Ország címér

A címér a Clark Ádám téren található.

Az Angyalos címér az 1867-es kiegyezés után,
az Osztrák-Magyar Monarchia fennállása alatt (1867-1918) volt a Magyar Királyság jelképe.

Feliratai:

1880

BIZALMAM AZ ŐSI ERÉNYBEN

Petz Samu kút

A 120 cm magas szobor Petz Samu arcvonásit hordja, jobbában körző, nyakában a József Műegyetem rektori lánc.

Az emlékművet Petz Samu tisztelői állították.

A kutat Rerrich Béla építész tervezte, magát a szobrot Berán Lajos szobrászművész készítette. 1926-ban született meg a gondolat a szoborállításról, amelyet eredetileg a központi vásárcsarnok mögé, majd a Fővám tér Váci utcai vonalának sarkára terveztek.

„Petz Samu (1854-1922) a Műegyetem tanára, számos nagyobb- főleg gótikus stílusban tervezett- budapesti épület alkotója volt.

Kiválóan ismerte a középkori építészetet, több ilyen tárgyú irodalmi tanulmánya jelent meg. " A Szilágyi Dezső téri templom Petz Samu terve alapján épült, így méltó háttere a hangulatos emlékműnek.

Avatására 1929. június 29-én került sor.

Az ünnepélyen Vígh Albert nyugalmazott államtitkár mondott beszédet, majd a Szoborbizottság nevében Sándi Gyula műegyetemi tanár adta át a szobrot a fővárosnak.

Líber Endre tanácsnok volt, aki a műalkotást a Főváros nevében átvette.

Szent Gellért szobor

a Szent Gellért hegyen

Jankovits Gyula bronz alkotása félkör alakú árkádos építmény közepén, szikla talapzaton áll, amelyet Francsek Imre tervezett.

A szobrászművész az agg püspököt, mint hittérítőt papi ruhában ábrázolja, jobbában keresztet emel az égnek, miközben balkezét szívéen tartva szónokol és szent áhítattal tekint felfelé. Lábainál egy kőből faragott pogány magyar vitéz megértően tekint fel a püspökre.

Szent Gellért szobra az I. Ferenc József király által adományozott tíz szobor egyike.

Elkészítéséhez az uralkodói adományon kívül az épülő Erzsébet híd költségvetéséből is jutott támogatás, a szobor természetes nagyságú mintájával a művész 1900. január végére készült el.

A Gellért hegy és a készülő új hídfő óriási méreteihez a szobor az eredetileg tervezett 3 méteres magassággal kicsinek bizonyult, a szakértők megállapítása szerint legalább 10-12 méter magasnak kellene lennie ahhoz, hogy kellőképpen érvényesüljön.

Jankovits Gyula 1900. októberében készült el a szobor végleges mintájával, amelynek talapzata 4,56 m magas, a szobor pedig 6,76 m. Az alkotást az Erzsébet híd budai hídfőjével szemben 33 méter magaságban állították fel, a környék rendezése és parkosítása miatt azonban csak 1904. június 16-án leplezték le.

A második világháború alatt az emlékmű súlyosan megsérült, kijavítását 1954-ben kezdték meg. A szobor bronz részét és a köveket újból megfaragtatták.

Szűz Mária-szobor

a Mária téren

Eredetileg a régi Bomba téren (ma Batthyány tér) állt Hörger Antal alkotása, amelyet lakossági adományokból 1724-ben engesztelésül és hálaadásul állítottak a pestisjárvány megszűnéséért. A század közepére a szobor talapzata már annyira megrongálódott, hogy összeomlásától tartottak és ezért lebontották, majd 1748-ban átépítették. 1826-ban a Bomba téren építkezés miatt ismét lebontották a szobrot és mostani helyén, az akkori Irma téren állították fel. 1938-ban a megrongálódott alkotást Visnyovszky Lajos faragta át. Később a tér a szoborról a Mária tér nevet kapta.

A négyszögű, több részben tagozott talapzaton áll a homokkőből készült Mária szobor, fején korona, jobbján kormánypálca, balkarján pedig a gyermek Jézus. 1748-as újjáépítése alkalmából Szűz Mária két oldalára Sienai Szent Katalin és Nepomuki Szent János szobrát állították, azonban jelenleg e két mellszobor nélkül láthatjuk az alkotást.

Sajnos az emlék a lebontások és áthelyezések miatt sokat szenvedett, eredetileg gazdag formáját elvesztette és csak jelenlegi lekicsinyített alakjában maradt meg.

A Budavári Önkormányzat beruházásában 2003. augusztus 20-án díszkivilágítást kapott a szobor, a terveket és a kivitelezést a Lisys Fényrendszer Rt. végezte. A Fővárosi Közgyűlés felvette a szobrot a díszkivilágítást kapó műemlékek közé, így minden nap alkonyattól éjfélig gyönyörködhetünk benne.

Virág Benedek emlékszobor

A Szarvas tér - Apród utca kereszteződésénél található. Az emlékszobrot Pátzay Pál készítette 1971-ben.

/Virág Benedek részl. utcák – Szarvas tér – Döbrentei utca/

Vízzjáték díszkút

A Budai Várban, a Balta köz környezetében, a Tárnok u. 20. számú épület előtt

A kedves, bronzból készült szoboralak méltán vált a vári lakosok és az ide látogatók kedvencévé.

1970-ben döntött a Fővárosi Emlékmű Felügyelőség arról, hogy újabb szobor kerülhet a Budai Várba.

A Képző- és Iparművészeti Lektorátus indítványozta, hogy a szobor alkotója Pátzay Pál legyen. A szobor svéd vörösgránitból készült, alépítményét Schall József tervezte, a kutat és a talpazatot a Középület Építő Vállalat építette.

A szobornak - sok vári emlékműtől eltérően - nincs történelmi aktualitása. A szándék a Tárnok utca kiszélesedő kis teresedésén egy szemet gyönyörködtető, a környezetet díszítő szobor felállítása volt.

A történet érdekessége, hogy az alakot Pátzay Pál a felállítás előtt sok évvel, egészen fiatalon, római ösztöndíjasként mintázta 1930-ban. 45 évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy itt a Várban életre keljen mindnyájunk gyönyörűségére.

Ybl Miklós szobor

az Ybl Miklós téren

Mayer Ede szobrászművész által készített bronz alkotás Ybl Miklóst, a XIX. századi magyar építőművészet egyik kiemelkedő alkotóját ábrázolja.

A mészkő talapzaton álló férfialak könnyed tartású, jobbujában körzöt, balkezeiben terveket tart, arca kifejező. A talapzat lépcsőjén babérkoszorú látható az építőművészet jelvényeivel és "Ybl Miklós 1814-1891" felirattal.

A szobor felállítását Ybl Miklós halála után a Magyar Mérnök és Építész Egyesület kezdeményezte, amelyet a Főváros és a Közmunkatanács is támogatott. Mayer Ede szobrászművész nyerte el a megbízást a szobor elkészítésére, amelynek tervei 1894-re készültek el. A végleges, bronzba öntött szobrot 1896. szeptember 8-án leplezték le, az ünnepélyes ceremónián a király képviselőjében József főherceg is részt vett.

A szobor felújítását 1984-ben rendelte meg a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat, amely kiterjedt a bronz-felületek tisztítására, viaszolására, a kőtalapzat tisztítására, a fugák kiigazítására, valamint a felirat utána-vésésére és újra aranyozására. A munka 1984. augusztus 31-én készült el.

